

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

**KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM
ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU VE YÖNETİM KURULU
ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU**

Senay YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2026

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU
VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Senay YILMAZ

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2026

KABUL VE ONAY

Senay YILMAZ tarafından hazırlanan “Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu” başlıklı bu çalışma, 31.03.2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Barış GÖZÜBÜYÜK

[Unvanı, Adı ve SOYADI] (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN

[Unvanı, Adı ve SOYADI] (Danışman)

Dr.Öğr. Üyesi Ececan ÇORBACIOĞLU AYDOĞMUŞ

[Unvanı, Adı ve SOYADI] (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

Senay YILMAZ

¹ “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez danışmanının önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, **Dr. Öğretim yesi Mehmet çOğALAN** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Senay YILMAZ

Aileme,

TEŞEKKÜR

Bu tezin konusunun seçilmesi ve hazırlanması süreci de dâhil olmak üzere her aşamada bana rehberlik eden ve desteğini esirgemeyen, değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN’a en içten teşekkürlerimi sunarım. Onun yol göstericiliği, sabrı ve desteği, bu çalışmanın her aşamasında bana büyük katkı sağlamıştır.

Ayrıca, tez sürecimde görüş ve önerileriyle katkı sağlayan, yapıcı eleştirileri ile bu tezin şekillenmesinde belirleyici olan ve akademik birikimlerinden faydalanma imkânı bulduğum Dr.Öğr. Üyesi Ececan ÇORBACIOĞLU AYDOĞMUŞ’a ve tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Çalışma sürecimde ve tüm akademik yolculuğumda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Müdürlüğü çalışanlarına ve motivasyonumu artıran tüm arkadaşlarıma da ayrıca teşekkür borçluyum.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi bu süreçte de destekleriyle yanımda olan, sabırları ve sonsuz sevgileriyle bana güç veren aileme minnettarım.

Tüm bu destekler sayesinde bu tezi tamamlayabilmiş olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum.

ÖZET

YILMAZ, Senay. *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2026

Bu tez çalışmasında, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulunun hukuki sorumluluğu, TTK, SPKn ve kripto varlıklara özgü düzenleyici çerçeve birlikte değerlendirilerek incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, anonim şirketlere ilişkin klasik sorumluluk rejiminin, kripto varlık piyasalarının teknik ve finansal özellikleri karşısında ne ölçüde yeterli olduğunu ortaya koymak ve yönetim kurulunun özen, sadakat ve gözetim yükümlülüklerinin bu şirketler bakımından nasıl somutlaştığını tespit etmektir.

Bu kapsamda öncelikle kripto varlık hizmet sağlayıcıların hukuki niteliği ve anonim şirket yapısı içindeki konumu ele alınmış; ardından yönetim kurulunun görev ve yetkileri çerçevesinde sorumluluğunun dayanakları incelenmiştir. Özellikle müşteri varlıklarının korunması, şirket malvarlığından ayrıştırılması, iç kontrol ve risk yönetim sistemlerinin kurulması, bilgi teknolojileri altyapısının güvenliği ve mevzuata uyum yükümlülükleri bağlamında yönetim kurulunun özen borcunun kapsamı değerlendirilmiştir.

Çalışmada, kripto varlık piyasalarının yüksek volatilitesi, siber güvenlik riskleri ve düzenleyici belirsizlikler nedeniyle yönetim kurulunun sorumluluğunun klasik anonim şirket modeline kıyasla daha geniş ve teknik bir içerik kazandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yönetim kurulunun yalnızca ticari kararlar bakımından değil, organizasyon yapısının kurulması ve etkin denetimin sağlanması bakımından da sorumluluk taşıdığı; gerekli iç kontrol, iç denetim, risk yönetimi mekanizmalarının oluşturulmamasının dahi sorumluluk doğurabileceği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde özel düzenlemelerle yönetim kurulunun sorumluluğu tehlike sorumluluğuna dayandırılarak kusursuz sorumluluk özelinde düzenlenmiş olmasına rağmen, söz konusu şirketlerde klasik anonim şirket hükümlerinin dijital finans gerçekliği ışığında özel olarak yorumlanması gerekmektedir. Etkin kurumsal yönetim, teknik uzmanlık ve proaktif risk yönetimi anlayışı ve müstakil bir kanuni düzenleme yapılması hem yatırımcıların korunması hem de finansal sistem güvenliğinin sağlanması bakımından belirleyici unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kripto varlık, kripto varlık hizmet sağlayıcı, kripto varlık hizmet sağlayıcıların hukuki niteliği, yönetim kurulu, malvarlığının ayrıştırılması

ABSTRACT

YILMAZ, Senay. *The Legal Liability of the Board of Directors and Board Members in Crypto-Asset Service Provider Joint-Stock Companies*, Master's Thesis, Ankara, 2026

This thesis examines the legal liability of the board of directors in joint stock companies operating as crypto-asset service providers, through a combined assessment of the Turkish Commercial Code (TCC), the Capital Markets Law (CML), and the regulatory framework specific to crypto assets. The primary objective of the study is to determine to what extent the classical liability regime applicable to joint stock companies remains adequate in light of the technical and financial characteristics of crypto-asset markets, and to identify how the duties of care, loyalty, and supervision of the board of directors are concretized within these entities.

Within this scope, the legal nature of crypto-asset service providers and their position within the structure of joint stock companies are first analyzed; subsequently, the legal grounds of the board of directors' liability are examined within the framework of its duties and powers. Particular attention is given to the scope of the duty of care in relation to the protection of customer assets, the segregation of assets from the company's own estate, the establishment of internal control and risk management systems, the security of information technology infrastructure, and compliance obligations.

The study concludes that, due to the high volatility of crypto-asset markets, cybersecurity risks, and regulatory uncertainties, the liability of the board of directors acquires a broader and more technical character compared to the classical joint stock company model. It is determined that the board bears responsibility not only with respect to commercial decisions but also for the establishment of an appropriate organizational structure and the effective supervision thereof; furthermore, the failure to establish adequate internal control, internal audit, and risk management mechanisms may in itself give rise to liability.

In conclusion, although specific regulations subject the liability of the board of directors in crypto-asset service provider joint stock companies to a strict liability regime based on the concept of liability for risk, the classical provisions governing joint stock companies must nevertheless be interpreted in light of the realities of digital finance. Effective corporate governance, technical expertise, a proactive risk management approach, and the enactment of a distinct comprehensive statutory framework emerge as decisive factors for both investor protection and the safeguarding of financial system stability.

Keywords

Crypto asset, crypto-asset service provider, legal nature of crypto-asset service provider, board of directors, segregation of assets.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
ADAMA SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: KRİPTO VARLIK KAVRAMI VE TEKNOLOJİSİNİN GELİŞİMİ	
1.1. BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ	4
1.1.1. Blockchain Teknolojisinin Ortaya Çıkışı ve Temel Yapısı	4
1.1.2. Blockchain Teknolojisinin Teknik Altyapısı	7
1.2. KRİPTO VARLIKLAR	9
1.2.1. Genel Olarak Kripto Varlık Kavramı	9
1.2.1.1 Kripto Paralar	10
1.2.1.1.1. Nakit Para	10
1.2.1.1.2. Dijital Paralar	11
1.2.1.1.3. Sanal Paralar	11
1.2.1.1.4. Kripto Paralar	11
1.2.1.1.4.1. Kripto Para Örnekleri	13
1.2.1.1.4.1.1. Bitcoin (BTC)	13
1.2.1.1.4.1.2. Ethereum(ETH)	15
1.2.1.1.4.1.3. Ripple	15
1.2.1.1.4.1.4. Chiliz	15
1.2.1.1.4.1.5. Litecoin	16
1.2.1.2. Kripto Para Cüzdanları	16
1.2.1.3. Tokenleştirme	18
1.2.2. Karşılaştırmalı Hukukta Kripto Varlık Kavramı	20
1.2.2.1. Avrupa Birliği Uygulamasında Kripto Varlık Yönergesi (MiCA)	20
1.2.2.2. Alman Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar	21

1.2.2.3. İsviçre Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar.....	22
1.2.2.4. İngiliz Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar	23
1.2.2.5. Amerika Birleşik Devletleri Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar	24
1.2.2.6. Kanada Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar	25
1.2.3. Türk Hukukunda Kripto Varlıklar.....	26
1.2.4. Kripto Varlıkların Hukuki Niteliği.....	27
1.2.5. Kripto Varlıkların İcra-İflas Hukukundaki Durumu	30
1.3. KRİPTO VARLIK BORSALARI	32
1.3.1. Kripto Varlık Borsalarının Doğuşu	33
1.3.2. Kripto Varlık Borsaları Sınıflandırması	33
1.3.2.1. Merkezileştirilmiş Kripto Varlık Borsaları	34
1.3.2.2. Merkezileştirilmemiş Kripto Varlık Borsaları.....	36
2. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE KRİPTO VARLIKLARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	
2.1. BANKACILIK DENETLEME VE DÜZENLEME KURUMUNUN KASIM 2013 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI.....	25 37
2.2. SERMAYE PİYASASI KURULU KARAR ORGANININ 27/09/2018 TARİH VE 47/1102 SAYILI KARARI.....	38
2.3. ÖDEMELERDE KRİPTO VARLIKLARIN KULLANILMAMASINA DAİR YÖNETMELİK.....	38
2.4. SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK	39
2.4.1. 29.07.2016 Tarihli Değişiklik	39
2.4.2. 01.05.2021 Tarihli Değişiklik	40
2.4.3. 25.12.2024 Tarihli Değişiklik	42
2.5. 6362 SAYILI SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER.....	42
2.5.1. Tanımlar.....	43
2.5.2. Araçtan Bağımsızlık İlkesi.....	43
2.5.3. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının SPKn Kapsamındaki Statüsü	44
2.5.4. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Faaliyetlerine ve Kripto Varlıkların Transfer ve Saklanması İlişkin Esaslar	45
2.5.5. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine Üyelik	45
2.5.6. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına Uygulanacak Tedbirler	47
2.5.7. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına İlişkin Yaptırımlar	48

2.5.8. Özel Soruşturma Usulü	49
2.6. 35/B.1 SAYILI KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN KURULUŞ VE FAALİYET ESASLARI HAKKINDA TEBLİĞ	50
2.6.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş Şartları	51
2.6.2. Kuruculara ve Ortaklara İlişkin Şartlar	52
2.6.3. Ticaret Unvanı İşletme Adı ve Marka Tescili	53
2.6.4. Faaliyete Geçmek İçin Aranılan Şartlar	54
2.6.5. Yönetim Kurulunun, Genel Müdür ve Yardımcıları ile Personelin Taşınması Gereken Şartlar	55
2.6.6. Çerçeve Sözleşme İmzalama Yükümlülüğü	55
2.6.7. Risk Bildirim Yükümlülüğü	58
2.6.8. Ortaklık Yapısında Meydana Gelen Değişiklikler ve Pay Devirleri	58
2.7. 35/B.2 SAYILI KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI İLE SERMAYE YETERLİLİĞİ HAKKINDA TEBLİĞ	59
2.7.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Hizmet ve Faaliyetleri	59
2.7.2. Diğer Hizmetler ve Bildirim Zorunluluğu	60
2.7.3. Yurt Dışında Yerleşik Kuruluşların Faaliyetleri	60
2.7.4. Platform Faaliyetleri	61
2.7.5. İşlem Ortamı Oluşturulması	61
2.7.6. Kaldıraçlı Alım Satım, Kredili ve Türev İşlemlerle, Yatırım Danışmanlığı ve Portföy Yöneticiliği	62
2.7.7. Kripto Varlıkların Listelenmesi	62
2.7.8. Varlıkların Saklanması, İşlem Gerçekleştirme Politikaları	63
2.7.9. Sermaye Yeterliliği	64
2.7.10. Borçlanma Sınırı ve Likidite Yükümlülüğü	65
2.7.11. Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. ile Entegrasyon	65
2.7.12. Listeleme Esasları Dışındaki Kripto Varlıklar	65
3. BÖLÜM: KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETLER	
3.1. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETİN KURULUŞU	66
3.1.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı ve Müşterisi ile Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	68
3.1.1.1. Alım-Satım İşlemleri	69
3.1.1.2. Saklama İşlemleri	71
3.1.1.3. Transfer İşlemleri	71

3.1.1.4. Teknik Altyapı Sağlama.....	72
3.1.1.5. Genel Değerlendirme	73
3.1.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketin Ticaret Siciline Tescili...	73
3.1.2.1. Kuruluş ve Faaliyet İzni Başvurusu ile Ticaret Siciline Tescil	73
3.1.2.2. Kuruluş ve Faaliyet İzni Verilmemesi	76
3.2. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU	78
3.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Oluşumu	80
3.2.1.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Seçilmesi.....	80
3.2.1.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Üye Sayısı ve Görev Süresi	82
3.2.1.3. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Üyelik Sıfatının Kazanılması ve Sona Ermesi	84
3.2.1.3.1. Yönetim Kurulu Üyesinin Gerçek Kişi Olması.....	86
3.2.1.3.2. Yönetim Kurulu Üyesinin Tüzel Kişi Olması.....	90
3.2.1.4. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelığının Sona Ermesi ve Hukuki Sorumluluğun Sona Erme Hali İbra	90
3.2.1.5. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev ve Yetkileri	93
3.2.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları ve Yükümlülükleri.....	94
3.2.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları.....	94
3.2.2.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri (Borçları) ve Tabi Olduğu Yasaklar.....	95
3.2.2.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri.....	95
3.2.2.2.1.1. Yönetim Yükümü	96
3.2.2.2.1.2. Gözetim Yükümü	96
3.2.2.2.1.3. Özen Yükümü	96
3.2.2.2.1.4. Sadakat Yükümü	97
3.2.2.2.1.5. Sorumluluk Sigortası.....	98
3.2.2.2.1.6. Sermayenin Kaybı ve Borca Batık Durumunu Mahkemeye Bildirme Yükümü	99
3.2.2.2.2. Yasak İşlemler ve Şirkete Borçlanma Yasağı.....	100

3.2.2.2.2.1. Rekabet Yasağı ve Görüşmelere Katılma Yasağı	101
3.2.2.2.2.2. Sır Saklama Yükümlülüğüne Aykırı Davranış Nedeniyle Sorumluluk	103
3.3. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETİN İFLASI.....	103
3.3.1. Genel Olarak	103
3.3.2. İflas Halinde Ayırıştırma İlkesinin TBK m. 509 ve İİK m. 96 Kapsamında Değerlendirilmesi	106
4. BÖLÜM: KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN GETİRİLEN YENİLİKLER	
4.1. GENEL OLARAK	108
4.2.THODEX VAKASI VE KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARINA ETKİSİ	109
4.3. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU.....	110
4.3.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunun Şartları	112
4.3.1.1. Sorumluluğun Şartları	113
4.3.1.1.1. Kanun veya Esas Sözleşmeye Aykırılık	113
4.3.1.1.2. Kusur	113
4.3.1.1.3. Zarar	115
4.3.1.1.4. İliyet Bağı.....	115
4.3.1.2. Yönetim Yetkisinin Bölünmesi ve Devri Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu	115
4.3.1.3. Farklılaştırılmış Teselsül	116
4.3.2. Özel Hükümler Uyarınca Öngörülen Sorumluluk Doğuran Haller.....	117
4.3.2.1. Belge ve Beyanların Kanuna Aykırı Olmasından Doğan Sorumlulukları (TTK m. 549).....	117
4.3.2.2. Sermaye Taahhüdü ve Ödemelerle İlgili Yanlış Beyanlardan ve Pay Taahhüdünde Bulunanların Ödeme Yetersizliklerinden Doğan Sorumlulukları (TTK m. 550).....	117
4.3.2.3. İzinsiz Olarak Halktan Para Toplanmasından Doğan Sorumlulukları (TTK m. 552).....	118
4.3.2.4. Şirket İçin Web Sitesi Açılmamasından veya İstenen Bilgilerin Yayımlanmamasından Doğan Sorumlulukları (TTK m. 1524)	118

4.4. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GENEL HÜKÜMLER (TTK M. 553) UYARINCA HUKUKİ SORUMLULUĞU.....	119
4.4.1. Sorumluluğun Temel Kaynakları	119
4.4.1.1. Hukuksal İşlem (Sözleşme) Sorumluluğu.....	120
4.4.1.2. Haksız Fiil Sorumluluğu	121
4.4.1.3. Tehlike Sorumluluğu.....	122
4.5. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU ÜYÜLERİNİN SORUMLULUĞU KAPSAMINDA GETİRİLEN ÖZELLİKLİ DURUMLAR	126
4.5.1. Gözetim Yükümlülüğünün Ağırlaştırılması	126
4.5.2. Çıkar Çatışmalarının Önleyici Mekanizmalarla Düzenlenmesi.....	127
4.5.3. Pay Sahipliği ve Şeffaflık Sorumluluğu	128
4.5.4. Bağımsız Denetimin Kapsamının Genişletilmesi.....	129
4.5.4.1. Bağımsız Denetim Kapsamındaki Şirketlerin Belirlenmesi.....	131
4.5.4.2. Bağımsız Denetçi.....	132
4.5.4.3. Bağımsız Denetimin Kapsamı	133
4.5.4.3.1. Bilgi Sistemleri Denetimi	133
4.5.4.3.2. Rezerv Kanıt Denetimi.....	134
4.5.4.3.3. İç Denetim	135
4.5.4.3.4. İç Kontrol	136
4.5.4.3.5. Risk Yönetimi ve Kurtarma Planı Yükümlülüğü	137
4.5.4.4. Denetim Raporu ve Denetçinin Görüş Yazısı	140
4.5.5. Faaliyetlerin Durdurulması ve Faaliyet İznin İptalinde Yönetim Kurulunun Sorumluluğu	142
4.5.6. Yatırımcı Koruması Bağlamında Reklam Sorumluluğu.....	144
4.5.7. Zimmet Suçuna Özel Soruşturma Usulü	145
SONUÇ.....	149
KAYNAKÇA.....	151
EK1 ORJİNALLİK FORMU	160
EK 2 ETİK KURUL MUAFİYET FORMU (YA DA İZNİ).....	162

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AMB: Avrupa Merkez Bankası

A.Ş.: Anonim Şirket

Bkz.: Bakınız

BDDK: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

BTC: Bitcoin

C. : Cilt

CCA: Crypto Currency Act

CATF: Cryptoassets Taskforce

CEX: Centralized Exchange

CFTC: Commodity Futures Trading Commission

DEX: Decentralized Exchange

DLT: Federal Act on the Adaptation of Federal Law to Developments in Distributed Ledger Technology

Dn.: Dipnot

E. : Esas

Ed.: Editör

ETH: Ethereum

FATF: Financial Action Task Force on Money Laundering

FCA: Financial Conduct Authority

FT: Fungibility Tokens

GWG: Geldwäschegesetz- Alman Kara Para Aklama Kanunu

HD: Hukuk Dairesi

IBAN: International Bank Account Number

ICO: Initial Coin Offering

IMF: International Monetary Fund

IRS: Internal Revenue Service

İİK: İcra ve İflas Kanunu

K. : Karar

KAP: Kamuyu Aydınlatma Platformu

KWG: Alman Bankacılık Kanunu'nda

KVHS: Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı

KYİ: Kurumsal Yönetim İlkeleri

KYT: Kurumsal Yönetim Tebliği

KYC: Know Your Customer

m.: Madde

MASAK: Mali Suçları Araştırma Kurulu

MICA: Proposal For A Regulation Of The European Parliament And Of The Council On Markets In Crypto-Assets, And Amending Directive

MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.

NFT: Non-Fungible Tokens

No.: Numara

RG. : Resmi Gazete

s. : Sayfa/Sayfalar

S. : Sayı

SEC: Securities and Exchange Commission

SMK: Sınai Mülkiyet Kanunu

SPK: Sermaye Piyasası Kurulu

SPKn: Sermaye Piyasası Kanunu

SPKDYPD: Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

TBK: Türk Borçlar Kanunu

TCK: Türk Ceza Kanunu

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TMK: Türk Medeni Kanunu

TSPB: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği

TSY: Ticaret Sicili Yönetmeliği

TTK: Türk Ticaret Kanunu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

USB: Universal Serial Bus

vb.: Ve benzeri

vd. : Ve devamı

VUK: Vergi Usul Kanunu

WpIG: Alman Menkul Kıymetler Kanunu

Y. : Yargıtay

YHGK: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

GİRİŞ

Blokzincir teknolojisinin ortaya çıkışı ve kripto varlıkların ekonomik hayatta giderek yaygınlaşması, finansal sistemler kadar hukuk düzenleri bakımından da köklü değişimleri beraberinde getirmiştir. Başlangıçta merkeziyetsiz bir ödeme ve değer transfer aracı olarak tasarlanan kripto varlıklar, zamanla yatırım, saklama ve çeşitli dijital ekonomik faaliyetlerin temel unsurlarından biri hâline gelmiştir. Bu gelişim süreci, kripto varlıklara ilişkin faaliyetlerin hukuki niteliğinin belirlenmesi, düzenleyici çerçevenin oluşturulması ve piyasa aktörlerinin sorumluluk rejiminin ortaya konulması gerekliliğini doğurmuştur.

Kripto varlık piyasalarının gelişimiyle birlikte, bu alanda faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcıları finansal ekosistemde önemli bir konuma yerleşmiştir. Söz konusu kuruluşlar; alım-satım işlemlerinin gerçekleştirilmesi, kripto varlıkların saklanması, transfer işlemlerinin yürütülmesi ve teknik altyapının sağlanması gibi kritik fonksiyonlar icra etmektedir. Bu hizmetlerin niteliği gereği, yatırımcıların malvarlığı değerlerinin korunması, piyasa güvenliğinin sağlanması ve sistemsal risklerin yönetimi büyük önem taşımaktadır. Bu noktada, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının anonim şirket şeklinde örgütlenmesi, Türk Ticaret Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku bakımından yönetim kurulu organının rolünü ve sorumluluğunu özel olarak incelemeyi gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda tez çalışmasının konusunu kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulunun sorumluluğu oluşturmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiş olan klasik anonim şirketin idare ve temsilinden sorumlu organı yönetim kuruludur. 7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve ikincil mevzuat olan III-35/B.1 sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş Ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ ve III-35/B.2 sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul Ve Esasları İle Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ ile getirilen yeniliklerle kripto varlık hizmet sağlayıcıların anonim şirket şeklinde kurulmaları düzenlenmiş ve idare organı olan yönetim kuruluna da yürütülen faaliyetlerin riskli olması sebebiyle klasik anonim şirketten farklı olarak son derece ağır sorumluluklar yüklenmiştir.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu, şirketin yönetimi ve temsili yanında, şirketin risk politikalarının belirlenmesi, iç kontrol ve gözetim mekanizmalarının kurulması ve işletilmesi gibi devredilemez görev ve yetkilere sahiptir. Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketler bakımından ise bu görevlerin kapsamı, geleneksel şirket yapılarından farklılaşan teknolojik ve dijital riskler nedeniyle daha karmaşık bir hâl almaktadır. Özellikle siber saldırılar, teknik arızalar, müşteri varlıklarının güvenliği, likidite riskleri ve düzenleyici uyum yükümlülükleri gibi hususlar, yönetim kurulunun özen ve sadakat yükümlülüklerinin somutlaşmasında belirleyici olmaktadır.

Kripto varlıkların hukuki niteliği, karşılaştırmalı hukukta ve Türk hukukunda uzun süredir tartışılmakta olup, bu tartışmalar kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuki konumunun belirlenmesi açısından doğrudan etkilidir. Avrupa Birliği düzenlemeleri başta olmak üzere çeşitli hukuk sistemlerinde geliştirilen yaklaşımlar, kripto varlıkların tanımı, sınıflandırılması ve düzenlenmesine ilişkin farklı modeller ortaya koymaktadır. Türkiye’de ise kripto varlıklara ilişkin düzenleyici çerçeve, özellikle son yıllarda hız kazanmış; Sermaye Piyasası Kanunu’nda yapılan değişiklikler ve ikincil düzenlemeler ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuki statüsü daha belirgin hâle gelmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğunu Türk Ticaret Hukuku Ve Sermaye Piyasası Hukuku çerçevesinde incelemektir. Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirket yönetim kurulu da hem 6102 sayılı TTK kapsamında düzenlenmiş yönetim kurulunun hak, yükümlülük ve sorumluluklarına tabi olmakta, hem de 7518 sayılı Kanun ile düzenlenmiş özel nitelik, sorumluluk ve yaptırımlara tabi olmaktadır. Bu kapsamda, öncelikle kripto varlık kavramı ve teknolojik altyapısı ele alınarak konunun teknik ve kavramsal temelleri ortaya konulacaktır. Devamında kripto varlıkların hukuki niteliği, icra-iflas hukuku bakımından durumu ve kripto varlık borsalarının yapısal özellikleri incelenecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin kuruluşu, müşteri ile olan hukuki ilişkileri ve yönetim kurulu yapısı değerlendirilecektir. Üçüncü ve son bölümde ise Sermaye Piyasası Kanunu ve III-35/B.1 sayılı, III-35/B.2 sayılı Tebliğleri ile getirilen yeniliklerle, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulunun sorumluluğunun Türk Ticaret Kanunu'ndaki klasik anonim şirket yönetim kurulu sorumluluğunun kapsamını da genişletir nitelikteki düzenlemelerinin genel bir değerlendirmesi yapılacaktır.

Çalışmada yöntem olarak doktrinel inceleme esas alınmış; ilgili mevzuat hükümleri, öğretideki görüşler ve konuya ilişkin yargı kararları birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca karşılaştırmalı hukuk verilerinden yararlanılarak kripto varlıkların ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarının düzenlenmesine ilişkin farklı yaklaşımlar incelenmiştir.

Bu çalışma, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulu sorumluluğunu klasik anonim şirket sorumluluk rejimi ile dijital finans piyasalarının kendine özgü risk dinamiklerini birlikte ele alarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Özellikle son dönemde yaşanan platform iflasları ve yatırımcı mağduriyetleri dikkate alındığında, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun sınırlarının belirlenmesi hem teorik hem de uygulama bakımından önem arz etmektedir.

1. BÖLÜM

KRİPTO VARLIK KAVRAMI VE TEKNOLOJİSİNİN GELİŞİMİ

1.1. BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ

1.1.1. Blockchain Teknolojisinin Ortaya Çıkışı ve Temel Yapısı

Bitcoin, 2008 yılında Satoshi Nakamoto takma adını kullanan bir kişi veya grup tarafından yayımlanan ve “*Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*” başlıklı çalışma ile tanıtılmış ve ilk kez kullanılmaya başlanmıştır.¹ Bitcoin, en tanınanı olsa da, ilk dijital para değildir. 1990'lı yıllarda David Chaum tarafından geliştirilen DigiCash, sanal para dünyasında önemli bir yer edinmiş ve 1998'deki iflası ile sona ermiştir. Bitcoin ise, dijital paraların bir türü olarak, şifre para (kripto para) sistemlerinin ilk örneği olarak kabul edilebilir.²

‘Satoshi Nakamoto’ tarafından, 2008 tarihinde yazılan makale ile ortaya çıkan ‘*bitcoin*’ kripto para birimi sayesinde yatırımcıların, finans kuruluşlarının, hatta devletlerin ilgisini çeken ‘*blockchain*’ (*blockchain*) sistemi, kullanıcılara doğrulanabilen, değiştirilemeyen ve içeriğine hiçbir şekilde müdahale edilmeyen merkezi olmayan bir platform sunmaktadır.³ Bilinirlik kazanmasıyla birlikte, üzerinde birçok çalışmanın yapıldığı ‘*blockchain*’ sisteminin, farklı özelliklerini öne çıkaran, birden fazla tanımı bulunmaktadır. Satoshi Nakamoto’nun makalesine uygun olarak, bu teknolojinin amacını belirten tanım şu şekilde yapılabilir; ‘*blockchain*’, üzerinde gerçekleşen tüm işlemlerin, güvenli, değiştirilemez ve kronolojik bir şekilde kalıcı olarak kaydını tutan ve sürekli büyüyen bir defterdir.⁴ Tanımda da ifade edildiği gibi ‘*blockchain*’ aslında sürekli olarak

¹Nakamoto Satoshi, Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, <http://www.bitcoin.org/bitcoin.pdf>

²Ateş Ateş, Bitcoin: Sanal Para ve Vergileme, Vergi Sorunları Dergisi, S.308, (Mayıs 2014), s.132-133

³Filippi, P. D. ve Wright, A. (2018), Blockchain and the Law, London: Harvard University Press, s.20-21 **aktaran** Coğalan Mehmet, Milletlerarası Özel Hukuk Bağlamında Blockchain, 1. Baskı, (2023), s.10

⁴Dünya Ekonomik Formu Başkanı Klaus Schwab Blockchain teknolojisini şu şekilde tanımlamıştır; blockchain, tek bir kullanıcının kontrol etmediği, herkes tarafından incelenebilen, paylaşılabilen, programlanabilir, kriptografik olarak güvenli bir defterdir. Schwab, K. (2019), The Forth Industrial Revolution, İnternet erişimi:

büyüyen bir defterdir ve üzerinde yapılan tüm işlemler kalıcı olarak izlenebilmektedir, yani bir işlem '*blockchain*' üzerinde yapıldıysa bu işlemi dışarı çıkarmak imkânsızdır, bahsedilen bu defterin tek bir yaprağının koparılması mümkün değildir, söz konusu işlem daima orada kalacaktır ve yapılacak işlem veya girilecek bilgi bu deftere son derece güvenli kriptografik şifreleme sistemi ile kaydedilmektedir, yapılan her işlem tarih sıralamasına göre '*blockchain*' sisteminde yer almakta ve böylece yeni yapılan her işlemin kendisinden bir önceki işlemten sonra yapıldığı kanıtlanmaktadır, son olarak bir işlem '*blockchain*' sistemine girdiği ve orada yer aldığı anda, bu bilgi ve işlem sabitlenir ve bu sistemin içerisine girilip müdahale edilmesi imkânsızdır.⁵

Bir işlem, dijital parayı alacak kişinin kendi genel anahtarını mevcut sahibine ilemesiyle başlar. Para, kriptografik bir algoritma tarafından oluşturulan dijital imza aracılığıyla el değiştirir. Genel anahtarlar, blockchain üzerinde tutulan ve şifreleme yoluyla oluşturulmuş adresleri temsil eder. Her bir dijital para belirli bir adrese bağlantılıdır ve kripto para sisteminde yapılan her işlem, paranın bir adresten başka bir adrese aktarılması şeklinde gerçekleşir. İşlemler herkes tarafından görüntülenebilir olsa da, işlemi gerçekleştiren kişilerin kimlikleri gizli kalır.⁶

Satoshi Nakamoto'nun yazdığı Makalede, banka veya posta kuruluşlarından hiçbiri olmadan, direkt olarak kişiden kişiye para gönderiminin nasıl gerçekleşebileceğinden bahsedilmiş ve bu amaçla '*bitcoin*' kripto parasının temeli atılmıştır. Ancak söz konusu sistemdeki en büyük problemin çift harcama olduğu belirtilmiş ve bu sorunun nasıl çözülebileceği incelenmiştir. Çift harcama (*double-spending*) ise, şu örnek ile daha anlaşılır olacaktır; bir kişiden, başka bir kişiye elektronik posta atıldığında bu kişi ile direkt iletişime geçilip, o kişinin adresine fotoğraf, video, yazı vb istenilen kaynak kişiden kişiye aktarılır. Ancak, para yollama işleminin gerçekleştirilmesi için üçüncü bir tarafın (banka, v.b finansal kuruluş) hizmetine ihtiyaç duyulduğu kesindir, çünkü paranın

https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Fourth_Industrial_Revolution.pdf.. s.23, Erişim tarihi: 27.01.2026

⁵Akıncı Ziya, Milletlerarası Özel Hukuk, (İstanbul 2020), Vedat Kitapçılık, s.46

⁶Pilkington Marc, Blockchain Technology: Principles and Applications, Research Handbook on Digital Transformations, 2016, s. 5, İnternet erişimi: https://www.researchgate.net/publication/372219558_Blockchain_technology_principles_and_applications (Erişim tarihi: 24.02.2026); Bozdoğanoglu Burçin, Sanal Para Birimi Bitcoin'in Kayıtdışı Ekonomi ile Karapara Faaliyetlerine Etkisi ve Vergilendirilmesi, Mali Hukuk Dergisi, C.10, S.111, (Mart 2014), s. 8

elektronik posta ekiyle yollanılması mümkün değildir. Bunun sebebi taraflar arasında bir değer transfer edilecekse, gerçek olan değer karşı tarafa ulaştığına emin olunmamasıdır. Örneğin; bir fotoğraf veya video yollandığında, yollanan materyal aslında yollayan kişide bulunan orijinalinin bir kopyasıdır. Bu transfer sonucunda iki adet fotoğraf elde edilmiştir, biri yollayan kişide bulunan orijinali, diğeri ise yollanan kişideki fotoğraftır. Verilen örnekte anlatılan durum çift harcama sorunudur ve para yollarken neden banka ve diğer finansal kuruluşlara ihtiyaç duyduğumuzun cevabıdır. Diğer bir problem ise, gönderilmek istenen paranın, gerçekten gönderecek kişide bulunup bulunmadığıdır. Finansal kuruluşlar olmadan, kişiler parayı kopyalayıp istedikleri gibi transfer edebilirler veya hesaplarında mevcut olmayan parayı göndermek isteyebilirler. Ancak, finansal kuruluşların ellerindeki kontrol mekanizmaları bu duruma izin vermemektedir. Çünkü finansal kuruluşlar, kullanıcıların hesabındaki gerçek değeri kontrol eder, o değere göre transferi gerçekleştirir ve hesapta bulunan gerçek değeri alarak, istenen kişinin hesabına aktarımı yapar. Merkezi bir sistem olmadan, kişiden kişiye para aktarımı için, bu problemlerin çözülmesi gerekmektedir. Bahsi geçen makale, yukarıda verilen problemlerin çözümü için öneride bulunmuş ve çözüm için ortaya ‘*bitcoin*’ isimli para ve ‘*blockchain*’ isimli bir sistemi koymuştur. ‘*Bitcoin*’ kripto para biriminin, çift harcama problemini ve gerçekten hesapta gönderilecek paranın olup olmadığı sorununu çözerek, bir kişiden diğer kişiye direkt olarak, aracı olmadan güvenli bir şekilde gönderilmesini sağlayan teknoloji, on binlerce bilgisayar ağından oluşan ve merkezi bulunmayan ‘*blockchain*’ sistemidir. ‘*Blockchain*’, ‘*bitcoin*’ ağında yapılan tüm işlemlerin merkezsiz bir şekilde kaydını tutan bir veri defteridir.⁷

Bütün bilgiler matematik ve kriptografi kullanılarak tüm bilgisayar ağlarınca doğrulanır ve güvenli bir şekilde kaydedilir. Başka bir anlatımla, kayıt ve doğrulama sistemi olan merkezi bir kuruluş kullanmak yerine ‘*bitcoin*’, ‘*blockchain*’ in merkeziyetiz kayıt ve doğrulama sistemini kullanmaktadır.⁸

⁷Çoğalan, s.11 vd.

⁸Morabito, V., Business Innovation Trough Blockchain: The B3 Perspective, Cham: Springer Verlag 2018, s.22 **aktaran** Çoğalan, (2023), s.13

1.1.2. Blockchain Teknolojisinin Teknik Altyapısı

'Blockchain', "blokların birbirine zincir şeklinde bağlandığı dağıtık bir veri tabanı" olarak tanımlanabilir.⁹ Bu sistemde, merkezi bir otorite ya da sunucu bulunmaz. İşlemler, kullanıcılar arasında doğrudan (*peer-to-peer*) gerçekleşir. Bloklar içinde yer alan ve şifreli olan işlemler, ağdaki tüm kullanıcılar tarafından şeffaf bir şekilde görülebilir. Yani, sistemin bir sahibi yoktur ve tüm veriler şifrelenmiş olsa da herkes tarafından erişilebilir durumdadır.¹⁰ Tüm kullanıcılar, aynı kayıtlara ve verilere sahiptir. Bu yapıda, herhangi bir aracı kurumun onayına gerek olmadan, anonim şekilde uluslararası para transferleri yapılabilir ve kullanıcılar, paralarını kendi ülkelerindeki imkânlar dâhilinde istedikleri şekilde kullanabilirler.¹¹

Bir başka tanıma göre 'Blockchain', bağlı liste (*linked list*) veri yapısının geliştirilmiş ve özel bir türü olarak görülebilir. Bu yapıda herhangi bir merkezi aracıya ihtiyaç duyulmadan, ağa katılan her kullanıcı işlem oluşturma, işlemleri doğrulama ve yeni bloklar üretebilmektedir. Sisteme eklenen her yeni veri, güçlü kriptografik algoritmalar kullanılarak önceki bloklarla ilişkilendirilir ve bu sayede zincir benzeri bir yapı meydana gelir. Klasik tek yönlü bağlı listelerde her zincir, kendisinden sonra gelen zinciri bir işaretçi aracılığıyla gösterir ve bu sayede listenin başından sonuna kadar tüm elemanlar birbirine bağlanır. Blockchain yapısında ise bloklar yalnızca bir sonraki bloğa referans vermekle kalmaz, aynı zamanda kendi verilerinin özet (*hash*) değerini de içerir. Bu

⁹Verma Atul Kumar/Garg Arpit, Blockchain: An Analysis On Next Generation Internet, International Journal Of Advanced Research In Computer Science, Volume 8, No. 8, September-October 2017, s. 429 **aktaran** Bilgili Fatih/ Cengil M.Fatih, Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2019), C.XXIII, S.3, s.5; Tomrukçu Tuğçe, Blockchain Teknolojisi Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Ve Kolaylıklar, Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. 152, (Nisan 2019), s. 829; Bilgili Fatih/Cengil M. Fatih, Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Eşya Niteliği Sorunu, (Ağustos 2019) s. 3; Bilgili Fatih/Cengil M. Fatih, Medeni Usul Hukukunda İspat Aracı Olarak Blockchain Teknolojisi, (Ağustos 2019), s.2

¹⁰Bilgili/Cengil, Eşya Niteliği, s. 4; Bilgili/Cengil, İcra Ve İflas, s. 100; Bilgili/Cengil, İspat Aracı, s. 3

¹¹Topaloğlu Mustafa, Elektronik Ticarete Ödeme Sistemleri: Kredi Kartları, Elektronik Para, Elektronik Çek, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 130, (Haziran 2017), s. 79; Bilgili/Cengil, İcra ve İflas, s. 101

nedenle blockchain, özet değerleriyle birbirine bağlanmış, güvenliği artırılmış özel bir bağlı liste yapısı olarak tanımlanabilir.¹²

Blockchain teknolojisi ile kripto paralar arasındaki ilişki düşünüldüğünde, kripto paralar ortaya çıkan bir çıktı ya da ürün olarak değerlendirilebilirken, bu ürünün temelini oluşturan yapı blockchain teknolojisidir. Blockchain sayesinde, yüksek güvenliqli işlemler yalnızca finans alanında değil, pek çok farklı sektörde de uygulanabilmekte ve bu işlemler herhangi bir aracı kuruluşa gerek duyulmadan iki kişi arasında doğrudan gerçekleştirilebilmektedir.¹³

Başlangıçta, blockchain teknolojisi Bitcoin'in arkasındaki bir teknoloji olarak ilgi görse de zamanla çok daha geniş bir kavram haline gelmiştir. Çünkü blockchain sadece dijital para biriminin işleyişini sağlayan bir teknoloji değil, aynı zamanda bir protokolü de içinde barındıran bir sistemdir. Blockchain'in sunduğu dağıtık defter yapısı sayesinde işlemler anında kaydedilebilir, gerçek zamanlı olarak izlenebilir ve kontrol edilebilir.¹⁴

Blockchain, temel olarak merkeziyetsiz, dağıtık yapıya sahip, şifrelenmiş veri yönetimi sağlayan bir veri tabanıdır. Merkezi ve merkeziyetsiz sistemleri daha iyi anlayabilmek için, bu iki yapı arasındaki farkları açıklamak gerekmektedir. Merkezi sistemde, tüm bilgiler tek bir merkezde tutulur ve bu merkezi sistem, verilerin değiştirilmesi ya da silinmesi gibi işlemleri kontrol eder. Bu durum, sistemin tek bir merkez tarafından yönetilmesini sağlar, ancak merkezde yaşanacak bir aksaklık tüm sistemi etkileyebilir.¹⁵ Merkeziyetsiz yapıda ise, birden fazla bağımsız merkezin birbirine bağlanması söz konusudur ve bu durumda, sistemin yönetimi tek bir merkezden değil, birden fazla noktadan yapılır.¹⁶

¹²Ünsal Ersin/ Kocaoğlu Ömer, Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri, Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, C.13, S.13, (2018), s. 55

¹³Durmush Gulnara, Kripto Para Ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri, (Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi 2019), s.35 vd.

¹⁴Uysal Tuğba/Aldemir Ceray Dijital Kamu Mali Yönetim Sistemi ve Blok Zinciri Teknolojisi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, C.11, S.3, (2018), s.514

¹⁵Aldemir Mahmut, Elektronik Para ve Blockchain'in Finansal Yönetim Üzerinde Etkileri, (T.C. Maltepe Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi), (İstanbul 2018), s. 12

¹⁶Aldemir, s. 13

Bitcoin örneğinde olduğu gibi, merkezi bir yapıya sahip olmayan ve eşten eşe (*peer-to-peer*) çalışan finansal sistemlerde güvenliğin sağlanması ve kötü amaçlı eşlere karşı sistemin korunması büyük önem taşır. Eşler arasında gerçekleştirilen finansal işlemler, yine ağdaki diğer eşlere dağıtılır ve herkese açık olan bir muhasebe defterine kaydedilir. Bu yöntem sayesinde tüm finansal işlemler şeffaf bir biçimde kayıt altına alınır ve herhangi bir merkezi otoriteye ihtiyaç duyulmadan finansal bir düzen oluşturulur.

Blockchain, farklı türde veri tabanlarının oluşturulmasında son derece etkili bir teknolojidir: Merkezi bir yapıya sahip olmaması sayesinde, herhangi bir aracı kurum sistem üzerinde ya da işlem kayıtları üzerinde denetim kuramaz. Sistemde yer alan tüm veriler, ağa katılan her kullanıcının bilgisayarında tutulur. Şeffaflık ilkesi gereği, ağdaki katılımcılar gerçekleşen tüm işlemleri görüntüleyebilir. Buna karşın gizlilik korunur; çünkü veriler şifrelenmiş biçimde saklanır ve bu sayede işlemleri gerçekleştiren kişilerin kimlikleri ortaya çıkarılamaz. Güvenilirlik açısından bakıldığında, ister iyi ister kötü niyetli olsun, herhangi bir kullanıcının geçmiş işlem blokları üzerinde değişiklik yapmaya çalışması, zincirde oluşacak tutarsızlıklar nedeniyle sistem tarafından otomatik olarak engellenir. Yapılan işlemler geri alınamaz ya da değiştirilemez; yalnızca yeni bir işlem eklenebilir. Ayrıca uzlaşma mekanizması sayesinde, sisteme eklenen her yeni veri diğer kullanıcılar tarafından doğrulanır. Katılımcılar, işlem zincirinde herhangi bir kopukluk veya uyumsuzluk olup olmadığını kontrol eder. Basitçe ifade etmek gerekirse, sistem karmaşık matematiksel hesaplamalar kullanarak zincirin ilk bloğundan ilgili bloğa kadar tüm verileri denetler. Eğer işlemde herhangi bir tahrifat ya da tutarsızlık tespit edilmezse, işlem sistemin diğer kullanıcıları tarafından onaylanır.¹⁷

1.2. KRIPTO VARLIKLAR

1.2.1. Genel Olarak Kripto Varlık Kavramı

Kripto varlıklar, dağıtık defter teknolojisi veya benzeri bir sistem kullanılarak dijital ortamda oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtılabilen ve değer veya hak taşıyan soyut varlıklardır. Bu varlıklar, dijital ortamda yaratılır, dijital ortamda depolanır ve hukuki işlemlere (örneğin satış, rehin, haciz gibi) konu olabilirler.¹⁸ Başka bir şekilde

¹⁷Durmush, s.38

¹⁸Verma and Garg, (2017) **aktaran** Bilgili/Cengil (2019), s.5

ifade etmek gerekirse, kripto varlıklar, kriptografi (şifreleme) teknolojisiyle güvence altına alınmış ve sanal ortamda varlık olarak kabul edilen değerlerdir. Bu özellikleri, kripto varlıkların güvenli ve şeffaf bir biçimde saklanması ve devredilmesini sağlar. Bu işlemler ise, blockchain teknolojisi sayesinde yapılır; bu teknoloji ise oldukça yeni sayılabilecek bir sistemdir.¹⁹

Kripto varlıkların, merkeziyetsiz yapıları sebebiyle belirli bir çerçeveye sokulmaları son derece zordur. Bu varlıkların işlem süreçlerinin devlet otoriteleri tarafından izlenememesi, vergi kaçakçılığı, kayıt dışı ekonomi, kara para aklama ve hatta terörizmin finansmanı gibi olumsuz durumlara yol açabilir. Devletler için, bu tür varlıkların kendi denetimlerinin dışında kalması, egemenliklerini zedeleyebilir. Bu nedenle, kripto varlıklar üzerinde düzenlemeler yapılması, devletlerin egemenlik haklarını koruyabilmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır.²⁰

Kripto varlıklar için literatürde kabul görmüş genel bir sınıflandırma yer almamakla birlikte, aşağıda söz konusu varlıkları kripto paralar ve tokenler özelinde inceleyeceğiz.

1.2.1.1. Kripto Paralar

Kripto paraları anlamlandırabilmek için öncelikle para kavramı ele alınmalıdır. Para, *“Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı”* olarak tanımlanmaktadır.²¹ Genellikle günlük hayatta kullanılan para kavramı merkez bankaları tarafından ihraç edilmiş ve arkasında merkez bankalarının bulunduğu paraları (*Fiat Currency*) ifade etmektedir. Ancak para kavramı son derece geniş bir kavram olup Nakit, Dijital, Sanal ve Kriptografik başlıkları altında ele alınabilir.²²

1.2.1.1.1. Nakit Para

Çağdaş ekonomiler günlük çalışmalarına sorunsuz devam edebilmek için nakit paraya ihtiyaç duyarlar. Nakit para kavramı hem kâğıt paraları hem madeni paraları

¹⁹Koç Himmet, 7518 Sayılı Kanunla Getirilen Düzendeki Kripto Varlıklara Yönelik Bir Analiz, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2025), s.906

²⁰Gitmez Emin, Devletlerin Kripto Varlıklara İlişkin Hukuki Düzenlemeleri Üzerinden Bir Değerlendirme, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi S.1, (2023), s.3

²¹<https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim tarihi: 27.01.2026)

²²Öztürk Atakan, Sermaye Piyasalarında Kripto Varlıkların Hukuki Ve İdari Düzenlemeleri, (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Doktora Tezi), (2025), s.16

kapsamaktadır. Nakit, günlük ekonomik aktivitede önemli bir yer tutmakta olup, Avrupa Merkez Bankası'na (AMB) göre sekiz önemli görevi yerine getirmektedir. Bunlar, özgürlük ve özerlik sağlama, yasal ödeme aracı, gizlilik sağlama, kapsayıcılık, harcama takibi, hız, güvenlik, değer biriktirmedir.²³

1.2.1.1.2. Dijital Paralar

Dijital paralar “*Bir aracı aracılığıyla değiştirilen ve ihraç eden hükümetin kontrolüne ve düzenlemesine tabi olan devlet destekli (fiat) para biriminin elektronik temsidir*”²⁴ ifadesiyle tanımlanabilir. Kâğıt paralar ve madeni paralar birçok ülkenin hala en çok tercih edilen ödeme yöntemidir. Dijital paralar nakit paranın dijital ortamda ifade edilmiş halidir. Dijital paralar ödemeler sisteminin gelişmesinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmakta olup, nakit ihtiyacını azaltmaktadır.²⁵

1.2.1.1.3. Sanal Paralar

Avrupa Bankacılık Otoritesi, sanal paraları Merkez Bankası ya da kamu otoritesi tarafından çıkarılmayan, bir devlet tarafından desteklenmeyen ve arkasında güvence veren bir para birimine bağlı olmayan, ancak gerçek ya da tüzel kişiler tarafından değişim aracı olarak kullanılan, elektronik olarak aktarılabilen, saklanabilen veya işlem yapılabilen dijital bir değer olarak tanımlamaktadır.²⁶

1.2.1.1.4. Kripto Paralar

Kripto paralar, dijital ortamda oluşturulan ve yine bu ortamda transfer edilebilen, kriptografik yöntemler sayesinde güvenli biçimde muhafaza edilen dijital varlıklardır. Günümüzde bu varlıklar, reel ekonomi içinde ve özellikle internet üzerinden gerçekleştirilen işlemlerde bir ödeme aracı olarak kullanılabilmektedir.²⁷

²³European Central Bank The role of cash (Erişim tarihi:27.01.2026), https://www.ecb.europa.eu/euro/cash_strategy/cash_role/html/index.en.html

²⁴Karimi, B. P. (2021, Aralık). Cryptographic Currency And Economic Security: Threats, Opportunities, And Regulatory Challenges, **aktaran** Koç, (2025), s.16

²⁵Öztürk, s.16

²⁶Öztürk, s.15

²⁷Lukas Müller, Thomas Stoltz und TobiasA. Kallenbach, Liberierung des Aktienkapitals mittels Kryptowährung: Eignen sich Bitcoins und andere Kryptowährungen zur Kapitalaufbringung, Aktuelle Juristische Praxis, Dike Verlag, Is. 11 (2017), s.1318-1319 **aktaran** Bilgili/ Cengil, (2019), s.13

Kripto paralar, 1985 yılında ortaya çıkmış blockchain teknolojisini²⁸ kullanan ilk kripto varlıklardır. Blockchain teknolojisi Satoshi Nakamoto tarafından 2008 yılında yayımlanan Bitcoin ile ilgili makalede tekrar ortaya çıkmış ve kendine kullanım alanı bulmuştur. Kripto paraların kullanımında nakit ve dijital para birimlerinin aksine sistemin işleyişinde sorumlu bir merkezi otorite olmayıp sistem yazılımının yeterlilikleri ölçüsünde etkinliğe sahiptir. Kripto para birimi, herhangi bir devlet kurumu tarafından desteklenmeyen dijital değer temsilidir.²⁹

Kripto paraların diğer para formlarına benzer ve farklı bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu özelliklerinin başında merkeziyetsiz olarak yönetilmesi gelmektedir. Her ne kadar bazı sanal paralarda gözlemlense de bu özellik asıl olarak kripto paralara ait bir özelliktir. Para formlarının ayrımı temel olarak yönetsel ve işlemsel özelliklerine göre yapılabilmektedir.³⁰

Uluslararası Ödemeler Bankası (*Bank for International Settlements*) kripto paraları, “iş kanıtı veya bahis kanıtı gibi izinsiz ekonomik sistemler kullanılarak güvence altına alınmış bir blok zincirinde ya da başka bir dağıtılmış defterde işlem görebilen dijital varlıklar olarak, diğer tüzel kişilikler üzerinde herhangi bir hak talebi ya da mülkiyet hakkı oluşturmayan, değerleri, arzın sabit olduğu ya da önceden belirlenmiş bir modele dayandığı ve bu para birimlerinin ödemeler, spekülasyon ya da diğer amaçlar için kullanılabileceği varsayımıyla elde edildiği” şeklinde tanımlamaktadır.³¹

Avrupa Birliği Kara Para Aklama Yönergesi'ne göre kripto para, herhangi bir merkez bankası veya kamu otoritesi tarafından çıkarılmayan ve garanti edilmeyen, yasal paralara bağlı olmayan, döviz ya da ülke parası gibi yasal statüsü bulunmayan dijital bir değerdir.

²⁸Yıldırım Murat, Blockchain Teknolojisi, Kripto Paralar ve Ülkelerin Kripto Paralara Yaklaşımları, Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (2019), s. 267

²⁹(European Banking Authority, 2012; Ali et al., 2014b) Karimi, (2021) **aktaran** Koç, s.16

³⁰Öztürk, s.17

³¹Auer, R. (2019). BIS Working Papers No 811 Embedded supervision: how to build regulation into decentralised finance. (s. 26). Bank for International Settlements. İnternet erişim: <https://www.bis.org/publ/work811.pdf> (Erişim tarihi:27.01.2026)

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından değişim aracı olarak kullanılabilir ve elektronik ortamda saklanıp transfer edilebilir, ticareti yapılabilir.³²

Yabancı hukuk sistemlerinde kripto varlıklara ilişkin genel kabul görmüş bir tanım bulunmamaktadır. Ancak Avrupa Birliği Merkez Bankası, kripto varlıkları "*mali bir talep ya da sorumluluk temsil etmeyen, mülkiyet hakkı içermeyen dijital varlıklar*" olarak tanımlamıştır ve 29 Şubat 2021 tarihli görüşünde, Birlik genelinde bu alanda düzenleme yapılması gerektiğini belirtmiştir.³³ Türk mevzuatında ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik'i³⁴ m. 3/1 'de kripto varlıkları "*dağıtık defter teknolojisiyle dijital ortamda oluşturulup dağıtılan, ancak itibari para, kaydi para veya diğer finansal araçlarla ilişkisi olmayan gayri maddi varlıklar*" olarak tanımlamaktadır.

Kripto para platformları, bankaların sunduğu hizmetlere benzer bir işlev sunar. Kripto para sahipleri, bu platformlar aracılığıyla kripto paralarını kolayca transfer edebilir ve fiat paraya dönüştürebilirler.³⁵ Tüm kripto varlıkların, cüzdan adı verilen uygulamalarda saklanması gerekmektedir. Bu cüzdanlar; Ledger Nano S62 gibi donanım cihazlarında, cep telefonlarında, tabletlerde, bilgisayarlarda, kripto para borsalarında ya da hatta cüzdana ait özel anahtarın bir kâğıda yazılması yoluyla bile muhafaza edilebilmektedir.³⁶

1.2.1.1.4.1.Kripto Para Örnekleri

1.2.1.1.4.1.1. Bitcoin (BTC)

'Bitcoin', 'Blockchain' teknolojisinde işleyen bir kripto paradır.³⁷ Bitcoin'in arzı madencilik faaliyetleri ile sağlanır.³⁸ Madencilik, özel makineler marifetiyle blok

³²Yönerge için bkz. Directive (EU) 2018/843 Of the European Parliament and of the Council of 30 May 2013 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial System for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/13B/EC and 2013/36 EU

³³Opinion of the European Central Bank Of 19 February 2021 on a proposal for a regulation on Market; in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 (CON/2021J4), OJEU. 202 IK 152/01

³⁴Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik, RG, 16.04.2021/ S. 31456

³⁵Bilgili, s.6

³⁶Durmush, s.19

³⁷Bilgili, s.5

³⁸Topaloğlu, s. 79; Bilgili/Cengil, İcra ve İflas, s. 101; Bilgili/Cengil, Eşya Niteliği, s. 5

oluşturmak için zor problemlerin (blok başlığının Hash'inin hesaplanması) çözülmesi suretiyle kripto paranın üretilmesi olarak ifade edilebilir.³⁹ Bu faaliyet neticesinde *Bitcoin* ödül olarak sistem tarafından madencilere verilir. İşte kişiler madencilik faaliyeti ya da *Bitcoin* transferi yoluyla kendi Bitcoinlerini edinebilirler ve bunları şahsi kripto para cüzdanlarında tutabilirler.⁴⁰ Güvenli ve merkezsiz olmak '*bitcoin*' kripto para birimini tanımlayan en önemli iki özelliktir.⁴¹

Blockchain sistemi sayesinde Bitcoin transferleri, herhangi bir üçüncü tarafın müdahalesi olmadan eşler arası gerçekleşir. Bitcoin transferi yapabilmek için bir cüzdana sahip olunması gerekir;⁴² bu cüzdan, kripto paraların saklandığı bir yazılım ya da uygulamadır. Cüzdanlar, Bitcoin transferlerinde kullanılan özel ve açık anahtarları üretir ve saklar.⁴³ İlk olarak özel anahtar (*private key*) üretilir, ardından bu özel anahtar ile açık anahtar (*public key*) oluşturulur. Bitcoin, bu açık ve özel anahtarlarla ilişkilidir. Açık anahtar, bir banka IBAN numarasına; özel anahtar ise banka şifresine benzetilebilir. Bitcoin gönderirken, alıcının açık anahtarı istenir. Bu açık anahtar yazıldıktan sonra, özel anahtar kullanılarak dijital imza ile işlem onaylanır. Gönderilen Bitcoin'in kontrolü, o adrese ait özel anahtara sahip olan kişiye aittir.⁴⁴

Bitcoin gönderimi yapılırken, öncelikle alıcının açık anahtarı alınır. Bu açık anahtar, harf ve rakamlardan oluşan bir dizi şeklindedir. Bitcoin transferi için, alıcının açık anahtarı sisteme girilir ve gönderici, işlemi özel anahtar ve dijital imza (digital signature) kullanarak onaylar.⁴⁵ Bitcoin'in gönderildiği adrese ilişkin özel anahtara sahip kişi, bu Bitcoin üzerinde işlem yapma yetkisine sahip olur.⁴⁶

³⁹Topaloğlu, s. 79; Bilgili/Cengil, İcra Ve İflas, s. 101; Bilgili/Cengil, Eşya Niteliği, s. 5

⁴⁰Bilgili, s.5

⁴¹Çoğalan, s.38

⁴²Nebil Füsün Sarp, Bitcoin ve Kripto Paralar, Pusula Yayıncılık, (İstanbul 2018), s. 78; Bilgili/Cengil, Eşya Niteliği, s. 6

⁴³Güven Vedat/Şahinöz Erkin, Blockchain Kripto Paralar Bitcoin, 3. Baskı, Kronik, (İstanbul Kasım 2018), s. 87-88; Bilgili/Cengil, Eşya Niteliği, s. 6

⁴⁴Bilgili, s.6

⁴⁵Nakamoto, s.2

⁴⁶Bilgili, s.7

1.2.1.1.4.1.2. Ethereum (ETH)

'Ether' kripto para birimi de 'blockchain' teknolojisini kullanarak üretilen bir değerdir ve 'bitcoin' para biriminden çok az farklılık arz etmektedir. 'Bitcoin' ağı gibi 'Ethereum' da merkezi olmayan dağıtık ağ yapısına sahiptir ve halka açıktır.⁴⁷ Bitcoin ve Ethereum arasında birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Bunlardan biri, arz miktarıyla ilgilidir; Bitcoin sayısı 21 milyon ile sınırlandırılmışken, Ethereum için böyle bir üst sınır bulunmamakla birlikte sınırsız sayıda örneği vardır. Ayrıca Ethereum ağında verilerin kaydedildiği bloklar yaklaşık 10–15 saniyede bir oluşturulurken, Bitcoin ağında bu süre ortalama 10 dakikadır. Bu zaman farkı, iki sistemde gerçekleştirilen para transferlerinin hızını doğrudan etkileyen önemli bir faktördür.⁴⁸

1.2.1.1.4.1.3. Ripple

'Ripple', 'bitcoin'in aksine, merkezi olan bir kripto para birimidir, 'Ripple', diğer kripto paralardan farklı olarak madenciliği yapılmayan bir yapıya sahiptir, paranın arzı tamamen merkezi olan şirkete aittir ve 'ledger' ismi verdikleri 'blockchain' ağını kullanmaktadırlar.⁴⁹

1.2.1.1.4.1.4. Chiliz

'Chiliz' kripto parasının en farklı özelliği, kendine ait bir 'blockchain' ağının bulunmasıdır. Bu kripto para da olduğu gibi bazı kripto paralar, mevcut 'blockchain' ağlarını kurarak kripto para oluşturmaktadırlar. 'Chiliz', 'ethereum'un sahip olduğu ve adına ERC-20 verilen 'blockchain' ağını kullanmaktadır.⁵⁰

⁴⁷Çoğalan, s.41

⁴⁸Durmush, s.22

⁴⁹White Paper'a ulaşmak için bkz. İnternet: Schwartz, D., Youngs, N., Britto, A. (2018). The Ripple Protocol Consensus Algorithm

İnternet Adresi: https://ripple.com/files/ripple_consensus_whitepaper.pdf (Erişim tarihi: 27.01.2026)

⁵⁰Durmush, s.42

1.2.1.1.4.1.5. Litecoin

'*Litecoin*' merkezi otorite olmadan, sifra yakın bir maliyetle kişiler arası ödemeleri sağlayan, '*bitcoin*'e göre daha hızlı transfer işlemleri gerçekleştiren bir '*blockchain*' altyapısına sahip kripto para birimidir. Üreticisinin asıl amacı ilk kripto para birimi olan '*bitcoin*'e ait kullanıcılar tarafından beğenilmeyen, zaman ve şifreleme gibi özellikleri düzeltmek ve yeni bir para birimiyle ortaya çıkmaktır. Bu özelliklerden biri; '*Bitcoin*' para biriminden farklı olarak '*litecoin*' işlemlerinin 10 dakika yerine 2.5 dakikada gerçekleştiriliyor olmasıdır, diğeri ise; '*blok*'ları güvence altına alırken, '*SHA-256*'¹¹¹ şifreleme sistemi yerine '*scrypt*'¹¹² isimli bir şifreleme sistemi kullanmasıdır.⁵¹

1.2.1.2. Kripto Para Cüzdanları

'*Blockchain*' sistemi üzerinden gerçekleşecek olan '*kripto para*' transferleri, merkezi kuruluş olmadan direkt olarak kişiden kişiye iletilecektir, böylece transfer maliyetsiz ve hızlı olacaktır.⁵² Öncelikle bu transferi gerçekleştirmek isteyen herkesin cüzdana (*wallet*) sahip olması gerekir.⁵³ Cüzdan kripto paraların saklandığı bir yazılımdır⁵⁴, başka bir deyişle '*bitcoin*' kripto para olarak bu cüzdanda bulunur. Cüzdanların hepsinde bir özel (*private key*), bir de açık (*public key*) olmak üzere iki adet anahtar bulunmaktadır.⁵⁵ Açık anahtarlar herkes tarafından görünebilirken, özel anahtarlar sadece hesabı elinde bulunduran kişilerce bilinebilir.⁵⁶

Kripto cüzdanlar, iki farklı kategoriye ayrılır: '*sıcak*' ve '*soğuk*' cüzdanlar. Sıcak cüzdanlar, internet bağlantısına sahip herhangi bir kripto cüzdanını ifade eder. Bu cüzdanlar, kullanım kolaylığı nedeniyle daha yaygın olarak tercih edilmektedir. Ancak, internete bağlı olmaları, onları bilgisayar korsanlarına karşı daha savunmasız hale getirebilir. Öte yandan, soğuk cüzdanlar internet bağlantısı olmayan ve çevrimdışı çalışan cüzdanlardır. Blockchain ile iletişim yalnızca internet üzerinden sağlandığı için, soğuk cüzdanlar güvenlik açısından muadili olan sıcak cüzdanlardan çok daha güvenli kabul edilir. Bununla birlikte, soğuk cüzdanlar daha karmaşık ve teknik bilgi gerektirdiği için,

⁵¹Durmush, s.43

⁵²Çoğalan, s.77

⁵³Nebil, s.78

⁵⁴Bilgili, s.136

⁵⁵Satoshi, s.1

⁵⁶Satoshi, s.2

kullanımı genellikle daha zor olabilir.⁵⁷ Farklı türlerde sıcak cüzdanlar mevcuttur. Şimdi bunları kısaca inceleyeceğiz.

Mobil Cüzdanlar; akıllı telefon olarak tabir edilen ve günlük kullanımda karşımıza çıkan cihazların içerisine bir çeşit uygulama olarak indirilen cüzdan çeşitleridir. Bu cüzdan çeşidinde de kişi özel anahtarını kendinde tutar ve kimseyle paylaşılmaz. Mobil cüzdanların, masaüstü cüzdanlara göre en önemli özelliği, aynı zamanda telefonla ödeme imkânı sağlayan uygulamalarla birlikte kullanılabilmesidir.⁵⁸

Masaüstü cüzdanları; masaüstü veya dizüstü bilgisayarlara, kullanıcı tarafından indirilip, yalnızca indirilen cihazda kullanılabilen cüzdanlardır. Bu cüzdan içerisinde kullanıcı, istediği kripto para birimi cüzdanını kendisi oluşturabilir ve oluşturduğu cüzdanın hem genel hem de özel anahtarını kendisinde tutabilir. Güvenli bir cüzdan olarak kabul edilir ancak bilgisayara zarar gelmesi durumu en büyük problem olarak görülmektedir.⁵⁹

Donanım cüzdanları; kripto paraların kullanımı ve saklanması amacıyla, özel olarak üretimi yapılan ‘*Universal Serial Bus*’ (USB)’ye benzeyen elektronik aletlerdir. Bu tarz cüzdanlar, internete bağlı olmayan bir cihazla kripto paranın saklanması sağlamaktadır, cüzdanların özel anahtarları da yine kullanıcının kontrolündedir.⁶⁰

Kâğıt Cüzdanlar; sanal ortamda herhangi bir kopyası olmaması ve bilgisayar saldırısı olma ihtimalinin bulunmaması sebebiyle en güvenli cüzdan çeşidi olarak bilinmektedir. Kâğıt üzerinde cüzdanın özel ve genel anahtarı ile birlikte kare kod bulunmaktadır. Herhangi bir kopyasının olmaması ve tek olması sebebiyle kaybolması halinde cüzdana tekrardan ulaşmak imkânsızdır.⁶¹

Platformlar tarafından oluşturulan cüzdanlar; kripto para borsaları veya kripto para alım-satım ve transferi için aracılık yapan platformlar tarafından kullanıcıları için oluşturulan cüzdanlardır. Kullanıcı, bu platformun internet sitesine girerek, platforma üye kaydı

⁵⁷İnternet erişim: <https://www.kaspersky.com.tr/resource-center/definitions/what-is-a-crypto-wallet> (Erişim tarihi: 27.01.2026)

⁵⁸Çoğalan, s.78

⁵⁹Güven/ Şahinöz, s.90

⁶⁰Bilgili/ Cengil, s.24

⁶¹Çoğalan, s.78

yapmakta ve bu üye kaydından sonra, platform bu kişi için direkt olarak kripto para cüzdanı oluşturmaktadır.⁶²

Görüldüğü üzere kişiler, hem kendileri kişisel bilgisayarlarında cüzdan oluşturarak işlem gerçekleştirebilir, hem de kripto para işlemi yapan platformlardan cüzdan açıp işlem yapabilirler. Burada önemli olan ayrım, özel (*private key*) anahtar bilgilerinin cüzdan sahipleri tarafından mı saklandığı yoksa cüzdan sahipleri dışında başka kişilerce mi saklandığı ayrımıdır.⁶³

1.2.1.3.Tokenleştirme

Token kelimesi Türkçe'ye "*simge, marka, fiş, jeton, kupon*" olarak çevrilmekte ise de⁶⁴ söz konusu kavramın dilimizde henüz tam bir karşılığı bulunmamaktadır.⁶⁵ Halka açık blok zincirleri, katılımcıların paylaşılan ve değişmez bir mülkiyet kaydı oluşturmalarına izin veren veri tabanlarıdır.⁶⁶ Bu veri tabanları üzerinde çeşitli varlıkların ve hakların temsiliyetine olanak sağlayan dijital varlıklar oluşturulması sürecine tokenleştirme denilmektedir. Tokenleştirme varlıkların ve hakların dijitalleştirilerek merkeziyetsiz platformlarda işlem görebilmesi için yapılan işlemdir.⁶⁷ Tokenizasyonun genel amacı, varlıkları daha erişilebilir ve işlemleri daha verimli hale getirmektir. Özellikle, tokenize varlıklar dünyadaki herhangi birine kolayca ve saniyeler içinde aktarılabilir.⁶⁸ Varlıkları ve hakları tokenleştirmenin sınırının olmadığı kabul edilebilir. Sanat eserinden, hisse senetlerine kadar birçok varlık tokenleştirilmektedir.⁶⁹

Tokenleştirme varlıkların ve hakların dijitalleştirilerek merkeziyetsiz platformlarda işlem görebilmesi için yapılan işlemdir. Sabit değerli kripto paralarda dahil olmak üzere tüm kripto paralar bu kapsama, değişim değerini dijital bir ortamda temsil ettikleri için

⁶²Çoğalan, s.78

⁶³Çoğalan, s.78

⁶⁴ <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/token>> (Erişim tarihi: 27.01.2026)

⁶⁵Token kavramı yerine Türkçe'de jeton kavramının kullanılması gerektiği yönünde bkz: Güçlütürk, s.388

⁶⁶Schär, F. (2021, Second Quarter). Decentralized Finance: On Blockchain- and Smart Contract-Based Financial Markets. Federal Reserve Bank of St. Louis REVIEW, s. 153-174 **aktaran** Öztürk, (2025), s.6

⁶⁷Öztürk, s.6

⁶⁸Schär, (2021), s. 157, **aktaran** Öztürk, (2025), s.6

⁶⁹Öztürk, s.6

girmektedirler. Tokenler kendi aralarında misli olmayan tokenler (*Non-Fungible Token-NFT*), yardımcı tokenler/hizmet tokenleri (*utility tokens*) ve menkul kıymet tokenleri (*security tokens*) olarak üç ana grupta incelenebilir. Bir kripto varlığın gerçek dünyadaki bir değeri temsil edecek şekilde dijital ortama aktarılması, tokenizasyon olarak adlandırılan süreçle sağlanır. Tokenizasyon tamamlandığında, söz konusu kripto varlık “token” niteliğini kazanır ve token, ilgili değerın dijital dünyadaki temsilcisi haline gelir. Bitcoin, Ethereum, Litecoin gibi varlıklar kripto para kapsamında değerlendirilirken; Non-Fungible Token (*misli olmayan token- misli olmayan jeton/NFT*), menkul kıymet tokenleri, hizmet tokenleri, sabit coinler gibi başka kripto varlık türleri de bulunmaktadır. Ayrıca, sürekli gelişen teknoloji ilerleyen dönemlerde yeni ve farklı kripto varlık türlerinin ortaya çıkmasına olanak tanımaktadır.⁷⁰

Fungible Tokens (*FT*), değiştirilebilir özellikteki varlıklardır ve her birimi diğerleriyle kolayca takas edilebilir. Başka bir şekilde anlatmak gerekirse, fungible bir varlığın her bir parçası, aynı değer ve geçerliliğe sahip diğer parçalarla değiştirilebilir veya alınıp satılabilir. Kripto paralar, fiat paralar, hisse senetleri ve altın gibi varlıklar, fungible varlıklara örnek gösterilebilir.⁷¹

Non Fungible Tokens-NFT (değiştirilemez/ misli olmayan) varlıklar ise sanat eserleri, gayrimenkul tapusu gibi tek ve benzersiz özellikler taşıyan varlıklardır. Bu varlıkların alım satımı, bu varlıklara dayalı olarak merkeziyetsiz finans sisteminde işlem yapılması her varlığın kendine has özelliği ve sınırlı pazar koşulları nedeniyle fungible varlıklara kıyasla daha kısıtlıdır.⁷²

Tokenizasyon ile kripto varlıklar arasındaki temel ayrım, dayanak varlık unsurunda ortaya çıkar. Tokenizasyon kapsamında oluşturulan dijital varlıklar, genellikle belirli bir maddi veya finansal değeri temsil eder ve bu değere bağlıdır. Buna karşılık kripto varlıklar, çoğu zaman herhangi bir somut varlığa bağlı olmaksızın, kendi arz-talep dengesi içinde değer kazanan bağımsız dijital unsurlar olarak kabul edilir. Ayrıca tokenizasyon uygulamaları çoğunlukla mevcut finansal sistemle uyumlu şekilde

⁷⁰Koç, s.908

⁷¹BTCTURK (17.12.2024) Fungibility Nedir? Fungible ve Non-Fungible Farkı Nedir? İnternet erişimi: <https://www.btcturk.com/bilgi-platformu/fungibility-nedir/> (Erişim tarihi: 01.02.2026)

⁷²Öztürk, s.11

yapılandırılır ve ilgili düzenleyici otoritelerin denetimine tabi olabilir. Kripto varlıklar ise daha çok merkeziyetsiz finans (DeFi) ekosistemi içinde konumlanmakta ve geleneksel finans yapılarından bağımsız bir değer saklama veya yatırım aracı olarak değerlendirilmektedir.⁷³

1.2.2. Karşılaştırmalı Hukukta Kripto Varlık Kavramı

1.2.2.1. Avrupa Birliği Uygulamasında Kripto Varlık Yönergesi (MiCA)

Avrupa Komisyonu tarafından 2020 yılında bir taslak olarak sunulan “*on Markets in Crypto-assets, and amending Directive*” (EU) 2019/1937 (MiCA), yani Kripto Varlıklar Yönergesi bulunmaktadır. Bu düzenleme ile Avrupa Birliği genelinde uygulanması amaçlanan kapsamlı bir kripto varlık yönergesi önerilmiştir. Söz konusu teklif, Avrupa Parlamentosu tarafından 20 Nisan 2023 tarihinde kabul edilmiş ve 9 Haziran 2023’te AB Resmî Gazetesi’nde (EUR-Lex) yayımlanmıştır. MiCA düzenlemesinin bazı hükümleri 29 Haziran 2023 itibarıyla yürürlüğe girmiş olsa da, düzenleme bütünüyle Aralık 2024 tarihinde yürürlük kazanmıştır. Bu yönerge ile birlikte, kripto varlık alanında Avrupa Birliği düzeyinde ilk defa kapsamlı bir hukuki çerçeve oluşturulmuştur.⁷⁴

Yönergenin Tanımlar başlıklı 3. maddesinde kripto varlık kavramı “*dağıtık defter teknolojisi veya benzeri bir teknoloji ile dijital ortamda aktarılabilen ve depolanabilen bir değer ya da hakkın dijital temsili*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu durumdan hareketle, 7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁷⁵ yer alan kripto varlık tanımı ile MiCA düzenlemesinde benimsenen kripto varlık tanımının büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir.

MiCA’nın 1. maddesi uyarınca, kripto varlıkların ihraç edilmesi ve işlem görmeye kabul edilmesine ilişkin şeffaflık ve bilgilendirme yükümlülükleri bakımından ortak ve standart kurallar belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, Yönergede kripto varlık hizmet sağlayıcıları ile değer referanslı token ve e-para token ihraç edenlerin yetkilendirilmesi ve gözetim altına alınmasına yönelik düzenlemelere de yer verilmiştir. MiCA, söz konusu ihraççılar ile

⁷³Tokenizasyon Hukuku I, <https://www.tevetoglu.av.tr/tr/yayinlar/tokenizasyon-hukuku-i-2025-01-28-144642>, (Erişim tarihi: 02.03.2026)

⁷⁴Koç, s.910

⁷⁵Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun:7518, Kabul Tarihi: 26.06.2024, RG 02.07.2024/32590

hizmet sağlayıcıların faaliyetlerine, organizasyonel yapısına ve kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin asgari şartları da kapsamaktadır. Ayrıca kripto varlıkların ihraç, takas, saklama ve alım-satım süreçlerinde, ihraççı ve hizmet sağlayıcıların uyması gereken tüketicuyu koruyucu hükümlere yer verilmiştir. Son olarak düzenleme, kripto varlık piyasalarının güvenilirliğini ve bütünlüğünü korumak amacıyla piyasa kötüye kullanımını önleyici tedbirler de öngörmektedir (MiCA m. 1/2-e).⁷⁶

Ülkemiz mer’i mevzuatında MiCA kadar kapsamlı bir düzenleme yapılmadığını söylemek yersiz olmayacaktır. Bu kapsamda yürürlükte olan 7518 sayılı⁷⁷ Kanunun kripto varlıklar açısından çok kapsamlı düzenlemeler içermediği görülmektedir. Her ne kadar sonraki süreçte çıkarılan Tebliğler kripto varlık hizmet sağlayıcılara yönelik ayrıntılı düzenlemeler içerse de söz konusu hususun kanunlaştırılması gerektiği görüşündeyiz.

Misli olmayan tokenler olarak adlandırılan NFT’ler, MiCA düzenlemesinin kapsamı dışında tutulmuştur (MiCA m. 2/3). Buna karşılık, 7518 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemede kripto varlıklar arasında herhangi bir sınıflandırmaya gidilmemiş ve düzenlemelerin tüm kripto varlık türlerine uygulanabilmesi mümkün hale getirilmiştir. Öte yandan MiCA, kripto varlıkları taşıdıkları risk düzeylerine göre ayırma ihtiyacından hareketle, farklı yükümlülüklerle tabi olacak şekilde üç ayrı kategori altında ele almıştır. Bu sınıflandırma, kripto varlıkların değerlerinin başka varlıklara referansla sabitleme amacı taşıyıp taşımadıkları kriterine dayanmaktadır.⁷⁸

1.2.2.2. Alman Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar

Kripto varlıklar, Alman kanun koyucunun da düzenleme alanına dâhil ettiği konular arasında yer almaktadır. Alman kanun koyucunun temel hedefi, kripto varlıklar bakımından Almanya’yı cazip ve rekabetçi bir merkez hâline getirmektir.⁷⁹ Bu doğrultuda, kripto varlıklara ilişkin farklı kanuni düzenlemelere yer verilmiştir.

⁷⁶Koç, s.911

⁷⁷Sermaye Piyasası Kanunu: 6362, Kabul Tarihi: 06.12.2012, RG 30.12.2012/28513

⁷⁸Koç, s.911

⁷⁹Anika Patz, ‘Überblick über die Regulierung von Kryptowerten und Kryptowertedienstleistern’ (2021) 21 Zeitschrift für Bank und Kapitalmarktrecht, s.725-739 **aktaran** Koç, (2025), s.912

Almanya’da kripto varlıklara özgü müstakil bir kanun çıkarılmamış olmakla birlikte, Alman Bankacılık Kanunu’nda (KWG) 1 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe girecek şekilde yapılan değişiklikle, kripto varlık kavramı ilk kez Alman hukuk sistemine dâhil edilmiştir. Ayrıca, Alman Kara Para Aklama Kanunu’nun (GWG) 1. maddesinin yirmi dokuzuncu fıkrasında ve Alman Menkul Kıymetler Kanunu’nun (WpIG) 2. maddesinin beşinci fıkrasında da bu tanımın esas alınacağı açıkça belirtilmiştir.⁸⁰

KWG’nin Tanımlar başlıklı 1. maddesinde “*kripto varlıklar, merkez bankası ya da kamu otoritesi tarafından çıkarılmayan veya güvence altına alınmayan, yasal para birimi statüsüne sahip olmayan ancak gerçek ya da tüzel kişiler tarafından anlaşmalar veya pratik uygulamalar doğrultusunda değişim aracı, ödeme aracı ya da yatırım aracı olarak kabul edilen dijital değerlerdir. Bu varlıklar elektronik ortamda aktarılabilir, saklanabilir ve ticaret yapılabilir.*” şeklinde tanımlanmıştır.⁸¹

Görüleceği üzere, Alman hukukunda kripto varlıklara ilişkin temel düzenleme niteliği taşıyan KWG’de yalnızca kripto paraya özgü bir tanım yapılmadığı, bunun yerine kripto varlık kavramının genel olarak ele alındığı görülmektedir. Düzenlemede kripto varlıkların merkeziyetsiz yapısına özellikle dikkat çekilmiş ve bu varlıkların klasik anlamda para olarak değerlendirilmediği; daha ziyade bir değişim aracı, ödeme aracı veya yatırım aracı olarak kullanıldıkları belirtilmiştir. Kripto varlıkları sermaye piyasası aracı olarak değil, ayrı bir finans aracı kategorisi içinde değerlendiren Alman hukuk sistemi, bu yönüyle Türk hukuk sistemiyle benzerlik göstermektedir.⁸²

1.2.2.3. İsviçre Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar

İsviçre’de kripto varlıklara ilişkin hükümler içeren müstakil bir yasal düzenleme mevcuttur. Bu kapsamda İsviçre Parlamentosu, Eylül 2020’de mevcut on farklı federal kanunu, kripto varlık ekosistemine uyumlu hâle getiren ve *Dağıtılmış Defter Teknolojisindeki Gelişmelere Federal Hukukun Uyarlanmasına İlişkin Federal Yasa* (DLT Yasası) olarak adlandırılan düzenlemeyi kabul etmiştir. Hâlen yürürlükte olan bu yasa, İsviçre’de faaliyet gösteren blockchain ve DLT şirketlerinin hukuki ve ekonomik

⁸⁰Koç, s.911

⁸¹Koç, s.911

⁸²Koç, s.912

koşullarını iyileştirmeyi amaçlamakta; aynı zamanda İsviçre’yi yenilikçi finansal piyasa teknolojilerinin çağdaş biçimde düzenlenmesi konusunda uluslararası düzeyde öncü bir konuma taşımayı hedeflemektedir.⁸³

İsviçre hukukunda, kripto varlıkların alım ve satımına ya da herhangi bir hukuki işlemde ödeme aracı olarak kullanılmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kripto varlıkların bu tür işlemlerde kullanılmasını yasaklayan veya sınırlayan bir hüküm de mevcut değildir. Bu çerçevede, İsviçre’de kripto varlıklara ilişkin pek çok alanın serbest bırakıldığı ve uygulamanın büyük ölçüde genel hukuk kuralları çerçevesinde şekillendiği söylenebilir.⁸⁴

1.2.2.4. İngiliz Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar

İngiltere, kripto varlık alanındaki gelişmelere duyarsız kalmayarak 2018 yılında Kripto Varlıklar Görev Gücü (Cryptoassets Taskforce – CATF) adı altında bir çalışma grubu kurmuş ve aynı yıl bu grup tarafından kapsamlı bir nihai rapor yayımlanmıştır. Raporda, kripto varlıkların tüketiciler açısından barındırdığı çeşitli riskler ortaya konulmuş; özellikle tüketicilerin yeterli bilgi ve farkındalığa sahip olmadan kripto varlık ürünlerine yönelmeleri hâlinde ciddi zararlara uğrayabilecekleri vurgulanmıştır. Ayrıca kripto varlık reklamlarının çoğunlukla perakende yatırımcıları hedef aldığı, şeffaf ve adil olmadığı, hatta yanıltıcı nitelik taşıyabileceği belirtilmiştir. Buna karşın, raporda kripto varlıklara ilişkin herhangi bir tanıma yer verilmemiştir.⁸⁵

Londra merkezli olarak faaliyet gösteren ve finansal hizmet sunan kuruluşların yetkilendirilmesi ile kayıt altına alınmasından sorumlu olan Finansal Yönetim Kurumu (Financial Conduct Authority – FCA), finansal alanlarda rehber ve kılavuz niteliğinde düzenlemeler hazırlama yetkisine sahiptir. Bu yetki kapsamında FCA, Ocak 2019’da kripto varlıklara ilişkin genel bir çerçeve sunan ve “*Guidance on Cryptoassets*” başlığını taşıyan, literatürde “19/3 Sayılı Rehber” olarak anılan bir metin yayımlamıştır.⁸⁶ Söz konusu rehberde, anket benzeri sorular aracılığıyla ilgili paydaşların görüşleri alınmış;

⁸³Koç, s.913

⁸⁴Koç, s.913

⁸⁵Koç, s.914

⁸⁶İnternet erişimi: <https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp19-03.pdf> (Erişim tarihi 26.09.2025)

elde edilen geri bildirimler doğrultusunda “*Guidance on Cryptoassets Feedback and Final Guidance to CP 19/3*” başlıklı ve “19/22 Sayılı Rehber” olarak adlandırılan yeni bir kılavuz hazırlanmıştır. Bu ikinci rehber, Birleşik Krallık’ta kripto varlıklara ilişkin konuları düzenleyen temel metin niteliğini taşımaktadır. Ancak 19/22 sayılı rehberde de kripto varlıklara yönelik herhangi bir tanımlamaya yer verilmemiştir.⁸⁷

1.2.2.5. Amerika Birleşik Devletleri Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar

Amerika Birleşik Devletleri (ABD), federal yapısının bir sonucu olarak kripto varlıklara ilişkin yeknesak bir düzenleme sistemine sahip değildir ve bu alanda eyaletler arasında farklı yaklaşımlar benimsenmektedir. Kripto varlıklar konusunda federal düzeyde doğrudan uygulanabilecek kapsamlı bir yasal metin bulunmamakla birlikte, çeşitli federal kurumlar kripto varlıkları farklı açılardan nitelendirmektedir.⁸⁸

Bu çerçevede, ABD Gelir İdaresi Başkanlığı (*Internal Revenue Service – IRS*) tarafından yapılan bir açıklamada, kripto varlıklara ilişkin açık bir tanım yapılmamış; ancak bu varlıkların para olarak değil, bir malvarlığı unsuru olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Açıklamanın devamında kripto varlıkların; kriptografik yöntemlerle güvence altına alındığı, dağıtılmış defter teknolojisi veya benzeri sistemler kullanılarak üretildiği, elektronik ortamda saklanabildiği ve alım-satım, devir ya da takas işlemlerine konu olabildiği ifade edilmiştir.⁸⁹

ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (*Securities and Exchange Commission-SEC*) kripto varlıklarla ilgili bir tanım yapmamış, fakat kripto varlıkları menkul kıymet kavramı içinde değerlendirerek incelemeye almıştır.⁹⁰ Son olarak ABD Emtia Vadeli İşlemler Ticaret Komisyonu (*Commodity Futures Trading Commission-CFTC*), kripto paralar aracılığıyla yapılan bir dolandırıcılık davası esnasında görüş bildirmiş, Bitcoin, Ethereum ve Tether gibi kripto varlıkların emtia niteliği taşıdığı yönünde değerlendirmede bulunmuştur.⁹¹

⁸⁷Koç, s.914

⁸⁸Koç, s.915

⁸⁹İnternet erişimi <https://www.irs.gov/filing/digital-assets> (Erişim tarihi: 27.01.2026)

⁹⁰İnternet erişimi <https://www.sec.gov/securities-topics/crypto-assets> (Erişim tarihi: 27.01.2026)

⁹¹İnternet erişimi: <https://dailyhodl.com/2022/12/15/cftc-says-bitcoin-ethereum-and-tether-are-commodities-in-fraud-complaint-against-ftx-founder-sam-bankman-fried/> Erişim tarihi:

Tartışmalar sürerken başarısız bir girişim olarak kalmış 2022 Sorumlu Finansal Yenilik Yasa Tasarısı ve senatonun harekete geçmemesi sebebiyle kadük haline gelmiş 21. Yüzyıl İnovasyonu ve Teknolojisi için Finansal Yenilik Yasası (*FIT21*) ortaya çıkmış fakat bunlar herhangi bir etki yaratamamışlardır. Ocak 2025'te görevine dönen başkan Donald Trump'ın senatodaki aktif girişimleri ile ABD Stablecoin Yeniliklerini Yönlendirme ve Kurma Yasa Tasarısı (*GENIUS Act*) ortaya atılmış ve bu yasa ABD'nin ilk büyük kripto varlık düzenlemesinin ayak sesleri olarak yorumlanmıştır.⁹²

Mevzuat, dijital emtiaları, herhangi bir aracının müdahalesi olmadan, sadece kişiler arasında doğrudan saklanabilen ve transfer edilebilen dijital varlıklar olarak tanımlar. Bu tür varlıklar, halka açık, dağıtık bir blockchaini ya da benzer merkeziyetsiz bir sistemde kayıtlıdır. Düzenlenen diğer konuları ise genel anlamda kayıt gereklilikleri, yürütücü kurum olan CFTC'nin bunun için nasıl finansman sağlayacağı, SEC'nin rolü, yatırımcıların korunması ve geçiş hükümleri olarak belirtmek mümkündür. Ancak küresel alanda yapacağı piyasa değişiklikleri, uyum maliyetleri, yaptırım eksiklikleri ve politik engeller göz önünde bulundurulduğu zaman GENIUS Act'in kanunlaşp kanunlaşamayacağı konusu halen belirsizdir.⁹³

1.2.2.6. Kanada Hukuk Sisteminde Kripto Varlıklar

Kanada devleti, kripto varlıklara yönelik olarak erken dönemde harekete geçmiş ve düzenleyici çerçeveyi yenilikçi bir yaklaşımla şekillendirmiştir. Bu çerçevede, ülkede kripto varlık alım satımı hukuka uygundur. Devlet, 2013 yılından itibaren kripto varlıklardan elde edilen gelirleri vergilendirme kapsamına almıştır. Ayrıca Kara Para Aklamanın ve Terörün Finansmanının Önlenmesine ilişkin düzenlemeler doğrultusunda, sanal para birimleriyle işlem yapan tüm kurum ve kuruluşlar bu mevzuata tabi

30.01.2026, Ayrıca New York Güney Bölge Mahkemesi tarafından görülen davanın tutanağı için bkz: <<https://www.dropbox.com/scl/fi/bbwe1isn9tb5nx7fn4ga3/CFTC-v.-Bankman-Fried-FTXTradingand-Alameda>, **aktaran** Koç., (2025), s.916

⁹²İnternet erişimi: “ABD Kripto Düzenlemesi Açıklanıyor: Yeni Yasa Tasarısı ile CFTC, SEC'ten Kontrolü Alıyor” <https://yellow.com/tr/research/abd-kripto-d%C3%BCzenlemesi-a%C3%A7%C4%B1klan%C4%B1yor-yeni-yasa-tasar%C4%B1s%C4%B1-ile-cftc-secten-kontrol%C3%BC-al%C4%B1yor>(Erişim tarihi: 18.02.2026)

⁹³İnternet erişimi: “ABD Kripto Düzenlemesi Açıklanıyor: Yeni Yasa Tasarısı ile CFTC, SEC'ten Kontrolü Alıyor” <https://yellow.com/tr/research/abd-kripto-d%C3%BCzenlemesi-a%C3%A7%C4%B1klan%C4%B1yor-yeni-yasa-tasar%C4%B1s%C4%B1-ile-cftc-secten-kontrol%C3%BC-al%C4%B1yor>(Erişim tarihi: 18.02.2026)

tutulmuştur. 2014 yılından itibaren söz konusu yükümlülükler kripto varlık faaliyetlerini de kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

Her ne kadar eyaletler arasında kripto varlıklara ilişkin düzenlemeler bakımından yeknesaklık bulunmasa da federal düzeyde kripto varlıklar menkul kıymet olarak değerlendirilmektedir. Kripto varlık platformları ise faaliyetlerini, ülkede para hizmeti sunan diğer kuruluşlara uygulanan yasal düzenlemelere tabi olarak sürdürmektedir.⁹⁴

1.2.3. Türk Hukukunda Kripto Varlıklar

Türkiye Cumhuriyeti, G-7 ülkeleri tarafından OECD çatısı altında kurulan Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü'ne (*Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF*) üye bir devlettir. Söz konusu üyelik kapsamında kara paranın aklanmasıyla mücadelede yeterli ve etkili tedbirleri hayata geçirmek ve platformlara çeki düzen vermek amacıyla birtakım yasal düzenlemelerin yapılması için 7518 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi doğal bir gereklilik halini almıştır.

7518 sayılı kanundan önce kripto varlıklara yönelik ilk pozitif tanım 16 Nisan 2021 tarihinde T.C. Merkez Bankası (TCMB) tarafından çıkarılan “Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik”⁹⁵(Yönetmelik) bünyesindeydi. Anılan Yönetmeliğin 3. maddesinin 1. fıkrasında kripto varlıklar “*dağıtık defter teknolojisi veya benzeri bir sistemle dijital olarak oluşturulup dağıtılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçları olarak sınıflandırılmayan gayri maddi varlıklar*” olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelikte yer alan kripto varlık tanımı, uygulamadaki ihtiyaçları karşılamaktan ve kripto varlıklara ilişkin kapsamlı bir hukuki çerçeve sunmaktan oldukça uzaktı. Bu tanım esas alınarak sağlıklı ve kalıcı hukuki işlemler tesis edilmesi mümkün görünmemekteydi. Nitekim ödeme aracı olarak kullanımı yasaklanan kripto paralarla fiilen ödemeler yapılmaya devam edilmiş, platformlar üzerinden denetim dışı ve kayıt dışı işlemler gerçekleştirilmiş; rehin, haciz ve tedbir gibi hukuki işlemlerin uygulamada nasıl

⁹⁴İnternet erişimi: “Cryptocurrency Regulations Around the World”, <http://www.mondaq.com/india/x/583670/fin+tech/Legal+Status+Of+Virtual+CurrenciesCrypto+currencies+In+India>, archived at <https://perma.cc/5H4T-Y3TT>, Erişim tarihi: 23.02.2026

⁹⁵RG, 16.04.2021/31456

yürütüleceği belirsizliğini korumuştur. Bu noktada, 7518 sayılı Kanun ile kripto varlıklara ilişkin yeni ve daha kapsamlı bir hukuki çerçeve oluşturulmuştur.⁹⁶ Neticede, 7518 sayılı kanunun 1. maddesi ile Sermaye Piyasası Kanunu'nun (SPKn) 3/1 maddesinin (bb) bendinde yapılan kripto varlık tanımında Yönetmelikten daha geniş bir çerçeve çizilerek kripto varlıkların nitelendirilmesine ilişkin kısıtlamaya yer verilmemiş, gayri maddi varlıklar olarak tanımlamakla yetinilmiştir.

1.2.4. Kripto Varlıkların Hukuki Niteliği

Kripto varlık kavramının ilk ortaya çıktığı dönemde bu varlıkların hukuki nitelik taşıyıp taşımadıkları hususu belirsizliğini korumaktaydı. 7518 sayılı Kanunla getirilen düzenlemenin birinci maddesinin (bb) bendinde yapılan tanım bu varlıklara kavramsal olarak bir netlik kazandırmıştır. Ancak, Kanun koyucu kripto varlıkların tanımını yapmış olmasına rağmen söz konusu varlıkların hukuki nitelikleri hususunda herhangi bir değerlendirmede bulunmamıştır. Bu sebeple de hukuki nitelik değerlendirmesinde tartışmalar yaşanması kaçınılmaz olmaktadır. Biz de burada kripto varlıkların gayri maddi varlık özelliklerinden yola çıkarak söz konusu varlıkların para, eşya, değişim aracı veyahut sermaye piyasası aracı gibi hukuki nitelikleri olup olmadığı hususlarını değerlendireceğiz.

Paranın klasik olarak kabul edilen üç temel fonksiyonu; ödeme aracı olma, değer saklama ve hesap birimi olarak kullanılmasıdır.⁹⁷ Kripto varlıklar, özellikle kripto para olarak adlandırılan dijital değerler incelendiğinde söz konusu işlevleri yerine getirebildikleri görülmektedir.⁹⁸ Ancak kripto varlıklar, sahip oldukları nitelikler bakımından geleneksel

⁹⁶Koç, s.909-910

⁹⁷https://acikders.tuba.gov.tr/pluginfile.php/4392/mod_resource/content/2/hafta01para%28s1%2C1%29.pdf (Erişim tarihi 30.12.2025); Parasız M.İlker, Para Banka ve Finansal Piyasalar (Ezgi Kitabevi 2010) s.9; Özdemir Genç, Kripto Paraların Eşya Niteliği, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2021), s.291-292; Güçlütürk, s.391; Turanboy Asuman, Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, (2019), s.35; Aymaz Ahmet, Kripto Paraların Haczi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2023) s.1635-1648; Balıkçı Eylül, Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakımından Kripto Paralar, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2021), s.273-275; Yılmaz Asuman, Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Kripto Para Birimi Bitcoin (İkinci Baskı, Seçkin Yayınevi 2023), s.44 vd.

⁹⁸Aynı yönde bkz: Ralf Werner, Die Einzelzwangsvollstreckung in Bitcoins (Diplomarbeit, Meißen, 2019) 6, <https://d-nb.info/1215208820/34> , Erişim tarihi 27.11.2024 **aktaran** Koç, (2025), s.919

para kavramının ötesine geçen daha geniş bir yapıya sahiptir. Bu sebeple kripto varlıklar, özellikle kripto paralar, hukuki anlamda para olarak kabul edilmemektedir.⁹⁹

Para, yalnızca devletlerin yetkili organları tarafından ihraç edilen; dolaşıma sokulması ve dolaşımdan kaldırılması gibi işlemleri yine resmi makamlarca gerçekleştirilen bir değerdir.¹⁰⁰ Buna ise fiat para/itibari para adı verilir.¹⁰¹ Buna karşılık kripto paralara ve kripto varlıklara ise blokcahin teknolojisinin de altında yatan bir merkeziyetsizlik (*decentralisation*) hakimdir.¹⁰²

Kripto varlıklar üzerinde mülkiyet veya mülkiyetle benzer haklar iddia edilebilse de¹⁰³, bu varlıkların piyasaya sürülmesi veya piyasadan çekilmesi gibi işlemler, herhangi bir devletin denetiminde olmayıp, merkeziyetsiz ve denetlenemeyen ağ yapıları üzerinden yapılır.¹⁰⁴ Bu sebeple, kripto varlıkların hukuken para olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

7518 sayılı Kanun'da yer alan kripto varlık tanımında, bu varlıkların gayri maddi nitelikte olduğunun özellikle belirtildiği görülmektedir. Kripto varlıkların gayri maddi olarak kabul edilmesi, fiziksel bir varlığa sahip olmadıklarını ifade eder. Bununla birlikte, eşyaya özgü olan zilyetlik, fiili hâkimiyet ve hukuki tasarruf gibi unsurların kripto varlıklar bakımından mevcut olmadığı da açıktır. Bu nedenle, kripto varlıklar hukuki işlemlere konu edilebilseler dahi, cismani bir nitelik taşımadıkları için eşya olarak değerlendirilmeleri mümkün değildir.¹⁰⁵

⁹⁹Özdemir, s.296; Turanboy, s.48; Balıkcı, s.286; Yılmaz, s.49; Alman hukukundaki benzer kabul için bkz: Kütük and Sorge (n 8) 644; Werner (n 39) 7 **aktaran** Koç, (2025), s.919

¹⁰⁰Özdemir, s.296; Güçlütürk, s.391; Turanboy, s.48; Balıkcı, s.286; Yılmaz, s.48

¹⁰¹Rotman, s.1 **aktaran** Koç, (2025), s.919

¹⁰²Yüksel, s.434; Özdemir, s.293; Alpago Hasan, Bitcoin'den Selfcoin'e Kripto Para, Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, (2018), s.411- 423; Gitmez, s.3; Oral Gediz Burcu / Yeşilkaya Yusuf, Kripto Para İkilemi: Karapara Aklama ve Bitcoin, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2021), s.215; Yılmaz, s.29

¹⁰³Örneğin, FCA 19/22 Sayılı Kılavuz, Appendix 1, Perimeter Guidance-68; Werner **aktaran** Koç, (2025), s.919

¹⁰⁴Yüksel, s.434-435; Rotman, s.1 **aktaran** Koç, (2025), s.919

¹⁰⁵Aymaz, s.1643; Yılmaz, s.53. Kripto paraların eşya niteliği taşımadıkları, benzer şekilde Alman hukukunda da savunulmaktadır *Kütük and Sorge, s.644.; Werner, s.9; Schlund and Pongratz, s.600; Engelhardt and Klein, s.357 **aktaran** Koç, (2025), s.923

Öte yandan, Türkiye'deki ilk kripto varlık düzenlemesi olan "Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik" 3. maddesinde, kripto varlıkların ödeme aracı olarak kullanılamayacağı açıkça belirtilmiştir. Ancak, 7518 sayılı Kanunda kripto varlıklarla ilgili yapılan tanımda bu kısıtlamaya yer verilmediği görülmektedir. Kripto varlıkların hukuki anlamda bir ödeme aracı olarak kabul edilebileceğine ilişkin herhangi bir kısıtlamanın mezkûr Kanunda getirilmemiş olması değişen koşullara uyumlanma anlamında da kanaatimizce yerinde bir uygulama olmuştur.

Sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmesi hususuna değinecek olursak da 7518 sayılı Kanun, sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihraç edilebileceğini düzenlemiştir.¹⁰⁶ Kanunun 2. maddesi ve SPKn 13/1'e eklenen cümlelere göre, Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak kayden ihraç edilmesini ve izlenmesini sağlayabilmektedir. Bu durum her ne kadar kripto varlıkların sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmesinden ziyade kripto varlıkları sermaye piyasası araçlarına yaklaştırsa da sermaye piyasası araçlarıyla kripto varlıklar arasındaki ilişki ve benzerliği de vurgular niteliktedir.¹⁰⁷

Bununla birlikte 7518 sayılı Kanun hem ilgili maddesinde hem de çeşitli hükümlerinde kripto varlıklara ilişkin düzenleme yapma yetkisini Kurul'a vermiştir. Bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının tıpkı aracı kurumlar gibi Kurul'un gözetim ve denetimine tabi tutulması, yatırımcılar bakımından önemli bir güven unsuru oluşturmaktadır. Bu nedenle Kurul'un, konuya ilişkin açık bir düzenleme yaparak kripto varlıkların sermaye piyasası aracı niteliği taşıdığını herhangi bir tereddüde yer bırakmayacak şekilde ortaya koyması gerekmektedir. Nitekim bu husus, 7518 sayılı Kanun ile SKPn'na eklenen 35/B maddesiyle de hüküm altına alınmıştır.¹⁰⁸

Kanaatimizce de kripto varlıkların hukuki niteliği bağlamında sermaye piyasası aracı olarak değerlendirilmeleri gerektiği görüşündeyiz. Zira mezkûr varlıklara ilişkin en kapsamlı düzenlemeler ve alınması gerekli tüm izinler Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yerine getirilmektedir. Ayrıca, volatilitesi son derece yüksek olan bu

¹⁰⁶SPKn m. 35/B/f. 6 hükmü çerçevesinde sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklar ile sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlamayan kripto varlıklar olmak üzere iki farklı tür öngörülmüştür.

¹⁰⁷Koç, s.925

¹⁰⁸Koç, s.926

varlıkların diğer sermaye piyasası araçları gibi değerlendirilerek Kanuni düzenlemeler ile hukuki niteliklerinin de belirlenmesi gerekmektedir.

1.2.5. Kripto Varlıkların İcra-İflas Hukukundaki Durumu

2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK)¹⁰⁹,nda haczi mümkün olmayan mal ve alacaklar sayılmış olup (m.82-83), kripto paralarla ilgili kanunda ayrı bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla kripto paraların kanunen haczinin yasak olmadığı sonucuna varabiliriz. Öte yandan, kripto varlıkların haczi konusu henüz yürürlüğe girmemiş olan Cebri İcra Kanun Taslağı'nın 191.maddesinde “Kripto varlıkların haczi” başlığı altında düzenlenmiştir.

Bununla birlikte, 7518 sayılı Kanunun 9.maddesinin yedinci fıkrasındaki düzenleme müşterilere ait nakit para ve kripto varlıklar üzerinde uygulanacak tedbir, haciz veya benzeri idari ve yargısal işlemlerin yerine getirilmesinden yalnızca kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sorumlu olduğuna ilişkindir. Bu varlıklara ilişkin sorgulama işlemleri bilişim sistemleri aracılığıyla yapılabilir ve elektronik ortamda haciz uygulanması bakımından İİK'nun 78. maddesi esas alınır. Ayrıca, kamu alacaklarının tahsiline ilişkin işlemler bakımından da bilişim sistemleri üzerinden varlık sorgulaması yapılabilir ve bu varlıklara elektronik ortamda haciz konulabilir. Öte yandan, müşterilere ait nakit veya kripto varlıklara adli makamlar tarafından el konulması durumunda, söz konusu varlıkların güvenli şekilde saklanabilmesi için gerekli işlemler adli makamlarca yürütülür ve bu varlıklar Kurul tarafından yetkilendirilmiş saklama hizmeti sağlayıcılarının oluşturduğu cüzdanlarda muhafaza edilir.

Esas mesele ise kripto varlıkların değerlerinin sürekli değişkenlik göstermesi sebebiyle icra aşamasında değerlerinin belirlenmesi hususundaki belirsizliktir. Söz konusu varlıkların haczedilebilirliği açısından, icra ve iflâs hukuku kapsamında borçlunun gerek kendi elinde gerekse üçüncü kişiler nezdinde bulunan tüm taşınır ve taşınmaz malları ile hakları, kural olarak hacze konu edilebilmektedir. Bununla birlikte, bir mal veya hakkın haczedilebilmesi için ekonomik bir değer ifade etmesi ve hukuken devredilebilir nitelikte olması zorunludur. Maddi hukuk bakımından devri mümkün olmayan hakların

¹⁰⁹İcra ve İflas Kanunu:2004, Kabul Tarihi: 09.06.1932, RG 19.06.1932/2128

haczedilemeyeceği kabul edildiğinden¹¹⁰, kripto varlıkların icra ve iflâs takibine konu edilip edilemeyeceğinin belirlenebilmesi için öncelikle bu varlıkların dağıtık defter teknolojisi altyapısı içinde teknik ve hukuki anlamda devredilebilir nitelikte olup olmadığının incelenmesi gerekir. Ekonomik değeri bulunan ve devri mümkün olan kripto varlıkların hacze elverişli olduğu söylenebilir. Kripto varlıkların haczedilebilirliği hususunda esasen ciddi bir tereddüt bulunmamakla birlikte, bu varlıkların hukuki niteliğine ilişkin belirsizlikler sebebiyle haczin fiilen nasıl uygulanacağı ve haciz sonrasında paraya çevrilme gibi işlemlerin hangi usullerle gerçekleştirileceği noktasında belirsizlikler devam etmektedir.¹¹¹

Kripto varlıkların hukuki niteliği tartışılırken, bunların taşınmaz mal olarak kabul edilemeyeceği konusunda öğretilde genel bir görüş birliği bulunmaktadır. Buna karşılık, kripto varlıkların taşınır mal sayılması ya da en azından taşınır mallara ilişkin hükümlere tabi tutulması gerektiği yönünde çeşitli görüşler ileri sürülmektedir.¹¹² Öğretilde ayrıca, kripto varlıkların türlerine göre ayırım yapılması gerektiği savunulmaktadır. Bu çerçevede özellikle ödeme amacı taşıyan kripto varlıkların haczi ve haciz sonrası işlemler bakımından dövize benzer şekilde ele alınabileceği; ödeme işlevi dışında kalan, ancak ekonomik değeri bulunan ve devredilebilir nitelik taşıyan diğer kripto varlıkların ise taşınır mallara kıyasen değerlendirilmesinin daha isabetli olacağı ifade edilmektedir.¹¹³ Bununla birlikte, bir yargı kararında¹¹⁴ kripto varlıkların ekonomik değer taşımaya rağmen döviz olarak nitelendirilemeyeceği belirtilmiş ve bu varlıkların paraya çevrilmesi işlemlerinin taşınır malların satışına ilişkin usule tabi olması gerektiği yönünde hüküm kurulmuştur.

İflas açısından ise, kripto varlıkları konu alan ve iflâs borçlusuna yöneltilen iflâs alacaklarının hangi usule göre işleme tabi tutulacağına değinilmesi gerekmektedir. Kural

¹¹⁰Üstündağ Saim, İcra Hukukunun Esasları, (İstanbul: 8. Baskı, 2004), s.173

¹¹¹Kaya Serkan, İcra-İflâs Hukuku Kapsamında Kripto Varlıkların Kıymet Takdiri, AKDHFD, (Aralık 2024), C.14, S.2, s.1101

¹¹²Görüşler ve tartışmalar için bkz. Çekin Mesut Serdar, Kripto Varlıklar Üzerinde Gerçekleştirilen İşlemlerin Borçlar Hukuku ve Eşya Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9, S.1 (2022), s.1-30; Özdemir Genç, Kripto Paraların Eşya Niteliği, Süleyman Demirel Hukuk Fakültesi Dergisi 11, S.1 (2021), s.289-306; Saygıoğlu Sıla, Kripto Varlıkların Medeni Hukuk Bağlamında İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi, 2024),

¹¹³Kaya, s.1102

¹¹⁴İstanbul 24. İcra Hukuk Mahkemesi, 2022/1353 E., 2023/220 K.

olarak, İİK'nın 189. maddesi uyarınca, konusu para olmayan tüm iflâs alacakları, alacağın karşılığı olan bir parasal değere çevrilir. Bu parasal değere dönüştürme işlemi iflâs idaresi tarafından değil, bizzat alacaklı tarafından yapılır. Alacaklı, belirlediği bu parasal tutar üzerinden alacağını para alacağı hâline getirerek iflâs masasına kaydettirir; böylece alacak, İİK'nın 219 ve 235. maddeleri kapsamında masaya yazdırılmış olur. (m. 219/)¹¹⁵

1.3. KRİPTO VARLIK BORSALARI

Bir merkezi olmayan, kriptografi ile güvenliği sağlanan ve blockchain üzerinde aracılara ihtiyaç duymadan transfer edilebilen kripto varlıkların gelişiminde, internetin ilerlemesi, matematiksel algoritmalarla çalışan yazılımların gelişmesi ve merkezi otoritelerden bağımsızlık isteği önemli bir rol oynamıştır. 1990'ların sonlarına doğru, internetin yaygınlaşması toplumlar arası iletişimi hızlandırmış ve bireylerin dünya görüşlerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Otoriter yönetimler, varlık transferlerine sınırlamalar getirerek katı kurallar koymuş, bu da internet kullanıcılarını daha fazla sınıflandırmaya ve temel iletişim haklarını engellemeye başlamıştır. Bu baskılara karşı verilen tepkilerden biri de *şifrepunk* hareketinin ortaya çıkması olmuştur.¹¹⁶

Şifrepunk hareketinin ortak amacı, özgürlük ve özerklik için mahremiyetin korunacağı yeni bir ekonomik sistem kurmak ve finansal kurumların gücünü zayıflatmaktır. Nakamoto, "*Bitcoin*"i tanımlarken şifrepunk hareketine gönderme yaparak, "*1990'larda bu hareketin taraftarlarının kriptografiyi, gücü kurumlardan bireylere aktarmanın bir yolu olarak*" gördüğünü belirtmiştir.¹¹⁷ Bitcoin, Temmuz 2009'da "*Peer to Peer (P2P)*" sistemine dayalı bir dijital para birimi olarak piyasaya sürülmüştür. İlk Bitcoin transferi, PGP Corporation'da çalışan H. Thomas Finney ile Bitcoin'in yaratıcısı Satoshi Nakamoto arasında gerçekleşmiştir. Bitcoin ile yapılan ilk ticaret ise Florida'da bir restoranda, 10.000 dolara 2 pizza satın alınmasıyla yapılmıştır.¹¹⁸

¹¹⁵ Kuru Baki, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, (Ankara: Adalet, 2013), s.1243-1244

¹¹⁶ Kılıç Metin, Kripto Para Borsaları (Gelişimi Ve Karşılaştırılması), (2023) In: Buğan, M. F. & Tuna, İ. (eds.), Finansal Piyasaların Evrimi IV. Özgür Yayınları, s.325

¹¹⁷ Greenberg A.,(2011), Crypto Currency, (Erişim tarihi:19.12.2023), <https://www.forbes.com/forbes/2011/0509/technology-psilocybin-bitcoins-gavin-andresen-cryptocurrency.html?sh=4cc3cb3b353e>) aktaran Kılıç, s.325

¹¹⁸ İçöz, T., (2022) "Bitcoin 13 yaşında geçmişten günümüze bitcoinin dönüm noktaları", (Erişim tarihi: 15.01.2026), <https://webrazzi.com/2022/01/04/bitcoin-gecmisten-gunumuze/>)

1.3.1. Kripto Varlık Borsalarının Doğuşu

İlk kripto para borsası ya da ilk Bitcoin borsası, "*Bitcoinmarket.com*" adlı internet sitesiyle hayata geçmiştir. 15 Ocak 2010 tarihinde, "dwdolar" kullanıcı adıyla bir kişi Bitcointalk forumunda "*insanların birbirleriyle Bitcoin alıp satabilecekleri gerçek bir piyasa olacak*" şeklinde tanıtılmıştır.¹¹⁹

Bitcoinmarket.com, 17 Mart 2010'da kullanıcılarına PayPal aracılığıyla bitcoin satışı yaparak faaliyete başlamıştır. Ancak, 4 Haziran 2011'de PayPal hizmetini kaybetmiş ve ardından "Silk Road"un hizmete girmesiyle birlikte, aynı yılın Haziran ayında "Mt Gox" adlı borsa yerini almıştır.¹²⁰

2011'de kurulan "*Silk Road*" ise çevrimiçi bir tür yasadışı pazar olarak faaliyet göstermeye başlamış ve tam anlamıyla ilk modern "*darknet pazarı*" haline gelmiştir. Ross Ulbricht tarafından kurulan bu platformda, alıcı ve satıcılar yalnızca Tor adlı tarayıcıyı kullanarak web sitesine erişebilmekteydi. Tüm işlemler ise kullanıcı güvenliğini artırmak amacıyla Bitcoin ile yapılmaktaydı. FBI, 1 Ekim 2013'te Ulbricht'i tutuklamış, 2015 yılında ise uyuşturucu ticareti, bilgisayar korsanlığı ve kara para aklama suçlarından dolayı ömür boyu hapis cezası almasına neden olmuştur. Silk Road, yaptığı işlemlerle yaklaşık 1,2 milyar dolar satış yapmış ve 80 milyon dolar komisyon elde etmiştir. 3 Kasım 2020'de kolluk kuvvetleri, bu davada 1 milyar dolardan fazla değerde dijital para ele geçirmiştir. Böylece ikinci kurulan kripto para borsası da tarih sahnesinden silinmiştir.¹²¹

1.3.2. Kripto Varlık Borsaları Sınıflandırması

Kripto varlık borsaları, hem gerçek para birimleriyle hem de kripto paralarla farklı kripto paraların alım satımını yapan platformlardır ve esasen değişim web siteleri olarak tanımlanabilirler. Bu platformlarda, gerçek para birimleri ile mevcut varlıklar alınıp

¹¹⁹Konakçı. A. E., "Bitcoin tarihi: İlk Bitcoin borsası hangisiydi?", (Erişim tarihi: 19.12.2023), <https://tr.investing.com/news/cryptocurrency-news/bitcoin-tarihi-ilk-bitcoin-borsas-hangisiydi548160#:~:text=Asl%C4%B1nda%20ilk%20Bitcoin%20borsas%C4%B1%2C%20%C5%9Fu,hala%20yapacak%20%C3%A7ok%20%C5%9Fim%20>) aktaran Kılıç, s.326

¹²⁰Konakçı. A. E., "Bitcoin tarihi: İlk Bitcoin borsası hangisiydi?", (Erişim tarihi: 19.12.2023), <https://tr.investing.com/news/cryptocurrency-news/bitcoin-tarihi-ilk-bitcoin-borsas-hangisiydi548160#:~:text=Asl%C4%B1nda%20ilk%20Bitcoin%20borsas%C4%B1%2C%20%C5%9Fu,hala%20yapacak%20%C3%A7ok%20%C5%9Fim%20>) aktaran Kılıç, s.326

¹²¹Kılıç, s.326

satılabilir. Kripto para borsaları, hisse senetlerinin alınıp satıldığı geleneksel borsalarla benzerlik gösterir, ancak farkları, geleneksel borsalarda bankaların aracı olması gerektiği halde, kripto borsalarında böyle bir aracı kuruma ihtiyaç duyulmamasıdır.¹²²

Kripto para işlemleri kripto borsalarında gerçekleştirilir; alım satım işlemleriyle ticaret yaparak kullanıcılar gelir elde edebilir. Borsada işlem yapabilmek için, kullanıcılara özel sanal cüzdanlar oluşturulur ve bu cüzdan adresleriyle para transferi gibi işlemler yapılabilir.¹²³

Kripto varlık borsaları, ilk kurulduğu günden itibaren hızla gelişmiş ve önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Bu borsalar, çeşitli kriterlere göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir.

Kripto varlık borsaları ilk kuruldukları günden günümüze kadar oldukça hızlı sayılabilecek bir ilerleme göstermiştir. Kripto varlık borsaları birçok farklı açıdan sınıflandırmaya tabi tutulabilir. Çalışmamızda merkezileştirilmiş ve merkezileştirilmemiş kripto varlık borsalarını inceleyeceğiz.

1.3.2.1. Merkezileştirilmiş Kripto Varlık Borsaları

İngilizce’de “*Centralized Exchange*” olarak bilinen merkezi borsa, genellikle “CEX” kısaltmasıyla ifade edilir. Bir kripto varlık borsası, eğer itibari para ile itibari para, kripto varlık ile itibari para ya da kripto varlık ile başka bir kripto varlık değişimi, merkezi bir kuruluş tarafından gerçekleştirilirse, bu borsa merkezi ya da merkezileştirilmiş borsa olarak tanımlanır.¹²⁴

Merkezileştirilmiş borsalar, bir ana kuruluş tarafından yönetilir. Kripto varlık alım satımı yapan kullanıcılar, önce bu borsada bir hesap açarlar. Bu süreçte, merkezileştirilmiş borsalar genellikle kullanıcıların kimlik doğrulaması yapmalarını ister. Bu uygulama,

¹²²Bitlo, "Kripto Para Borsası Nedir?". adresinden alındı, (Erişim tarihi: 31.01.2026) <https://www.bitlo.com/https://www.bitlo.com/rehber/kripto-para-borsasi-nedir>

¹²³Yıldırım İlkan, Kripto Varlık Borsası İçin Sanal Ticaret Asistanının Tasarımı Ve Geliştirilmesi, (Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi 2021), s.7

¹²⁴Reiff, N., (2023), “What Are Centralized Cryptocurrency Exchanges?”, (Erişim tarihi:03.02.2026), <https://www.investopedia.com/tech/what-are-centralized-cryptocurrency-exchanges>

hem hesabın güvenliğini sağlamak hem de yapılan işlemlerin kimler tarafından gerçekleştirildiğini belirlemek amacıyla yapılır. Kimlik doğrulaması zorunluluğu, yerel yönetimlerin katı düzenlemeleri ve yasal yaptırımlar nedeniyle özellikle merkezileştirilmiş borsalar için bir gereklilik haline gelmiştir.¹²⁵

Merkezileştirilmiş borsalarda kimlik doğrulama işlemi; parola veya şifre, iki faktörlü kimlik doğrulama (2FA), soğuk depolama, para çekme kısıtlamaları ve düzenli güvenlik denetimleri borsaya kayıt olurken ve hesaba ulaşım gerçekleştirirken aynı veya farklı yöntemlerle yapılabilir.¹²⁶ Bu yöntemler, borsaya kayıt sırasında veya hesaba giriş sırasında uygulanabilir. Bu durumda, borsaların güvenliği hem çatı kuruluşu hem de kullanıcı tarafından sağlanır. Ancak, merkezi borsalarda meydana gelebilecek bir güvenlik açığı, hesap sahibinin varlıkları üzerinde hak iddia etmesini riske atabilir. Bu nedenle, merkezi borsaların tercih edilmesinde borsanın güvenilirliği büyük bir rol oynar. Merkezi borsalar, kullanıcıların emirlerini sipariş defteri gibi bir kayıt defterine alarak, alım satım fiyatlarını düzenler. Bu sayede kullanıcılar, bir varlığın derinliğini ve nakde dönüşebilirliğini görebilir, böylece daha sağlıklı yatırım kararları alabilirler. Bu da borsaların daha fazla müşteri çekmesine ve işlem hacminin artmasına olanak tanır.¹²⁷

Merkezileştirilmiş borsalar, yerel mevzuata uygunluk anlamına da gelir. Yani yapılan işlemler kaydedilir, gerektiğinde adli makamlarla işbirliği yapılabilir. Bu durum, yasal yollarla gelir elde eden kullanıcılar için bir güven unsuru teşkil ederken, aynı zamanda kripto dünyasının merkeziyetsiz felsefesiyle çelişir. Kripto varlıkların temel prensiplerinden biri merkeziyetsizliktir. Ancak, kripto varlıkların yaygınlaşması ve gelişmesi isteniyorsa, blockchain teknolojisini bilmeyen veya daha basit bir şekilde güvenilir alım satım yapabileceği merkezi platformlara ihtiyaç duyulmaktadır. Merkezileştirilmiş borsalar, bu ihtiyacı karşılamakta önemli bir rol oynar.¹²⁸

¹²⁵George, B. ve Bochan T., (2022). “Centralized Exchange (Cex) vs Decentralized Exchange (Dex): Whats The Difference?” <https://www.coindesk.com/learn/centralized-exchange-cex-vs-decentralized-exchangedex-whats-the-difference>, (Erişim tarihi 28.12.2025)

¹²⁶Roy, G., (2023) “What is a Centralized Cryptocurrency Exchange (CEX)?”, (Erişim tarihi: 03.02.2026), <https://www.ledger.com/academy/topics/crypto/what-is-a-centralized-cryptocurrency-exchange-cex>.

¹²⁷Kılıç, s.329

¹²⁸Kılıç, s.329

1.3.2.2. Merkezileştirilmemiş Kripto Varlık Borsaları

Merkezileştirilmemiş kripto varlık borsaları, İngilizce’de "*Decentralized Exchange*" olarak bilinir ve genellikle "*DEX*" kısaltmasıyla ifade edilir. Bu tür borsalar, bir merkezi otorite veya kurum tarafından düzenlenmeyen, matematiksel algoritmalar aracılığıyla oluşturulan blockchain üzerinde faaliyet gösteren platformlardır. Bu borsalar, eşler arası (*peer-to-peer*) uzlaşma ile kripto paraların ya da kripto paralar ile itibari paraların takasını sağlar.¹²⁹

Merkezileştirilmemiş borsalar, herhangi bir resmi otorite veya kurum tarafından denetlenmez. Bu borsalarda, işlemler kullanıcıların kendi özel anahtarlarıyla eşler arası yapılır ve işlemlerin kaydı, merkezi bir otorite olmadan, bloklar üzerinde akıllı sözleşmelerle tutulur.¹³⁰

İşlemi gerçekleştiren kullanıcılar, işlem sonuçlarını kendi seçtikleri cüzdanlarında sakladıkları için, merkezileştirilmiş borsalara kıyasla güvenlik açısından daha yüksek bir düzeyde koruma sağlar.¹³¹ Ancak, kişilerin blockchain ve işlemler konusunda daha fazla bilgisi olması da gereklidir. Merkezileştirilmemiş borsalar, merkezi bir yapıya sahip olmadıkları için, kripto para dünyasının temel felsefesiyle daha uyumlu sayılabilir. Bununla birlikte, bu piyasada işlem yapabilmek için kullanıcıların daha fazla bilgi edinmesi gerektiği gerçeği de vardır. Yani, merkezileştirilmiş borsaların sunduğu kolaylıklar burada yoktur, ancak güvenlik ve bağımsızlık açısından avantajlar sunulmaktadır.¹³²

¹²⁹Okx.com, (2023) “What is a centralized exchange (CEX)?”, <https://www.okx.com/learn/what-is-centralized-exchange>, (Erişim tarihi: 02.02.2026)

¹³⁰Okx.com, (2023) “What is a centralized exchange (CEX)?”, <https://www.okx.com/learn/what-is-centralized-exchange>, (Erişim tarihi: 02.02.2026)

¹³¹George, B. ve Bochan T., (2022). “Centralized Exchange (Cex) vs Decentralized Exchange (Dex): Whats The Difference?” <https://www.coindesk.com/learn/centralized-exchange-cex-vs-decentralized-exchangedex-whats-the-difference>, (Erişim tarihi: 02.02.2026)

¹³²Kılıç, s.329

2. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KRİPTO VARLIKLARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Ülkemizde de kripto varlık sektöründeki belirsizliklerin azalmasına ve yatırımcı güvenini artırmaya yönelik olarak kripto varlıklar ve kripto varlık hizmet sağlayıcıları hakkında düzenlemeler yapılmıştır.

Bu düzenlemeler genel itibariyle, kripto varlıklardan ziyade; kripto varlıkların alım satımı, ilk arzı, dağıtımı, saklanması kapsamında hizmet sunan kripto varlık hizmet sağlayıcılarına yönelik ayrıntılı düzenlemeler içermektedir. Söz konusu düzenlemeleri kronolojik olarak aşağıda inceleyeceğiz.

2.1. BANKACILIK DENETLEME VE DÜZENLEME KURUMUNUN 25 KASIM 2013 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI

Kripto varlıklar hususunda ilk resmi duyuru Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (BDDK) tarafından gerçekleştirilen 25 Kasım 2013 tarihli basın duyurusudur.¹³³ Bu duyuruda, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun Geçici 2’nci maddesine atıfta bulunarak, anılan madde gereği Kanun’un yürürlüğe girdiği tarih olan 27.06.2013 tarihinden itibaren ödeme hizmetleri sunan ya da elektronik para ihraç eden, ödeme veya elektronik para kuruluşu kategorisine hizmet sunan kuruluşların gerekli izinleri almasının gerektiği ifade edilmiştir

Duyuru kapsamında, yetkilendirilmiş herhangi bir resmi veya özel kurum tarafından ihraç edilmeyen, karşılığı için güvence verilmeyen sanal para birimi Bitcoin’in mevcut yapısı itibariyle 6493 sayılı kanun kapsamında elektronik para olarak değerlendirilemeyeceği, bu kapsamda gözetim ve denetiminin mümkün olamayacağı açıklanmıştır. Duyuruda ayrıca Bitcoin ve benzeri sanal paralar ile gerçekleştirilen işlemlerde tarafların kimliklerinin bilinmemesi, söz konusu sanal paraların yasa dışı faaliyetlerde kullanım için

¹³³İnternet erişimi: <https://www.bddk.org.tr/Duyuru/EkGetir/510?ekId=530> (Erişim tarihi:27.01.2026)

uygun ortam yarattığı, bu varlıkların aşırı oynaklığa sahip olduğu ve çeşitli riskler barındırdığı belirtilerek kamunun uyarılmasının uygun görüldüğü belirtilmiştir.

Söz konusu duyuru ülkemizdeki bir üst kuruluş ve resmi otorite tarafından kripto varlıklar için yapılan ilk uyarı ve halkı bilgilendirme belgesi olması nedeniyle önemlidir. BDDK bu duyuruda konuyu elektronik para kapsamında ele almış ve Bitcoin gibi sanal paraların elektronik para kapsamına girmediğini belirterek, kripto varlıklar hakkında ilk kez önemli bir tespit ve uyarıda bulunmuştur.

2.2. SERMAYE PİYASASI KURULU KARAR ORGANININ 27/09/2018 TARİH VE 47/1102 SAYILI KARARI¹³⁴

Kripto varlıkların halka sunulması ve dağıtımı hakkında ilk resmi duyuru Sermaye Piyasası Kurulu Haftalık Bülteni'nde yer alan Sermaye Piyasası Kurulu Karar Organı'nın kripto varlıklara ilişkin kararıdır.

Kurul Karar Organı'nın Dijital Varlık (Token) Satışları (ICO) Hakkındaki Duyurusunda; Çoğu zaman düzenleyici kurumların denetimi dışında kalan ve bu durumun risk oluşturduğu ICO'ların genellikle kripto paralar veya fiat paralarla satın alınabildiği, ancak değerlerinde büyük dalgalanmaların olabileceği uyarısı yapılmıştır. Söz konusu varlıklara yönelik satıcılar tarafından sağlanan bilgilerin de eksik veya yanıltıcı olabileceği, bu sebeple de yatırımcıların ICO'lara dikkatle yaklaşmaları ve yalnızca düzenlenmiş, güvenilir projelere yatırım yapmaları önerilmektedir.

Özetle Sermaye Piyasası Kurulu duyurusunda ICO'ların çok riskli ve spekülative yatırımlar olduğu, ICO veya token satışı ile toplanan paraların SPK düzenlemelerine tabi olmayabileceği, bu kapsamda yatırımcıların ciddi kayıplarla karşılaşabileceği belirtilerek, yatırımcıların kripto varlıklara yatırım konusundaki risklere dikkat çekilmiştir.

2.3. ÖDEMELERDE KRİPTO VARLIKLARIN KULLANILMAMASINA DAİR YÖNETMELİK

6.04.2021 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan, Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik'le Merkez Bankası tarafından kripto varlıkların

¹³⁴İnternet erişimi: <https://spk.gov.tr/data/61e0b4db1b41c613a0d633dc/2018-42.pdf> (Erişim tarihi: 27.01.2026)

ödeme aracı olarak kullanılmaması, elektronik para ihracında kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak kullanılmaması, ödeme ve elektronik para kuruluşlarının, kripto varlıklara ilişkin alım- satım, saklama, transfer ve ihraç hizmeti sunan platformlara aracılık etmemesi hususunda düzenlemelerde bulunulmuştur.

Mezkûr Yönetmelikte kripto varlık “*dağıtık defter teknolojisi veya benzeri bir sistemle dijital ortamda oluşturulup dağıtılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçları olarak sınıflandırılmayan soyut varlıklar*” olarak tanımlanmıştır. Yönetmelikte kripto varlıkların doğrudan veya dolaylı olarak ödemelerde kullanılamayacağı hüküm altına alınmış olup bu kapsamda hizmet sunulamayacağı da belirlenmiştir.

Ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kripto varlıklara ilişkin alım-satım, transfer, saklama, ihraç hizmeti sunan platformlara veya bu platformlara yapılacak olan fon aktarımlarına aracılık edemeyeceği belirlenmiştir. Öte yandan ödeme sağlayıcılar tarafından sunulan ödeme hizmetlerinde ve elektronik para ihraçlarında kripto varlıkları temel alan iş modellerinin geliştirilmesi de yasaklanmıştır.

Yönetmelikten genel olarak kripto varlıkların ödemeler sisteminden çıkarılmasının ve ödemeler sistemi üzerinde alternatif yaratmasının engellenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

2.4. SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK

2.4.1. 29.07.2016 Tarihli Değişiklik

29.07.2016 tarihli ve 29785 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik*” ile Türkiye’de şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin önemli bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme kara para aklama ile terörizmin finansmanını önleme çerçevesindeki uyum sisteminde önemli bir gelişme niteliğindedir. Söz konusu Yönetmelik ile şüpheli işlemlerle ilgili olarak uygulanacak usul ve esaslar genişletilmiş, MASAK’ın (Mali Suçları Araştırma Kurulu) yetkileri güçlendirilmiş ve yükümlü taraflara yeni bildirim yükümlülükleri getirilmiştir. Bankalar, kredi kartı

verenler, döviz büroları, ödeme kuruluşları, faktoring şirketleri, aracı kurumlar, elektronik para kuruluşları gibi finans sektöründeki çok sayıda kuruluş “yükümlü taraf” olarak tanımlanmış ve yükümlüler şüpheli gördükleri işlemleri MASAK’a bildirmekle sorumlu olmuşlardır. Düzenleme ile MASAK’a şüpheli işlemle ilgili karar verme ve işlemlerin geçici olarak ertelenmesini sağlama yetkisi de verilmiştir.

Aynı dönemde 10 Ağustos 2016 Tarihli ve 29797 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “*Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No:13) ’nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No:15) ’* ile şüpheli işlem bildirimini prosedürlerinde açıklık sağlanmış ve tutar gözetmeksizin şüpheli işlemlerin bildirilmesi düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemeler ile Türkiye’de kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında şüpheli işlem bildirimlerinin uygulanmasını güçlendiren önemli adımlar atılmış oldu.

2.4.2. 01.05.2021 Tarihli Değişiklik

Kripto varlıkları konu alan düzenlemelerden biri, 01.05.2021 tarihli ve 31471 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “*Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik*” oldu. Bu düzenleme ile ilgili yönetmeliğin 4. maddesinin birinci fıkrasına eklenen “ü” bendiyle, “*kripto varlık hizmet sağlayıcıları*” da yükümlüler arasında sayıldı.¹³⁵ Böylece, kripto varlık hizmet sağlayıcıları da kara para aklama ve terörün finansmanını önlemeye yönelik tedbirleri uygulamakla yükümlü tutuldu.

Fakat, anılan düzenlemede “*kripto varlık hizmet sağlayıcısı*” kavramının kapsamı açık biçimde tanımlanmamıştı. Bu nedenle, merkeziyetsiz borsaların ya da cüzdan hizmeti sunan platformların da bu kapsama girip girmediği netlik kazanmamıştı.

Söz konusu düzenlemenin ardından, Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından Mayıs 2021’de “*Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklerle İlişkin Temel Esaslar*”

¹³⁵Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, RG 09.01.2008/26751

başlıklı bir rehber¹³⁶ yayımlandı. Bu rehberde öncelikle MASAK'ın görev ve yetkilerine, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarına değinildi. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının da yükümlü olarak mevzuata dâhil edildiği belirtildi.

Rehberde yer alan yükümlülükler arasında ilk sırada, müşterini tanı (KYC) yükümlülüğü yer aldı. Tutar sınırı aranmaksızın, tüm yükümlülerin işlem öncesinde kimlik tespiti yapmaları gerektiği ifade edildi. Kimlik tespitinde alınması gereken bilgilere ilişkin ayrıntılar da rehberde açıklanmıştı.

Bunun yanı sıra, şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüğüne de yer verildi. Bu bildirimin herhangi bir alt sınır aranmaksızın yapılması gerektiği ve bildirimin usulüne ilişkin detaylar da rehberde açıklandı. Ayrıca, bilgi ve belge verme yükümlülüğü kapsamında, 5549 sayılı Kanun¹³⁷ uyarınca talep edilen bilgi ve belgelerin karşılıksız bırakılamayacağı belirtildi.

5549 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereği, yükümlülük kapsamında yapılan işlemlere ilişkin belgelerin sekiz yıl boyunca saklanması ve talep hâlinde yetkili makamlara sunulması zorunluluğu da vurgulandı. Buna ek olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek parasal sınırın üzerindeki işlemlerin düzenli biçimde bildirilmesine yönelik yükümlülüğe de rehberde yer verildi.

Rehberde ayrıca, 5549 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca, müşteri tanıma, bilgi verme ve şüpheli işlem bildirim yükümlülüklerinin ihlali hâlinde idari para cezası uygulanacağı; Kanun'un 14. maddesinde ise, şüpheli işlem bildirim yapıldığının yalnızca denetim elemanlarına ve yargı mercilerine açıklanabileceği, aksi hâlde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası öngörüldüğü ifade edildi.

Kripto varlıkların Türk hukukundaki niteliği daha önce değerlendirilmiş olduğundan, bu metinde bu konuya tekrar yer verilmemişti. Mevcut durumda, Türkiye'de blockchain ve kripto varlıklar alanında yapılan düzenlemeler yalnızca Türkiye Cumhuriyet Merkez

¹³⁶Rehber için bkz. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/05/Kripto-Varlik-Hizmet-Saglayicilar-Rehberi.pdf>, (Erişim tarihi: 04.01.2026)

¹³⁷Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5549, Kabul Tarihi: 11.10.2006, RG 18.10.2006/26323

Bankası tarafından çıkarılan yönetmelik ile MASAK tarafından getirilen bu yükümlülüklerle sınırlı kalmıştı.¹³⁸

Bu düzenleme ülkemizde kripto/dijital varlık ekosistemi açısından ilk regülasyon olma özelliğini taşımaktadır.

2.4.3. 25.12.2024 Tarihli Değişiklik

Yönetmeliğe, 25.12.2024 tarihinde Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’le, kripto varlık işlemlerine ilişkin 5’inci maddesindeki “Kimlik Tespiti” ve 24/A “Kripto varlık transferleri” başlıklarında düzenleme yapılmıştır.

Yönetmelikte yapılan değişikliklerle 15.000 TL üzerindeki işlemlerde kripto varlık hizmet sağlayıcılarına kimlik ve gerçek kullanıcı tespitini gerçekleştirmeleri zorunlu kılınmıştır. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları aracılığı ile gerçekleştirilen 15.000 TL ve üzeri kripto varlık transferlerinde göndericinin adı soyadı/ticari ünvanı, cüzdan adresi veya gönderenin kimlik bilgisinin tespitine yarayan (adres, kimlik, vatandaşlık numarası, vergi numarası gibi) bilgilerden en az birisini edinmeyi ve bu bilgileri teyit etmeyi zorunlu kılmıştır. 15.000 TL altındaki işlemlerde ise göndereninin adı soyadı (ticari ünvanı), cüzdan adresinin bulunmadığı durumlarda işlem referansı bilgisinin alınması gerekmele birlikte teyit zorunluluğu da getirilmemiştir. Kripto varlık transferinin her aşamasında göndericiye ilişkin bilgilerin doğru bir şekilde aktarılması sağlanmalıdır. Kripto varlık transferlerinde daha sıkı bir kimlik tespiti ve bilgi doğrulama süreci getirilmekle birlikte, işlem güvenliğinin sağlanabilmesi için eksik bilgi durumunda tedbirler alınması da gerekecektir.

2.5. 6362 SAYILI SERMAYE PİYASASI KANUNU’NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda (SPKn), 26.06.2024 tarihli ve 7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değişiklikler yapılarak kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kuruluş ve faaliyet esasları Sermaye

¹³⁸Saygıoğlu Sıla, Kripto Varlıkların Medeni Hukuk Bağlamında İncelenmesi (Yüksek lisans tezi 2024, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Hukuk Bölümü), s. 36 vd.

Piyasası Kanunu kapsamına alınarak gözetim ve denetim yetkileri Sermaye Piyasası Kurulu'na verilmiştir.

Kanunda cüzdan, kripto varlık, kripto varlık hizmet sağlayıcı, kripto varlık saklama hizmeti ve platformların tanımları yapılmıştır. Ayrıca Kanun içerisinde kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyet ve çalışma esaslarına, sermaye piyasası aracı olarak ihraç edilecek kripto varlıklara ilişkin düzenleme yetkisine, izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı suçlarına ve soruşturma usulüne ilişkin düzenlemelerde bulunulmuştur.

6362 sayılı Kanun'a eklenen hükümler sonucunda Sermaye Piyasası Kurulu kripto varlık hizmet sağlayıcılarının denetim ve gözetim faaliyetlerini üstlenmiştir. Kanunda yapılan değişiklik kapsamında III-35/B.1¹³⁹ sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş Ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ ile III-35/B.2¹⁴⁰ sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul Ve Esasları İle Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ'i ikincil mevzuat olarak hazırlanmıştır.

Aşağıda 7518 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler ele alınacaktır.

2.5.1. Tanımlar

Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik'te kripto varlık tanımı Merkez Bankası tarafından yapılmakla birlikte kapsamı yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerle sınırlandırılmıştır. SPKn'de yer alan tanım ise Merkez Bankası'nca yapılan tanımla benzer olmakla birlikte, Yönetmeliğe göre herhangi bir kısıtlama getirmeden "gayri maddi varlıklar" şeklinde tanımlanmak suretiyle kapsamı genişletilmiştir.

2.5.2. Araçtan Bağımsızlık İlkesi

Kanunun 13. maddesinin birinci fıkrasına eklenen hüküm gereğince Kurul, sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihraç edilmesini ve bunların elektronik ortamda izlenmesini düzenleyebilir. Bu durumda, hakların izlenmesi ve devri, oluşturulup saklandıkları elektronik ortamdaki kayıtlara dayanır. Kurul, bu elektronik ortam ile MKK

¹³⁹RG 13.03.2025/32840

¹⁴⁰RG 13.03.2025/32840

sistemi arasında entegrasyon yapılmasını isteyebilir. İlgili usul ve esaslar ise Kurul tarafından belirlenir.

Kanunda kripto varlıklar için araçtan bağımsızlık ilkesi benimsenmiştir. Bu ilke, kripto varlığın taşıdığı/sahip olduğu özelliklere göre sınıflandırılmasına ve hukuki muamele görmesine dayanmaktadır. Bu kapsamda, diğer kurumların sair mevzuattan doğan haklarının saklı tutulduğu belirtilerek, araçtan bağımsızlık ilkesine dikkat çekilmektedir. Kripto varlıklar, sahip oldukları özellikler ve sağladıkları haklara göre farklı kurumların görev ve yetki alanlarına girebilir, bu durumda ilgili kurumların yetkileri kripto varlıklarla ilgili olarak da geçerli olabilir. Böylece, kripto varlıkların ve bunları çıkaranların ülkemizin mer'î mevzuatından bağımsız olmadığı, nitelikleri ve sundukları haklara göre düzenlemelere tabi tutulabilecekleri ifade edilmektedir.¹⁴¹

2.5.3. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının SPKn Kapsamındaki Statüsü

SPKn'nin 35. maddesinin birinci fıkrası faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumlarını tahdidi olarak saymaktadır. Mezkûr maddede kripto varlık hizmet sağlayıcılar için herhangi bir belirleme yapılmamış, bu kuruluşların, kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları arasında da kabul edilmemiştir. SPKn'de yapılan değişiklik ile 35/B maddesi Kanuna eklenerek kripto varlık hizmet sağlayıcılarının statüsü burada belirlenmiştir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının 35'inci maddeye eklenmeyerek 35/B maddesi altında sayılmış olması bu kuruluşların sermaye piyasası kuruluşu olarak kabul edilmediklerinin bir göstergesidir.

Kanunun 35/B Maddesi ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarına ve kripto varlıklara ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Anılan madde kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerine dair belirli düzenlemeleri ve sorumlulukları açıklamaktadır. Özetle, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kuruluşu ve faaliyete geçebilmesi için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almaları gerektiği ve Kurulun, hizmet sağlayıcıların faaliyetlerini, yönetici ve personel yapılarını, sermaye yeterliliklerini, teknolojik altyapılarını ve daha fazlasını denetleme ve düzenlemekle görevli olduğu düzenlenmektedir. Bununla birlikte

¹⁴¹Gerekçe 7518/ m.3-7(f)

madde hükmünde kripto varlık hizmet sağlayıcıların güvenlik ve iç kontrol mekanizmalarına ilişkin alması gereken önlemler, hizmet sağlayıcıların ortak ve yönetim yapısı hususları da düzenlenmiştir. Anılan madde, genel olarak kripto varlıkların düzenlenmesi, hizmet sağlayıcılarının faaliyetleri, güvenlik önlemleri ve suçlardan korunması gibi alanlarda detaylı bir çerçeve çizmektedir.

2.5.4. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Faaliyetlerine ve Kripto Varlıkların Transfer ve Saklanması İlişkin Esaslar

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa eklenen “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerine ve kripto varlıkların transfer ve saklanması ilişkin esaslar*” başlıklı 35/C maddesi ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyet esaslarına ve sunacakları hizmetlere ilişkin esaslar belirlenmiştir. Her ne kadar anılan Kanun sonrasında konuya ilişkin ayrıntılı düzenlemeleri ihtiva eden Tebliğler yürürlüğe girmiş olsa da mezkûr madde ikincil bir mevzuat kadar detaylı düzenlenmiştir.

2.5.5. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine Üyelik

6362 Sayılı SPKn’nun 74’üncü maddesine ilave yapılarak kripto varlık hizmet sağlayıcılarının Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği’ne üye olmaları zorunlu kılınmıştır. Bu sayede, hizmet sağlayıcılarının bir meslek kuruluşu aracılığıyla temsil edilmesi ve sektörle tek bir ortak nokta üzerinden iletişim kurulması hedeflenmiştir.

27 Şubat 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanî Kararı (No: 10961¹⁴²) ile, 5/2/2014 tarihli ve 2014/5934 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca yürürlükte bulunan Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) Statüsü köklü biçimde revize edilmiş ve kripto varlık hizmet sağlayıcıları Birliğin kurumsal yapısına bütüncül şekilde entegre edilmiştir. Bu kapsamda, Statü’nün 4. maddesindeki tanımlar arasına KVHS’ler de dâhil edilmiştir.

Statü’nün 8. maddesinde yapılan düzenleme ile KVHS’ler zorunlu üyeler arasına alınmıştır. Buna göre, yetki belgesinin alınmasını, ilgili listeye dâhil olunmasını ya da payların borsada işlem görmeye başlamasını izleyen üç ay içinde TSPB’ye üyelik başvurusu yapılması zorunlu hale getirilmiştir. Bu süreye uyulmaması halinde,

¹⁴²<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/02/20260227-9.pdf>, Erişim tarihi: 02.03.2026

faaliyetlerin SPK tarafından durdurulabilmesi mümkün kılınmıştır. Ayrıca, üyeliğe kabul başvurusunun reddedilmesi durumunda, kararın tebliğinden itibaren on iş günü içinde SPK'ya itiraz edilebilecek; bu itiraz Kurul tarafından kesin olarak karara bağlanacaktır.

Birliğin mevcut statüsünde 11 kişiden oluşan yönetim kurulu yapısı da değiştirilmiş; kripto varlık hizmet sağlayıcılarından 1 üye ve kitle fonlama platformlarından 1 üye eklenerek üye sayısı 13'e yükseltilmiştir. KVHS temsilcisinin yönetim kuruluna seçilmesine ilişkin somut ölçütler belirlenmiş olup, bu temsilci; müşteri kripto varlık saklama bakiyesi en yüksek ilk 5 saklama kuruluşu ile işlem hacmi en yüksek ilk 5 platform arasından veya Kurulun uygun göreceği kriterler çerçevesinde ilk 10 KVHS içinden belirlenecektir.

Denetleme kurulu ile disiplin komitesinin üye sayıları da önceki 5 kişilik yapıdan 7 kişiye çıkarılmış ve her iki organa KVHS'lerden birer temsilci eklenmiştir. Böylece kripto varlık sektörü, Birliğin üç ana karar ve denetim organında da temsil edilme imkânına kavuşmuştur.

Ayrıca, Statü'nün 25.maddesine eklenen düzenleme ile, sektörün mesleki standartlarının oluşturulması ve geliştirilmesinde etkin rol üstlenecek olan Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları Meslek Komitesi kurulmuştur.

Geçici hükümler uyarınca, KVHS'lerin üyelik işlemlerinin tamamlanmasını takiben yapılacak ilk olağan genel kurulda, bu gruba ait yönetim kurulu, denetleme kurulu ve disiplin komitesi temsilcileri için seçim yapılacaktır; seçilecek üyelerin görev süreleri, mevcut üyelerin görev süreleriyle eş zamanlı olarak sona erecektir.

Genel olarak, sektörün düzenleyici bir birlik bünyesine alınmasıyla birlikte, kripto varlık alanında faaliyet gösteren kuruluşların yalnızca teknik ve mali kurallara değil; aynı zamanda meslek ilkeleri ile disiplin mekanizmalarına da tabi hale geldiğini söyleyebiliriz.

Bu çerçevede, Türkiye'de faaliyet gösteren bir kripto varlık platformu artık kapsamlı bir uyum yükümlülüğü altında çalışmak zorundadır. Bu yükümlülükler; SPK tarafından verilen lisanslara ve ikincil düzenlemelere uyumu, TÜBİTAK tarafından belirlenen teknik altyapı kriterlerinin karşılanmasını, yetkili bir saklama kuruluşu ile sözleşme

yapılmasını, MASAK kapsamında AML/CFT yükümlülüklerinin yerine getirilmesini ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği üyeliğini kapsamaktadır.

TSPB bünyesinde temsil hakkı kazanan kripto platformları, bundan böyle sektörü doğrudan ilgilendiren düzenlemelerin hazırlanma sürecine katkı sunabilecek konuma gelmiştir. Meslek komitelerinin hayata geçirilmesi, sektörel standartların yalnızca kamu otoritesi tarafından değil, piyasa aktörlerinin katılımıyla şekillenmesine de olanak tanımaktadır. Bu gelişme kanaatimizce yatırımcı güveni bakımından da olumlu sonuçlar doğurmakla birlikte, kripto varlık sektörünü de tam anlamıyla bir finansal hizmet sektörü haline getirir niteliktedir.

Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının SPKn’de sermaye piyasası kurumu olarak sayılmamış olmasına rağmen Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği’ne zorunlu olarak üye yapılmaları ve Birlik bünyesindeki karar mekanizmalarında yetkinliklerinin artırılması, söz konusu varlıkların hukuki nitelendirmelerinde sermaye piyasası aracı olarak yer almamaları hasebiyle çelişki yarattığı düşüncesindeyiz.

2.5.6. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına Uygulanacak Tedbirler

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları 6362 sayılı Kanunda sermaye piyasası kurumu olarak sayılmadıklarından kanunda sermaye piyasası kurumları için öngörülmüş olan tedbir ve yaptırımlara tabi değildirler. Kanun koyucu bu kapsamda 7518 sayılı düzenlemede SPKn’ye eklediği ilave hükümlerle SPKn’ye kripto varlık hizmet sağlayıcıların tabi olacağı ilave tedbir ve yaptırımlar getirmiştir. Getirilen ilave tedbirlere bakıldığında Kanun’un 99’uncu maddesinde yer alan izinsiz sermaye piyasası faaliyeti hükümlerinin izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı maddesi kapsamında uygulanacağı, Kanun’un 100’üncü maddesinde yer alan Kanun’a aykırı ilan, reklam ve açıklamalarda uygulanacak tedbirler hükümlerinin hukuka aykırı kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyetine ilişkin reklam ve ilanlara uygulanacağı, mali durumu bozulan kripto varlık hizmet sağlayıcıları için Kanun’un 97’nci maddesindeki mali durumun bozulması halinde uygulanacak tedbirlerden bazılarının uygulanacağı belirlenmiştir.

“Kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinde uygulanacak tedbirler” 99/A maddesi ile uygulanacak olan tedbirler hüküm altına alınmıştır.

SPKn 99/B maddesinde kripto varlık hizmet sağlayıcıların denetimi ile uygulanacak yaptırımlar düzenlenmektedir. Tıpkı 99/A maddesinde olduğu gibi bu maddede de Kanunda sermaye piyasası kurumları için geçerli olan maddelere atıf yapılmıştır.

Denetim faaliyeti ve denetime yetkililer SPKn 88'inci madde, denetim faaliyetinin icrasında SPKn 89'uncu madde, gizlilik ve sır saklamada SPKn 90'ıncı madde hükümlerine doğrudan atıf yapılmıştır.

Öte yandan Kanunda Sermaye Piyasası Kurulu meslek personeli dışında denetime teknik destek verecek olan diğer kurum personelleri için “*Denetim faaliyetinin icrası*” başlıklı SPKn 89'uncu, “*Gizlilik ve sır saklama*” başlıklı SPKn 90'ıncı, “*Bilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi*” başlıklı SPKn 111'inci maddesi başlıklı, “*Sır saklama yükümlülüğü*” başlıklı SPKn 113'üncü maddesi hükümlerinin doğrudan uygulanacağı belirtilmiştir.

2.5.7. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına İlişkin Yaptırımlar

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının nakit ve/veya kripto varlık teslim yükümlülüklerinin yerine getirilememesi durumunda şahsi sorumluluk bakımından SPKn'ye yeni ilave edilen 110/B maddesi ile şahsi sorumluluk getirilmiştir.

Kanun'un “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve kripto varlıklara ilişkin hükümler*” başlıklı 35/B ve “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerine ve kripto varlıkların transfer ve saklanmasıyla ilişkin esaslar*” başlıklı 35/C maddesine aykırılıklara ilişkin olarak Kanunun “*İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller*” başlıklı 103'üncü ve “*Genel Esaslar Ve İdari Para Cezalarının Uygulanması*” başlıklı 105'inci maddeleri kapsamında işlem yapılacağı belirlenmiştir. Bu madde ile yine daha öncesinde sermaye piyasası kurumları için belirlenen idari para cezası uygulama usulünün benimsendiği görülmektedir.

99/B maddesinde ise sermaye piyasası araçlarına ait hak ve hükümlülükleri taşıyan kripto varlıklara ilişkin olarak “*Kanuna aykırı ihraçlar ile izahnamede yer alan bilgi ve açıklamalara aykırılık hâlinde uygulanacak tedbirler*” başlıklı 91'inci maddesi ile “*İhraççıların hukuka aykırı işlemleri ile sermayeyi veya mal varlığını azaltıcı*

işlemlerinde uygulanacak tedbirler” başlıklı 92’nci maddesinin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

6362 Sayılı SPKn’nun 109’uncu maddesine eklenen “*İzinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti*” başlıklı 109/A maddesinde “*İzin almaksızın kripto varlık hizmet sağlayıcı olarak faaliyet yürüttüğü tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin yetkilileri üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar*” hükmü bulunmaktadır.

SPKn’ye eklenen 110/A maddesi ile kripto varlıkların usulsüz olarak elde edilmesine ilişkin bir ceza düzenlemesi yapılmıştır. Bu madde ile yeni bir ceza türü olarak kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu türü oluşturulmuştur. Bu suçta fail olabilecek kişiler kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları olarak belirlenmiştir. Ceza olarak ise sekiz yıldan on dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile kripto varlık hizmet sağlayıcının zararı tazmin etmesi belirlenmiştir. Suçun zimmetin açığa çıkmasını engelleyecek hileli davranışla işlenmesi durumunda ise on dört yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Öte yandan soruşturma ve kovuşturma aşamasında zimmete geçirilen varlıkların iadesi ile zimmete konu olan varlıkların miktarının düşük olması durumunda cezai yaptırımda indirim öngörülmüştür.

110/B maddesi ile yukarıda bahsedilen zimmet suçunu işleyen yönetim kurulu başkan ve üyeleri, diğer mensupları, hukuken veya fiilen yönetim veya kontrolünü elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının müşterilere verdikleri zarar ölçüsünde, SPK talebi üzerine, mahkeme tarafından şahsi iflaslarına karar verilebileceği hükme bağlanmıştır. Bu maddedeki amaç zimmete geçirilen varlıklar ile yaratılan zararın hızlıca karşılanarak, zimmet suçundan dolayı mağdur olanların zararlarının hızlıca temin edilmesinin istenmesidir.

2.5.8. Özel Soruşturma Usulü

SPKn’de sermaye piyasası suçlarına ilişkin özel soruşturma usulü belirlenmiştir. SPKn 115’inci maddesinde sermaye piyasası suçlarından soruşturma yapılması SPK’nın mahkemeye yazılı başvuruda bulunma şartına bağlanarak, bu durum muhakeme şartı olarak hüküm altına alınmıştır. Benzer bir biçimde kripto varlıkların zimmet suçu için de

özel soruşturma usulü belirlenmiştir. Bu usulde soruşturma, Kurul'un yazılı bildirimi üzerine veya gecikmesinde sakınca görülen hallerde Cumhuriyet Savcılarınca yapılacak ve Kurul haberdar edilecektir.

2.6. 35/B.1 SAYILI KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN KURULUŞ VE FAALİYET ESASLARI HAKKINDA TEBLİĞ

7518 sayılı Kanun ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar ilk kez Sermaye Piyasası Kurulu'nun (Kurul) düzenleme ve denetimi altına alınmış ve bu kapsamda Kurul tarafından ikincil düzenleme çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda hazırlanan "III-35/B.1 sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ" ile "III-35/B.2 sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ", 13 Mart 2025 tarihli ve 32840 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. III-35/B.1 sayılı Tebliğ ile kripto varlık hizmet sağlayıcıların kuruluş süreçleri, faaliyete geçmeleri, faaliyetlerinin yürütülmesi ve durdurulmasına ilişkin hükümler düzenlenmiş; ayrıca bu kuruluşların kurucu ve ortaklarına, pay devirlerine, yöneticilerine, personel yapısına ve organizasyonel yapılanmalarına dair şartlar belirlenmiştir. Bunun yanında, iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimi sistemlerinin kurulması ile bilgi sistemleri ve teknolojik altyapılarına yönelik teknik gereklilikler ve belge kayıt sistemleriyle bağımsız denetim yükümlülükleri de bu Tebliğ kapsamında ele alınmıştır. Öte yandan, III-35/B.2 sayılı Tebliğ ile kripto varlık hizmet sağlayıcıların sunabilecekleri hizmet türleri ve faaliyet alanları belirlenmiş; kripto varlıkların alım-satım ortamları, saklanması ve transferine ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Bu Tebliğ ayrıca, platformlar nezdinde kripto varlıkların listelenmesine ve kripto varlık hizmet sağlayıcıların sermaye yeterliliğine ilişkin esasları da kapsamaktadır. Her iki Tebliğ birlikte değerlendirildiğinde, kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin kapsamı, kurumsal yapıları ve finansal yeterlilikleri yönünden kapsamlı bir düzenleyici çerçevenin oluşturulduğu görülmektedir.

Tebliğin bazı maddeleri, belirlenen tarihlerde yürürlüğe girmekte olup; özellikle sermaye ve faaliyet esasları ile ilgili maddeler 30 Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe konulurken, diğer maddeler yayımlandığı tarihte geçerlilik kazanacaktır. Tebliğin yürütme yetkisi Sermaye Piyasası Kurulu'na aittir. Bu çerçevede, Kurulun, düzenlemeleri uygulama, izleme ve gerektiğinde güncelleme sorumluluğu bulunmaktadır. Böylelikle, kripto varlık

hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerinin hukuki çerçevede düzenlenmesi ve denetlenmesi sağlanmaktadır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerine ilişkin ilke ve esaslar, hem sermaye piyasası mevzuatına uyumu sağlamak hem de müşteri haklarını korumak amacıyla ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Bu kapsamda kripto varlık hizmet sağlayıcıların, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) III-39.1 sayılı¹⁴³ Tebliğ'inin 24. maddesinde öngörülen genel ilke ve esaslara uymaları zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, sektörde düzenli işleyişin sağlanması amacıyla hizmet sağlayıcıların Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olmaları ve faaliyetlerini sürdürürken, iş sürekliliğini temin etmek üzere VII-128.10 sayılı¹⁴⁴ Bilgi Sistemleri Yönetimine İlişkin Usul Ve Esaslar Tebliği'nde öngörülen esaslara da riayet etmeleri gerekmektedir.

Düzenleme, kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyetini kamu güvenliği, finansal sistemin bütünlüğü ve yatırımcıların korunması ilkeleri çerçevesinde sıkı bir şekilde regüle etmeyi amaçlamakta; bu bağlamda hem kuruluş süreci hem de faaliyet izni mekanizmaları açısından ayrıntılı şartlar öngörmektedir.

Aşağıda açıklanacak Tebliğ hükümlerine ilişkin düzenlemeler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerinin denetlenebilir, şeffaf, müşteri odaklı ve sermaye piyasası standartlarıyla uyumlu biçimde yürütülmesini hedeflemektedir.

2.6.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş Şartları

Tebliğin tanımlar ve kısaltmalar başlığı altında açıklandığı üzere Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları (KVHS), kripto varlıklarla ilgili çeşitli hizmetler sunan kuruluşlardır. (*m.4/1-i*) Bunlar, kripto varlık alım satımı, ilk satış, takas, transfer, saklama gibi işlemleri gerçekleştiren platformlar (*m.4/1-r*) ve bu alanda hizmet sağlayan diğer kuruluşları içerir. Kripto varlık saklama hizmeti sunan kuruluşlar ise, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş ve müşterilerin kripto varlıklarını veya bu varlıklara ait özel anahtarları saklayan kuruluşlardır. (*m.4/1-s*) Tebliğ, hem kripto varlık alım satım platformlarını hem de kripto varlık saklama kuruluşlarını kapsamaktadır.

¹⁴³RG 17.12.2013/28854

¹⁴⁴RG 13.03.2025/32840

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'e göre kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet göstermek isteyen şirketler önce kuruluş izni almak, daha sonrasında ise faaliyet izni almak zorundadır. Buna göre, kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyette bulunacak tüzel kişiler, anonim şirket şeklinde kurulmak zorundadır. Bu tüzel kişiliğin kuruluşunun ve faaliyet izninin alınmasının SPK'nın iznine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. İzin alınmaksızın bu alanda faaliyet gösterilmesi halinde ise ilgili şirketin yetkili organlarının bu faaliyetleri derhal sonlandırma yükümlülüğü doğmakta, aksi halde Türk Ceza Kanunu (TCK)¹⁴⁵ çerçevesinde suç teşkil eden bir durum oluşabileceği ifade edilmektedir. Bu kapsamda düzenleme, faaliyet izni alınmasını sadece idari bir prosedür olarak değil, aynı zamanda hukuki bir yükümlülük ve kamu düzenine ilişkin bir gereklilik olarak konumlandırmaktadır.

İlgili hükümlerde faaliyet izninin alınabilmesi için yerine getirilmesi gereken asgari şartlara da yer verilmiştir. Bunlar arasında, öncelikle anonim şirketin asgari sermaye yükümlülüğünü karşılaması, paylarının tamamının nama yazılı olması ve nakit olarak çıkarılması zorunluluğu bulunmaktadır.

2.6.2. Kuruculara ve Ortaklara İlişkin Şartlar

Tebliğ'de kurucular ve ortaklar için aracı kurum ortaklarının sağlaması gereken şartların genel olarak arandığı görülmektedir.

Şirketin hem kurucu ortaklarının hem de yönetim kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerinin belirli güvenilirlik ve yeterlilik ölçütlerini karşılaması beklenmektedir. Bu şartlar ortaklar için genel olarak “*Kişinin, katalog suçlardan mahkumiyetinin olmaması, iflas etmemiş olması, konkordato ilan etmemiş olması, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusunun onaylanmamış olması, tasfiye sürecine girmiş bir banker veya finans kurumunda faaliyet izninin iptal edilmemiş olması gerekmektedir. Ayrıca, sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumlarda yüzde on veya daha fazla paya sahip olmamalı ya da bu kurumlara kontrol etmemelidir. Son olarak, SPKn kapsamında işlem yasağı bulunmamalıdır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca ortaklık yapısında doğrudan

¹⁴⁵Türk Ceza Kanunu: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004, RG 12.10.2004/25611

veya dolaylı şekilde yüzde on veya daha fazla paya sahip olan gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyet yapısının şeffaf olması ve izlenebilirliğinin sağlanması da gerekmektedir.

2.6.3. Ticaret Unvanı İşletme Adı ve Marka Tescili

Ticaret unvanı, bir tacirin ticari işletmesiyle ilgili işlemleri gerçekleştiren kullandığı adı ifade eder. Bu yönüyle taciri tanıtmaya ve onu diğer tacirlerden ayırdetmeye yarar.¹⁴⁶ Türk Ticaret Kanunu¹⁴⁷ (TTK)’nın 39.maddesi gereği her tacir, ticari işletmesine ait işlemleri ticaret unvanı altında yapmak ve işletmeye ilişkin senetler ile diğer belgeleri bu unvanla imzalamak zorundadır. Anılan Kanunun 43. maddesinde belirtildiği gibi, anonim, limited ve kooperatif şirketler, işletmelerinin konusu belirtildiği sürece, ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler.

35/B.1 Tebliğ düzenlemesi ile anonim şirket türünde kurulmuş olmaları şartı düzenlenen kripto varlık hizmet sağlayıcılarının ticaret unvanlarında, yapacakları faaliyeti gösteren “Kripto Varlık Alım Satım Platformu” veya “Kripto Varlık Saklama Kuruluşu” ibarelerini taşıması gerekmektedir.

TTK 53.maddede ise işletme adı *“işletme sahibi ile ilgili olmaksızın doğrudan doğruya işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılmakta”* olduğu şeklinde tanımlanmaktadır. Ticaret unvanı taciri tanımlarken, işletme adı işletmeyi diğer işletmelerden ayırdeder. Tebliğde kripto varlık hizmet sağlayıcıların, markaları ile tescilli işletme adlarını reklamlarında kullanabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcıların ticaret unvanı veya işletme adı, Kurul tarafından verilen iznin kendilerine bildirilmesinden itibaren on iş günü içinde yetkili ticaret siciline kaydettirilir ve bu kayıt Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde yayımlanır. Söz konusu kuruluşların marka tescil işlemleri, Kurul izninin tebliğinden sonra 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu¹⁴⁸ (SMK) hükümleri çerçevesinde, ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcısı adına Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde gerçekleştirilir.

¹⁴⁶Arkan Sabih, Ticari İşletme Hukuku, (Aralık 2013), s.257

¹⁴⁷Türk Ticaret Kanunu:6102, Kabul Tarihi: 13.01.2011, RG 14.02.2011/27846

¹⁴⁸Sınai Mülkiyet Kanunu: 6769, Kabul Tarihi: 22.12.2016, RG 10.01.2017/29944

2.6.4. Faaliyete Geçmek İçin Aranılan Şartlar

Faaliyet izni başvurusu, SPK tarafından ilan edilecek usul ve esaslara göre gerçekleştirilecektir. Başvuruda, başvuru formunun yanı sıra şirketin esas sözleşmesi, ortaklık yapısına ve sermaye yeterliliğine ilişkin belgeler, yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilerin özgeçmişleri ve adli sicil kayıtları gibi bilgi ve belgelerin eksiksiz şekilde sunulması gerekmektedir. Ayrıca bilgi sistemleri altyapısının mevzuata uygunluğunu tevsik eden belgelerin de başvuruya eklenmesi gerekecektir. Başvuruların değerlendirilmesi sonucunda SPK tarafından faaliyet izni verilip verilmeyeceği takdir yetkisi dâhilinde karara bağlanacaktır. Faaliyet izni, kuruluş izninin ardından faaliyet için gerekli şartların sağlanması sonrasında verilmektedir. Kuruluş izninin ardından 6 ay içinde faaliyet izni başvurusunda bulunulmalıdır. Bu süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

Başvuruların değerlendirilmesinde, yalnızca belgelerin tam ve usulüne uygun olup olmadığı değil, aynı zamanda şirketin mali yapısının yeterliliği, iç kontrol ve risk yönetimi sistemlerinin etkinliği, TÜBİTAK alt yapı kriterlerine uygun olarak güvenlik alt yapısının oluşturulması ve yöneticilerin sektörel tecrübeleri, Merkezi Kayıt Kuruluşu ile teknik ve sistem entegrasyonun sağlanması gibi hususlar da göz önünde bulundurulacaktır. Bu yönüyle düzenleme, sadece şekli uygunluğa değil, aynı zamanda maddi yeterliliğe ve kurumsal yapının sürdürülebilirliğine de önem atfetmektedir. Öte yandan müşteri nakitlerinin izlenmesi için ayrı bir banka hesabı açılması, müşteri şikâyet mekanizmalarının ve fiyat gözetim mekanizmasının oluşturulması da istenmektedir.

Faaliyet izni verilen kuruluşların daha sonra yapacakları yapısal değişiklikler de izne tabidir. Özellikle şirketin ortaklık yapısında meydana gelecek önemli değişikliklerin, örneğin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla pay devri gibi işlemlerin, önceden Kurul onayına sunulması gerekmektedir. Bu suretle, SPK'nın denetim yetkisinin yalnızca ilk izin anına özgü olmadığı, devam eden bir gözetim ve denetim yetkisinin bulunduğu görülmektedir.

2.6.5. Yönetim Kurulunun, Genel Müdür ve Yardımcıları ile Personelin Taşınması Gereken Şartlar

TTK düzenlemesinde klasik bir anonim şirketin yönetim kurulu esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşmaktadır. (m.359) En fazla üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilen yönetim kurulu üyelerinin üyeliğe seçilebilmesi için tam ehliyetli olmaları yeterlidir. Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin ise yönetim kurulunun asgari üç üyeden oluşma ve üyelerinin çoğunluğunun 4 yıllık lisans mezunu olma şartı bulunmaktadır. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin Tebliğ ile düzenlenen mali güç şartlarını taşınması gerekmekte birlikte, yönetim kurulunda yer alan tüzel kişi temsilcinin bu şartları taşınması şartı düzenlenmemiştir.

TTK 370.maddenin ikinci fıkrasında “*yönetim kurulunun, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebileceği*” düzenlenmişken, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin yetkilerini devretmek istediğinde murahhas olarak en az iki üye belirlenmesi ve yetkilinin sorumluluklarının tayin edilmesi düzenlenmiştir.

Ayrıca, hizmet sağlayıcı şirketlerin “*genel müdür ve genel müdür yardımcılarının mali piyasalar, bilgi işlem, bilgi teknolojileri veya finansal teknolojiler alanında en az yedi yıllık meslekî tecrübeye ve iyi itibara sahip olması, genel müdürün Türkiye’de ikamet etmesi ve tam zamanlı olarak sadece kripto varlık hizmet sağlayıcısının işleri için istihdam edilmesi, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının atanmasında SPK’nın uygun görüşünün alınması*” gerektiği hususları da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yönetici ve personellerin 4 yıllık lisans eğitimi veren okullardan mezun olması şart koşulmuştur. Bunun yanı sıra, mutabakat sürecini yürütme sorumluluğu olmayan operasyon personeli ile sistem yönetimi, yazılım geliştirme, test/kalite kontrol, veri tabanı yönetimi ve bu alanlarla ilgili destek hizmetlerinde çalışan bilgi teknolojileri personelinin, ön lisans eğitimi veren okullardan mezun olmaları yeterli görülmüştür.

2.6.6. Çerçeve Sözleşme İmzalama Yükümlülüğü

Tebliğ düzenlemesini incelemekten önce çerçeve sözleşme tanımına değinmek gerekirse; çerçeve sözleşme, gelecekte yapılacak ayrı sözleşmelerde geçerli olacak ortak hükümlere

sahip olan ve taraflar arasındaki sürekli ilişkinin ¹⁴⁹ temel ilkelerini belirleyen bir sözleşmedir.¹⁵⁰ Bu tür bir sözleşme, taraflardan en az birinin gelecekte münferit sözleşmeler yapma yükümlülüğü taşıdığı anlamına gelir.¹⁵¹ Çerçeve sözleşmede yer alan hükümler, genellikle taraflar arasındaki uzun vadeli ilişkilerin istikrarlı bir şekilde devam etmesini sağlamayı amaçlar.¹⁵²

Çerçeve sözleşmeler, hukukî açıdan kendine ait bağımsız bir yapıya sahiptir. Bu tür sözleşmeler, henüz münferit sözleşmelerin kurulmadığı bir aşamada geçerlilik kazanır. Münferit sözleşmeler kurulduğunda ise çerçeve sözleşme, bu sözleşmelerle birlikte varlığını sürdürülecek şekilde geçerliliğini korur.¹⁵³ Çerçeve sözleşme hükümlerinin münferit sözleşmelerde geçerli olabilmesi için, çerçeve sözleşmesinin taraflarıyla münferit sözleşmelerin taraflarının aynı kişiler olması gerekmez. Münferit sözleşmeler, çerçeve sözleşmeyi ilk kuran taraflar arasında yapılabileceği gibi, çerçeve sözleşme taraflarından birinin yer aldığı ve üçüncü kişilerin katıldığı sözleşmeler de yapılabilir. Bunun yanı sıra, çerçeve sözleşme tarafları dışında kalan üçüncü kişiler arasında da ayrı sözleşmeler yapılması mümkündür.¹⁵⁴

Çerçeve sözleşmeler, sözleşme öncesi hazırlık aşamalarından farklı olarak, münferit sözleşmelerin kurulmasıyla sona ermez. Aksine, çerçeve sözleşme hükümleri, münferit sözleşmelerle birlikte taraflar arasındaki ilişkiyi düzenlemeye devam eder. Çerçeve sözleşmeler genellikle münferit sözleşmelerden önce hazırlanmış olsa da, çerçeve sözleşme ile bazı münferit sözleşmeler aynı anda da kurulabilir. Bu nedenle, çerçeve sözleşmelerin en önemli işlevi, münferit sözleşmeleri tamamlamak olarak öne çıkar. Bu sayede, gelecekte sözleşme taraflarının karşılaşabileceği olası sorunlar, önceden belirlenen çerçeve hükümleriyle çözüme kavuşturulabilir. Çerçeve sözleşme, tek bir

¹⁴⁹Ayrancı, s.108

¹⁵⁰Doğan, s.109

¹⁵¹Doğan, s.110

¹⁵²Barlas Nami, Çerçeve Sözleşme Kavramı ve Çerçeve Sözleşmelerin Özellikleri, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, (1999), s.810

¹⁵³Şen Doğramacı Hayriye, Çerçeve Sözleşme Kavramı, Çerçeve Sözleşmelerin Amacı Ve Ekonomik Fonksiyonu, SÜHFD, C. 30, S. 3, (2022), s. 1048

¹⁵⁴Fikentscher, Wolfgang / Heinemann, Andreas, "Schuldrecht", 11. Auflage, de Gruyter Lehrbuch, Berlin, (2006), s.84; Schimansy Herbert, Bunte, Hermann Josef, Lwowski Hans-Jürgen. "Bankrechts Handbuch", 5. Auflage, München, C.H. Beck, (2017), s.14 **aktaran** Şen, (2022), s.1048

münferit sözleşmeyi değil, birden fazla münferit sözleşmeyi tamamlayacak şekilde işlev görür. Bu durumda, her bir münferit sözleşmede aynı veya benzer hükümlerin her defasında sözleşmede anılmasına gerek kalmaz.¹⁵⁵

Genel olarak bir sözleşme akdederken, sözleşme taraflarının beklentilerinin gerçekleşmesine engel olan durumlar, risk ve belirsizlik kavramları altında toplanabilir.¹⁵⁶ Çerçeve sözleşmeler, sözleşme düzenleme özgürlüğüne dayanarak taraflar arasında sürekli bir borç ilişkisi oluşturur. Bu tür sözleşmelerle taraflar, ilişkilerini çerçeve sözleşme aracılığıyla düzenlemeyi tercih ettiklerinde, öncelikle hukuki güvenlik ve istikrar gibi yapısal avantajlar elde etmeyi hedeflerler. Çerçeve sözleşmeler, sözleşme ilişkilerinde karşılaşılan ekonomik riskleri minimize etmeye yardımcı olur.¹⁵⁷

III-35/B. sayılı Tebliğ kapsamında, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterileriyle ilişkiye başlamadan önce bir çerçeve sözleşme akdetmeleri zorunlu tutulmuştur. Tebliğ'in 22. maddesi, bu sözleşmeye ilişkin temel çerçeveyi belirlemekte ve KVHS'lerin mevcut tüm müşterilerine gecikmeksizin bir çerçeve sözleşme sunmasını öngörmektedir.

Anılan düzenlemeye göre çerçeve sözleşme; KVHS ile müşteri arasındaki hukuki ilişkinin genel esaslarını ortaya koyan, taraflar arasında başlangıçta tek seferlik olarak kurulan ve ileride gerçekleştirilecek münferit işlemlerin hukuki dayanağını oluşturan bir sözleşme niteliğindedir. Bu sözleşmeler, işlem öncesi ve sonrası yükümlülükler ile birlikte, kripto varlık transferlerinden nemalandırma esaslarına kadar pek çok teknik ve hukuki konuyu düzenlemektedir.

KVHS'ler, müşterileri adına herhangi bir işlem gerçekleştirmeden önce, yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçları aracılığıyla bu sözleşmeyi yapmakla yükümlüdür. Şekil şartı bakımından sözleşmenin; yazılı biçimde, mesafeli olarak uzaktan iletişim araçları kullanılarak ya da mesafeli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurul tarafından yazılı şekle eşdeğer kabul edilen bir bilişim veya elektronik haberleşme sistemi üzerinden kurulması gerekmektedir. Sözleşmenin elektronik ortamda kurulması mümkündür; bu durumda müşteriye sözleşmenin bir örneğinin iletilmesi ya da elektronik olarak

¹⁵⁵Şen, s.1050-1051

¹⁵⁶Şen, s.1061-1062

¹⁵⁷Von Der Crone, Hans Caspar. "Rahmenverträge" Zürich, Schultess Poligraphischer Verlag, (1993), s.242, **aktaran** Şen, (2022), s.1052

erişilebilir hale getirilmesi gerekir. Ayrıca, sözleşmenin elektronik ortamda değiştirilmesi için müşterinin önceden bu yönde onay vermesi, değişikliklerin nitelikli elektronik imza ile ya da müşteri şifresi kullanılarak yapılması ve müşterinin bu değişiklikleri okuduğuna ve anladığına dair elektronik onay vermesi şarttır. Sözleşmelerde sermaye piyasası mevzuatına aykırı hükümlere ya da müşteri haklarını zedeleyici şartlara yer verilmesi yasaklanmıştır.

Tebliğ'in 23. maddesi uyarınca ise, her bir müşteri için çerçeve sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte kendisine özgü bir müşteri numarası tahsis edilir. Bu numara, sözleşme sona erse dahi on yıl süreyle başka bir kişiye verilemez.

2.6.7. Risk Bildirim Yükümlülüğü

Müşterilere yönelik yükümlülükler kapsamında, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının özellikle risk bildirimine ilişkin görevleri önem arz etmektedir. Platformlar, müşterileriyle çerçeve sözleşme imzalanmadan önce, kripto varlıklarla ilgili genel riskleri açıklamak ve Kurulca belirlenen asgari içerikteki risk bildirim formunun müşteriler tarafından okunup anlaşıldığına dair yazılı veya elektronik beyan almak zorundadır. Buna ek olarak, müşteriye özel açıklamalar yapılmalı; bu açıklamalarda işlem ücretleri, piyasa yapıcılar, saklama bilgileri ve işlemlerin karşı taraflı olup olmadığı gibi konular yer almalıdır. Bu hususların genel geçer ifadelerle değil, somut örnekler ve sayısal verilerle desteklenerek açıklanması zorunlu kılınmıştır.

2.6.8. Ortaklık Yapısında Meydana Gelen Değişiklikler ve Pay Devirleri

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların ortaklık yapısında meydana gelen belirli oranlardaki pay devirleri Kurulun iznine tabi tutulmuştur. Buna göre, bir kişinin doğrudan veya dolaylı olarak hizmet sağlayıcının sermayesinin ya da oy haklarının %10, %20, %33 veya %50'sini aşacak şekilde pay edinmesi veya mevcut bir ortağın paylarının bu oranları aşması ya da bu oranların altına düşmesi, Kurul izni alınmaksızın gerçekleştirilemeyecektir. Ayrıca, yönetim kurulunda temsil hakkı sağlayan imtiyazlı veya intifa hakkı içeren payların devri, herhangi bir oran sınırlamasına bağlı olmaksızın izin şartına tabidir.

Tüzel kişi ortakların kendi içindeki pay devirleri de dolaylı olarak hizmet sağlayıcının kontrol yapısında önemli değişikliklere neden olabilecek nitelikteyse, yine Kurul izni aranacaktır. Bu kapsamda, tüzel kişilerin yönetim imtiyazına sahip paylarının devri de faaliyet şartları bakımından izin alınması gereken işlemler arasında sayılmıştır. Diğer yandan, belirli oranlara ulaşmayan veya bu oranlar arasında kalan pay devirlerinde Kurula sadece bildirim yapılması yeterli olup, bu bildirimin devri izleyen on iş günü içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bankaların saklama hizmeti sunmalarına ilişkin olarak kendi ortaklık yapılarında BDDK iznine tabi değişiklikler için Kurul izni gerekmez; ancak bildirim yapılması zorunludur. Kurul izni alınmaksızın gerçekleştirilen pay devirleri ise pay defterine kaydedilemeyecek ve bu şekilde yapılan kayıtlar geçersiz sayılacaktır.

2.7.35/B.2 SAYILI KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI İLE SERMAYE YETERLİLİĞİ HAKKINDA TEBLİĞ

III-35/B.2 sayılı Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları İle Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ'de III-35/B.1 sayılı Tebliğ'den farklı olarak faaliyet izni almış olan kripto varlık hizmet sağlayıcılarının çalışma şartları ile faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerde bulunulmuştur.

2.7.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Hizmet ve Faaliyetleri

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sunabilecekleri hizmet ve faaliyetler, Kuruldan izin alınması koşuluyla gerçekleştirilebilir. Bu kapsamda, kripto varlıklarla ilgili emirlerin alınması, yerine getirilmesi, takas işlemleri, kripto varlıkların transferi ve bu işlemlerle bağlantılı saklama hizmetleri yer almaktadır. Ayrıca, kripto varlıkların ilk satış veya dağıtımına aracılık edilmesi, bu varlıklara ilişkin özel anahtarların ve varlıkların saklanması ile yönetimi, yatırım danışmanlığı hizmetlerinin verilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer hizmet ve faaliyetlerin icrası mümkündür.

Belirlenen hizmet ve faaliyetlerin her biri için Kuruldan izin alınması zorunludur. İzin alma şartı, bu faaliyetlerin düzenli ve ticari ya da mesleki bir uğraş olarak yürütülmesi durumunda geçerlidir. Ancak, Kanunun 35/B ve 35/C maddeleri kapsamında yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından bu hizmet ve faaliyetlerin

gerçekleştirilmesi mümkündür. Bunun dışında, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kendi cüzdanları için, müşterileri dışındaki taraflara hizmet vermeksizin gerçekleştirdikleri alım, satım ve transfer işlemleri Kurul iznine tabi değildir. Ayrıca, Borsa İstanbul, İstanbul Takas ve Saklama Bankası, Merkezi Kayıt Kuruluşu ve kamu kurumları ile Kurulca belirlenecek diğer kurumlar bakımından farklı düzenlemeler yapılabilir.

2.7.2. Diğer Hizmetler ve Bildirim Zorunluluğu

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarına tıpkı aracı kurumlarda olduğu gibi diğer hizmetlerde bulunma imkânı tanınmıştır. Tebliğ'e göre diğer hizmetler, *“kripto varlıklarla ilgili finansal analiz yapılması ve tavsiyede bulunulması faaliyetleri ile sanal oyunlarda kullanılmak üzere varlıkların alım-satımı, dağıtımı, takası, transferi ve saklanması işlemlerini”* kapsamaktadır.

Diğer hizmet olarak tanımlanan faaliyetleri gerçekleştirirken ayrıca bir yetki belgesi alınması gerekmemekte olup, faaliyet izni alımı sırasında başvuru dosyası içinde, faaliyet izni alımı sonrasında ise kurula yapılacak bildirim ile diğer hizmet ve faaliyetleri yapabilirler. Bildirim tarihinden itibaren 20 iş günü içerisinde Kurul'dan aksi bir görüş gelmediği durumda faaliyetlerin gerçekleştirilmesine Tebliğ hükümleri kapsamında başlanabilir.

2.7.3. Yurt Dışında Yerleşik Kuruluşların Faaliyetleri

Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik reklam tanıtım pazarlama faaliyetlerinde bulunulmaması şartı ile yurt dışında yerleşik kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sundukları hizmetlere, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi inisiyatifleriyle erişmesi durumunda yurt dışında yerleşik kuruluşlardan alınan hizmetler Tebliğ kapsamı dışında tutulmuştur.

Yurt dışında yerleşik kripto varlık hizmet sağlayıcıların Türkiye'de iş yeri açması, Türkçe internet sitesi kurması, hizmetlerin Türkiye'de yerleşik kişi ve kurumlar üzerinden verilmesi, doğrudan tanıtım ve pazarlamada bulunmaları durumunda gerçekleştirilen faaliyetlerin Türkiye'deki kişilere yönelik yapıldığı değerlendirilecektir.

2.7.4. Platform Faaliyetleri

Tebliğin tanımlar kısmı incelendiğinde platform ve kripto varlık hizmet sağlayıcısı tanımlarının kullanıldığı, kripto varlık hizmet sağlayıcısı tanımına platformlarında dahil edildiği görülmektedir.

Tebliğ içerisinde platform faaliyetleri tanımlanmakla birlikte, platformların diğer platformlara likidite sağlayıcılık veya piyasa yapıcılık hizmeti sunması da mümkün kılınmıştır.

Dijital varlıkların temsilini sağlayan ve sahipliğini kanıtlamaya yarayan benzersiz nitelikteki varlıklar ile sanal oyunlarda çeşitli unsurlar oluşturmak ya da temin etmek amaçlı kullanılan varlıkların ilk satış, dağıtım, alım satım, transfer, takas saklama işlemlerini gerçekleştiren kuruluşların faaliyetlerinin platform faaliyeti olarak değerlendirilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

2.7.5. İşlem Ortamı Oluşturulması

Platformlara işlemlerin gerçekleştirilmesi için işlem ortamı oluşturması zorunluluğu getirilmiştir. İşlem ortamında müşteri emirleri eşlenebileceği gibi, müşteri emirlerinin karşı tarafı yurt içi veya yurt dışı alım satım fiyatı veren kuruluşlar da olabilirler.

İşlem ortamındaki yabancı kuruluşlarla sözleşme yapmak ve MASAK mevzuatı gereği uyulması gereken yükümlülöklere uymak zorundadırlar.

Platformların kendi işlem ortamlarında emir vermesi, müşterileri ile çıkar çatışması yaratmamak kaydı ile mümkün kılınmıştır. Ayrıca platformlar müşteri emirlerini karşı taraf olarak karşılayabilirler. Bu durumda müşterinin zarar edebileceği platformun kâr edebileceği bilgisi müşterilere sunulmak zorundadır. Platformlar karşı taraf oldukları işlemlerde cüzdanlarındaki varlıklar kadar satış yapabilecek olup, bu durumun istisnası olarak likidite sağlamama ile piyasa yapıcılığı öngörölmüştür.

Platformlarda gerçekleştirilecek olan listelenmiş kripto varlıklara ilişkin alım satım işlemlerinin kaldıraçlı olarak yapılması yasaklanmıştır. Platformların fiyat gözetim sistemi kurması ve bu sistemin işleyişini teminen en az bir risk yönetim personeli istihdam etmek zorundadır.

2.7.6. Kaldıraçlı Alım Satım, Kredili ve Türev İşlemlerle, Yatırım Danışmanlığı ve Portföy Yöneticiliği

Tebliğ’de hem platformların hem de yatırımcıların riskini azaltacak şekilde bir yaklaşım belirlenmiş olup, platformlar nezdinde listelenmiş varlıklara ilişkin olarak kaldıraçlı alım satım, işlemlerde kredi kullanılması ile bu varlıklara ilişkin türev araç sözleşmelerinin kurulması yasaklanmıştır.

Sermaye piyasalarında sıkça görülen, aracı kuruluşlar ile kolektif yatırım kuruluşlarının sunduğu yatırım danışmanlığı hizmeti, kripto varlıklar için sadece platformlar tarafından verilebilecektir. Yatırım danışmanlığı hizmeti platformda bulunan kripto varlık büyüklüğü 50 Milyon TL ve üzerinde olan müşterilere sunulabilecektir. Yatırım danışmanlığı hizmetinin sunulmasında ‘III-37.1 sayılı Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’’indeki yatırım danışmanlığı hizmetine ilişkin esasların kıyasen kullanılacağı belirlenmiştir. Bu kapsamda platformlarda araştırma birimi kurulması 4 yıllık lisans bölümü mezunu ve en az 3 yıllık finans piyasaları tecrübesi olan yeterli sayıda yatırım danışmanı istihdamı gerekmektedir.

2.7.7. Kripto Varlıkların Listelenmesi

Tebliğ’de kripto varlığın daha önce başka bir platformda listelenip listelenmediği dikkate alınmaksızın, herhangi bir platformda ilk kez listelenmesi, listelemeyi gerçekleştiren platform için yükümlülükler getirmektedir.

Platformlar, kripto varlıkların hukuki niteliği ile türünü kontrol etmekle, eğer bu varlıklar akıllı sözleşmeler ise doğruluğunu inceleyerek teyit etmekle yükümlü kılınmıştır. Bu varlıkların başka platformlarda daha önce listelenmiş olması, yeni listeleme yapacak olan platformun yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır. Platformlar listelenecek kripto varlıkların Tebliğ’de belirlenmiş olan asgari listeleme kriterlerine uygunluğunu kontrol etmekten sorumludurlar.

6362 sayılı SPKn’de yapılan değişikliklerle sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihracına imkân sağlanmıştır. Bu Tebliğ’de ise kripto varlık olarak ihraç edilecek ve platformlar nezdinde listelenecek olan kripto varlık formundaki sermaye piyasası araçlarının SPK düzenlemelerine uygunluğu konusunda platformlara kontrol

yükümlülüğü getirilmiştir. Ayrıca SPK mevzuatı kapsamı dışında kalan başka kurum ve kuruluşların düzenleme alanına giren kripto varlıklar için de ilgili mevzuatlara uyum konusunda kontrol yükümlülüğü Tebliğ ile getirilmiştir.

Platformlar listelenecek ve listeden çıkarılacak kripto varlıkları belirlemek üzere Listeleme Komitesi kuracaklardır. Komitenin hazırlayacağı rapora göre varlıkların listelenmesi veya listeden çıkarılmasına karar verilir. Komite en az 3 kişiden oluşmak zorundadır. Üyelerden en az bir tanesinin yönetim kurulu üyesi olması gerekmektedir. Komite üyelerinin *büyük çoğunluğunun, finans, hukuk, bilgi teknolojileri, bilgi güvenliği ve dağıtık defter teknolojileri gibi alanlarda en az yedi yıl deneyim kazanmış kişilerden oluşması gerekmektedir.*

2.7.8. Varlıkların Saklanması, İşlem Gerçekleştirme Politikaları

SPKn 35/C maddesi kapsamında kripto varlıkların saklanması hususunda kripto varlıkların müşteri cüzdanlarında saklanmasını esas olarak belirlemiştir. Ancak müşteriler kripto varlıkları kendi cüzdanlarında saklamak istemeyebilirler. Bu durumda üçüncü tarafın saklama hizmeti ortaya çıkmaktadır.

Kripto varlıkların saklanması Tebliğ kapsamında yetkilendirilen ve BDDK'dan uygun görüş alan bankalar ile SPK tarafından yetkilendirilmiş diğer kurumlar tarafından yapılabilir. Saklanan varlıkların saklayıcının kendisine ait varlıklardan ayrı olarak izlenmesi gerektiği ilke olarak belirlenmiştir. Saklayıcıların TUBİTAK alt yapı kriterlerine uygun olarak sistemlerini kurması gerekmektedir. Bununla birlikte, saklama hizmetinin sunulmasına ilişkin ilkelerin belirlenerek yönetim kurulu kararı ile onaylanması ve uygulamaya konulması gerekmektedir.

Platformlar ile saklamacı kuruluşlar arasında saklama hizmeti sözleşmesi imzalanması zorunludur. Sözleşmede işlemlerin dağıtık defterlere işlenmesi, dağıtık defter ağının işletilmesinden kaynaklı maliyetlerin nasıl yansıtılacağı ile sözleşme feshinde tarafların hak ve yükümlülükleri belirlenmelidir.

Müşterilerin kendi cüzdanlarında saklamak istemediği varlıkların asgari olarak %95'inin saklamacı kurumlarda saklanması esas olarak belirlenmiştir.

Platformlar sermaye yeterliliği hükümleri dikkate alınarak müşteri kripto varlıklarını toplu veya birden fazla cüzdanda saklayabilirler.

Platformlarda listelenmiş herhangi bir varlığa ilişkin olarak saklama kuruluşlarınca saklama hizmeti sunulmaması durumunda, platformlar 6 ay boyunca bu varlığın saklamasını yapabilirler. Ancak bu usulde sermaye yeterlilik yükümlülüklerine uyum gösterilmesi gerekmektedir. 6 aylık sürenin sonunda söz konusu varlık müşterinin cüzdanına transfer edilir, herhangi bir nedenle transfer işlemi gerçekleştirilemezse söz konusu varlık satılarak nakit müşteri hesabına aktarılabilir veya müşterinin bilgilendirilmesi kaydıyla saklamaya devam edilebilir.

Platformlar emir ve işlem gerçekleştirme politikası belirlemek ve yönetim kurulu onayının ardından yürürlüğe koymak zorundadır. Emir politikaları müşteri için en iyi sonucu elde etmek esasına dayanarak fiyat, maliyet, hız, gerçekleşme olasılığı, takas, büyüklük, saklama hususları göz önüne alınarak oluşturulur. Emirlerin eşleştirilmesinde fiyat ve zaman esas dikkate alınarak işlem yapılması esas olup politikalar bu kapsamda oluşturulacaktır.

2.7.9. Sermaye Yeterliliği

Platformların ve saklama kuruluşlarının sermayelerinin her yıl yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak tekrardan tespit edilebileceği belirlenmiştir. Tebliğ'in çıktığı 2025 yılı itibariyle platformlar için kuruluş asgari sermaye oranı 150 Milyon TL, saklama kuruluşları için ise 500 Milyon TL olarak belirlenmiştir.

Özsermaye açısından, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının özsermayelerinin kuruluş sermayelerinden az olamayacağı hükme bağlanmıştır. Bu özsermayenin en az %25'inin ödenmiş veya çıkarılmış sermaye olarak her yılın altıncı ayında sağlanması gerekmektedir. Platformların özsermayeleri likit rezerv yükümlülüğünden düşük olmamalıdır. Saklama kuruluşlarında ise, müşteri varlıklarının toplamı belli bir sınırın (1 milyar TL) altında ise ilave özsermaye aranmamakta, bu tutarın aşılması halinde aşan miktar üzerinden belirli oranlarda ek özsermaye bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. Özsermaye yükümlülüğünün izlenmesi dönemsel olarak üç aylık ortalamalar bazında yapılmaktadır.

2.7.10. Borçlanma Sınırı ve Likidite Yükümlülüğü

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları için kısa ve uzun vadeli borçların cari değerinin sermaye yeterliliği tabanının 3 katını aşamayacağı belirlenmiştir. Hizmet sağlayıcıların en az kısa vadeli borçları kadar özkaynak bulundurmaları zorunludur.

2.7.11. Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. ile Entegrasyon

Platformlara ve saklayıcılara kayıtlarını Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) ile entegre etme zorunluluğu getirilmiştir. Platformlar ve saklayıcılar ayrı ayrı olmak üzere müşteri kripto bakiye bilgilerini MKK sistemlerine aktaracak ve MKK tarafından bakiyeler çapraz kontrolle kontrol edilecektir. Yatırımcılar bakiye bilgilerini e-yatırımcı sistemi üzerinden görebileceklerdir.

2.7.12. Listeleme Esasları Dışındaki Kripto Varlıklar

Tebliğ’de tanımlanmayan, misli olmayan, oyun jetonu işlevi gören vb. kripto varlık türleri için platformlar ayrı bir pazar kurarak, SPKn kapsamındaki listeleme şartları ile listelenen kripto varlıklardan ayrı olarak işleme tabi tutacaklardır.

3. BÖLÜM

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETLER

3.1. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETİN KURULUŞU

Anonim ortaklıklar, büyük ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla ortaya çıkmış bir birleşme türüdür. Bu yapıda, sermaye belirli ve küçük paylara bölünerek, bu paylar kıymetli evrak niteliğindeki senetlere dönüştürülür. Payların kolayca devredilmesi, farklı kesimlerden insanların bu ortaklığa katılımını sağlar ve böylece küçük tasarruflar büyük sermayeye dönüşür.¹⁵⁸ Anonim ortaklıkların ekonomik işlevi ve avantajları büyük sermayenin toplanması, sorumluluğun sınırlanması, işletmenin devamlılığının sağlanması olmak üzere üç temel noktada toplanabilir. Bu avantajların yanı sıra büyük sermayenin toplanmasıyla meydana gelen ve bilhassa çalışmamızın konusu olan kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketleri gibi riskli faaliyetler yürüten ortaklıklarda yaşanabilecek olumsuzluklar da söz konusu olmaktadır.

Klasik anonim şirket, TTK'nın 329. maddesine göre sermayesi belirli ve paylara bölünmüş, borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu olan bir şirket türüdür. Bu tür şirketlerde pay sahipleri, yalnızca taahhüt ettikleri sermaye paylarıyla şirkete karşı sorumlu olurlar. Ayrıca, anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve faaliyet için kurulabilmektedir. (TTK m.331)

Kripto paraların özellikle terörün finansmanı ve kara para aklama gibi suç faaliyetlerinde kullanılmasının önüne geçmek, kullanıcıların güvenliğini teminat altına almak ve bu varlıkların mevcut finansal sistemle uyumlu şekilde faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla kripto varlık hizmet sağlayıcıları oluşturulmuştur.¹⁵⁹ Kripto varlık hizmet sağlayıcısı kavramı ise ilk defa Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından ortaya konulmuş ve tanımlanmıştır. Bu kavram, kripto varlık alanında faaliyet gösteren aracı ve hizmet sunan kuruluşları kapsayacak şekilde uluslararası düzenleyici literatüre dâhil

¹⁵⁸Pulaşlı Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi C.1, Adalet Yayınevi, (3.baskı, Ankara 2018), s.657

¹⁵⁹Thomas Hardjono, Alexander Lipton and Alex Pentland, 'Wallet Attestations for Virtual Asset Service Providers and Crypto-Assets Insurance' (2020) s.3 **aktaran** Can Bilal Emre, Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarda Zimmet Suçu, TAAD, (Ocak 2026), S.65, s.4

edilmiştir. Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketleri ise, esas olarak kripto varlık alım-satımına aracılık edilmesi, kripto varlıkların platformlar aracılığıyla takası, müşterilere ait kripto varlıkların saklanması, kripto varlık transfer işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve kripto varlıklara ilişkin emir iletimi ve işlem altyapısının sağlanması hizmetlerini sunmak amacıyla kurulur.

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'e göre Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısı olarak faaliyette bulunacak tüzel kişiler, anonim şirket şeklinde kurulmak zorundadır. Ancak, söz konusu anonim şirketlerin klasik anonim şirketten farklı kuruluş esaslarına tabi tutulduğu görülmektedir.

Anonim şirketlerin esas sermayesi en az 250.000 Türk Lirası olmak zorundadır. Ayrıca, kayıtlı sermaye sistemini kabul eden halka kapalı anonim şirketlerde, başlangıç sermayesi en az 500.000 Türk Lirası olmalıdır. (TTK m.332/f.2) Klasik anonim şirketten farklı olarak kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren anonim şirketlerde kuruluştaki asgari sermaye yeterliliği platformlar için 150 Milyon TL, saklama kuruluşları için ise 500 Milyon TL olarak belirlenmiştir.

6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, payları borsada işlem gören ve pay sahibi sayısı 500'ü aşan anonim ortaklıklar, halka arz edilmiş sayılır ve halka açık ortaklık hükümlerine tabi olurlar. Payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıklar, halka açık statüsünü kazandıktan sonra en geç iki yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadır. Aksi takdirde, Sermaye Piyasası Kurulu, payların borsada işlem görmesi ya da ortaklığın halka açık statüsünden çıkarılması için karar alabilir. (SPKn m.16) Bu çerçevede, bir anonim ortaklığın halka açık olarak kabul edilmesi için iki ana kriter bulunmaktadır: Ortaklığın paylarının borsada işlem görmesi ya da pay sahibi sayısının beş yüzü aşması gerekmektedir.

Sermaye, şirketin oluşmasına katkı sağlayan ve onu getirenin şirketin bir parçası olmasını sağlayan unsurdur. Sermaye, tür olarak temelde üç gruba ayrılmaktadır: Nakdi sermaye, ayni sermaye, emek ve fikir sermayesi.¹⁶⁰ Sermaye para olarak getiriliyorsa nakdi

¹⁶⁰Karayağın Yaşar, Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 1973, s. 202; Bilgili Fatih/Demirkapı Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa, 2013, s. 55; Çeker Mustafa, Ticaret Hukuku Genel Esaslar, Karahan Kitabevi, Adana, 2014, s. 160; Çağlar

sermayeden söz edilir.¹⁶¹ Nakit dışında bir değerin şirkete sermaye olarak konulduğu durumlarda, aynı sermaye söz konusu olmaktadır. Kural olarak ifade edilebilir ki, kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, ekonomik değeri bulunan ve başkasına devredilebilir olan her şey anonim şirkete sermaye olarak getirilebilir.¹⁶² Ancak, III-35/B.1 sayılı Tebliğ'e göre KVHS'nin sermayesinin nakit şeklinde çıkarılması esastır. Bununla birlikte, KVHS'nin paylarının tamamının nama yazılı olması zorunluluğu gibi birtakım kısıtlamalara da Tebliğ'de yer verilmiştir.

Anonim şirket, tüzel kişiliğe sahip bir ticaret şirketi olarak, hukuki yapısı bakımından en iyi şekilde yapılanmış olan ve kurumsal yönetim ilkelerinin en fazla uygulandığı bir sisteme sahiptir. Tüzel kişiler, hak kazanma ve borç yüklenme açısından yönetim ve temsil işlerini yürütecek organlara ihtiyaç duyarlar. Bu organlar ise gerçek kişilerden oluşur ve tüzel kişiler, iradelerini bu organlar aracılığıyla ifade edebilirler.¹⁶³

3.1.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı ve Müşterisi ile Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, anonim şirket şeklinde kurulma zorunluluğu olmakla birlikte, faaliyet alanı, yükümlülük rejimi ve düzenleyici otorite gözetimi bakımından klasik anonim şirket modelinden ayrılmakta; buna karşılık sermaye piyasası mevzuatı anlamında yatırım kuruluşu veya aracı kurum statüsüne de dâhil edilmemektedir. Söz konusu şirketlerin mevzuat ve öğretide herhangi bir kategoriye dâhil edildiğine rastlanmamakla birlikte, kanaatimizce “*sui generis*” nitelikte regüle edilmiş anonim şirketler olarak değerlendirilmesi doğru olacaktır.

Merkeziyetsiz teknoloji üzerinde çalışan, fakat fiat giriş çıkışlarında merkezi bir yapıya sahip olan, bu yönüyle de hibrit bir sisteme sahip olduğunu söyleyebileceğimiz kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketlerin müşterileriyle yaptıkları sözleşmenin hukuki nitelendirmesinin yapılabilmesi için de öncelikle tarafların karşılıklı edimlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu şirketlerin faaliyet alanlarını alım-satım,

Hayrettin, Anonim Şirketlerde Aynı Sermayeye Değer Biçilmesi, Batıder, Haziran 2010, C. XXVI, S. 2, s. 36-37

¹⁶¹ Bilgili/Demirkapı, s. 56; Çeker, s. 161

¹⁶² Bahtiyar Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 13. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 54

¹⁶³ Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.1, s.803

saklama işlemleri, transfer işlemleri ve teknik altyapı sağlama bakımından ayrı ayrı taraflar arasındaki sözleşmenin niteliğini değerlendirmek gerekecektir.

KVHS, müşteriyle kurduğu sözleşmesel ilişki çerçevesinde; platformun üçüncü kişilerin yetkisiz erişim ve müdahalelerine karşı korunmasını sağlayacak düzeyde siber güvenlik önlemlerini almak, müşterinin alım ve satım yönündeki talimatlarını uygun şekilde yerine getirmek ve gerekli hâllerde müşterinin talebi üzerine kripto varlıkları iade etmekle yükümlüdür. Her ne kadar kripto varlığın kendisi üzerinde klasik anlamda bir ayni ya da nispi hak söz konusu olmasa da taraflar arasındaki sözleşme gereğince müşteri, kripto varlığın kendisine geri verilmesini talep edebilecek bir nispi hakka sahiptir.¹⁶⁴

3.1.1.1. Alım-Satım İşlemleri

Alım-satım işlemlerinde müşteriler, kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketçe listelenmiş olan kripto varlıkları, aktüel bedelini ödemek suretiyle satın alabilirler. Aynı şekilde bedelinin kendisine ödenmesi karşılığında da hızlı biçimde satabilirler.

Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK)¹⁶⁵ 207'nci ve devamındaki maddelerinde düzenlemiş olan satış sözleşmesi; satıcının malın zilyetlik ve mülkiyetini devretmeyi, alıcının ise bunun karşılığında bedel ödemeyi üstlendiği bir sözleşmedir. Bu sözleşmenin ayırt edici yönü, bir mal üzerindeki hakkın karşı tarafa devri borcu doğurmasıdır. Buradaki “mal” kavramı eşya hukuku anlamında dar anlamda değil, malvarlığı değeri ifade eden geniş anlamda kullanılmaktadır. Malvarlığına dâhil olmanın yanı sıra malın değerinin parayla ölçülebilmesi ve üzerinde hukuken hâkimiyet kurulmaya da elverişli olması gerekir. Bu noktada malın maddi veya gayri maddi olmasının önemi yoktur.¹⁶⁶

Kripto varlıklar dağıtık defter teknolojisinde gayri maddi varlıklar olarak tanımlanmıştır. Parayla ölçülebilmesi niteliğiyle malvarlığının bir unsuru; haczedilebilmesi, murise intikal edebilmesi gibi sebeplerle ise üzerinde hakimiyet kurulmasının mümkün olduğu görülen kripto varlıkların satış sözleşmesinin konusu olmasında kanaatimizce hukuken bir engel yoktur. Sonuç olarak alıcının bir bedel ödediği, karşılığında ise kripto varlık aldığı bu sözleşmenin satış sözleşmesi edimi içerdiği ortadadır.

¹⁶⁴Han Işık Aslı, Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcının İflası Halinde Müşterinin Ayırma Hakkı, Çevrimiçi Platformlar ve Hukuk Sempozyumu, Nobel Yayınları, Ankara, s.107

¹⁶⁵Türk Borçlar Kanunu: 6098, Kabul Tarihi: 11.01.2011, RG 6.12.2012/28513

¹⁶⁶Eren Fikret/ Yücer ipek, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, (Ankara 2024), s.29

Burada değinilmesi gereken bir diğ er mesele ise m   teriler tarafından verilen talimat   zerine kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketlerin alım satım işlemleri esnasında yaptıkları yönetim faaliyetinin bir inançlı temlik işlemine yol açıp a madığı sorundur. Türk Hukukunda herhangi bir düzenlemesi ya da kesin bir tanımı bulunmayan inançlı temlik anlaşmasının, Yargıtay'ın¹⁶⁷ vermiş olduğu bir kararı dikkate alındığında “*TBK'nın 26. maddesinde yer alan "sözleşme özgürlüğü" ilkesi kapsamında geçerli olduğu*” sonucuna varılmaktadır.

İnançlı temlik, bir hakkın belirli bir süreyle ya da belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için hak sahibi tarafından karşı tarafa devredildiği bir hukuki ilişkidir. Bu ilişkide hakkı devralan kişi, söz konusu hakkı yalnızca kendisine verilen talimatlar doğrultusunda kullanmakla yükümlüdür. Kararla tırılan süre sona erdiğinde veya öngörülen amaç gerçekleştiğinde ise, devralan taraf hakkı yeniden devredene iade etmek zorundadır. Başka bir ifadeyle, inançlı temlikte mülkiyet veya hak görünüşte devredilmekte; ancak bu devir, taraflar arasındaki güven ilişkisine dayanmakta ve geçici nitelik taşımaktadır. Devralan kişi, hakkı kendi adına fakat devredenin menfaatine uygun şekilde kullanır ve şartların gerçekleşmesiyle birlikte hakkı geri vermekle yükümlü olur.¹⁶⁸

Bununla birlikte, kripto varlıkların bir maddi fiil yoluyla KVHS'ye aktarılması hâlinde, ortada ayrı bir tasarruf işlemi bulunmadığından, hizmet sağlayıcı bu varlıkları aslen iktisap etmiş sayılmaktadır. Ancak taraflar arasındaki sözleşme uyarınca KVHS, devraldığı kripto varlıkları müşterinin talimatları doğrultusunda alım-satım işlemlerine konu etmek ve müşteri talep ettiğinde bunların iadesini sağlamakla yükümlüdür. Bu yönüyle söz konusu sözleşmesel ilişki, yabancı bir malvarlığı bölümünün yönetilmesine dayanan ve yönetim amacı taşıyan (saf) bir inançlı işleme özgü unsurlar da içermektedir.¹⁶⁹ Buna göre inanan taraf olan müşterinin; kripto varlığın kendisi ile bunun yönetimini şirkete bırakması, inanılan taraf olan şirketin ise müşterinin talimatları doğrultusunda alım-satım gibi yönetim işlemlerini teknik olarak tamamlayarak varlığın kendisini ya da değerini müşteriye, talebi üzerine, geri vermesi şeklinde uygulanan bu ilişki inançlı temlik sözleşmesinden de baskın bir parça taşımaktadır.

¹⁶⁷YHGK, 17.01.2019 tarihli E. 2017/1-2610 K. 2019/12

¹⁶⁸Top u Ekinci Fadime, İnançlı işlemler, Eskişehir Barosu Dergisi, S.26, (2025), s.193

¹⁶⁹Han, s.111

3.1.1.2. Saklama İşlemleri

7518 sayılı Kanuna uygun olarak kripto varlıklarının veya bu varlıklara ilişkin cüzdandan transfer hakkı sağlayan özel anahtarların saklanması işlemi her ne kadar TBK m. 561 ve devamında düzenlenmiş olan saklama veya emanet sözleşmelerinin “*koruma altına alma*” edimi gibi görünüyorsa da anılan madde uyarınca yalnızca taşınır malların saklama sözleşmesine konu olabileceği, gayri maddi malların bu sözleşmeye konu olamadıkları ve saklama sözleşmelerinde mal aynen iade edilirken kripto cüzdanlarında çoğu zaman müşteriye aynı varlığın değil de misli karşılığının verilmesi söz konusu olduğu için burada saklama unsuru baskın olmasına rağmen tipik saklama (vedia) sözleşmesi ediminin karşılandığını söyleyebilmek mümkün değildir. Kripto varlık saklama kuruluşu yalnızca operasyonel olarak emanetçi gibi hareket eder.

Saklama sözleşmesi olmasa da maddi olmayan varlığın kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketlerinin sunduğu soğuk ya da sıcak cüzdan hizmetleri vasıtasıyla korunmasını vekalet sözleşmesinin edimi olarak nitelemek uygun olmaktadır. Şirketler, cüzdan hizmetleri sunarak müşterinin kripto varlıklarını onlar adına koruma altına almak suretiyle TBK m. 502 anlamında bir iş görme fiili ortaya çıkartmakta ve bir anlamda vekalet edimi yerine getirmektedirler.

3.1.1.3. Transfer İşlemleri

Banka transferlerine benzer şekilde kripto varlık transferlerinde de müşteri, kripto varlığın doğrudan sahibi değildir. Onun yalnızca şirkete karşı bir alacak hakkı mevcuttur ve transfer esnasında bir alacağın temliki işlemi gerçekleştirilmektedir. Ancak blockchain teknolojisinin teknik farklılığı ile bankalar hakkındaki detaylı yasal düzenlemeler banka transferi ve kripto transferini birbirlerinden büyük ölçüde ayırmaktadır. Kripto varlık transferinin hukuki niteliği, işlemin platform içinde (*off-chain*) veya blockchain üzerinde (*on-chain*) gerçekleşmesine göre değişiklik gösterir.

Kripto transferinin platform içerisinde (*off-chain*) gerçekleşmesi durumunda işlem blockchaine kaydedilmez, değişiklik genellikle merkezi bir sistem içerisinde gerçekleşir. Buna Binance içi transferler ve Coinbase kullanıcıları arasındaki gönderimler örnek olarak verilebilir. Teknik olarak X şirketinde bulunan kripto varlığından “bir” varlığın

aynı şirketin müşterisi olan diğer bir kişiye transfer edilmesi halinde satıcı müşterinin bakiyesinden “bir” silinip alıcı müşterinin bakiyesine “bir” eklenir ve neticede fiili olarak müşteriler bakımından bakiye kaydı değişimi, şirket açısından ise bir muhasebe kaydı değişimi söz konusu olur. Hukuki olarak ise esasen alacağın temlik işlemi ortaya çıkar.

Transfer işleminin blockchain üzerinde gerçekleşmesi (*on-chain*) halinde ise işlem doğrudan blockchain ağı üzerinde gerçekleşir ve kaydedilir. Bitcoin ağı üzerinden BTC gönderme ve borsadan kişisel cüzdana para çekme işlemleri blockchain ağı üzerinden yapılan transferlerdir. Bu tür transferler, blockchaine yazıldığı anda kesinleşir ve tek taraflı iptali imkânsız hale gelir. Sonuç olarak burada hukuki anlamda gayri maddi malvarlığı değerinin fiili hâkimiyetinin devri ile birlikte kesin ve bağlayıcı bir tasarruf işlemi gerçekleştirilmiş olunur.

Her iki transfer biçiminde de müşterinin talimatı üzerine transfer işlemlerini başlatan şirket, vekâlet sözleşmesi ediminin tam karşılığı olmamakla beraber bir vekil gibi hareket ederek müşteri adına transfer işlemlerini gerçekleştirmek suretiyle bir iş görme edimi üstlenmiş olur.

3.1.1.4. Teknik Altyapı Sağlama

Kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketlerin kullanıcılarıyla yaptıkları sözleşmenin hukuki nitelendirilmesinde şirketlerin sağladıkları teknik altyapılar da gözden kaçırılmamalıdır. Müşterilerin büyük çoğunluğunun gerekli teknik bilgiye sahip olmamaları sebebiyle gerçekleştiremeyecekleri karmaşık ağ işlemlerinin şirketin sağladığı altyapılar sayesinde basite indirgenmesi, esasında bir hizmet ilişkisi oluşturmaktadır. Devamlı şekilde altyapıların güncellenmesi, iyileştirilmesi ve ortaya çıkacak sorunların giderilmesi amacıyla yapılan çalışmalar da bu hizmet ilişkisinin sürekliliğine kanıt oluşturmaktadır.

Görüldüğü üzere kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketlerin kullanıcılarıyla yaptıkları sözleşme, bağımlılık unsuru içermemesi ve işçi-işveren ilişkisi oluşturmaması hasebiyle TBK kapsamındaki hizmet sözleşmesi ile tam anlamıyla bağdaşmasa da bir iş görme edimi ortaya koymak suretiyle hizmet sözleşmesinin edimlerinden bir unsur içermektedir.

3.1.1.5. Genel Değerlendirme

Şirketler ve müşterileri arasında yapılan sözleşmelerde kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketler temel olarak; alım-satım, saklama, transfer ve teknik altyapı sağlama edimlerini bir arada sunarken kullanıcılar bütün bunların karşılığında belirli işlemlerin yapılması amacıyla verecekleri küçük miktardaki komisyonlar dışında doğrudan herhangi bir edim üstlenmemektedirler. Müşteriler ile kripto varlık hizmet sağlayıcıları arasında, platform üzerinden alım-satım işlemlerinin gerçekleştirilmesi veya kripto varlıkların saklanmasına yönelik hizmetlerin sunulması amacıyla akdedilen sözleşmelerin, klasik sözleşme tiplerinden farklı olarak kendine özgü (*sui generis*) bir iş görme sözleşmesi niteliği taşıdığı söylenebilir. Bu itibarla işbu sözleşmenin; TBK veya diğer sair kanunlarda ayrıntılı biçimde düzenlenmemiş olması, teknolojik gelişmelerle birlikte sürekli gelişen karmaşık bir altyapıya sahip olması, tipik sözleşmelerin edimlerinin neredeyse hiçbirini tam anlamıyla karşılamaması, karşılayacak unsurlar bulunduğu ise bunları kanuni tanımların dışında olacak şekilde birleştirmesi ve müşterinin genel itibarıyla somut bir edim üstlenmemesi sebepleriyle kanaatimizce de kendine özgü yapısı olan (*sui generis*) bir isimsiz sözleşme olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.

3.1.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketin Ticaret Siciline Tescili

3.1.2.1. Kuruluş ve Faaliyet İzni Başvurusu ile Ticaret Siciline Tescil

Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin ticaret siciline tescili, klasik anonim şirket kuruluş rejimi ile sermaye piyasası hukuku temelli lisans sisteminin kesişim noktasında yer almaktadır. TTK m.355 uyarınca anonim şirketler tescil ile tüzel kişilik kazanmakla birlikte, kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyete başlayabilmeleri ayrıca idari otoriteden izin alınmasına bağlıdır. (III-35/B.1 m.17) Bu çift katmanlı yapı, kurulan anonim şirketin fiil ehliyeti bağlamında kripto varlık piyasaları bakımından yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Söz konusu düzenlemelerde iki aşamalı yapı öngörülmüş, şirket kuruluşu için TTK'ya göre tescil, sermaye piyasası hukuku anlamında da faaliyet izni, yani bir yetki belgesi alınması düzenlenmiştir.

Kuruluş ve faaliyete geçiş bakımından ise iki aşamalı bir izin rejimi benimsenmiş; kuruluş izni ile faaliyet izninin hukuki sonuçları birbirinden ayrıştırılmıştır (III-35/B.1 m.5–11). Kuruluş izni aşamasında şirketin anonim ortaklık olarak kurulması, payların nama yazılı

ve nakit karşılığı çıkarılması, faaliyet konusunun münhasıran kripto varlık hizmetlerine özgülenmesi ve Kurulca belirlenecek asgari sermaye şartlarının sağlanması aranmakta; kurucular ve ortaklar bakımından mali ve itibari nitelikler ayrıca değerlendirilmektedir (III-35/B.1 m.6, m.8). Faaliyet izni aşamasında ise şirketin platform işleyişini, saklama düzenini, MKK entegrasyonunu ve iç sistemlerini fiilen kurmuş ve işler hale getirmiş olması zorunlu tutulmuştur (III-35/B.1 m.9–11).

Bu çift katmanlı yapıyı anlayabilmek için öncelikle ticaret siciline tescilin kuruluş ve faaliyet izninden önce mi sonra mı gerçekleştirileceği hususunu incelemek gerekecektir. Sermaye Piyasası Kurulu'ndan kuruluş izni alınmadan önce ticaret siciline tescil yapılmaz. Bu aşamada şirket henüz hukuken kurulmuş bir anonim şirket değildir; yalnızca esas sözleşme taslağı ve başvuru belgeleri hazırlanır ve Kurul'a sunulur. Kurul kuruluş iznini verdikten sonra şirket ticaret siciline tescil edilir.

Faaliyet izni bakımından ise; Tebliğde yer alan düzenlemeye göre kuruluştan yani tescilden önce Kuruldan izin alan bir kripto varlık hizmet sağlayıcının, bu izni takiben altı ay içinde faaliyet izni başvurusunda bulunması zorunludur. Bu süre içinde başvuru yapılmaması hâlinde şirketin faaliyet izni alma hakkı ortadan kalkar. Ancak Kurul, gerekli görürse bu süreyi toplamda bir yılı geçmemek üzere uzatabilir. (m.17/1)

Ticaret siciline tescil anonim şirket kurma iradesi bakımından hukuki dünyada karşılık bulmasını sağlayan kurucu etki¹⁷⁰ yaratmak suretiyle şirketin tüzel kişilik kazanmasını sağlamaktadır. Ancak, faaliyet izni alınmadan yapılan tescilin hukuki sonuç doğurup doğurmayacağı hususu ve sicile güven ilkesi bağlamında üçüncü kişiler nezdinde yaratacağı etkiyi değerlendirmek gerekecektir.

Ticaret siciline ilişkin işlemler, tescil talebinin yapılmasıyla başlayan ve yapılan kaydın ilan edilmesine kadar devam eden bir hukuki süreci ifade eder. Sicile güven ilkesi ise, bu süreç boyunca sicil kayıtlarının kendisine değil, ilan edilmek suretiyle kamuya açıklanan içeriğe yöneliktir. Başka bir deyişle, hukuken korunan güven, sicildeki mevcut kayda değil, ilan yoluyla üçüncü kişilerin bilgisine sunulan duruma ilişkindir. Bu nedenle üçüncü kişilerin, ilan edilen hususların doğruluğuna dayanarak işlem yapmaları hukuk

¹⁷⁰Poroy Reha/ Yasaman Hamdi, Ticari İşletme Hukuku, (Ankara 2024), s.269

düzeni tarafından korunur. Dolayısıyla, sicile güven müessesesi, aleniyet fonksiyonunun tamamlanmasıyla birlikte devreye girer ve koruma alanını ilan edilmiş olgularla sınırlar. Bu çerçevede, üçüncü kişilerin iyi niyetli olarak ilan edilen duruma güvenmeleri, hukuki himaye altına alınmaktadır.¹⁷¹

Ticaret sicilinin bahse konu etkisini faaliyet izni alınması açısından değerlendirirsek Tebliğ düzenlemesi kripto varlık hizmet sağlayıcı olarak faaliyet gösterecek olan anonim şirketin kuruluşuna izin vermekle birlikte, faaliyete başlayabilmesini Kurul'dan izin alma şartına bağlamaktadır. Burada sicile güven gereği ticaret sicili kayıtlarına bakarak üçüncü kişilerin faaliyet izni almamış olan bir şirketle herhangi bir işlem tesis etmesi halinde haklarının korunması gerektiğinden ortaya çıkabilecek birtakım sorunlar da söz konusu olacaktır. Dolayısıyla sicile güven ilkesi kripto piyasası bakımından ikili bir durum yaratacaktır.

Diğer yandan ticaret siciline tescil aşamasında ticaret sicili müdürlüğünün, kripto varlık hizmet sağlayıcılara özgü düzenlemelere uygunluğu denetlemekle yükümlü olup olmadığı da düşünülebilir. Ancak, tescil aşamasında sicil müdürü, kendisine yapılan tescil başvurusunda yalnızca kanunda öngörülen şartların yerine getirilip getirilmediğini denetlemekle yükümlü kılınmıştır. Bu kapsamda, özellikle tüzel kişilerin tescilinde şirket sözleşmesinin hukuka uygunluğu ayrıca incelenir. Müdür, sözleşmenin emredici hükümlere aykırılık taşıyıp taşımadığını ve kanunen zorunlu tutulmuş unsurları içerip içermediğini kontrol etmekle sorumludur. (TTK m.32) Başka bir ifadeyle, ticaret sicili müdürlüğü yalnızca şekli bir kayıt işlemi yapmaz; başvurunun kanuni çerçeveye uygunluğunu da denetler.

Bu itibarla, tescil sürecinde ticaret sicili müdürünün faaliyet izni alınıp alınmadığını inceleme veyahut kamu düzeni denetimi kapsamında kripto mevzuatına uygunluk incelemesi görevleri bulunmamaktadır. Zira faaliyet izni alınması yönetim kurulunun sorumluluğunda olup, tüzel kişilik kazanılmasından sonra faaliyete geçebilmek için Kuruldan izin alınması gerekir. Ancak, kripto piyasalarının teknik niteliği

¹⁷¹Poroy/ Yasaman, s.267

düşünüldüğünde ticaret sicili sistemlerinin söz konusu şirketlere özgü olarak Kurul ile entegre olacak şekilde dönüştürülmesi de düşünülebilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar bakımından ticaret siciline tescil klasik sermaye şirketlerindeki gibi “bağımsız ticari kuruluş işlemi” olarak mı değerlendirilmeli yoksa “idari lisans ön şartı” olarak mı düşünülmesi gerektiği de kanaatimizce belirsizliğini korumaktadır.

3.1.2.2. Kuruluş ve Faaliyet İzni Verilmemesi

Kurul’dan kuruluş ve faaliyet izni alınmaksızın kripto varlık hizmeti sunulması, Sermaye Piyasası Kanunu anlamında yetkisiz sermaye piyasası faaliyeti niteliğindedir. Bu durumda Kurul tarafından; faaliyetin durdurulmasına, ilgili internet sitelerine ve uygulamalara erişimin engellenmesine, kamuya ilan ve duyuru yapılmasına karar verilebilir.

Ayrıca SPKn’nun 99’uncu maddesi uyarınca izinsiz sermaye piyasası faaliyeti yürütenler hakkında idari para cezası uygulanır. Fiilin niteliğine ve ağırlığına göre, SPKn’nun 101’inci maddesi kapsamında Cumhuriyet Savcılığına bildirim yapılması mümkündür.

Diğer yandan, süresi içinde faaliyet izni başvurusunda bulunmayan ya da yaptığı başvuru Kurul tarafından uygun görülmeyen kripto varlık hizmet sağlayıcılar ise, durumun kendilerine bildirilmesinden itibaren en geç üç ay içinde iki yoldan birini tercih etmek zorundadır: şirketin sona erdirilmesine karar vermek ya da esas sözleşmesini değiştirerek ticaret unvanı ile amaç ve faaliyet konularından kripto varlıklara ilişkin hizmetleri çıkarmak zorunda kalacaktır. (m.17/2)

Esas sözleşme değişikliği veya şirketin sona erdirilmesi (terkin) hâlinde, bu değişikliğin ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi nüshasının, ilan tarihini izleyen on iş günü içinde Kurula gönderilmesi gerekmektedir. (m.17/2) Ticaret sicilinin aleniyeti ilkesi gereği Gazete’de yayımlanan ilanlar herkes tarafından görünebilir nitelikte olduğundan Kurul’a Gazete nüshasının gönderiminin madde hükmünde ayrıca düzenlenmesi kanaatimizce temel bir gereklilik değildir.

Kurul iznine tabi faaliyetlerin esas sözleşmede yer almasının zorunluluğu söz konusu olmaktadır. Aksi takdirde faaliyet izni alamayan şirketin, gerçekleştiremeyeceği bu faaliyetleri esas sözleşmesinden de çıkarması gerekecektir. Bu durum ultra vires ilkesinin¹⁷² kaldırılmasına rağmen faaliyet konusunun düzenleyici etkisini de göstermektedir. Kaldı ki, TTK m. 371/2 hükmü gereği işletmenin üçüncü kişilerle faaliyet konusu dışında yapılan işlemler her hâlükârda temsile yetkili olanları bağlayacağından amaç konusunu değiştirmemiş dahi olsa hukuki sorumluluk söz konusu olacaktır. Söz konusu normun gerekçesi incelendiğinde ise temsile yetkili olanların hukuki sorumluluğunun devam etmesi ile alacaklıların korunması amacının vurgulandığı dikkat çekmektedir. KVHS'lerin riskli faaliyetleri göz önüne alındığında ise alacaklıları koruma maksadının her türlü düzenlendiği görülmektedir.

Madde hükmünde görüldüğü üzere faaliyet izni alması uygun görülmeyen KVHS'ler için iki yol söz konusu olmaktadır. Şirketin esas sözleşmesini değiştirmek veya kapatış için ticaret siciline başvurması gerekecektir. Söz konusu işlemlerin tescili hususunda sorumluluk temsil organı olan yönetim kuruluna aittir.

Yönetim organının tescil işlemlerini yerine getirmemesi halinde, tescil edilmesi gereken hususları yerine getirmeyen ilgilileri sicil müdürü tescile davet eder. Bu davet üzerine halen tescil isteminde bulunmayan ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyenlere sicil müdürünün teklifi ile idari para cezası verilmektedir. İlgililer kaçınma sebeplerini bildirdikleri takdirde ise sicilin bulunduğu bölgedeki asliye ticaret mahkemesi inceleme yaparak tescil edilmesi gereken hususların varlığına kanaat getirirse sicil müdürüne tescili emreder. (TTK m.33) Fakat mezkûr TTK düzenlemesi asliye ticaret mahkemesine tescili gerekli hususları inceleme görevi veriyor olmakla birlikte, hâlihazırda söz konusu şirketler için özel bir düzenleme ile faaliyet izni verilmemesinin şirket için sonuçları açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla burada Ticaret Sicili Yönetmeliği¹⁷³ (TSY) m.38'de de yer aldığı gibi tescil, kayıt değişikliği veya kayıt silinmesi talebinde bulunma

¹⁷²“Ultra vires ilkesi, şirketin hak ve fiil ehliyetinin esas sözleşmede belirlenen faaliyet konusu ile sınırlandırılması anlamına gelir. Bu çerçevede, şirketin işletme konusu kapsamında yaptığı işlemler yetki sınırları içinde (intra vires) sayılırken, faaliyet alanı dışında kalan işlemler yetki aşımı (ultra vires) olarak nitelendirilir. Klasik anlayışa göre, işletme konusu dışında gerçekleştirilen bu işlemler hukuken geçersiz, hatta yok hükmünde kabul edilir.”

Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 83

¹⁷³Ticaret Sicili Yönetmeliği: RG 27.01.2013/28541

zorunluluğunu yerine getirmediği tespit edilen kişilerden haberdar olan resmi makamların durumu sicil müdürlüğüne bildireceği hususu göz önüne alındığında, şirket için faaliyet izni verilmesini uygun bulmayan SPK'nın bunu eşanlı olarak ilgili ticaret sicili müdürlüğüne de bildirmesinin yasal olarak düzenlenmesi yerinde olacaktır. Kurulun sicile bildiri neticesinde ilgili sicil müdürünce tescile davet edilen kişilerin halen tescilden kaçınması durumunda da idari para cezası veya resen tescil işleminin gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Diğer yandan kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketler için 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu¹⁷⁴'ndaki düzenlemelere benzer hükümler tahdis edilmek suretiyle müstakil bir kanuni düzenleme yapılması da yerinde olacaktır. 5684 sayılı Kanun'da sigorta ve reasürans faaliyeti gösterecek şirketlerin Müsteşarlıktan ruhsat almaları zorunlu kılınmakla birlikte, alınan ruhsatın ve iptalinin de ticaret siciline tescil ve ilan düzenlenmektedir. (m.5) Buna karşılık kripto varlık hizmet sağlayıcılarda faaliyet izni alınması ve iznin iptalinin hizmet sağlayıcıların internet sitesinde ve KAP (Kamuyu Aydınlatma Platformu)'ta ilan olunması düzenlenmesine karşılık, ticaret sicilinde tescil ve ilanına ilişkin herhangi bir hukuki düzenleme bulunmamaktadır. Benzer şekilde, kripto varlık hizmet sağlayıcılığı amacıyla kurulmuş olan bir anonim şirketin Kurul'dan alacağı "faaliyet izni" ve "faaliyet izninin iptali" belgelerinin ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi kanaatimizce şirket esas sözleşme değişikliği veya şirketin sona erdirilmesi işlemlerine nazaran yerinde bir düzenleme olacaktır. Böylece şirket tüzel kişiliği devam ederken yürütülen faaliyete uygunluğa yönelik verilen "yetki belgesi" tescil işleminin konusu olacaktır.

3.2. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU

Anonim şirketlerde ortaklığa ilişkin faaliyetler, tüzel kişiliği temsil eden organlar aracılığıyla yürütülür. Ancak şirket yönetiminin bu organlar üzerinden gerçekleştirilmesi, bazı hukuki tartışmaları da beraberinde getirir. Bu tartışmaların merkezinde ise yetkinin kime ait olduğu sorunu yer almaktadır. Farklı ülke uygulamaları incelendiğinde, yetki dağılımının organlara yüklenen hukuki statüye göre belirlendiği ve bu konunun açık

¹⁷⁴Sigortacılık Kanunu: 5684, Kabul Tarihi: 03.06.2007, RG 14.06.2007/26552

biçimde düzenlendiği görülmektedir. Türk hukukunda genel kurul, yönetim kuruluna talimat veren üst bir makam olarak kabul edilmemektedir. Hatta bazı alanlarda genel kurulun yetkisiz olduğu durumlar da söz konusudur. Örneğin şirketin temsili, ticari defterlerin tutulması, genel kurulun toplantıya çağırılması ile tescil ve ilan işlemleri yönetim kurulunun görev alanına dâhil edilmiştir. Bu nedenle TTK'da genel kurulun mutlak üstünlüğünü kabul eden açık bir düzenleme bulunmamakta; aksine, genel kurula açıkça tanınmayan yetkilerin yönetim kurulunca kullanılacağı bir sistem benimsenmektedir. İsviçre hukukunda genel kurulun şirketin en üst organı olduğu açıkça kabul edilmesine karşılık, bu yaklaşım Türk hukukunda yer bulmamıştır. Alman hukuk sisteminde ise uygulama ve eğilim, yetkilerin büyük ölçüde yönetim kurulunda toplanması yönündedir.¹⁷⁵

TTK'nın 365. maddesi uyarınca anonim şirketlerde yönetim kurulu, şirketi yöneten ve temsil eden temel organdır. Anonim şirketlerde, diğer tüzel kişiliğe sahip işletmelerde olduğu gibi, şirket işlerini yürütecek ve üçüncü kişilere karşı şirketi temsil edecek sürekli bir organa ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle yönetim kurulu, anonim şirket yapısı bakımından hem zorunlu hem de faaliyetleri kesintisiz devam eden bir organ niteliği taşır. Zira yönetim kurulu dışındaki organlar hukuken sürekliliğe sahip olmakla birlikte, faaliyetlerini belirli zaman aralıklarında yerine getirir. Bu sebeple, şirketin günlük işlerinin yürütülmesi ve üçüncü kişilerle ilişkilerinin sürdürülmesi, yani yönetim ve temsil yetkisi yönetim kuruluna bırakılmıştır.¹⁷⁶

Anonim şirketin iç işleyişinde yönetim görevini, dış ilişkilerinde ise temsil yetkisini üstlenen yönetim kurulu, TTK'da zorunlu organ olarak düzenlenmiştir. Hatta yönetim kurulunun uzun süre oluşturulamaması, şirketin feshi için haklı sebep sayılmaktadır. Öğretide¹⁷⁷ yönetim kurulunun organ niteliği; şekli, fiili ve maddi organ kavramları çerçevesinde farklı açılardan ele alınmaktadır. Şekli organ, kanun veya esas sözleşme uyarınca ya da gerekli hâllerde mahkeme tarafından usulüne uygun şekilde seçilen veya

¹⁷⁵Poroy Reha, Tekinalp Ünal ve Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Güncelleştirilmiş 13. Bası, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014), s. 326-327

¹⁷⁶Akdağ Güney Necia, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012), s. 3

¹⁷⁷Ayan Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, (Adalet Yayınevi, Ankara 2013), s. 3 vd.

atanan kişilerden oluşur. Söz konusu kişilerin görev, yetki ve sorumlulukları kanunda, esas sözleşmede veya iç düzenlemelerde açıkça belirlenmiş olmalıdır. Kanunda öngörülen usule göre seçilerek görevi kabul eden yönetim kurulu üyeleri, şekli anlamda organı oluşturur. Buna karşılık fiili organ, kanunen yönetim kurulu üyesi olarak seçilmemiş olmasına rağmen, şirket yönetiminde fiilen söz sahibi olan, kararların alınmasında ve uygulanmasında etkili şekilde rol oynayan kişilerdir. Bahse konu kişiler, şirketle biçimsel olarak bir organ ilişkisine sahip olmamakla birlikte, sahip oldukları fiili güç ve yetkilerle şirket yönetimini yönlendirebilirler. Genel kurul kararları üzerinde etkili olabilir, şirketin işleyişini belirleyebilir ve resmi olarak yönetim kurulu üyesi olmasalar dahi organ benzeri bir fonksiyon icra edebilirler. Şirketin hâkim veya büyük pay sahibi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Maddi organ ise, şekli organ ile fiili organ arasında bir konumda yer alan ve yönetimle ilgili görevleri yerine getiren kişilerden oluşur. Maddi organ kapsamında yer alan kişiler, kanunda öngörülen organ görevlerini yerine getirmeleri amacıyla, geçerli hukuki işlemlerle yetkilendirilmiş olan kimselerdir.

3.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Oluşumu

3.2.1.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Seçilmesi

TTK'nın 359. maddesinde, yönetim kurulu üyelerinin atama ve seçilme usulleri belirlenmiştir. Bu maddenin birinci fıkrası, yönetim kurulu üyelerinin sayısının bir kişiden oluşmasına olanak tanımaktadır. Üye sayısı konusunda, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu¹⁷⁸, halka açık anonim şirketler ve yine kripto varlık hizmet sağlayıcıları için Sermaye Piyasası Kanunu'nda farklı düzenlemeler yapılmıştır. TTK m. 359/1'e göre, yönetim kurulu üyelerinin şirket pay sahibi olmaları zorunlu değildir; hem gerçek hem de tüzel kişi olarak seçilebilmeleri mümkündür.

TTK 359. maddesi, yönetim kurulunun bir veya birden fazla kişiden oluşabileceğini ve bu kişilerin esas sözleşme ile atanabileceğini veya genel kurul tarafından seçilebileceğini düzenlemektedir. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, genel kurulun devredilemez yetkilerindendir. Genel kurul, üyeleri seçerken belirli bir süre koyabilir ve sürenin sona

¹⁷⁸Bankacılık Kanunu:5411, Kabul Tarihi: 19.10.2005, RG 01.11.2005/25983

ermesi durumunda aynı kişi tekrar yönetim kuruluna seçilebilir. Ancak, bu süre TTK m. 362'ye göre en fazla 3 yıl olabilir. Eğer süre belirtilmemişse, seçim, bir faaliyet yılı boyunca geçerli olur ve yeni yönetim kurulu seçilene kadar görev devam eder.¹⁷⁹ Genel kurulun bir kişiyi yönetim kuruluna seçmesi, şirket tarafından yapılmış bir icap olarak kabul edilir. Bu kişi, icabı kabul ettiğinde, taraflar arasında bir sözleşme oluşur. Bu sözleşme, nitelik olarak bir vekâlet akdi sayılmakla birlikte, taraflar sözleşmenin türünü serbestçe belirleyebilirler. Örneğin, hizmet akdi olarak da kararlaştırılabilir. Ancak, hizmet akdi durumunda bile, kanunda yer alan yönetim kuruluna devredilemez yetkiler ve görevler nedeniyle, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki “bağımlılık ilişkisi” tamamen söz konusu olmaz. Uygulamada, yönetim kurulu üyeleri ile anonim şirketler arasında bu sözleşmenin türü hakkında herhangi bir anlaşma yapıldığı görülmemektedir.¹⁸⁰

TTK’nın 363. maddesi uyarınca, bir yönetim kurulu üyesinin görevinin sona ermesi hâlinde, boşalan üyelik yönetim kurulu tarafından kooptasyon¹⁸¹ yöntemiyle doldurulur. Ancak bu düzenleme emredici nitelik taşımamaktadır. Bu atama, genel kurulun onayına tabidir; genel kurul tarafından kabul edilmesi durumunda, yeni üye selefinin kalan görev süresini tamamlar. Öte yandan TTK’nın 360. maddesinde, azınlığın yönetim kurulunda temsil edilmesine ilişkin özel düzenlemelere yer verilmiştir. Bu hüküm kapsamında, belirli grupların yönetim kurulunda yer alabilmesi öngörülmüştür. Söz konusu temsilin geçerli olabilmesi için iki temel şart aranmaktadır. İlk olarak, azınlığın ya da belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine ilişkin hakkın şirket esas sözleşmesinde açıkça düzenlenmiş olması gerekir. İkinci olarak ise, bu temsil hakkından yararlanacak grubun somut ve belirli şekilde tanımlanmış olması zorunludur.¹⁸²

TTK’daki yönetim kurulunun tek bir üyeden oluşabileceği düzenlemesine karşılık halka açık anonim ortaklıklar ile SPKn’ye tabi kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurullarının tek üyeden oluşması durumu geçerli olmamaktadır. Zira halka açık

¹⁷⁹Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu 2014, s. 353

¹⁸⁰Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1200

¹⁸¹Kuruluşların kendi temsilcilerini kendilerinin belirlemesi. Kırca İsmail/ Şehirli Çelik Feyzan Hayal/ Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. I, (Banka Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013), s.423

¹⁸²Falcıoğlu Mete Özgür, Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları içinde, (Bilge Yayınevi, Ankara 2014), s. 143

anonim ortaklıklarda yönetim kurulu, son derece geniş ve etkili yetkilere sahiptir. Sermaye artırımını yapılması ya da pay sahiplerinin bazı haklarının sınırlandırılması gibi önemli konularda yönetim kuruluna yetki tanınabilmektedir. Bu denli kapsamlı yetkilere sahip bir organın tek kişiden oluşmasının sakıncalı olacağı, üyeler arasında denge ve denetimin sağlanabilmesi için halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kurulunun en az üç üyeden meydana gelmesi gerektiği görüşü öğretide ileri sürülmektedir.¹⁸³ Ayrıca kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde de yönetim kurulunun en az üç kişiden oluşması gerektiğine ilişkin düzenleme, söz konusu şirketlerin yüksek riskli işlemler gerçekleştiriyor olması göz önüne alındığında sorumluluğun dağılımı açısından kanaatimizce yerinde bir düzenleme olmuştur.

Diğer bir yandan, SPKn sisteminde, Kurulun II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği¹⁸⁴ ile yönetim kurulu yapılanmasına ilişkin önemli düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Hisseleri borsada işlem gören anonim şirketlerin yönetim kurulu üye sayısının en az beş kişi olması ve yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun icra görevine sahip olmayan kişilerden oluşması zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca, icrada görevli olmayan üyeler arasında, görevlerini tamamen bağımsız bir şekilde yerine getirebilecek nitelikte bağımsız üyelerin bulunması da gerekmektedir.¹⁸⁵

3.2.1.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Üye Sayısı ve Görev Süresi

TTK'nın 339/2. maddesi gereğince, yönetim kurulunun kaç üyeden oluşacağı kuruluş aşamasında esas sözleşmede açıkça belirtilmelidir. Bu sayı kesin bir sayı olarak belirlenebileceği gibi, sınır içeren bir aralık şeklinde de düzenlenebilir. Yönetim kurulu üye sayısının esas sözleşmede yer alması, zorunlu unsurlar arasında bulunmaktadır. Ayrıca esas sözleşmede, yalnızca üye sayısına değil, aynı zamanda yönetim kurulu

¹⁸³Gubaroglu, s.13

¹⁸⁴RG 03.01.2014/28871

¹⁸⁵Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1201

üyelerinin sahip olması gereken niteliklere ilişkin hükümlere de yer verilmesi mümkündür.¹⁸⁶

TTK’da, yönetim kurulu bir kişiden oluşabilecek şekilde yapılandırılabilirken, yönetim kurulu üyelerinin sayısına dair bir üst sınır belirlenmemiştir. Bu nedenle, esas sözleşmeye özel bir hüküm eklenerek yönetim kurulu üyelerinin sayısı belirlenebilir. Ancak, halka açık anonim şirketler bakımından yönetim kurulu üye sayısının yalnızca bir kişi olarak belirlenmesi, kurumsal yönetim ilkeleriyle bağdaşmadığı için geçerli değildir.

Kurumsal yönetim, genel olarak hakkaniyet, şeffaflık, iç ve dış sorumluluk gibi prensiplere dayalı olarak anonim ortaklıklara özgü bir yönetim biçimini ifade eder.¹⁸⁷ Bu sistemin temelini, uzmanlaşma ve profesyonelleşmeye dayanan "kurumsallaşma" anlayışı oluşturur. Kurumsal yönetimin en önemli etkisi, yönetim kurulu üyelerinin kendi uzmanlık alanlarına göre belirlenmesiyle ortaklığın daha geniş bir faaliyet alanına sahip olmasını sağlamasıdır.¹⁸⁸

“Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ”in m. 4/3-1 hükmü uyarınca, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısı her durumda en az 5 olmalıdır. Üye sayısı, yönetim kurulunun verimli ve etkili çalışabilmesi, hızlı ve rasyonel kararlar alabilmesi ve komitelerin etkin bir şekilde organize edilmesi için uygun şekilde belirlenmeli ve yönetim kurulu üyelerinin sayısı, şirketin esas sözleşmesinde sabit bir sayı olarak veya genel kurul tarafından belirlenen bir aralıkta, beş üyeden az olmamak kaydıyla düzenlenmelidir. Söz konusu Tebliğin m. 4.3.4 hükmüne göre; yönetim kurulu içindeki bağımsız üye sayısı, toplam üye sayısının en az üçte biri kadar olmalıdır. Ayrıca, bu bağımsız üyeler, fiili dolaşımdaki pay oranını temsil edecek sayıda olmalıdır. Ancak, genel kurul, bağımsız üye oranını %50 ile sınırlayabilir. Bağımsız üye sayısı hesaplanırken, küsuratlar bir üst tam sayıya yuvarlanır ve her durumda bağımsız üye

¹⁸⁶Oktay Kılıç Duygu, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, (Dicle Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2016), s.13

¹⁸⁷Yanlı Veliye, Kamuyu Aydınlatma Açısından Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkelerinin Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’ e Armağan, C.2, (Vedat Kitapçılık 2007), s. 1581

¹⁸⁸Chtourou Sonda Marrakchi, Bedard, Jean, Courteau, Lucie, Corporate Governance And Earnings Management, (Canada, 2001), Social Science Research Network (Ssrn), s. 11, **aktaran** Gubaroglu Firdevs, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, (Gazi Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2013), s.13

sayısı en az iki olmalıdır. Tebliğ hükümlerine göre, halka açık anonim şirketlerin yönetim kurullarında en az iki bağımsız üye bulunması gerekmektedir. Ayrıca, bağımsız üyelerin sayısı, toplam üye sayısının en az üçte biri oranında olmalıdır.¹⁸⁹

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'in 15. maddesinde kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketin yönetim kurulunun oluşumu düzenlenmiştir. Buna göre Tebliğde “*kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketin yönetim kurulunun asgari olarak üç üyeden oluşacağı ve yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun dört yıllık lisans eğitimi veren okullardan mezun olmaları*” şartı getirilmiştir. (m.15/1) Tek üyeli yönetim kuruluna dahi izin vererek esnek bir yapı öngören TTK düzenlemesi (m.359) karşısında mezkûr hüküm, kripto varlık sektöründe kurumsallaşmayı ve kollektif karar alma mekanizmalarını güçlendirmeyi amaçlar niteliktedir. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun, yalnızca hukuki değil, aynı zamanda mesleki yeterlilik ve kurumsal yönetim ilkeleriyle de ölçülür hale getirilmeye çalışılması, üyelerin teknik ve hukuki yeterliliğinin garanti altına alınarak özen yükümlülüğünün artırıldığı hükümden anlaşılmaktadır. Bu durumda yönetim kurulu üyelerinin yanlış kararları bilgisizlik gerekçesi ile savunmaları da kanaatimizce zorlaşacaktır. Uygulama riskleri açısından bakacak olursak yönetim kuruluna atanacak kişilerin CV ve diplomalarının belgelenmesi, istifa etmeleri halinde üyelerin yerine hızlı atama yapılması sorunlarının gündeme gelebileceğini söyleyebiliriz.

3.2.1.3. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Üyelik Sıfatının Kazanılması ve Sona Ermesi

Yönetim kurulu üyeleri ile anonim şirket arasındaki ilişki, sözleşmeye dayanan bir hukuki ilişki niteliğindedir. Bununla birlikte, bu sözleşmenin hukuki niteliği konusunda öğretide görüş birliği bulunmamaktadır. Öğretideki bazı görüşler bu ilişkiyi bir “hizmet sözleşmesi” olarak nitelendirirken, bazıları “kendine özgü (sui generis) bir sözleşme” olduğunu, diğer bir kısım ise “vekalet sözleşmesi” kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.¹⁹⁰

Ortaklık ile yönetim kurulu üyesi arasındaki hukuki bağın niteliği konusunda ileri sürülen görüşlerden biri, bu ilişkinin vekâlet sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi

¹⁸⁹Üçışık Güzin/ Çelik Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, C.1, (Adalet Yayınevi, Ankara 2013), s. 377-378

¹⁹⁰Ayan, s.9-11; Akdağ Güney, s. 174-180

gerektiğidir. Öğretide baskın kabul gören yaklaşım da, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişkinin vekâlet akdine dayandığı yönündedir.¹⁹¹ Yargıtay'da kararlarında bu doğrultuda hareket etmekte ve taraflar arasındaki hukuki ilişkinin vekâlet sözleşmesi niteliğinde olduğunu kabul etmektedir.¹⁹² Yargıtay'a göre, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasında bir vekâlet ilişkisi bulunmaktadır; bu çerçevede, sözleşmede ücret ödeneceğine dair açık bir düzenleme varsa ya da yerleşik teamül gereği ücret ödenmesi gerekiyorsa, yönetim kurulu üyesine ücret verilmesi zorunludur.

Ortaklık ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişkinin hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğunu ileri süren görüş de bulunmaktadır. Bu görüşü savunan yazarlara göre¹⁹³, yönetim kurulu üyeleri şirket işlerini yalnızca belirli görevler bakımından değil; diğer organların münhasır yetkisi dışında kalan tüm yönetim ve temsil faaliyetleri açısından sürekli ve belirli bir süre boyunca yerine getirmekle yükümlüdür. Dolayısıyla, yönetim kurulu üyelerinin edimi süreklilik arz etmekte ve belirli bir zaman dilimine yayılmaktadır. Bu sürekli ve zamana bağlı ifa yükümlülüğü sebebiyle, taraflar arasındaki ilişkinin hizmet sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Ortaklık ile yönetim kurulu arasındaki hukuki bağın kaynağının doğrudan doğruya ortaklık sözleşmesine dayandığını benimseyenlere göre,¹⁹⁴ bir şirketin kuruluşundaki temel amaç kâr elde etmektir ve bu amacın gerçekleştirilmesi, ortaklar arasından seçilen yönetim kurulu üyeleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki ilişki, bağımsız bir sözleşmeye değil, bizzat ortaklık akdine dayanmaktadır. Söz konusu yaklaşıma göre “ortak” sıfatı belirleyici niteliktedir; öyle ki, kişinin ortaklık sıfatını yitirmesi, aynı zamanda yönetim kurulu üyeliğinin de sona ermesine yol açar.¹⁹⁵ Bu yaklaşım 6762 sayılı mülga Kanun döneminde geçerli olabilir,

¹⁹¹Ortaklıkla Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki İlişkinin Vekâlet Akdi Olduğu Yönündeki Diğer Görüşler; Doğanay İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.1, (Ankara, Beta Yayınevi, 4. Baskı 2004), s.1144; Ansay Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku Dersleri, (Ankara, AÜHF Yayınları, 1982), s. 103

¹⁹²Yargıtay 11. HD 1984/5003 E 1984/5397 K ve 09.11.1984 Tarihli Kararı, Gönen Eriş, Açıklamalı İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C.2, (Ankara, 2. Baskı, Seçkin Kitabevi, 2012), s. 2307

¹⁹³Wieland Kç; Handelsrecht, Band II, München 1931 **aktaran** İzmirli Yadigar, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi Ve Hukuki Sonuçları, (Ankara, Nobel Yayınevi, 2001), s. 35

¹⁹⁴Domaniç Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi (Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması), C.2, (İstanbul, Temel Yayınevi, 1988), s. 472

¹⁹⁵İzmirli, s.36

ancak 6102 sayılı Kanun ile yönetim kurulu üyelerinin ortak olma zorunluluğu kaldırılmıştır.

Yönetim kurulu üyeliği sıfatının kazanılması ise, TTK hükümleri çerçevesinde dört farklı şekilde gerçekleşebilmektedir. Bunlardan ilki, TTK'nın 339/3. maddesi uyarınca “*yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanması*”, TTK'nın 359, 418 ve 422. maddeleri kapsamında “*yönetim kurulu üyelerinin genel kurul tarafından seçilmesi*”, TTK'nın 334. maddesi uyarınca “*kamu tüzel kişilerinin yönetim kuruluna temsilci ataması*”, son olarak ise, TTK'nın 363. maddesi gereğince “*yönetim kurulunun, boşalan üyelikler için geçici üye belirlemesi*” yoluyla yönetim kurulu üyesi sıfatı kazanılabilmektedir.

3.2.1.3.1. Yönetim Kurulu Üyesinin Gerçek Kişi Olması

TTK'nın 359. maddesinde, yönetim kurulu üyelerinin sahip olması gereken nitelikler düzenlenmiştir. Buna göre, yönetim kurulunda görev alacak gerçek kişi üyelerin tam fiil ehliyetine sahip olmaları ve TTK'nın 363/2. maddesi uyarınca seçilmelerine engel teşkil eden bir durumun bulunmaması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, yönetim kurulu üyelerinin yalnızca kanunda öngörülen şartları değil, aynı zamanda esas sözleşmede belirlenen koşulları da taşımaları zorunludur. Nitekim esas sözleşme aracılığıyla yönetim kurulu üyeliği için ilave nitelikler öngörülmesi mümkündür. Örneğin, yönetim kurulu üyelerinin tamamının yükseköğrenim görmüş olması, belirli bir yaş sınırının aranması, şirket merkezinin bulunduğu yerde ikamet etme şartı ya da belirli bir alanda uzmanlık sahibi olma gibi kriterler esas sözleşmede düzenlenebilir. Ancak bu tür ek şartlar belirlenirken, pay sahipliği hakları, eşitlik ilkesi, hakkın kötüye kullanılmasının yasaklanması ve hakların dürüstlük kuralına uygun şekilde kullanılması ilkelerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.¹⁹⁶

TTK'nın 359. maddesinin üçüncü fıkrasında, yönetim kurulu üyelerinin tam ehliyetli olmaları gerektiği belirtilmiştir. Bu nedenle, küçükler, kısıtlanmış kişiler ve yasal danışman atanmış bireyler, yasal olarak yönetim kurulu üyesi seçilemezler.¹⁹⁷

¹⁹⁶Ayan, s.12

¹⁹⁷Oktay Kılıç, s.17

TTK'nın 359. maddesinin dördüncü fıkrasına göre, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren durumlar, aynı zamanda seçilmeye engel teşkil etmektedir. Kanunun m.363/2'de ise üyeliğin sona erme nedenleri belirtilmiştir. Bu düzenlemeye göre, bir yönetim kurulu üyesinin iflas etmesi, kısıtlanması veya üyelik için gerekli yasal şartları ya da esas sözleşmede belirtilen nitelikleri kaybetmesi durumunda, üyeliği herhangi bir işlem yapılmaksızın otomatik olarak sona erecektir. Ayrıca, 6102 sayılı TTK'da eski 6762 sayılı TTK'daki düzenlemeden farklı olarak, yönetim kurulu üyelerinin göreve başlayabilmesi için pay sahibi olma koşulunun yer almadığı da görülmektedir.

TTK, yönetim kurulu üyeleri bakımından herhangi bir mesleki deneyim şartı öngörmemektedir. Ancak bu genel yaklaşım, bankalar açısından geçerli değildir. Nitekim Bankacılık Kanunu'nun 7/3 ve 23. maddeleri uyarınca, banka yönetim kurulu üyelerinin belirli bir mesleki tecrübeye sahip olmaları ve yönetim kurulu üyelerinin yarısından fazlasının genel müdür için aranan nitelikleri taşıması zorunludur. Bu çerçevede, yönetim kurulunun doğal üyesi olan banka genel müdürünün; hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi veya bunlara denk alanlarda en az lisans düzeyinde eğitim almış olması, mühendislik alanında lisans eğitimi almış olanların ise söz konusu alanlarda yüksek lisans yapmış bulunmaları gerekmektedir. Ayrıca genel müdürün, bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık mesleki deneyime sahip olması şarttır. Benzer şekilde, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin yönetim kurulu üyeleri bakımından da SPKn'da benzer nitelik ve deneyim şartları öngörülmüştür. Buna göre, yönetim kurulu üyelerinin, tüzel kişi yönetim kurulu üyesini temsil eden gerçek kişiler ile yönetim kurulu üyesi olmaksızın kurum adına temsile yetkili kişiler için; Tebliğ'in 6. maddesinin birinci fıkrasındaki "mali güç şartı" hariç olmak üzere, ortaklar için öngörülen nitelikleri taşıması zorunlu tutulmuştur. (m.15/2)

Tebliğin 6. maddesinin birinci fıkrasında kurucu ve ortaklar için öngörülen "mali güç" olarak adlandırılan şartlar ise şu şekildedir:

- a) **İflas ve mali yapı:** İflas etmemiş, konkordato ilan etmemiş veya yeniden yapılandırma sürecinde olmamalı, hakkında iflasın ertelenmesi kararı olmamalı.

- b) Geçmişteki şirket ilişkileri:** Tasfiyeye girmiş veya faaliyet izni iptal edilmiş finansal kuruluşlarda %10 veya daha fazla pay sahibi ya da kontrol sahibi olmamalı.
- c) Adli sicil durumu:** Taksirli suçlar hariç, yüz kızartıcı suçlar ve finansal/örgütlü suçlardan hüküm giymemiş olmalı ve 5 yıl veya daha fazla hapis cezası almamış olmalı.
- d) İşlem yasağı:** SPK'nın ilgili hükmüne göre işlem yasağı bulunmamalı.
- e) Mali güç ve itibar:** Gerekli mali güce ve dürüstlük/itibar şartlarına sahip olmalı.
- f) Sorumluluk geçmişi:** Faaliyet izni iptal edilen şirketlerde sorumluluğu olan biri olmamalı.
- g) İdari para cezası:** Son 5 yıl içinde SPK'nı uyarınca idari para cezası almamış olmalı.

Tebliğde yer alan yönetim kurulu üyeliği için ortakların sahip olması gereken nitelikleri anlayabilmek için '*mali güç şartı*' kavramını açmak gerekecektir. Mali güç şartı şirketin ortaklarının belirli bir finansal yeterliliğe sahip olmasını belirtir. Tebliğ, yönetim kurulu üyelerinin bizzat mali güce sahip olmasını zorunlu kılmamaktadır. Yönetim kurulunun belirli bir mali güce sahip olması gerektiği yönünde dolaylı bir gereklilik vardır. Düzenleme daha çok şirketin mali yeterliliği ve yöneticilerin finansal güvenilirliği üzerinden kurulmuştur. Bu durum, CEO, CFO gibi profesyonel yöneticilerin mali olarak güçlü olmasa da, yönetim kurulu üyeliği yapabilmelerine imkân tanıyacak niteliktedir. Tebliğde yönetim kurulu üyeleri için öngörülen şartlar kişisel mali yeterlilikten çok "mali güvenilirlik ve dürüstlük" kriterine dayanmaktadır. Kurul, yönetim kurulu üyelerinin itibar ve finansal geçmişini incelemektedir.

TTK'da ortak ve yönetim kurulu üyeleri için öngörülen genel dürüstlük şartı vardır; ancak bu şartların neler olduğu tahdidi olarak sayılmamıştır. III-35/B.1 sayılı Tebliğde ise açık şekilde kurucu ve ortakların, aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin adli sicili temiz, vergi borcu olmaması, kamu yasaklısı olmaması şeklinde ayrıntılı hükümler düzenlenmiştir. Ayrıca, TTK'da yönetim kurulunun tüzel kişi temsilcisinde genel güven şartı aranırken, anılan Tebliğ tüzel kişi temsilcisinde açıkça ortaklarla aynı şartları aramaktadır. Burada risk teşkil edebilecek hususlar ise kanaatimizce yönetim kurulu üyeleri ve şirket adına imzaya yetkili yöneticiler için belgeli olarak uygunluk

kontrollerinin yapılıp yapılamayacağı, TCK, SPK ve VUK¹⁹⁸,na göre sicil kayıtlarının kontrol edilmesi hususlarının gerekliliği, eski ortak, yönetici veya temsilcilerin olumsuz sicili varsa, başvurunun reddinin gündeme gelebileceği hususları olacaktır.

TTK yönetim kurulu üyeleri için genel nitelikler getirmekte iken, eğitim durumu ya da mali güç şartını ihtiva eden sektöre özgü nitelikteki özel şartlar söz konusu genel hükümler arasında yer almamaktadır. Bu kapsamda III-35/B.1 sayılı Tebliğ'in, TTK'daki genel ilkeleri korumakla birlikte bu ilkelere ek olarak sektöre özgü özel şartlar getirdiği görülmektedir. Tebliğ'deki yönetim kurulunun ortaklarla aynı standartlara tabi olması zorunluluğu, yönetim ve sorumluluk açısından risklerin iyi yönetilmesini sağlarken, mali güç şartının zorunlu tutulmayarak, yönetim kurulu üyeliği için finansal sermaye yükümlülüğünü esnetirken, diğer niteliklerde eşitlik sağlamaktadır.

Bir diğer husus da yönetim kurulu üyelerinin, yönetim kurulunun alacağı kararlarda yer alan kişilerle son iki yıl içinde iş ilişkisi, sermaye ilişkisi veya ticari bir bağ kurmuş olmaları ya da eşleri dâhil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlıklarının bulunması durumunda, bu durumu gerekçeleriyle birlikte yönetim kuruluna bildirmeleri ve toplantı tutanağına kaydedilmesini sağlamaları gerekmektedir. (m.15/4) Böylelikle objektif ve güvenilir bir yönetim kurulu kararı alınması sağlanacaktır.

Genel olarak Tebliğ'in, TTK'nın "*yönetim kurulu üyelerine ilişkin seçim şartlarına, müzakereye katılma yasağına, şirketle işlem yapma, şirkete borçlanma yasağına ve rekabet yasağına ilişkin hükümlerini*" saklı tutmakla birlikte, TTK'daki genel hükümleri daraltıcı ve daha sıkı hale getirerek, yönetim kurulunun yalnızca temsil yetkisine değil, aynı zamanda ahlaki, mali, akademik ve hukuki niteliklerine de odaklandığı aşikârdır. Bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin yönetim kurullarının hem TTK'daki sadakat ve özen yükümlülüklerine hem de Tebliğ'deki özel yükümlülüklerle tabi olduğunu söylemek yanlış olmaz.

¹⁹⁸Vergi Usul Kanunu: 213, Kabul Tarihi: 4.01.1961, RG 10.01.1961/10703

3.2.1.3.2. Yönetim Kurulu Üyesinin Tüzel Kişi Olması

TTK'nın 359. maddesinin birinci fıkrasına göre, tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin seçimi, genel kurulun yetkisi altındadır. Seçilen tüzel kişi yönetim kurulu üyesi, kendisini temsil edecek gerçek kişiyi belirleme yetkisini tüzel kişiye bırakır. Kanunun m.359/2'ye göre ise, tüzel kişiyi temsil edecek gerçek kişi, tüzel kişinin organında bulunan bir kişi olabileceği gibi, tüzel kişi ile ilişkisi olmayan dışarıdan bir üçüncü şahıs da olabilir. Tüzel kişi, adına temsilci belirlediği bu tam ehliyetli gerçek kişiyi tescil ve ilan ettirmelidir.¹⁹⁹ Tescil, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğini söz konusu gerçek kişinin şahsında somutlaştırıp belirgin konuma getirdiğinden, kurucu bir etkiye haizdir. İlan ise, durum hakkında üçüncü kişileri bilgilendirdiğinden, açıklayıcı niteliktedir.²⁰⁰

Kanunun tüzel kişi yönetim kurulu üyesini hükme bağlamakla birlikte, tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunu düzenlemediği görülmektedir. Bu nedenle, yönetim kurulu üyesi ister gerçek kişi, ister tüzel kişi olsun, sorumluluk doğuran bir eylem veya ihmal söz konusu olduğunda, bu durumun sonuçlarına katlanmak zorundadır. Bu çerçevede tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin organları vasıtasıyla yürüteceği yönetim kurulu üyeliği görevi nedeniyle sorumlu olacağı öğretide savunulmaktadır.²⁰¹ Pulaşlı da sorumluluğun tüzel kişi adına oy kullanan ve eylemde bulunan gerçek kişiye değil yönetim kurulu üyesi sıfatıyla doğrudan tüzel kişiliğe ait olacağı görüşündedir.²⁰² Yukarıda da bahsettiğimiz üzere KVHS'lerde tüzel kişi yönetim kurulu üyesini temsil eden gerçek kişilerin mali güç şartlarından muaf tutulmak suretiyle ortaklar ile aynı niteliklere sahip olmaları zorunludur.

3.2.1.4. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi ve Hukuki Sorumluluğun Sona Erme Hali İbra

TTK'nın 363/2. maddesi uyarınca, *“Yönetim kurulu üyeliği, üyeliğe seçilme için aranan şartların ortadan kalkması hâlinde kendiliğinden sona erer. Bu kapsamda, yönetim kurulu üyesinin esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybetmesi, üyelerden biri hakkında iflas kararı verilmesi, fiil ehliyetinin kısıtlanması, üyelik için gerekli kanuni*

¹⁹⁹Akdağ Güney, s.25-28

²⁰⁰TTK m.359/2 Gerekçe

²⁰¹Gubaroglu, s.106

²⁰²Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s. 1862

şartların artık mevcut olmaması durumlarında üyelik sona ermiş sayılır.” Bunun yanı sıra, TTK’nın 362. maddesinde düzenlenen ve “görev süresinin dolması, üyenin ölümü, genel kurul tarafından görevden alınması ya da istifa etmesi” de yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine yol açan diğer sebepler arasında yer almaktadır.

Yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki hukuki ilişki vekâlet akdine dayandığından, yönetim kurulu üyeleri de vekil gibi uygun olmayan zamanda istifa edemezler. İstifa uygun olmayan bir zamanda gerçekleşir ve şirket de bundan zarar görürse, istifa eden yönetim kurulu üyesi bu zararı şirkete tazmin etmek zorunda kalabilir.²⁰³

Anonim ortaklık ile yönetim kurulu arasında kural olarak bir vekâlet ilişkisi bulunması ve bu ilişkinin karşılıklı güvene dayanması nedeniyle, genel kurulun bu ilişkiyi istediği zaman sona erdirmeye yetkisi vardır. Genel kurulun yönetim kurulu üyelerini azil yetkisi “emredici” ve “devredilmesi mümkün olmayan” niteliktedir.²⁰⁴

TTK düzenlemesine ilaveten özellikli olarak III-35/B.1 sayılı Tebliğ’de, yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi hali KVHS’lerin hukuka aykırı faaliyetleri sebebiyle uygulanacak tedbirler kapsamında düzenlenmiştir. Buna göre, Kurul, bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının sermaye yeterliliği yükümlülüklerini karşılayamadığını ya da yetkili olduğu hizmetler kapsamında doğan ödeme ve kripto varlık teslim borçlarını yerine getiremeyecek durumda olduğunu veya kısa süre içinde bu yükümlülükleri ifa edemeyeceğini tespit ederse müdahalede bulunabilir. Ayrıca şirketin mali yapısının ciddi ölçüde zayıfladığı ya da mali durumunun taahhütlerini karşılayamayacak derecede bozulduğu belirlenirse, Kurul yönetim kurulu üyelerini görevden alma yetkisine sahiptir. Bu durumda Kurul, ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere yeni yönetim kurulu üyeleri atayabilir. Bunun yanında Kurul, hukuka aykırı fiilleri nedeniyle cezai sorumlulukları mahkeme kararıyla kesinleşen yönetim kurulu üyelerini de görevden alabilir ve yerlerine, ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere yeni üyeler atayabilir. (m.53-54) Ayrıca, cezai sorumluluğu yargı kararıyla belirlenen yönetim kurulu

²⁰³Arslanlı Halil, Anonim Şirketler II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, (İstanbul 1960), s.202

²⁰⁴Arslanlı, A.Ş. II-III, s.203

üyeleri hakkında, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerinin uygulanabilmesi için durum BDDK'ya bildirilmektedir.

İbra kurumu ise, “*temize çıkarılma, aklanma*” anlamlarına gelmektedir İbra, anonim şirketlerde belirli bir dönem boyunca yönetim kurulu ve diğer ilgililerin yaptığı iş ve işlemlerinin onaylanması anlamına gelir. Genel kurulun verdiği ibra kararı, o dönemdeki faaliyetlerin hukuki ve ekonomik sonuçlarının kabul edilmesi demektir. Başka bir deyişle, yönetim kurulu o dönemde gerçekleştirdiği işlemleri şirketin menfaatlerine uygun bulmuş ve hukuka aykırı görmemiştir. Bu onay ile ibra edilen kişiler o dönemdeki işlemlerden dolayı sorumlu tutulamazlar. İbra, yenilik doğuran bir işlem olarak, hukuki anlamda “*menfi borç ikrarı*” olarak kabul edilir; yani, şirket, yöneticilere karşı herhangi bir borç yükümlülüğü olmadığını kabul etmiş olur.²⁰⁵

Şirket içi bir işlem olması sebebiyle ibra kararı, yalnızca anonim ortaklığı ve bazı hallerde ise pay sahiplerini bağlar. Yönetim kurulu üyelerinin kusurlarıyla şirketi zarara uğratmalarından dolayı sorumluluklarını sona erdiren en önemli sebeplerden bir tanesi, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmesidir. Ancak istisnası, bu ibra, sadece yılsonu hesapları ve raporlarda açıklanan maddi olaylara dayanan hususlar için bir hukuki koruma sağlamaktadır. Bir başka deyişle, söz konusu belgelerde hiç açıklanmamış veya eksik, yanlış açıklanmış olaylar açısından ibra edilmek, yönetim kurulu üyesini sorumluluktan kurtarmayacaktır. Bunlara ilişkin tazminat davası hakkı saklı olacaktır.²⁰⁶ Yargıtay, muhtelif kararlarında²⁰⁷ genel kurulun ibra kararı olsa dahi, yönetim kurulu üyelerinin şirket menfaatlerine aykırı işlemler yapmaları, görevlerini kötüye kullanarak şirketi zarara sokmaları, bunları gizlemeleri ve bilançoda göstermemeleri halinde böyle bir ibranın geçersiz olacağını ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının devam edeceğini belirtmiştir.

²⁰⁵ Aytaç Zühtü, Anonim Ortaklıklarda İbra, (Batider Yayınları, Ankara 1982), s. 48; Pulaşlı Şirketler Şerhi C.2, s. 1965-1966; Helvacı, s. 101; Akdağ Güney, s. 92; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 409

²⁰⁶ Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği'nin kullanımı için Hergüner Bilgen Özeke Avukatlık Ortaklığı tarafından hazırlanmıştır. (<https://yud.org.tr/2021/05/28/16215/>) (Erişim tarihi: 03.02.2026)

²⁰⁷ YHGK 1.7.1964, 386/T-500 K. Yargıtay 11. HD 27.1.1987, 1984/101 E. 1984/334 K., Yargıtay 11. HD 9.4.2002, 3168 E. 3333 K.

3.2.1.5. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev ve Yetkileri

Yönetim kurulu, şirketin yönetim ve temsiline ilişkin yetkileri haiz olan organdır. Bu organın görev ve yetkileri esas itibarıyla kanundan veya esas sözleşmeden kaynaklanır. Yönetim kurulunun bazı görevleri, kurul tarafından alınan kararlar aracılığıyla yerine getirilirken; kanun ya da esas sözleşmeden doğan bazı yükümlülüklerin ifası için ayrıca bir karar alınmasına gerek bulunmamaktadır. Özellikle emredici düzenlemelere dayanan işlemler ile şirket faaliyetlerinin olağan akışı kapsamında gerçekleştirilen rutin nitelikteki işler, karar alınmaksızın yerine getirilebilen görevler arasında yer almaktadır.²⁰⁸

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri başta TTK olmak üzere sair kanunlarda düzenlenmiştir. Esas itibarıyla TTK, SPKn, VUK, KYİ maddelerinde “*yönetim kurulunun görev ve yetkilerine*” ilişkin hükümlere yer verilmiş olup, mezkûr Kanunlarda yer alan yönetim kurulunun devir ve feragat edilemez görev ve yetkileri yer almaktadır. (TTK m.365-375-396; SPKn m.17-18, KYİ m.1-2-4, VUK m. 10-176-182)

Yönetim kurulunun yetkileri, şirketin iç yönetimini sağlamak ve dış ilişkilerde şirketi temsil etmek, imza yetkisini kullanmak, tescil ve ilan işlemlerini yürütmek, internet sitesi kurarak duyurular yapmak gibi çeşitli görevleri içerir. Ayrıca, şirketin denetimi açısından yöneticilerin yasalara ve iç yönergelere uyup uymadığını gözetim altında tutmak, genel kurul kararlarını uygulamak ve iptal davası açmak da yönetim kurulunun sorumluluklarındandır. Yönetim kurulu, şirketin üst düzey stratejilerini belirler, organizasyon şemasını oluşturur, yöneticiler arasında görev ve yetki dağılımını yapar. Pay defteri, karar defteri ve genel kurul tutanaklarını tutma, bütçe hazırlama, yıllık faaliyet raporları ve genel kurula sunulacak açıklamaları düzenleme gibi idari işlemleri yerine getirir. Şirketin borca batık durumu tespit edilirse, mahkemeye bildirilmesi ve iyileştirme projeleri ile iflasın ertelenmesini talep edebilir. Ayrıca, risklerin erken tespiti için komite kurulması, bağlı şirketlerin raporlanması ve usulsüzlük durumunda şirketin feshi talepleri de yönetim kurulunun yetkileri arasındadır. Şirketin sona ermesi ve tasfiye işlemleri ile ilgili kararlar da yönetim kuruluna aittir. Genel kurul tarafından verilen yetkilerle tahviller ve diğer borçlanma senetleri çıkarılabilir, sermaye artışı ve hisse

²⁰⁸Oktay Kılıç, s.26

senedi ihraç işlemleri yapılabilir. Kayıtlı sermaye sistemine sahip anonim şirketlerde sermaye artışı, imtiyazlı hisse senedi çıkarma ve pay alma haklarının sınırlandırılması gibi düzenlemeler de yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları (KVHS) bakımından yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri, esasen TTK m. 375'te düzenlenen genel çerçeveye dayanır. Ancak KVHS'ler için anılan hükümlere ek olarak sektöre özgü düzenlemeler SPKn ve Tebliğler ile düzenlenmiştir.

KVHS'lerin faaliyetleri yüksek teknoloji, dijital varlık saklama ve sistemik risk içerdiğinden, TTK m.375'teki devredilemez yetkiler klasik anonim şirketlere kıyasla daha geniş yorumlanabilir. KVHS'lerin faaliyetlerinin niteliği nedeniyle bazı görev ve yetkiler fiilen devredilemez ve yönetim kurulu için çekirdek sorumluluklar olarak adlandırılabilir. Dijital risk ve siber güvenlik yönetimi, siber güvenlik politikalarının kabulü TTK'daki "risk yönetimi ve iç kontrol sistemi kurma" yetkisinin KVHS'ye özgü yansımasıdır. Müşteri varlıklarının şirket varlıklarından ayrıştırılması, yetkisiz kullanım ve zimmete geçirme risklerinin önlenmesinde yönetim kurulu nihai sorumludur. SPK düzenlemelerine uyum politikalarının kabulü, MASAK yükümlülüklerinin gözetimi, iç kontrol birimi ve görevlisinin atanması, sunulacak kripto hizmetlerinin kapsamı, sermaye yeterliliği gözetimi, likidite riskinin yönetimini de görev ve yetkileri arasındadır.

3.2.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları ve Yükümlülükleri

3.2.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları

Yönetim kurulu üyelerine tanınan haklar, TTK'da çeşitli hükümler altında düzenlenmiştir ve bu haklar konu bakımından sınıflandırılabilir. Buna göre, yönetim kurulu üyelerinin hakları mali nitelikli haklar ile kişisel nitelikteki haklar olarak iki ana grupta ele alınmaktadır. Bu kapsamda, TTK m.392'nin birinci ila altıncı fıkralarında "yönetim kurulu üyelerine bilgi alma ve inceleme hakkı" tanınmış; aynı maddenin yedinci fıkrasında "yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi" düzenlenmiştir. Ayrıca TTK

m.446 hükmü uyarınca “yönetim kurulu üyelerine, genel kurul kararlarının iptali istemiyle dava açma hakkı” da tanınmıştır.²⁰⁹

Yönetim kurulu üyelerinin mali nitelikli hakları, TTK m.394’te düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, yönetim kurulu üyelerine, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla belirlenen tutarlarda, yönetim kurulu toplantılarına katıldıkları her sefer için "*huzur hakkı*", "*ücret*", "*ikramiye*", "*prim*" ve "*yıllık kâr payı*" gibi ödemeler yapılabilir.

3.2.2.2. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri (Borçları) ve Tabi Olduğu Yasaklar

3.2.2.2.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri (Borçları)

Yönetim faaliyetlerine ilişkin yükümlülükler, yönetim kurulu üyeleri bakımından yalnızca birer ödev değil, aynı zamanda yönetim hakkının kullanılmasına imkân veren yetkililerdir. Yönetim kurulu üyeleri, yönetim yetkisinin icrasına yönelik tüm süreçlere katılmakla yükümlüdür. Bu yükümlülükler, aynı zamanda üyeler açısından hangi davranışların yasak kapsamında kaldığını da belirleyen bir çerçeve işlevi görür. Bu bağlamda, yönetim kurulu toplantılarına katılmak, görüş ve öneriler ileri sürmek, şirket menfaatine aykırı olduğunu düşündükleri hususlara itiraz etmek ve şirket yararına olacağı kanaatinde oldukları konuların gündeme alınmasını talep etmek; üyelerin özen, bağlılık ve sadakat borçlarının doğal bir sonucudur. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, yalnızca kurulun kolektif sorumluluğunu değil, aynı zamanda her bir yönetim kurulu üyesinin bireysel ve müteselsil sorumluluğunu da gündeme getirir.²¹⁰

Yönetim kurulu üyelerinin yükümlülüklerine ilişkin düzenlemelere hem TTK hem de SPKn’nda yer verilmiştir. TTK’da; görevin bizzat ifa edilmesi, yönetim ve gözetim yükümlülüğü, özen ve sadakat borcu, sır saklama ve hesap verme yükümlülükleri düzenlenmişken; SPKn kapsamında ise Kurula bilgi ve belge sunma, beyanda bulunma ve kamuyu aydınlatma yükümlülükleri öngörülmüştür.²¹¹

²⁰⁹Bahtiyar Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, (Beta Yayınevi, İstanbul 2016), s.236

²¹⁰Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 369-370

²¹¹Üçışık/Çelik 2013, s. 488-497; Bilgili Fatih/ Demirkapı Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, (Dora Basım Yayın, Bursa 2013), s. 205-211

3.2.2.2.1.1. Yönetim Yükümü

Yönetim, şirketin iç düzenine ve pay sahipleriyle olan ilişkilere ilişkin olduğundan, icra yetkisi bulunsun ya da bulunmasın, tüm yönetim kurulu üyeleri yönetim yetkisinin kullanılmasına yönelik faaliyetlere aktif biçimde katılmak zorundadır. Bu çerçevede yönetim kurulu üyelerinin; kurul toplantılarına iştirak etmeleri, görüş ve teklif sunmaları, karar süreçlerinde müzakerelere katılmaları ve şirket menfaatine aykırı olduğunu düşündükleri hususlara karşı çıkmaları görevlerinin bir parçasıdır. Yönetim kurulu kararına katılmayan bir üyenin, muhalefetini karar tutanağına açıkça yazdırması ve ayrıca bu durumu yazılı olarak denetçilere bildirmesi halinde, söz konusu karardan doğan müteselsil sorumluluktan kurtulması mümkün olacaktır.²¹²

3.2.2.2.1.2. Gözetim Yükümü

Yönetim kurulu üyeleri, şirketin idaresini ve tüm iş ve işlemlerin düzenini, kanunlara, esas sözleşmeye ve şirketin çıkarlarına uygun şekilde yürütmekle sorumludur. Bunların icrası ise, ortaklığı denetlemekle gerçekleşir. Yasa, yönetim kurulu üyelerine bunun gerçekleştirilebilmesi için, bilgi alma ve inceleme hakkını tanımıştır.²¹³

3.2.2.2.1.3. Özen Yükümü

Şirketler hukukunda özen yükümlülüğü, yönetim kurulu üyelerinin özellikle kanunda açıkça belirtilmeyen görevlerini belirlerken, hangi eylemleri yapıp hangi eylemlerden kaçınmaları gerektiğini tespit etme konusunda önemli bir rol oynar.²¹⁴ Bu yükümlülük, yönetim kurulu üyelerinin şirketin yönetimiyle ilgili olarak gerekli işlemleri ve eylemleri belirlemelerini gerektirir.²¹⁵ Ayrıca, özen yükümlülüğü, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine karşı açılan sorumluluk davalarında, gerçekleştirilen eylem ve işlemlerin kusurlu olup olmadığının değerlendirilmesinde de geçerlidir.²¹⁶

²¹²Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1443

²¹³Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1443

²¹⁴Bozkurt Yaşar, Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin Uygulanması, (Doktora Tezi İstanbul 2015), s.140

²¹⁵Kırca İsmail/ Şehirali Çelik Feyzan Hayal/ Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. I, (Banka Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013), s.656-657, Bozkurt, s.140

²¹⁶Kırca/ Şehirali Çelik/ Manavgat, Anonim Şirketler, s.656-657, Bozkurt, s.140

Anonim şirketin halka açık olup olmamasının özen derecesine etkisi söz konusudur. Özen borcunun objektif olmasının diğer ölçüsü de, tabi olduğu statü ve hacim açısından aynı büyüklükte ve aynı nitelikteki anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin aynı olmasıdır. Bu nedenle, halka açık bir anonim şirket yönetim kurulu üyelerinden beklenen özen borcu ile halka açık olmayan küçük hacimli bir aile tipi anonim şirket yönetim kurulu üyesinden beklenen özen borcunun derecesi aynı olamaz.²¹⁷

Yüksek işlem hacmi ve riskli yapısı ile kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin özen borcu derecesi de klasik anonim şirket yönetim kurulu üyelerine nazaran farklı seviyede olacaktır. Özellikle siber saldırı (*hack*) vakalarında yönetim kurulunun sorumluluğu, Türk hukukunda doğrudan “*hack*” kelimesiyle değil; özen ve gözetim yükümlülüğü, organizasyon kusuru ve risk yönetimi ekseninde değerlendirilmelidir. Siber saldırı olayı doğrudan bir sorumluluk doğurmaz, ancak önlenabilir risklerin yönetilmemesi sorunu sorumluluk doğurur. Burada önemli olan saldırının öngörülebilir olup olmadığı, gerekli güvenlik önlemlerinin alınıp alınmadığı, sistemlerin sektör standartlarına uygunluğu ve iç kontrol ve risk yönetiminin etkinliğinde özen sorumluluğunun yerine getirilip getirilmediğidir.

TTK m.375 kapsamında risklerin erken teşhisi sistemi kurulmalıdır, aksi halde güvenlik açıkları bilinmesine rağmen giderilmediyse yönetim kurulunun sorumluluğu söz konusu olacaktır. Siber saldırı vakalarında yönetim kurulu sorumluluğu, saldırının gerçekleşmiş olmasından değil; siber risklerin öngörülmesi, organizasyonun kurulması, özen ve gözetim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmemesinden doğar.

3.2.2.2.1.4. Sadakat Yükümü

Yönetim kurulu üyeleri ile anonim şirket arasındaki ilişki, karşılıklı güvene dayalıdır. Bu güvenin bir sonucu olarak, yönetim kurulu üyeleri şirket ve pay sahiplerine karşı sadakat borcu taşır. Sadakat borcu, çok geniş kapsamı içermektedir. Yönetim kurulu üyelerinin yaptıkları tüm işlemlerde, şirketin çıkarlarını her zaman ön planda tutmaları gerekir ve hiçbir şekilde kendi özel çıkarları doğrultusunda şirketin aleyhine hareket etmemelidirler.

²¹⁷Çamoğlu/ Poroy/ Tekinalp, s.584

Bu sebeple, yönetim kurulu veya herhangi bir yönetici, şirketin zararına olabilecek tek taraflı bir işlem yapmamalıdır. Aksi takdirde, TTK m.369/1'e göre sorumlu olacaktır.²¹⁸

3.2.2.2.1.5. Sorumluluk Sigortası

TTK m.361'de göre yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirirken kusurlu hareket ederek şirkete verebileceği zararın, şirket sermayesinin yüzde yirmi beşini aşacak şekilde sigorta edilmesi durumunda, bu durum halka açık şirketlerde SPK ve eğer pay senetleri borsada işlem görüyorsa, borsa tarafından bültende duyurulacağı ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde göz önünde bulundurulacağı düzenlenmiştir.

Bu hüküm gereğince, sorumluluk sigortası yaptırılması isteğe bağlı olup, sadece halka açık anonim şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulunun ve ayrıca payları borsada işlem görüyorsa borsanın bülteninde duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirilmesinde dikkate alınır.²¹⁹ Bu husus Kanun Gerekçesinde batıda yaygın olan bu tür sigortaların, genellikle zararların tazmin edilmesinden ziyade, sorumluluk bilincine sahip, profesyonel ve görevin gerektirdiği yeteneklere sahip kişilerin yönetim kurullarında görev almasını sağlamada önemli bir rol oynadığı hususu ile açıklanmıştır.²²⁰

Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde ise özel olarak müşterilerin de kripto varlıklarının sigortalanması hususu Tebliğ'in 16. maddesinde "siber güvenlik sigortası" kapsamında düzenlenmiştir. Bu kapsamda bilgi güvenliği ve siber güvenlik risklerinden (örneğin siber saldırı, veri ihlali veya sistem kesintisi) doğabilecek mali zararları kapsamak üzere, faaliyet alanı ve risk durumuna uygun bir siber güvenlik sigortası yaptırılabilir. Bu sigorta poliçesi her yıl gözden geçirilir ve gerektiğinde güncellenir. Ayrıca, kripto varlıklar sigortalanmışsa, poliçenin kapsamı, süresi, bedeli ve varsa özel şartları müşterilere açık, eksiksiz ve yazılı veya elektronik ortamda bildirilmektedir. Bu düzenleme ile son derece güvenli bir ortam yaratılarak müşterinin varlıkları güvence altına alınmaktadır.

²¹⁸Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1537

²¹⁹Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s.1542

²²⁰Gerekçe TTK m.361

Ayrıca Kurul, gerekli görmesi hâlinde, kripto varlık hizmet sağlayıcılarına faaliyet izni verirken ya da faaliyet süresi boyunca, sektör genelinde veya belirli bir hizmet sağlayıcı özelinde “mesleki sorumluluk sigortası” yaptırma yükümlülüğü de getirebilir. (III-35/B.1/m.9/9)

3.2.2.2.1.6. Sermayenin Kaybı ve Borca Batık Durumunu Mahkemeye Bildirme Yükümü

TTK m.376 hükmü şirketin mali durumu kötüleştiği takdirde alınacak önlemleri düzenlemektedir. Buna göre, eğer şirketin sermaye ve yedek akçelerinin yarısı zarar nedeniyle karşılıksız kalmışsa, yönetim kurulu hemen genel kurulu toplantıya çağırır ve iyileştirme önerileri sunar, eğer bu miktar üçte ikiye ulaşmışsa ve genel kurul sermayeyi tamamlamaya karar vermezse şirket kendiliğinden sona erer ve son olarak şirket borca batık olma durumu gösteriyorsa, yönetim kurulu ara bilanço çıkarır, buna göre aktifler, borçları karşılamaya yetmiyorsa, yönetim kurulu durumu mahkemeye bildirir ve iflas talep eder. Ancak borçlular, borçlarının sırasını değiştirmeyi kabul ederse, mahkeme bilirkişilerince onaylanan bir düzenleme yapılabilir.

Madde hükmünden yola çıkarak yönetim kurulu üyelerinin sermayeye yönelik olağanüstü durumları tespit ettiği durumlarda;

- Genel kurulu zamanında toplamaz,
- Bilanço hazırlamaz,
- İflas başvurusunu geciktirir,
- İyileştirici önlem almazlarsa,

sorumluluklarının söz konusu olacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu görevlerin ihmalı, şirketin tasfiyesini hızlandırmakla kalmaz, aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin şahsi sorumluluğuna da yol açmaktadır.

KVHS’ler bakımından sermaye yeterliliği ayrıca düzenleyici otorite tarafından da denetlenmektedir. Buna göre eğer sermaye yeterliliği şartları kaybedilmişse, müşterilere karşı ödeme veya kripto varlık teslim yükümlülükleri yerine getirilemiyorsa, mali yapı ciddi şekilde zayıflamışsa, SPK müdahalede bulunarak yönetim kurulu üyelerini

görevden alabilir ve yerlerine geçici yönetim kurulu üyeleri atayabilir. Dolayısıyla yönetim kurulu sadece TTK anlamında değil, aynı zamanda SPKn bakımından da idari sorumluluk altındadır.

KVHS’lerde sermaye kaybı durumunda yönetim kurulu derhâl harekete geçmek, mali durumu şeffaf şekilde ortaya koymak, genel kurulu bu hususta bilgilendirmek, gerekirse iflas başvurusunda bulunmak ve düzenleyici otoriteye karşı yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır. Aksi hâlde, idari ve cezai sorumluluğu söz konusu olacaktır.

3.2.2.2. Yasak İşlemler ve Şirkete Borçlanma Yasağı

TTK m.395 hükmünde, şirketle işlem yapma yasağı başlığı altında yönetim kurulu üyelerinin genel kuruldan izin almadan şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamayacağı öngörülmektedir. Anılan hüküm KVHS’lerde de 6102 sayılı Kanun saklı tutulmak suretiyle III-35/B.1 sayılı Tebliğ’in 15.maddesinin beşinci fıkrasında yönetim kurulu üyeleri için yasak işlemler kapsamında düzenlenmiştir.

Yönetim kurulu üyesinin şirketle işlem yapma yasağının gerekçesi, menfaatler çatışmasının önlenmesidir. Anonim şirket ile yönetim kurulu arasındaki ilişki vekâlete dayanır ve yönetim kurulu şirketi yönetme ve temsil ile görevlidir. Temsil yetkisi, şirket adına ve hesabına üçüncü kişilerle yapılan işlemleri kapsadığı gibi, yönetim kurulu üyesinin şirketle yaptığı işlemleri de kapsar. Bu son hukuki ilişkide yönetim kurulu üyesi, hem şirketi temsil etme hem de bizzat kendisi şirketin tarafı olup, çifte temsil kurumu söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla, TTK m.395 hükmünde yönetim kurulunun 365’inci maddesi gereği sahip olduğu anonim şirketi temsil yetkisini, kendi kendisiyle ve çifte temsil yoluyla yapılan hukuki işlemlerde kullanması yasaklanmıştır.²²¹ Çifte temsilde anonim şirketin çıkarlarının yönetim kurulu üyesinin lehine zarara uğratılacağı riski

²²¹11.HD.10.12014, E.2012/7791/K.2014/427. “Bu maddenin düzenlenme gerekçesi, yönetim kurulu üyesinin şirketle kendi adına veya başkası adına işlem yaparken kendi çıkarlarını ve temsil ettiği kişilerden birinin çıkarını diğerine feda etmesini engellemektir. İşlemin her iki tarafında da aynı yönetim kurulu üyesinin bulunması durumunda ortaklığın çıkarlarının zarara uğrama olanağı yüksektir. Bu nedenle anılan madde yönetim kurulu üyesinin şirketle kendi veya başkası adına işlem yapılmasını yasaklamaktadır.” Aynı şekilde, Ulusoy Erol; Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı, (Yetkin Yayınları, Ankara 2005), s.107

ve endişesi olup, şirketi yönetim kurulu üyesinin çıkarlarına karşı korumaktır.²²² Böylece yönetim kurulu üyelerinin sahip olduğu konumu nedeniyle, temsil yetkisinin kötüye kullanılma durumu önlenerek, ortaklık menfaatinin korunmasını sağlamış olmaktadır.²²³

Yönetim kurulu üyeleri, ortaklığın faaliyet alanına giren ticari işler ve işlemleri, genel kurul izni olmadan, kendi adlarına ya da başkası adına gerçekleştiremezler. Ayrıca, aynı tür ticari faaliyetlerde bulunan bir şirkette, sorumluluğu sınırsız bir ortak olarak yer alamazlar. (TTK m.396/1)

3.2.2.2.2.1. Rekabet Yasağı ve Görüşmelere Katılma Yasağı

TTK m. 396 hükmü, yönetim kurulu üyeleri bakımından rekabet yasağını düzenlemektedir. Buna göre, genel kurultan açık bir izin almayan yönetim kurulu üyesi, görev süresi boyunca şirketin faaliyet alanına giren ticari faaliyetleri kendi adına ya da başkası hesabına gerçekleştiremez; ayrıca aynı nitelikte ticari faaliyet yürüten bir şirkete sınırsız sorumlu ortak sıfatıyla katılamaz.²²⁴ Bu yönüyle rekabet yasağının uygulanıp uygulanmayacağı, şirketle işlem yapma yasağında olduğu gibi, ilgili faaliyet için genel kurul izninin bulunup bulunmadığına bağlıdır. Rekabet yasağının ihlal edilip edilmediği ise, esas olarak şirketin “işletme konusu” dikkate alınarak belirlenecektir. Maddede yasak kapsamına alınan fiiller “ticari işlem” olarak tanımlanmış olup, bu durum rakip bir şirketle yapılan her türlü kişisel işlemin otomatik olarak rekabet yasağı ihlali sayılmayacağını göstermektedir. Bununla birlikte öğretide, bu hususun dar yorumlanması gerektiği kabul edilmektedir. Buna göre değerlendirme, yalnızca esas sözleşmede yer alan faaliyet konusuyla sınırlı tutulmamalı; şirketin fiilen ve aktif olarak faaliyet gösterdiği alanlar da dikkate alınmalıdır. Şirketin işletme konusu dışında kalan ticari faaliyetlerle uğraşmak kural olarak rekabet yasağı kapsamında değildir. Ancak özellikle vurgulanmalıdır ki, yönetim kurulu üyelerinin aynı faaliyet alanında çalışan başka bir ortaklığa sınırsız sorumlu ortak olarak katılmaları yasaktır. Nitekim TTK m. 396, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin rakip bir kolektif şirkete ortak olmalarını veya komandit

²²²Kalpşüz Turgut, Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Şirketle Rekabet Teşkil Eden Davranışları, Prof. Dr. Hüseyin Cahit Oğuzoğlu’na Armağan, (Ankara 1972), s.347; Ulusoy, s.107

²²³Eriş Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, C.2, (Ankara 2004), s.1925

²²⁴Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s. 688

şirketlerde komandite ortak sıfatıyla yer almalarını açıkça rekabet yasağının ihlali olarak kabul etmiştir.²²⁵

Yönetim kurulu üyesinin rekabet yasağına aykırı hareket etmesi durumunda, üye hukuken sorumlu tutulur. Rekabet yasağı ihlali, kusursuz bir sorumluluk hali olarak kabul edilir.²²⁶ Bu durumda, rekabet yasağına aykırı bir eylem veya işlem gerçekleştirildiğinde, şirketin menfaatlerinin zarar gördüğü varsayılır ve üyenin kusuru ya da şirketin zararının gerçekleşip gerçekleşmediği göz önünde bulundurulmadan yasağın ihlal edildiği kabul edilir.²²⁷

Rekabet yasağının ihlali hâlinde ortaya çıkacak sonuçlar TTK m.396 hükmünde açıkça düzenlenmiştir. Buna göre, bir yönetim kurulu üyesinin rekabet yasağına aykırı davranması durumunda şirkete birtakım seçimlik haklar tanınmıştır. Şirket, öncelikle bu ihlal nedeniyle uğradığı zararın tazmin edilmesini talep edebilir. Bunun yanında, rekabete aykırı işlem üçüncü bir kişi hesabına yapılmışsa, bu işleminden elde edilen menfaatin kendisine devrini isteyebilir. Şirketin sahip olduğu diğer bir seçenek ise, rekabet yasağını ihlal eden işlem veya sözleşmenin şirket adına yapılmış sayılmasını talep etmektir. Ayrıca, yönetim kurulu üyesinin şirketle aynı faaliyet alanında çalışan başka bir şirkete sınırsız sorumlu ortak olarak katılması hâlinde, bu ortaklıktan ayrılmasının sağlanması ve söz konusu ortaklık ilişkisinden doğan tüm kazançların şirkete devredilmesi de talep edilebilecektir. Bunlara ek olarak, rekabet yasağını ihlal eden ve bu suretle sadakat borcuna aykırı davranan yönetim kurulu üyesinin, gündemde yer almasa dahi, haklı sebebe dayanılarak genel kurul tarafından görevden alınması mümkün olacaktır.²²⁸ Rekabet yasağına aykırılıkta yönetim kurulunun sorumluluğu hususu KVHS'ler bakımından da TTK hükümleri saklı tutulmak suretiyle III-35/B.1 sayılı Tebliğ'de açıkça belirtilmiştir. (m.15/5)

²²⁵Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu 2014, s. 373

²²⁶Kalpsüz, s.358

²²⁷Kalpsüz, s. 358

²²⁸Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu 2014, s. 375

3.2.2.2.2. Sır Saklama Yükümlülüğüne Aykırı Davranış Nedeniyle Sorumluluk

Ortaklığın menfaatleri gerektirdiğinde, yönetim kurulu, sır saklama yükümlülüğünü kaldırabilir.²²⁹ Ancak, bu kararın alınması durumunda, kararın ne sebeple ve hangi ölçüde kaldırıldığı açıkça belirtilmelidir.²³⁰

Kamuyu aydınlatma görevini yerine getirirken, bazı ticari bilgilerin açıklanması gerekebilir. Bu durumda, yönetim kurulu üyeleri, şirketin menfaatleri ile bilgi alma hakkı arasında bir denge kurmak zorundadır. Bu nedenle, halka açık anonim ortaklıklarda ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarda ticari sırların kapsamı oldukça sınırlıdır.²³¹

3.3. KRIPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETİN İFLASI

3.3.1. Genel Olarak

TTK m.529/1-e’de düzenlendiği şekliyle anonim şirketin sona erme hallerinden biri de iflastır. Anonim şirketin doğası gereği şirket ortakları ve yönetim kurulunun şirket borçlarından dolayı herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. İflas hukukunda ise yürütülen tasfiye sürecinin temel amacı, alacaklıların menfaatlerinin güvence altına alınmasıdır. Bu kapsamda iflâs aşamasında, alacaklıların alacaklarını karşılayabilmek için borçlu şirkete ait tüm malvarlığı unsurlarının, hak ve alacaklarının iflâs masasında toplanması esastır.

Buna karşılık, kanun koyucu, kripto varlık hizmet sağlayıcının iflası halinde müşteriye tanınan korumanın kapsamını özel bir düzenlemeyle genişletmiştir. 6362 sayılı Kanun’da açıkça müşteri varlıklarının şirket malvarlığından ayrı olduğu ve kayıtlarının da bu ayrılığa uygun şekilde tutulması gerekliliği hükme bağlanmıştır.

SPKn m. 35/C/6’ya göre KVHS platformlarının müşterilerinin kripto varlıklarını kendilerine ait soğuk veya sıcak cüzdanlarda muhafaza etmesi asıl kuraldır. Ancak müşteri dilerse işlem yapmak veya kripto varlık saklama hizmetinden faydalanmak için kripto varlıklarını platforma transfer edebilir. Nitekim anılan SPKn m. 35/C/6’ya göre,

²²⁹Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s. 1073

²³⁰Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s. 1073

²³¹Gülbüz Usluel Aslı, Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticari Sırların Korunması, (Vedat Kitapçılık İstanbul 2009), s. 200

Kanun koyucu, kripto varlık hizmet sağlayıcısının iflas etmesi durumunda müşterilerin korunması hususunu özel bir hükümle daha geniş bir çerçevede ele almıştır. SPKn 35/C/6. maddesi uyarınca, kural olarak kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilere ait kripto varlıkları, müşterilerin kendi sıcak veya soğuk cüzdanlarında tutulmalıdır. Fakat müşteri, ister işlem gerçekleştirmek ister kripto varlık saklama hizmetinden yararlanmak amacıyla olsun, talep etmesi hâlinde kripto varlıklarını hizmet sağlayıcının platformuna aktarabilmektedir.

SPKn m. 35/C/6 hükmünde açıkça kripto varlıkların saklanması söz edilmekle birlikte, uygulamada saklama hizmeti yalnızca varlığın muhafazasıyla sınırlı değildir. Bu kapsamda, kripto varlığa erişim için gerekli olan özel anahtarların korunması ya da çoklu imza yöntemleriyle erişimin sağlanması gibi hizmetler de saklama faaliyetinin bir parçası olarak sunulabilmektedir.

Buna karşılık, müşterilerin kripto varlıklarını saklama hizmeti almak ya da alım-satım işlemleri gerçekleştirmek amacıyla kripto varlık hizmet sağlayıcısına devretmeleri durumunda, söz konusu varlıklar için SPKn m. 35/C/7 hükmüyle ayrı ve özel bir hukuki rejim kabul edilmiştir. Başka bir ifadeyle, müşterinin bu amaçlarla platforma aktardığı kripto varlıklar, genel hükümlere değil, anılan maddede düzenlenen özel kurallara tabi tutulmaktadır. SPKn m. 35/C/7 uyarınca, müşterilere ait kripto varlıkların ayrıştırılması ilkesi açıkça kanunî güvence altına alınmıştır. Anılan bu düzenlemeye göre, müşterilere ait nakitler ve kripto varlıklar, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kendi malvarlığından ayrı bir şekilde değerlendirilir ve muhasebe kayıtları da bu ayrılığı yansıtabilecek biçimde tutulur. Müşterilerin, herhangi bir sebeple kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde bulunan nakit ve kripto varlıkları; hizmet sağlayıcının borçlarından dolayı -kamu alacakları dâhil olmak üzere- haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dahil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamaz. Aynı şekilde, kripto varlık hizmet sağlayıcısının malvarlığı da müşterilerin borçları nedeniyle bu tür işlemlere konu edilemez. Bu yönüyle KVHS’lerde de, aracı kurumlara benzer şekilde müşteri varlıklarının şirket aktifine dâhil olmadığı esas geçerlidir.

SPKn m. 35/C/6 ve 35/C/7 hükümleri ile müşteri ile kripto varlık hizmet sağlayıcısı arasındaki sözleşmeye ilişkin düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde iki temel sonuca ulaşılmaktadır. İlk olarak, işlem yapılması veya saklama hizmeti sunulması amacıyla KVHS'ye devredilen kripto varlıklar ile müşterilerin KVHS'den olan nakit alacakları, hizmet sağlayıcının genel malvarlığından ayrılan ve kendine özgü bir “özel malvarlığı” niteliği taşımaktadır. İkinci olarak ise, müşteri ile KVHS arasındaki hukuki ilişkinin, klasik sözleşme tiplerinden biriyle birebir örtüşmediği; bu nedenle söz konusu ilişkinin önceki bölümlerde bahsettiğimiz gibi kendine özgü (*sui generis*) bir iş görme sözleşmesi olarak nitelendirilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Bu sebeple, sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların da bu özel nitelik dikkate alınarak sözleşme hukuku çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.²³²

SPKn m. 35/C/7 hükmüyle, müşterilere ait kripto varlıklar ile platformda gerçekleştirilen işlemler nedeniyle doğan ve hizmet sağlayıcı nezdinde tutulan para alacaklarının gerek muhasebe düzeni gerekse hukuki nitelik bakımından KVHS'nin kendi malvarlığından tamamen ayrıldığı kabul edilmiştir. Bu çerçevede, başkasına ait bir malvarlığının yönetilmesine özgülenmiş, özel ve sınırlı bir hukuki sistem benimsenmiş; müşterilere ait kripto varlıklar ile nakit alacakların, cebri icra işlemlerine ve rehin tesisine yönelik iradi tasarruflara konu edilemeyen, koruma altına alınmış bir özel malvarlığı²³³ oluşturduğu sonucuna varılmıştır.²³⁴

Bankacılık ve sermaye piyasası mevzuatında da müşteri varlıklarının açıkça ayrıştırıldığı görülmektedir. Buna göre, aracı kurumların, müşterilere ait sermaye piyasası araçları ve nakdi, kendi malvarlıklarından ayrı olarak izlenir. Müşterilere ait nakit ve sermaye piyasası araçları, aracı kurumun aktifine dâhil değildir; yalnızca muhasebesel değil, hukuki olarak da ayrıdır. Müşterilere ait sermaye piyasası araçları ve nakitler, aracı kurumun borçları nedeniyle haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez. Aracı kurumun iflası veya borçları sebebiyle müşteri varlıklarına cebri icra uygulanamaz. Müşteri nakitlerinin bankalarda tutulması zorunludur ve bu varlıklar Takasbank ve

²³²Han, s.108-109

²³³Özel malvarlığı, bir kişinin malvarlığının içinde özel bir yararlanma ve yönetim rejimine tabi malvarlığı unsurlarını ifade eder. Özel malvarlığı kavramı hakkında bkz. Ayiter Nuşin, Mamelek Kavramı ve Üzerinde İncelemeler (Sevinç Matbaası1968) 29-30; Önay Işık, Medeni Hukukta İkame ve Kaim Değer Kavramları (On İki Levha Yayıncılık 2022) 79

²³⁴Han, s.109

Merkezi Saklama Kuruluşu (MKK) nezdinde korunur. Aracı kurum müşterilerinin nakdi doğrudan aracı kurumda değil, bankalar ve MKK nezdinde tutulur. (SPKn m.46) Bankalar nezdindeki mevduat ise, banka ile müşteri arasında alacak hakkı doğurur. Mevduat bankanın mülkiyetine geçer; müşteri ayni değil, nispi (alacak) hak sahibidir. Mevduat ve katılım fonları belirli limitler dâhilinde sigorta kapsamındadır. Bankalarda müşteri varlıklarının korunması, ayırıştırma yoluyla değil, mevduat sigortası mekanizmasıyla sağlanır. Bankanın iflası hâlinde müşteriler alacaklı sıfatıyla iflas masasına katılır, mevduat iflas masasına girer; müşteriler de ayırma hakkına değil, alacaklı sıfatına sahiptir. (5411 BDDK m.61-63-106)

Söz konusu ayırmanın KVHS’ler bakımından daha ileri götürüldüğünü söyleyebiliriz. Bu durum, KVHS nezdindeki müşteri varlıklarının klasik alacak hakkı seviyesinin ötesine taşındığını göstermektedir. Ayrıca, müşteri kripto varlıklarının şirket malvarlığından ayırıştırılması ilkesi, yönetim kurulunun sadakat ve özen borcunu da somutlaştırır nitelikte bir düzenlemedir.

3.3.2. İflas Halinde Ayırıştırma İlkesinin TBK m. 509 ve İİK m. 96 Kapsamında Değerlendirilmesi

KVHS ile müşteri arasındaki ilişkinin kendine özgü (*sui generis*) bir iş görme sözleşmesi olması nedeniyle, vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümler ancak sözleşmenin niteliğiyle bağdaştığı ölçüde uygulanabilir. Bu çerçevede, KVHS ile müşterisi arasındaki ilişkinin vekâlet sözleşmesine dayandığı şekliyle ele alırsak vekilin iflası hâlinde müvekkilin iflas masasındaki durumunun çıkarma hakkını düzenleyen TBK m.509 hükmü karşısında uygulanabilirliği sorunu söz konusu olmaktadır. SPKn m. 35/C/7 ile müşteri malvarlığını şirketin malvarlığından açıkça ayırmaktadır. Söz konusu “ayırma hakkı” tanınmamış olsaydı, müşterinin kripto varlıklarını iflas masasından çıkarabilmesini yalnızca vekâlet hükümlerine dayanarak kabul etmek güç olurdu. Zira ilgili düzenleme, koruma alanını dar tutmakta; çıkarma hakkını yalnızca belirli malvarlığı unsurları için ve müvekkilin tüm borçlarını ifa etmesi şartına bağlamaktadır. Kripto varlıkların hukuki niteliği dikkate alındığında, bu hükme dayanılarak bir talepte bulunulması da kolay kabul edilemeyecektir. Bu nedenle, müşterilere tanınan ayırma hakkının, TBK m.509/3’de hükme bağlanan “iflas masasından çıkarma hakkına” kıyasla daha güçlü ve etkili bir koruma sağladığı açıktır. Ayrıca ayırma hakkı, kural olarak müşterinin talebine gerek

olmaksızın iflas idaresince resen dikkate alınırken; çıkarma hakkı ancak belirli koşullar altında ve talep üzerine kullanılabilir.²³⁵

Bir diğer yandan, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketin iflası halinde müşterilerin varlıklarının şirket varlığından ayrılması hususunun ileri sürülme şekline ilişkin herhangi bir Kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Söz konusu halde malvarlığının ayrılmasına ilişkin olarak genel kuralların uygulanabileceği düşünülebilir.

Ayrılma hakkı, müşterinin kripto varlıklarını iflas masasına kaydettirmeye gerek olmaksızın ve diğer alacaklılarla birlikte sıraya girmeden, doğrudan doğruya iflas masasına dahil edilmeyen malvarlığı üzerinde, herkese karşı ileri sürebileceği güçlü bir koruma sağlar. Bu hakkın ileri sürülmesi bakımından İİK m. 96'daki usulün esas alınması gerekir. Anılan hükme göre, “borçlunun elindeki bir mal üzerinde üçüncü kişinin mülkiyet veya rehin hakkı iddiası varsa, bu durum icra tutanağına geçirilir ve taraflara bildirilir.” SPKn m. 35/C/7 uyarınca KVHS'nin müşteri varlıklarını muhasebesel olarak kendi malvarlığından ayrı izlemesi gerektiğinden, iflas hâlinde de bu varlıklar kıyasen “üçüncü kişinin malı” olarak değerlendirilecektir. Kayıtların gereği gibi tutulmaması ya da iflas idaresinin bu ayrımı göz ardı etmesi durumunda ise müşteri, ayrılma hakkını bizzat ileri sürebilecektir.²³⁶

²³⁵Han, s.111-112

²³⁶Kurt Konca Nesibe/ Selçuk Seyhan, Kripto Varlık Alacaklarına İlişkin Davalarda Görevli Mahkeme, (2023) 166 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 61, s. 95

4. BÖLÜM

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN GETİRİLEN YENİLİKLER

4.1. GENEL OLARAK

7518 sayılı Kanun akabinde çıkarılan kripto varlık hizmet sağlayıcıların kuruluş ve faaliyet esasları ile çalışma usul ve esaslarını ayrıntılı olarak düzenleyen III-35/B.1 ve III-35/B.2 sayılı Tebliğlerde anonim şirket şeklinde kurulması zorunlu olan kripto varlık hizmet sağlayıcıların zorunlu organı olan yönetim kurullarının da görevleri ve yükümlü oldukları hususlar düzenlenmiştir.

III-35/B.1 sayılı Tebliğin tanımlar başlıklı dördüncü maddesinin birinci fıkrasının (aa) bendindeki tanıma göre, yönetici, yönetim kurulu üyelerinden genel müdür ve yardımcılara, personelin çalıştığı birimlerin üst düzey yöneticilerine kadar geniş bir kapsamı içerir. Ayrıca, bu birimlerde yöneticilerle personel arasında yer alan her düzeydeki personel de yöneticilik kapsamına dâhil edilmiştir. Böylece Tebliğ ile yönetim kuruluna ilişkin sorumluluğun kimleri kapsadığının sınırları çizilmiştir.

TTK, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu genel olarak özen, sadakat ve gözetim yükümlülükleri üzerinden düzenlemektedir (m.369, m.375 vd.). Buna karşılık, III-35/B.1 Tebliği kripto varlık piyasasının yüksek riskli ve dijital altyapıya dayalı yapısını dikkate alarak, yönetim kurullarına özel, ağırlaştırılmış ve teknik sorumluluklar yüklemiştir.

Bu çerçevede, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının klasik anonim şirket yönetim kurulundan daha geniş, daha proaktif ve daha düzenleyici odaklı olduğunu söyleyebiliriz. Tebliğ düzenlemesi ile TTK’da düzenlenen yönetim kurulunun geleneksel özen ve sadakat yükümlülüğünün aşıl原因 olarak yönetim kurullarına hem teknolojik risk yönetimi hem de yatırımcı güveni sağlama görevleri yüklenmiştir. Tebliğ, yönetim kurullarını “düzenleyiciyle birlikte yatırımcı koruma mekanizmasının aktörü” konumuna taşımış, yönetim kurulu üyelerinin

sorumluluğu sektörel riskleri gözetme yükümlülüğü ile ağırlaştırılarak sorumluluk şirket içi bir mesele olmaktan çıkarılıp kamusal bir güven meselesi haline getirilmiştir.

4.2. THODEX VAKASI VE KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARINA ETKİSİ

Thodex, 2017 yılında kurulmuş bir kripto varlık alım-satım platformudur. 2021 yılı Nisan ayında şirketin internet sitesi üzerinden yapılan duyuruda bakım ve yatırım süreci gerekçesiyle işlemlerin geçici olarak durdurulduğu bildirilmiş; ancak kısa süre içinde şirketin faaliyetlerini kalıcı biçimde sonlandırdığı, kurucusu ve yöneticisi Faruk Fatih Özer'in yurt dışına kaçtığı ve kullanıcıların platformda tuttukları kripto varlıklara erişemedikleri anlaşılmıştır. Yapılan soruşturma neticesinde Faruk Fatih Özer hakkında “örgüt kurma”, “nitelikli dolandırıcılık” ve “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçlarından dava açılmış; yargılama sonucunda sanık, 2023 yılında 11 bin 190 yıl 6 ay hapis cezasına²³⁷ çarptırılmıştır.

Bu olay, yaklaşık 400.000 yatırımcının mağduriyetine yol açmış, dijital varlık piyasalarında güven sorununun ve regülasyon eksikliğinin kamuoyunda geniş biçimde tartışılmasına neden olmuştur.²³⁸

Thodex olayı, Türkiye’de kripto varlık hizmet sağlayıcılarına yönelik olarak bütüncül bir hukuki çerçevenin oluşturulması yönündeki baskıyı artırmış ve regülasyon sürecinin hızlanmasında belirleyici bir etki yaratmıştır. Olay sonrasında, özellikle platformların denetlenebilirliği, mali yeterlilikleri, kullanıcı varlıklarının güvenli biçimde saklanması ve bilgi sistemlerinin güvenliği gibi temel alanlarda yasal boşluklar gündeme taşınmıştır.

Thodex vakası, kripto varlık piyasalarının düzenlemeye tabi olmamasının yol açtığı sistemik riskleri somut biçimde ortaya koymuştur.²³⁹ Bu bağlamda, kamu gücünün

²³⁷<https://www.aa.com.tr/tr/gundem/istinaf-thodexin-kurucusu-faruk-fatih-ozerin-dolandiricilik-davasinda-kararini-verdi/3467025> (Erişim tarihi: 05.02.2026)

²³⁸Polat Mehmet Bahadır, Blockchain Teknolojisi Ve Kripto Varlıkların 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi 2023, Kırklareli Üniversitesi SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı), s.160

²³⁹Sarıkaya Samet, Kripto Varlık Dolandırıcılığı, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2023) (AndHD), 9(2), s. 570

koruyucu mekanizmalarının devreye girmemesi durumunda bireysel yatırımcıların ağır şekilde zarar görebileceği görülmüştür.

Bu doğrultuda, 2025 yılında yürürlüğe giren Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına yönelik Tebliğler, KVHS'lere ağır yükümlülükler öngören kapsamlı bir düzenleme getirmiştir. Bu çerçevede; faaliyete başlamadan önce SPK'dan izin alma, asgari sermaye yeterliliği, müşteri varlıklarının ayrı hesaplarda saklanması, siber güvenlik ve bilgi sistemleri yönetimi, iç kontrol, risk yönetimi ve uyum birimi oluşturma, raporlama ve denetim yükümlülükleri gibi birçok alanda düzenlemeye gidilmiştir. Bu yükümlülüklerin gerekçeleri arasında özellikle Thodex ve benzeri olayların tekrarının önlenmesi, yatırımcıların korunması ve piyasa istikrarının sağlanması yer almaktadır.

Sonuç olarak Thodex olayı, Türkiye'de kripto varlık piyasalarının hukuki alt yapısının geliştirilmesi yönündeki reformların temel itici gücü olmuştur.²⁴⁰ Olay sonrasında yürürlüğe giren düzenlemeler, kripto varlık hizmet sağlayıcılara ağır yükümlülükler getirmekle birlikte bu yükümlülükler, piyasanın güvenilirliğini artırma ve yatırımcıları koruma açısından gerekli olmakla birlikte, uygulamada piyasa aktörlerinin teknik ve ekonomik olarak bu yükümlülüklerle uyum sağlayabilmeleri açısından dikkatle tasarlanmalıdır.

4.3. KRIPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Sorumluluk, bir zararın ortaya çıkması halinde bu zarardan kimin yükümlü olduğunu belirleyen ve zarar görene, zarara sebep olana karşı zararının giderilmesini isteme imkânı tanıyan hukuki kurallar bütünüdür. Bu çerçevede sorumluluk, kusura dayalı olarak bir fiil veya işlem sonucunda meydana gelen zararın tazmin edilmesini kapsayabileceği gibi, borçlunun borcunu yerine getirmemesi durumunda alacaklının alacağını cebri icra yoluyla elde edebilme yetkisini de içerebilir. Bu bağlamda anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu, kanun veya esas sözleşme ile kendilerine yüklenen görevleri kusurlu biçimde yerine getirmemeleri halinde doğmakta; bu kusurun

²⁴⁰Kripto varlık hizmet sağlayıcıların sistemlerinin güvenli bir şekilde yönetilebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmak, önlemleri almak ve gerekli iç kontrol birim ve sistemlerini oluşturmakla ilgili kanun teklifi için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/Kanun-Teklifleri-Sonuc> (Erişim tarihi: 05.0.2026)

üyeye atfedilebilmesi durumunda, yönetim kurulu üyeleri söz konusu zararlardan şahsen ve sınırsız olarak sorumlu tutulabilmektedir.²⁴¹

Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu üç temele dayanmaktadır. Öncelikle bu sorumluluk kusura bağlıdır; başka bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri kusurları bulunmadıkça sorumlu tutulamazlar. İkinci olarak, söz konusu sorumluluk kural olarak sözleşmeden kaynaklanır. Zira yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki hukuki ilişki, çoğunlukla vekâlet sözleşmesi niteliği taşımakta (bazı durumlarda hizmet veya sui generis bir sözleşme olarak da nitelendirilebilmekte) ve bu durum, üyelerin fiillerinin esasen haksız fiil kapsamında değerlendirilmesini engellemektedir. Son olarak, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu kanundan doğan bir müteselsil sorumluluk türüdür. TBK'nın genel hükümleri çerçevesinde bu sorumluluğun ortadan kaldırılması veya aksinin kararlaştırılması mümkün değildir. Bununla birlikte, müteselsil sorumluluğa ilişkin bu düzenlemenin her durumda mutlak nitelik taşıdığı da söylenemez.²⁴²

TTK, bu yaklaşımı esas alarak yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu konusuna özel bir ağırlık vermiş ve pay sahiplerinin çıkarlarının etkin biçimde korunabilmesi amacıyla, sorumluluğun doğduğu hâller ile bu sorumluluğun sona ermesine yol açan durumları ayrıntılı şekilde düzenlemiştir. Kanunun bu yöndeki tercihi, bir yandan şirket adına görev yapan yöneticileri daha dikkatli ve özenli davranmaya yönlendirirken, diğer yandan piyasalarda güven ortamının tesis edilmesine ve sermaye piyasasının sağlıklı gelişimine katkı sunmaktadır.²⁴³

TTK'nın 549 ila 561. maddeleri arasında, hukuki sorumluluğa ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Ayrıca, 562 ve 563. maddelerde cezai sorumlulukla ilgili hükümler

²⁴¹Akdağ Güney, s.165-167; Çamoğlu Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010), s.9-10

²⁴²Helvacı Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu (Hukuki Sorumluluk), (Beta Basım Yayım, İstanbul 2001), s. 37; Bozkurt Tamer, Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğu: Üyelerin Özellikle Doğrudan Doğruya Verdikleri Zararlardan Doğan Sorumlulukları ve Yargı Uygulaması, (TBB Dergisi 2009, S.83), s. 156-158; Şener Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, (Adalet Yayınevi, Ankara 2015), s. 413-417

²⁴³Üçışık/ Çelik 2013, s. 509

bulunmaktadır. 549 ila 554. maddeler ise sorumluluk doğuran durumları detaylı bir şekilde sıralamaktadır.

4.3.1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunun Şartları

Yönetim kurulu, anonim şirketin idare ve temsil organıdır, ancak eğer yönetim kurulu bulunmazsa bu durum şirketin feshi için bir neden oluşturur. (TTK m. 530)

Helvacı, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu, Türk Medeni Kanunu²⁴⁴'ndaki (TMK m. 48) organ sorumluluğu olarak değerlendirir. Bu görüşe göre, yönetim kurulu üyeleri üçüncü şahıslara karşı doğrudan sorumlu değildirler, bu da sorumluluklarının organ sorumluluğu olduğunu göstermektedir.²⁴⁵

TTK m.553'te, kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurlarının sorumluluğu düzenlenmiştir. Özellikle m. 553/3'te, kontrol dışında kalan veya kanuna aykırılıklar nedeniyle kimsenin sorumlu tutulamayacağı belirtilmiştir. Bu durumda, bir yönetim kurulu üyesinin önceki üyelerin eylemlerinden dolayı sorumlu tutulabilmesi için kişisel bir kusurunun olması gerekmektedir.²⁴⁶ Bu düzenlemeye göre, kurucular, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler, kanuna ve esas sözleşmeye aykırı hareket ettiklerinde, kusurlarıyla şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara verdikleri zarar nedeniyle sorumlu olurlar. Bu da göstermektedir ki, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu, diğer tazminat hukuku düzenlemeleri ile benzer nitelikte olup, zarar, kanuna aykırılık, kusur ve illiyet bağı koşullarına bağlıdır.²⁴⁷

²⁴⁴Türk Medeni Kanunu: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, RG 08.12.2001/24607

²⁴⁵Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 32

²⁴⁶Çamoğlu, (Çamoğlu, Sorumluluk), s. 177

²⁴⁷Akdağ Güney, s. 185. Hukuki sorumluluk şartları için bkz. Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, (Yetkin Yayınevi, Ankara 2015); Kılıçoğlu Ahmet, Borçlar Hukuku, (Turhan Kitabevi, Ankara 2016); Oğuzman Kemal ve Öz Turgut, Borçlar Hukuku, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016)

4.3.1.1. Sorumluluğun şartları²⁴⁸

4.3.1.1.1. Kanun veya Esas Sözleşmeye Aykırılık: Kanuna aykırılığa örnek olarak; şirketle işlem yapma ve rekabet etme yasağı veya şirkete borçlanma yasağına aykırılık gösterilebilir. Ayrıca; maddenin lafzı gereği “kanun” olarak sadece TTK’nın değil, Sermaye Piyasası Kanunu, Bankacılık Kanunu, Vergi Kanunu gibi sair kanunların da kapsam dâhilinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Kanuna veya esas sözleşmeye aykırı olarak bir yükümlülüğün ihlal edildiği iddiasının davacı tarafından ispatlanması gerekmektedir.

4.3.1.1.2. Kusur: Yönetim Kurulu üyelerinin yükümlülüklerini kasten veya ihmalle yerine getirmemeleri halinde kusur gerçekleşmiş sayılacaktır. Kusurun derecesine yani davranışın, fiilin kast ile veya ihmalen olmasına göre ilgili yönetim kurulu üyesinin bireysel sorumluluğu farklılık gösterebilir, zira yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu şahsi sorumluluktur. Kusurunun olması şartıyla, her bir yönetim kurulu üyesinin meydana gelen zarardan kusuru oranında tüm malvarlığı ile şahsen sorumluluğu söz konusudur.²⁴⁹ Ancak; yönetim kurulu üyesi özen yükümlülüğüne uygun davranmış olmasına rağmen yine de zarar meydana gelmişse, bu durumda yönetim kurulu üyesinin sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Bu sebeple de özen yükümlülüğünün tespiti önem arz etmektedir. TTK’nın 369.maddesinde yönetim kurulu üyelerinin göstermesi gereken özen derecesi “*tedbirli bir yöneticinin göstermesi gereken özen*” olarak belirlenmiştir.

TTK’nın 369. maddesinin gerekçesi uyarınca, “tedbirli yönetici”; görevi yerine getirebilmek için yetkin, ilgili bilgileri değerlendirebilecek durumda, uygulama ve gelişmeleri izleyebilecek ve denetleyebilecek yetenek ve öğrenime sahip olan kişidir. Tedbirli bir yöneticinin göstermesi gereken özenin tespitinde önemli olan bir husus da yönetim kurulu üyesinin icrada görevli olup olmadığıdır. Zira imza yetkisi olmayan bir yönetim kurulu üyesinden beklenen özen derecesi, icrada görevli olan bir yönetim kurulu üyesinden daha düşük olacaktır.²⁵⁰ Bununla birlikte, yönetim kurulu üyesinin icrada görevli olmaması, onu sorumluluktan peşinen muaf tutmayacaktır. İlgili yönetim kurulu

²⁴⁸Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği’nin kullanımı için Hergüner Bilgen Özeke Avukatlık Ortaklığı tarafından hazırlanmıştır. (<https://yud.org.tr/2021/05/28/16215/>) (Erişim tarihi: 03.02.2026)

²⁴⁹Çamoğlu, (Çamoğlu, Sorumluluk), s. 111

²⁵⁰Yargıtay 11. HD. 17.12.1974, E. 3677, K. 3733

üyesinin bilgisi veya tecrübesi, şirket işleyişine dair belirli bir konuda eksik ise, bu noktalarda uzmanlara danışıp görüşlerini alması gerekmektedir.²⁵¹

Tedbirli yönetici ölçüsü, yönetim kurulu üyelerinin, kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde karar verirken "işadamı kararı" (business judgement rule) ilkesine dayalı olarak takdir yetkilerini kullanmalarını kabul eder. Bu ilkeye göre, yönetim kurulu üyeleri, bir karar almadan önce gerekli araştırmaları yapmalı, ilgililerden bilgi toplamalı ve doğru bir şekilde analiz etmelidir. Eğer bu süreç doğru bir şekilde izlenmiş ve karar alınmışsa, şirket zarar etmiş olsa bile, bu durum özensizlik olarak değerlendirilemez, çünkü tüm gerekli özen gösterilmiş ve karar, mantıklı bir değerlendirme sonucu verilmiştir.²⁵²

Yönetim kurulu üyesinin sorumluluktan muaf tutulmasını sağlayacak önemli bir düzenleme, TTK'nın 392. maddesinde yer alır. Bu maddeye göre, her yönetim kurulu üyesi, şirketin tüm faaliyetleri hakkında bilgi alma, soru sorma ve inceleme yapma hakkına sahiptir. Üyeler, yönetim kuruluna defter, kayıt, sözleşme, yazışma veya herhangi bir belge sunulmasını isteyebilir ve bu belgelerin incelenmesi engellenemez. Ayrıca, yöneticiler veya çalışanlardan bilgi alma hakkı da kısıtlanamaz. Bu şekilde, bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması, yönetim kurulu üyesini sorumluluktan kurtarabilir. Ancak, bu hakkın kullanılmaması, yönetim kurulu üyesinin sorumlu olmasına yol açabilir.

Genel kural sorumluluğun kusura dayanmasıdır, ancak 7518 sayılı Kanun ile kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketler bakımından, TBK'nın 71.maddesinde düzenlenen tehlike sorumluluğuna açık bir gönderme yapılarak kusura dayanmayan bir sorumluluk rejimi benimsenmiştir. Buna göre, söz konusu şirketlerin faaliyetlerinden doğan zararlar açısından, zarar verenin kusurunun varlığı aranmaksızın kusursuz sorumluluk söz konusu olacaktır. Kanun koyucu aşağıda ayrıntılı olarak ele alacağımız üzere, bu şirketlerin yürüttüğü faaliyetlerin yüksek risk içermesini dikkate alarak kripto varlık hizmet sağlayıcılar için müstakil bir sorumluluk sistemi kurmamış; bunun yerine TBK m.71'de öngörülen tehlike sorumluluğu çerçevesinde, meydana gelen zararlardan yönetim kurulunun kusursuz sorumluluğunu esas almıştır.

²⁵¹Ayan, s.11

²⁵²Gerekçe TTK madde 369/1

4.3.1.1.3. Zarar: İlgili ortaklığın, ortakların veya alacaklıların malvarlığında azalma meydana gelmesiyle zarar meydana gelmiş sayılacaktır.

Yönetim kurulu üyesi diğer pay sahiplerine veya alacaklılara doğrudan zarar verir ise, verdiği bu zarar tazminat olarak yönetim kurulu üyesi tarafından karşılanır. Doğrudan zarar, kavram olarak yönetim kurulu üyelerinin, kanun ve esas sözleşmeden doğan yükümlerine aykırı olarak kusurlu fiil ve işlemleri sonucunda pay sahipleri ve şirket alacaklılarını bizzat ve doğrudan doğruya zarara uğratmalarındır. Burada şirketin ayrıca zarara uğramış olmasına gerek bulunmamaktadır.

Yönetim kurulu üyesi diğer pay sahiplerine veya alacaklılara dolaylı zarar verir ise, verdiği bu zarar da tazminat olarak yönetim kurulu üyesinden karşılanır. Dolaylı zarar, yönetim kurulunun veya bir yönetim kurulu üyesinin şirketin malvarlığını kötüleştiren her türlü fiil ve işlemleri olarak çok geniş yorumlanabilir. Doğrudan zararda tazminat pay sahibine ödenirken, dolaylı zararda tazminat şirkete ödenir.

4.3.1.1.4. İliyet Bağı: Söz konusu zararın, yönetim kurulu üyesinin kanuna ve esas sözleşmeye aykırı fiillerinden dolayı oluşması gerekmektedir.

4.3.1.2. Yönetim Yetkisinin Bölünmesi ve Devri Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu

Esas sözleşmede özel bir düzenleme varsa, yönetim yetkisi yönetim kurulu üyeleri arasında paylaşılabilir. Ancak, bu tür bir bölüşüm yalnızca esas sözleşmeye dayalıysa geçerlidir, sözleşmede böyle bir hüküm yoksa, yapılan görev bölüşümü sadece iç ilişkiye yöneliktir.²⁵³

Yönetim yetkisi, üyeler arasında kişi bazında ya da kurul ve komiteler oluşturularak dağıtılabilir.²⁵⁴ Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu genel olarak aynıdır, ancak yetki bölündüğünde, icracı ve icracı olmayan üyeler arasında sorumluluk farkları ortaya çıkabilir. İcracı üyeler, yönetim kurulunun yönetim ve idare fonksiyonlarına daha fazla

²⁵³Arslan İbrahim, Anonim Sirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması (Yetkinin Sınırlandırılması), (Konya, Mimoza Yayınevi, 1994), s.58

²⁵⁴İmregün Oğuz, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, (İstanbul 1979), s. 347; Pulaşlı, Sirketler Şerhi C.1, s.437

katkı sağlarken, icracı olmayan üyeler daha az sorumluluk taşır.²⁵⁵ Şunu belirtmek gerekir ki, esas sözleşmede hüküm bulunmaksızın yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında yönetim yetkisini bölmüş iseler bu halde, yönetim kurulu üyelerinin tamamı dış ilişkide sorumlu olurlar.²⁵⁶ Eğer esas sözleşmede hüküm yoksa ve yönetim kurulu üyeleri yetkiyi kendi aralarında bölerse, tüm üyeler dış ilişkide eşit derecede sorumlu olur. TTK'ya göre, kendilerine kusur atfedilemeyen yönetim kurulu üyeleri, kontrolleri dışındaki olaylardan sorumlu tutulmazlar.²⁵⁷

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'de yönetim yetkisinin devri iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimi faaliyetleri kapsamında düzenlenmiştir. Tebliğ'in 43.maddesinde iç denetim faaliyetine ilişkin olarak kurulacak iç denetim biriminin yönetimine ilişkin yetkilerin yönetim kurulu tarafından en az iki yönetim kurulu üyesine devredilebileceği; 44.maddesinde kurulan iç kontrol biriminden sorumluluğun icracı bir birimden sorumlu olmayan bir yönetim kurulu üyesine devredilebileceği düzenlenmiştir. Risk yönetimi faaliyetleri kapsamında ise yetki devri, hazırlanan kurtarma planının uygulanması amacıyla yönetim kurulu tarafından en az biri genel müdür yardımcısı düzeyinde olmak üzere iki personelin bu plandan sorumlu olarak atanması şeklinde düzenlenmiştir.

4.3.1.3. Farklılaştırılmış Teselsül

TTK'nın 557. maddesine göre, birden fazla kişi aynı zararı tazmin etmekle yükümlü olduğunda, her biri zarar nedeniyle yalnızca kendi kusuruna ve durumuna bağlı olarak sorumlu tutulur. Yani, her yönetim kurulu üyesi, aynı zarara neden olan olayda, kusuru ve koşullar doğrultusunda zararın bir kısmından, diğer üyelerle birlikte müteselsilen sorumlu olabilir. Ancak, sadece zarar verenin sorumluluğunun söz konusu olduğu durumlarda, yalnızca o kişi zarar verdiği için sorumlu tutulur. Bu sistem, zararın kimin tarafından ve nasıl verildiğine göre sorumluluğun paylaşılmasını sağlar.²⁵⁸

²⁵⁵Hacımahmutoğlu Sibel, AT ve Türk Hukukunda Anonim Ortaklığın Karar Alma Sürecinde Yönetim Kurulunun Yapısı ve Çalışanların Katılımı, (Yetkin Basım Yayım, Ankara 2008), s.91

²⁵⁶ Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.1, s. 438

²⁵⁷Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği'nin kullanımı için Hergüner Bilgen Özeke Avukatlık Ortaklığı tarafından hazırlanmıştır. (<https://yud.org.tr/2021/05/28/16215/>) (Erişim tarihi: 03.02.2026)

²⁵⁸Doğan Beşir Fatih, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, (Vedat Kitapçılık İstanbul 2011), s.254

4.3.2. Özel Hükümler Uyarınca Öngörülen Sorumluluk Doğuran Haller

4.3.2.1. Belge ve Beyanların Kanuna Aykırı Olmasından Doğan Sorumlulukları

TTK m.549 hükmüne göre, şirketin kuruluşu, sermaye artırımı, birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerde, izahnamelerde veya beyanlarda yanlışlık, hile, sahtecilik, gerçeği saklama veya diğer kanuna aykırılıklar bulunursa, bu belgeleri düzenleyenler ve bu eylemlere kusurlu şekilde katılanlar zarardan sorumlu olur. Madde, sadece izahnameyi değil, halka açılma sürecindeki tüm belgeleri kapsar.²⁵⁹

Sorumluluğun doğması için genel olarak hukuka aykırılık, zarar, kusur ve uygun illiyet bağının varlığı aranır. Hukuka aykırılık, düzenlenen belgeler ile yapılan beyanların kanuna aykırı nitelik taşımasından kaynaklanır. Ancak kusur bakımından hüküm özel bir ayırım öngörmüştür. Buna göre, söz konusu belgeleri düzenleyenler ile beyanları yapanlar açısından kusurun varlığı aranmamış ve bu kişiler bakımından kusursuz sorumluluk kabul edilmiştir. Buna karşılık, bu fiillere katılanların —örneğin yardımcı konumundaki kişilerin— sorumlu tutulabilmeleri için kusur şartının gerçekleşmesi gerekmektedir. Öte yandan, “düzenleyen” ve “katılan” kavramlarının kapsamının uygulama ve öğreti tarafından somutlaştırılacağı gerekçede özellikle belirtilmiştir. Ayrıca hükümde sayılan belge ve beyanların sınırlı sayıda olmadığı, yani örnekleyici nitelik taşıdığı kabul edilmektedir.²⁶⁰

4.3.2.2. Sermaye Taahhüdü ve Ödemelerle İlgili Yanlış Beyanlardan ve Sermaye Yeterliliğinden Doğan Sorumluluk

TTK m.550, anonim şirketlerde sermaye taahhütleri ve ödemelerle ilgili sorumlulukları düzenlemektedir. Maddeye göre, sermaye taahhüt edilmeden ya da ödenmeden aksi gösterilmişse, bu durumda şirketin yönetim kurulu üyeleri sorumlu tutulur ve zararı, faiziyle birlikte ödemekle yükümlü olurlar. Madde hükmündeki söz konusu durumların vuku bulması halinde, yönetim kurulu üyeleri, yapılan yanlış beyanlar ve taahhütler

²⁵⁹Gerekçe TTK m.549

²⁶⁰Oktay Kılıç, s.46

nedeniyle sorumlu tutulur ve zararları ödemek zorunda kalırlar. Özellikle, sermaye taahhüdünün ödenmeyeceğini bilen kişilerin taahhüdü kabul etmeleri de sorumluluk doğurur. Dolayısıyla hükümde yönetim kurulu üyeleri bakımından öngörölmüş özel bir sorumluluk halinin söz konusu olduğu görölmektedir.

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'e göre Kurul, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sermaye yeterliliği şartlarını yerine getiremediğini tespit ederse yönetim kurulu üyelerini görevden alabilir ve ilk genel kurul toplantısına kadar yerine yeni üyeler atayabilir. (m.54/1-d)

4.3.2.3. İzinsiz Olarak Halktan Para Toplanmasından Doğan Sorumlulukları (TTK m. 552)

TTK m. 552, yolsuzlukların önlenmesini hedefleyen bir düzenleme olup, özellikle halktan para toplama işlemlerine dair sıkı kurallar getirmektedir. Bu maddeye göre, SPK hükümleri saklı kalmak kaydıyla anonim şirket kurmak veya sermayesini artırmak amacıyla halktan para toplamak yasaktır. Yani, anonim şirket kurma veya sermaye artırımını için halktan para toplama işlemi yalnızca SPK mevzuatına uygun olarak yapılabilir. Hükümde, SPK'nın düzenlemeleri saklı tutulmuştur, bu da konunun daha detaylı şekilde SPK tarafından ele alınacağını ve belirli usul ve esaslara dayanması gerektiğini göstermektedir. Bu yaklaşım, halktan para toplanmasıyla ilgili denetimi ve düzenlemeyi SPK'ya bırakmakta, böylece daha kapsamlı ve ayrıntılı bir denetim mekanizması oluşturulmuş olmaktadır.²⁶¹

4.3.2.4. Şirket İçin Web Sitesi Açılmamasından veya İstenen Bilgilerin Yayımlanmamasından Doğan Sorumlulukları (TTK m. 1524)

TTK m. 397/4 gereğince, denetime tabi sermaye şirketleri, kuruluşlarının ardından ve ticaret siciline tescil edildikten sonra üç ay içinde bir internet sitesi açmak zorundadır. Bu sitede, kamuyu aydınlatma ilkesine uygun olarak yayımlanması gereken bilgiler de bulunmalıdır. Bu yükümlölük, şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kuruluna aittir. Ayrıca, TTK m. 1524'te, internet sitesinde yayımlanması gereken belirli konular da sıralanmıştır.²⁶²

²⁶¹Kaya Aslan/ Hızır Serdar, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun İlk İki Kitabı ile Getirilen Değişiklikler ve Yenilikler, (DMF Yayınları, Ankara2012), s. 106-107

²⁶²Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu 2014, s. 393

III-35/B.1 sayılı Tebliğ'in 24.maddesinde KVHS'lerin internet sitesi ve KAP (Kamuyu Aydınlatma Platformu) duyurularında yer alması gereken hususlar son derece ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda kripto varlık hizmet sağlayıcıları, yetkili oldukları faaliyet ve hizmetleri ile şirkete ilişkin tanıtıcı bilgileri KAP ve kendi internet sitelerinde ayrıntılı olarak yayımlamaktadır. Böylelikle, şeffaf bir şekilde kamuyu aydınlatma görevi de yerine getirilmektedir.

4.4. KRIPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GENEL HÜKÜMLER (TTK M. 553) UYARINCA HUKUKİ SORUMLULUĞU

TTK 553/1.maddesine göre, kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanun veya esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ihlâl ettikleri takdirde, anonim şirkete, pay sahiplerine veya şirket alacaklılarına zarar vermiş olurlar. Bu durumda, söz konusu kişiler sorumlu tutulur.

Yönetici, anonim şirketin işlemlerini yürüten, kararlar alan ve bu kararları uygulayan kişilerdir. İmza yetkisine sahip olanlar ve şirket adına hareket eden kişiler de bu kategoriye girer. Ticari mümessiller (temsilciler) ve genel yetkili vekiller de yönetici olarak kabul edilir. TTK m.553'te sorumlu tutulan kişiler, yalnızca belirli bir gruptan ibaret değildir. Bu sebeple, "fiili organ"lar da bu sorumluluğa dâhil edilir. Fiili organ, yönetim kuruluna resmi olarak seçilmemiş ve sicile tescil edilmemiş olmasına rağmen, fiilen şirketin yönetimi üzerinde etkisi olan ve yönetim kurulu kararlarına doğrudan ya da dolaylı olarak etki eden kişilerdir. Eğer bu fiili organın hareketleri veya ihmali sonucunda bir zarar meydana gelirse, TTK m. 553 uyarınca bu kişiler de sorumlu tutulabilir. Ancak, genel kurul yalnızca karar alma yetkisine sahip bir organ olup, icra organı değildir. Bu nedenle, sorumluluk yalnızca icra organına, yani yönetim kuruluna ve fiili organlara aittir.²⁶³

4.4.1. Sorumluluğun Temel Kaynakları

TTK m. 553'te belirlenen kişilerin sorumluluğu, esas olarak "*kanun veya esas sözleşme uyarınca kendilerine yüklenen yükümlülükleri kusurlu şekilde ihlâl etmeleri*" ne dayanır. Bu tür ihlaller, örneğin yönetim kurulunun eşit işlem ilkesine veya sermayenin

²⁶³Kaya ve Hızır, s. 107-108

korunmasına ilişkin yükümlülükleri ihlâl etmesi gibi durumlarla ortaya çıkabilir. Yönetim kurulu, yönetim ve temsil yetkilerini devretme hakkına sahiptir, ancak bu devrin geçerli olabilmesi için belirli şartlar gereklidir. Eğer yönetim kurulu, yetkilerini kanunla belirlenen sınırlara uygun şekilde devretmişse ve doğru organ veya kişiyi seçmişse, sorumluluk da devredilmiş olur. Ancak, bu şartlar yerine getirilmemişse, devredilen yetkiler geçerli sayılmaz ve yönetim kurulu yine sorumlu olur. Yetki devri, yalnızca yönetim kurulunun asli görev ve yetkilerini bir başkasına devretmesi anlamına gelir; örneğin, yetkiyi yöneticilere veya yardımcı kişilere bırakmak, yalnızca görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili sorumluluk doğurur. Buradaki "görev ve yetki devri" ifadesi, örneğin yönetim kurulu tarafından verilen bir görevin sadece yardımcılara yaptırılması gibi bir durumu kapsamaz. Eğer yetki yönetim kurulunda kalırken, iş yardımcılara yaptırılırsa, bu durumda TBK 116.maddesi uyarınca, yardımcının yaptığı eylemlerden kaynaklanan sorumluluk söz konusu olur.²⁶⁴

Ayrıca, SPKn da yönetim kurulu üyelerine özel sorumluluk halleri yüklemiştir. Bu hallerin bir kısmı esasında sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde kurulması öngörülen komitelerde yürütülen iş ve işlemlerle bağlantılı olabileceğinden, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin kusurlarının varlığı halinde, sorumluluklarının da daha fazla olması söz konusu olabilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcı şirketler için de 7518 sayılı Kanunda TBK m.71'deki tehlike sorumluluğuna atıfta bulunmak suretiyle kusursuz sorumluluk hali yüklenmiştir. Kanun koyucu yürütülen faaliyetlerin risk derecesini göz önüne alarak bahse konu şirketler için ayrı bir düzenleme yapmak yerine TBK m.71 özelinde meydana gelen zarardan yönetim kurulunun kusursuz olarak sorumlu olacağını düzenlemiştir.

4.4.1.1. Hukuksal İşlem (Sözleşme) Sorumluluğu

Kripto varlık alım satımı, dijital varlık saklama, cüzdan hizmetleri gibi hizmetleri ifa eden platformlar veya saklama işlemi yapan hizmet sağlayıcılar, hizmetlerini sunarken müşterilerinin hakları ile tarafların karşılıklı sorumluluklarını içeren edimlerini belirli bir sözleşme ilişkisi içinde yerine getirmektedirler.

²⁶⁴Kaya ve Hızır, s. 108

Kripto varlık hizmet sağlayıcısı, söz konusu sözleşme kapsamında taahhüt ettiği hizmeti doğru bir şekilde yerine getirmezse ve bundan dolayı müşteri zarar görürse sözleşmesel sorumluluk doğmaktadır. Örneğin, bir müşterinin talebine rağmen hizmet sağlayıcı, kripto varlıklarını doğru şekilde transfer etmezse, işlemde gecikme meydana gelirse veya müşterilere ait dijital varlıklar güvenli bir şekilde saklanmazsa hizmet sağlayıcının sözleşmesel sorumluluğu söz konusu olacaktır. Müşterilerine doğru ve eksiksiz bilgi sağlamakla yükümlü olan hizmet sağlayıcıların yanıltıcı bilgi verdiği veya yatırımcıların yanıltıldığı durumlarda da sözleşmesel sorumluluk devreye girecektir. Bundan dolayı müşteri ile yapılacak sözleşmede, tüm şartlar, riskler ve yükümlülükler açıkça belirtilmeli, olası sorunlar önceden öngörülmelidir. Aksi durumda kripto varlık hizmet sağlayıcısının sözleşme ihlali nedeniyle tazminat sorumluluğu ve ilgili düzenleyici kurumlar nezdinde idari yaptırım uygulanması gibi hukuki sonuçlarla karşılaşabilecektir.

4.4.1.2. Haksız Fiil Sorumluluğu

Kanun koyucu kripto varlık hizmet sağlayıcılar için kusur sorumluluğunu özel olarak düzenlemeyi tercih etmemiştir. Kusur sorumluluğundan söz edebilmek için öncelikle kusura sebep olan eylem, hukuka aykırılık, zarar, illiyet bağı ve kusurun bir arada gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Klasik anonim şirketteki yönetim kurulu üyelerinin vekâlet akdine dayalı olan sözleşmesel sorumluluğunun kusurlarına bağlı olması hususu kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde kusursuz sorumluluk nezdinde düzenlenmiştir.

Son derece riskli bir faaliyet yürütmekte olan kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerini yürütürken meydana gelen zarardan haksız fiil sorumluluğu kapsamında sorumlu tutulabilmesinde kusurlarının göze alınıp alınmayacağı hususu kanaatimizce halen muallaktır. Bilhassa yanıltıcı bilgi verme, güvenlik açıkları, kişisel veri ihlalleri ve yetersiz risk yönetimi gibi durumlar, kusur sorumluluğunun varlığına yol açabilir. Bu gibi durumlarda meydana gelen zarar ile haksız fiil arasındaki doğrudan ilişki ispatlandığı takdirde, (örneğin bir siber saldırının, kripto varlık hizmet sağlayıcının güvenlik zafiyetlerinden kaynaklandığı) 7518 sayılı Kanunda düzenlenmemesine rağmen kusur sorumluluğu söz konusu olacaktır. Bu nedenle kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, müşterilerinin güvenliğini sağlamak, sözleşmelere ve yasal yükümlülüklerle uymak konusunda son derece dikkatli olmaları gerekmektedir.

4.4.1.3. Tehlike Sorumluluğu

7518 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi ile 6362 Kanuna eklenen “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıların denetimi ve uygulanacak yaptırımlar*” başlıklı 99/B maddesinin dördüncü fıkrası kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir. Buna göre, kripto varlık hizmet sağlayıcıları, bilişim sistemlerinin işletilmesinden ve bu sistemlere yönelik her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri gibi fiillerden kaynaklanan kripto varlık kayıplarından, aynı zamanda personelin davranışlarından doğabilecek zararlar için 6098 sayılı TBK'nın 71'inci maddesi çerçevesinde sorumludur.

Söz konusu düzenleme ile kanun koyucunun “özel bir tehlike sorumluluğu” düzenlemesi yapmak yerine TBK m.71 düzenlemesine atıf yaparak kripto varlık hizmet sağlayıcıları için sıkı bir sorumluluk rejimi getirmeyi amaçladığı görülmektedir.

Türk hukukunda diğer kusursuz sorumluluk halleri²⁶⁵ bakımından genel bir düzenleme öngörülmemiş olmasına rağmen, tehlike sorumluluğuna ilişkin genel bir düzenlemeye yer verilmesinin temel gerekçesi, sürekli gelişen endüstriyel ve teknolojik alanların beraberinde getirdiği yeni riskler karşısında, her bir risk türü için ayrı ayrı sorumluluk rejimleri ihdas etmenin pratikte güçlük arz etmesidir.²⁶⁶

Öncelikle TBK m.71 hükmüne göre önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmeden zarar doğarsa, işletme sahibi ve varsa işleten müteselsil sorumludur. Eğer bir işletme, kullanılan malzeme, araçlar veya güçler nedeniyle, uzman bir kişiden beklenen özen gösterilse bile sık sık veya ciddi zararlar doğurabiliyorsa, bu işletme tehlike arzeden bir işletme olarak kabul edilir. Ayrıca, herhangi bir kanunda özel bir tehlike sorumluluğu belirlenmişse, o işletme da bu kategoriye girer. Ancak, belirli tehlike durumları için özel sorumluluk halleri geçerlidir. Bu tür işletmeler faaliyetlerine devam etse de, zarar görenler, uğradıkları zararın karşılanmasını talep edebilirler.

²⁶⁵Kusursuz sorumluluk türleri, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun sistematığına sadık kalınarak “hakkaniyet sorumluluğu”, “özen sorumluluğu” (veya “objektif sorumluluk”) ve “tehlike sorumluluğu” şeklinde üçe ayrılmaktadır. Eren, (Genel Hükümler, Yetkin 2019), s.1545, Tekinay Selahattin Sulhi / Akman Sermet / Burcuoğlu Hâluk / Altop Atilla, Tekinay Borçlar Hukuku (Filiz Kitabevi 1993), s.498

²⁶⁶Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, s.54

Tehlike sorumluluğu, bir işletmenin faaliyetinin kaçınılmaz ve önemli bir tehlike arz etmesi halinde söz konusu olur. TBK m.71 metninde de açıkça belirtildiği üzere, tehlike sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için kusur bir gereklilik olarak aranmazken, sorumluluğun temel koşulu “faaliyetin doğası gereği tehlikeli olması” olarak karşımıza çıkar.²⁶⁷ Bu da sorumluluğun kapsamının sadece ilgili işletmelerle sınırlı olduğunu düşündürmektedir.²⁶⁸ Ancak öğretilde buradaki “işletme” teriminin kapsamının sadece TTK’nın 11.maddesinde belirtilen “ticari işletmeler” ile sınırlı olmadığı kabul edilmektedir.²⁶⁹ Dolayısıyla, “önemli ölçüde tehlike arz eden her türlü işletme” bu hüküm kapsamında değerlendirilebilir.²⁷⁰

SPKn m. 99/B uyarınca kripto varlık hizmet sağlayıcıları, “önemli ölçüde tehlike arz eden işletmeler” kategorisine girmektedir. SPK m. 3 (cc) düzenlemesi uyarınca kripto varlık hizmet sağlayıcıları, kripto varlık alım satımı, saklanması ve ilk satış ya da dağıtım gibi işlemlerle ilgili hizmet sağlayan platformlar ve kuruluşları kapsamaktadır.

71’inci maddenin ikinci fıkrası da bir işletmenin faaliyetinin “tehlikeli” olarak değerlendirilmesine ilişkin kriterleri ortaya koymaktadır. Bu kapsamda kripto varlık hizmet sağlayıcı için maddeyi değerlendirecek olursak; İlk olarak, bir işletme faaliyeti ya sık sık zarara ya da ciddi zarara neden olmalıdır (*objektif koşul*). Kripto varlık hizmetleri bakımından ele alacak olursak: Siber saldırı rizikoları sıklıkla zarara yol açabilecek olan rizikolardır. İkinci olarak, bu tür faaliyetlerde bulunan bir uzmandan makul olarak

²⁶⁷“Tehlikeli faaliyet” kriteri öğretilde çok muğlak olduğu gerekçesiyle eleştirilmekte ve “tehlikeli eşyaların kontrolü” kriterinin benimsenmesinin daha uygun olacağı savunulmaktadır. Erdem Büyüksağış, “The New Turkish Tort Law” (2012) 3 (1) Journal of European Tort Law 44, 70-71. Ayrıca bakınız Erdem Büyüksağış ve Willem H van Boom, “Strict Liability in Contemporary European Codification: Torn Between Objects, Activities, and Their Risks” (2013) 44(2) Georgetown Journal of International Law 609, 609 ff. **aktaran** Başoğlu Başak, Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Tehlike Sorumluluğu, Prof. Dr. Havva Güzin Üçışık’a Armağan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları (2025), s.8

²⁶⁸Burada sorumluluk mehz Widmer/Wessner Taslağı’ndan daha dar tutulmuştur. İlgili Taslak’ın 50. maddesine göre, sorumluluk özellikle tehlikeli bir faaliyeti yürüten kişiye aittir. **aktaran** Başoğlu (2025), s.9

²⁶⁹Baysal Başak, Haksız Fiil Hukuku m. BK 49-76 (On İki Levha Yayıncılık 2019), s.323, Çekin Mesut Serdar, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu m.71 Çerçevesinde Tehlike Sorumluluğu (On İki Levha Yayıncılık 2016), s.192, Gümüşsoy Güler, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Tehlike Sorumluluğu, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2014), s.31-41, Kılıçoğlu Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, (Turhan 2020), s.468, Oğuzman Kemal/ Öz MTurgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.2 (Vedat Kitapçılık 2020), s.578, Saraç Sanem, Türk Borçlar Kanunu’nda Tehlike Sorumluluğu (On İki Levha Yayıncılık 2013), s.117

²⁷⁰Başoğlu, s.9

beklenen tüm özen gösterilmiş olsa bile işletmenin bu tür bir zarara yol açması gerekir (*sübjektif koşul*). Kripto varlık hizmetleri bakımından ele alacak olursak, bir kripto varlık hizmet sağlayıcısı en yeni teknolojik araçlardan faydalansa dahi zarar meydana gelme olasılığı bulunuyorsa, bu durumda sübjektif koşul gerçekleşmiş sayılır.²⁷¹

Özel tehlike sorumluluk hükümlerinde özellik arz eden karakteristik rizikolar açıkça tanımlanır. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları açısından ise SPKn m. 99/B hükmünün dördüncü fıkrasında her ne kadar genel mahiyetteki TBK m.71 hükmüne atıf yapılmışsa karakteristik rizikoya sebep olabilecek faaliyetler de ayrıca sayılmıştır. Bu tür hizmet sağlayıcıları için en önemli risk, bilişim sistemleriyle ilgili yaşanabilecek aksaklıklar, siber saldırılar ve personelin olumsuz eylemleri nedeniyle oluşan kripto varlık kayıplarıdır. Bu hükümde karakteristik riziko oluşturabilecek haller sınırlı sayıda sayılmamıştır. Dolayısıyla, bilişim sistemlerinin işletilmesi, her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri ve bunlara benzer rizikolar sorumluluğun kapsamına alınmıştır. Yine, personelin her türlü davranışından kaynaklanan kripto varlık kayıpları ifadesinin de sayılan eylemlerle bağlantılı olarak yorumlanması gerektiği açıktır.²⁷²

Başoğlu'na göre²⁷³ kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, önemli ölçüde tehlike arz eden işletmeler kategorisinde değerlendirilmesinin 71.madde uygulamasını da genişleteceği söylenebilir. Zira TBK m.71 uyarınca hâkim, her bir olayda önemli ölçüde tehlike arz eden faaliyetin ve tipik tehlikenin varlığını takdir ederken, ikinci fıkrada da belirtildiği üzere, başka herhangi bir kanunun benzer bir tehlike arz eden işletmeler için özel bir tehlike sorumluluğu öngörüp öngörmediğini de dikkate alabilir. İlgili düzenleme uyarınca özellikle başka herhangi bir kanunun benzer tehlikeler arz eden işletmeler için özel tehlike sorumluluğu öngörmesi halinde, böyle bir işletmenin de önemli ölçüde tehlike arz ettiği kabul edilir. İşte bu noktada, kripto varlık hizmet sağlayıcılarına SPKn kapsamında tehlike sorumluluğu öngörülmüş olması benzer faaliyetlerde bulunan diğer kuruluşların faaliyetlerinin de tehlike sorumluluğu kapsamında değerlendirilebileceğini göstereceğine işaret eder mahiyettedir.

²⁷¹Başoğlu, s.10

²⁷²Başoğlu, s.11

²⁷³Başoğlu, s.11

Diğer yandan, TBK m.71 ise zarar türlerini sınırlı olarak düzenlenmemişken, SPKn m. 99/B f. 4 düzenlemesinde zarar ancak bilişim sistemlerinin işletilmesi, her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri gibi fiillerden veya personelin her türlü davranışından kaynaklanan kripto varlık kayıpları ile sınırlandırılmıştır.

SPKn m. 99/B f. 4 uyarınca kripto varlık hizmet sağlayıcıları zarardan sorumlu olacaktır. TBK m. 71 ile birlikte ele alındığında sorumluluğun kripto varlık hizmet sağlayıcı kuruluşun işletme sahibinde ve işleteninde doğacaktır. Öte yandan, zararın kripto varlık hizmet sağlayıcılarından tazmin edilememesi veya edilemeyeceğinin açıkça belli olması hâlinde SPKn m. 99/B f. 4 uyarınca kripto varlık hizmet sağlayıcı mensupları yani platform yönetim kurulu üyeleri de kusurlarına ve durumun gereklerine göre sorumlu olacaklardır. Burada TBK m. 71 uyarınca sorumluluktan değil de, kusur sorumluluğundan bahis açılacaktır. Ayrıca platform yönetim kurulu üyeleri, ceza hukuku boyutuyla SPKn m. 110/B uyarınca şahsi sorumluluk kapsamında zimmet hükümlerine de tabi olacaklardır.

SPKn m. 99/B f. 4'te, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kusurdan kaynaklanmayan hizmet kesintileri nedeniyle oluşan zararların, tehlike sorumluluğuna dahil olmadığı belirtilmiştir.

Bu düzenlemeye göre, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kusuru olmadan yaşanan kesintiler yüzünden meydana gelen zararlar, tehlike sorumluluğu kapsamına girmez. Kanun koyucunun sayılan halleri mücbir sebep olarak kabul ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.²⁷⁴

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının tehlike sorumluluğunu bertaraf etmek için zarar görenler ile sorumsuzluk anlaşması yapmaları ilk anda akıllara gelebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde, sorumluluk hukukunda zarar görenin önceden ve tek taraflı bir irade beyanıyla geçerli şekilde zarara rıza göstermesi, hukuka aykırılığı ortadan kaldırmakta ve dolayısıyla zarar verici fiilden dolayı sorumluluğun doğmasına engel olmaktadır.²⁷⁵

²⁷⁴Başoğlu, s.13

²⁷⁵Eren, s.1862, Oğuzman/ Öz, s.57, Kılıçoğlu, s.532, Nomer, s.173, Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, s.489

Nitekim, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının da sorumsuzluk anlaşması yapmalarına SPK'da engel getirilmiştir. Yukarıda da açıklandığı üzere, SPKn m. 99/B f. 4 uyarınca sadece kripto varlık kayıplarından sorumluluk söz konusu olacaktır. Bu zararın mağdurları ise kripto varlık hizmet sağlayıcının müşterileridir. Kripto varlık hizmet sağlayıcıların müşterilerine karşı sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlandıran her türlü sözleşme SPKn m. 35/C f. 1 uyarınca geçersiz olacağından tehlike sorumluluğunu bertaraf etmek için müşterileri ile sorumsuzluk anlaşması yapmalarının da bir anlamı olmayacaktır.²⁷⁶

4.5. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICI ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU KAPSAMINDA GETİRİLEN ÖZELLİKLİ DURUMLAR

4.5.1. Gözetim Yükümlülüğünün Ağırlaştırılması

Önceki bölümlerde KVHS ortak ve yönetim kurulu üyeleri için gerekli düzenlemelere değinilmekle birlikte, III-35/B.1 sayılı Tebliğ'de kripto varlık hizmet sağlayıcıda çalışan personele ilişkin düzenlemelerin de ayrıntılı olarak yer aldığı görülmektedir. “*Personele İlişkin Şartlar*” 13. maddede, “*Genel müdür ve Yardımcıları*” ise 14. maddede düzenlenmiştir. Bu kapsamda Tebliğ'in, TTK'daki klasik anonim şirket yapılanmasına göre daha ayrıntılı olarak personele özgü nitelikler taşıdığını söylebiliriz.

Tebliğin tanımlar bölümünde personel iç denetçi, iç kontrol personeli, risk yönetim personeli, operasyon personeli, bilgi güvenliği sorumlusu, bilgi teknolojileri operasyon personeli ve yatırım danışmanı olarak sıralanmıştır. Personele ilişkin şartlar, yönetim kurulu için öngörülen “*en az dört yıllık lisans eğitimi veren okullardan mezun olma*” şartı ile 6'ncı maddedeki “*mali güç şartı*” hariç olmak üzere, ortaklar için öngörülen şartlar ile aynı koşulları ihtiva etmektedir. Burada personel için farklı olan durum SPK'nın lisanslama ve sicil tutma ile ilgili düzenlemelerinde belirlenen lisans veyahut mesleki yeterliliği gösterir bir sertifika alınmasının zorunlu kılınabileceği düzenlemesidir. (m.13)

Genel müdür ve yardımcıları için aranan nitelikler ise “*mali piyasalar, bilgi işlem, bilgi teknolojileri veya finansal teknolojiler alanında en az yedi yıllık meslekî tecrübeye sahip olunması ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip olunması olmakla birlikte, genel*

²⁷⁶Başoğlu, s.18

müdürün münhasıran bu görev için istihdam edilmiş, Türkiye’de mukim ve tam zamanlı atanmış olması zorunluluğu” getirilmiştir. Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcıların genel müdür ve genel müdür yardımcısı atamalarında SPK’nın uygun görüşü de alınmaktadır. (m.14)

TTK düzenlemesi genel müdür ve üst yönetimin faaliyetlerinin gözetilmesini emretmektedir, ancak şirkette yetkilendirilmiş üst yönetimin yerleşiklik veya münhasırlık şartını aramamaktadır. Tebliğde ise genel müdürün Türkiye’de mukim ve yalnızca bu görev için atanmış olması şartı getirilmiştir. Yönetim kurulu da bu gözetimi fiilen yapabilmek zorundadır. Kanaatimizce bu düzenleme, kripto piyasasında sık görülen yurtdışına kaçış ve uzaktan kontrol riskini bertaraf etmeyi amaçlar nitelikte olup, yürütülen faaliyetin risk derecesi göz önüne alındığında yerinde bir düzenleme olmuştur. Yönetim kurulunun üst yöneticiler üzerindeki gözetim yükümlülüğünü ihmal etmesi halinde doğrudan sorumluluğu söz konusu olacaktır.

4.5.2. Çıkar Çatışmalarının Önleyici Mekanizmalarla Düzenlenmesi

III-35/B.1 sayılı Tebliğde kripto varlık hizmet sağlayıcıların, sundukları hizmetlerde müşterilerinin çıkarlarını ve piyasa bütünlüğünü gözeterek adil ve dürüst davranmak zorunda olduğu, ayrıca, müşterileri ile olan ilişkilerinde, kendi çalışanları, yöneticileri ve ilişkili kişilerle arasında oluşabilecek çıkar çatışmalarını yönetebilecek bir organizasyon yapısı kurmaları ve gerekli tedbirleri almaları gerekliliği düzenlenmektedir. (m.11)

Mezkûr madde hükmündeki düzenleme esaslarına uygun hareket edilmesini sağlamak üzere yazılı bir çıkar çatışması politikası oluşturulması ve politikanın etkinliğinin periyodik olarak değerlendirilerek gerekli hallerde güncelleme yapılması gerekmektedir. Söz konusu politikanın bir yönetim kurulu kararına bağlanması ve internet sitesinde yayımlanması da zorunlu tutulmuştur. (m.11/3) Ayrıca, bahse konu kripto varlık hizmet sağlayıcılarının TTK’nın 195’inci maddesi kapsamında bir şirketler topluluğunun üyesi olması durumunda çıkar çatışması politikası, şirketler topluluğunun organizasyon yapısı ve diğer üyelerinin faaliyetleri de dikkate alınarak oluşturulacaktır. (m.12)

TTK m. 369 ve m. 395, yönetim kurulu üyelerinin çıkar çatışmalarını yasaklayan hükümlerdir. TTK m. 369, yönetim kurulu üyelerinin görevlerini özenle ve şirketin menfaatlerini dürüstlikle gözeterek yerine getirmelerini zorunlu kılar. TTK m. 395 ise

yönetim kurulu üyelerinin, genel kuruldan izin almadan şirketle işlem yapmalarını ve şirkete borçlanmalarını yasaklar, aksi takdirde yapılan işlemler geçersiz sayılabilir. Bu düzenlemeler, çıkar çatışmalarını engellemeyi amaçlar niteliktedir. Bahse konu düzenlemelerden farklı olarak Tebliğ ise, yalnızca çıkar çatışmalarını önlemekle kalmayıp, şirketin ve yönetim kurulunun buna ilişkin yazılı bir politika belirleyip uygulamasını zorunlu kılmaktadır.

Bu düzenleme ile yönetim kurulunun sorumluluğunun pasif bir yasakla sınırlandırılmadığını söyleyebiliriz. Zira yönetim kurulundan aktif bir biçimde kurumsal uyum mekanizmaları oluşturması beklenmekte, bu da sorumluluğunu önleyici bir düzenleme yapma noktasına taşımaktadır. Tebliğin, bu noktada sistemsel olarak yatırımcıları da korumak adına önleyici tedbiri amaçladığı değerlendirilebilir.

4.5.3. Pay Sahipliği ve Şeffaflık Sorumluluğu

III-35/B.1 sayılı Tebliğde kripto varlık hizmet sağlayıcıların ortaklık yapısı değişikliklerinde izin veya bildirim yükümlülüğü (m.26) ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre;

Doğrudan veya dolaylı pay edinimi:

- Bir kişinin, kripto varlık hizmet sağlayıcının sermayesinin veya oy haklarının %10, %20, %33 veya %50'sini aşması sonucunu doğuran pay edinimleri Kurul iznine tabidir.
- Aynı oranların altına düşülmesi sonucunu doğuran pay satışları da Kurul iznine tabidir.

Yönetim hakkı veren imtiyazlı paylar veya intifa hakkı taşıyan payların devri:

- Oranına bakılmaksızın, bu tür payların devri de Kurul iznine tabidir.

Tüzel kişi pay sahiplerinin kendi içindeki pay devirleri:

- Eğer bu devirler, kripto varlık hizmet sağlayıcıdaki doğrudan veya dolaylı ortaklık oranının %10, %20, %33 veya %50'yi aşması sonucunu doğuruyorsa, Kurul izni gerekir.

Tüzel kişinin yönetim imtiyazı varsa:

- Bu tüzel kişinin kendi içindeki ortaklık yapısında %10, %20, %33 veya %50 oranlarını aşan değişiklikler ya da imtiyazlı payların devri de Kurul onayına tabidir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcının %10'undan fazlasına sahip olan tüzel kişilerin yönetimdeki imtiyazlı paylarının devri:

- Bu tür devirler de Kurulun onayına tabidir.

TTK düzenlemesinde ortaklığın pay devri serbest olmakla birlikte m.491-492 de öngörülen bazı özellikli durumlarda nama yazılı paylar esas sözleşme ile sınırlandırılabilir, ancak çoğu durumda pay devri serbestisi esastır. Tebliğ ise %10, %20, %33, %50 oranlarını aşan pay devirlerini SPK iznine tabi kılmıştır. Bununla birlikte imtiyazlı paylar oran gözetmeksizin Kuruldan izin gerektirmektedir. Buna göre yönetim kurulu, pay devirlerinde SPK'ya bildirim ve izin mekanizmasını işletmekle sorumlu organ olarak yer almaktadır. Bu durumda izinsiz devirler faaliyet izninin iptaline yol açabileceği için yönetim kurulu üyeleri hem şirkete hem de yatırımcılara karşı sorumluluk riski taşımaktadır.

4.5.4. Bağımsız Denetimin Kapsamının Genişletilmesi

6762 sayılı mülga TTK döneminde anonim şirketlerde denetim, şirket bünyesinde organ olarak seçilen bir denetçi aracılığıyla yürütülmekteydi ve bu yapı “iç denetim” esasına dayanıyordu. Her faaliyet yılı sonunda gerçekleştirilen olağan genel kurul toplantısında, iç denetçi tarafından hazırlanan rapor da genel kurul belgeleri arasında yer almakta; bu rapor hem Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcisinin hem de pay sahiplerinin incelemesine sunulmaktaydı. 6102 sayılı TTK ile ise denetim sistemi köklü biçimde değiştirilmiş ve belirli ölçütleri taşıyan anonim şirketlerin bağımsız denetime tabi tutulması esası benimsenmiştir.

Bağımsız denetim; denetlenen anonim şirketle herhangi bir organik bağı bulunmayan, yani şirketin bir parçası sayılmayan, tarafsız ve uzman bir denetçi tarafından yürütülen bir denetim türüdür. Bu denetim süreci belirli bir sonuca ulaşmayı amaçlar ve elde edilen bulgular bir rapor halinde ortaya konur. Ayrıca, bu denetim faaliyetinin süreklilik arz

ettiği kabul edilmektedir.²⁷⁷ Kısaca ifade etmek gerekirse, bağımsız denetim; başta anonim şirketler olmak üzere tüm sermaye şirketlerinin yıllık faaliyet raporları ile bireysel ve konsolide finansal tablolarının, alanında uzman, bağımsız ve tarafsız denetçiler ya da bu niteliklere sahip denetçilerden oluşan bağımsız denetim kuruluşları tarafından incelenmesini ifade eder.²⁷⁸

6102 sayılı Kanun ile 6762 sayılı Kanun döneminde iç denetim çerçevesinde karma nitelikli görevler üstlenen organ olan denetçi kurumu tamamen ortadan kaldırılmıştır.²⁷⁹ Başka bir deyişle, şirketlerin artık kendi bünyelerinde organ niteliğinde bir denetim mekanizması bulunmamaktadır. Bu nedenle, iç denetim faaliyetlerinin organsal bir yapı içinde varlığını sürdürdüğünden söz etmek mümkün değildir.²⁸⁰

6102 sayılı TTK’da “Denetleme” başlığı altında toplam on madde yer alır. Söz konusu düzenleme ile 6762 sayılı eski Kanun’da bulunan ve uzmanlığa dayanmayan “iç denetim” anlayışı tamamen kaldırılmıştır. Bunun yerine, anonim şirketlerin muhasebe sistemi ile finansal tablo ve raporlarının, genel kurul tarafından seçilen bağımsız denetçiler tarafından incelenmesini esas alan bir dış denetim sistemi benimsenmiştir.²⁸¹

Anonim şirketlerde denetime ilişkin temel düzenleme TTK m.397’nin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer almaktadır. 397/4’de “398. madde kapsamında bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceği” hüküm altına alınarak, tüm anonim şirketlerin otomatik olarak bağımsız denetime tabi olmadığı açıkça ifade edilmiştir. 397/5’de ise “dördüncü fıkra dışında kalan anonim şirketler ile 4572 sayılı Kanun’a tabi kooperatifler ve bunların bağımsız denetime tabi olmayan üst kuruluşlarının bu fıkra hükümlerine göre denetleneceği” düzenlenmiştir.

²⁷⁷Tekinalp Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku,(İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013), s. 419

²⁷⁸Çorbacıoğlu Ececan, Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, Çankaya Üniversitesi SBE, (Y.Lisans Tezi 2015), s.15

²⁷⁹Özkorkut Korkut, Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, (Ankara 2013), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, s.27-28

²⁸⁰Çorbacıoğlu, s.9

²⁸¹Kendigelen Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler,(İstanbul, 12 Levha Yayınları, 2.Baskı, 2012), s.287-288

Kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde ise klasik anonim şirketteki bağımsız denetimin kapsamı özelleştirilerek, yürütülen faaliyet konusunun taşıdığı teknolojik riskler sebebiyle daha çok bilgi sistemleri özelinde denetim yapılması düzenlenmiştir.

Ayrıca, III-35/B.1 sayılı Tebliğde mülga 6762 sayılı TTK uygulamasına benzer nitelikte iç denetim mekanizmaları oluşturularak; iç denetim, iç kontrol ve risk yönetim yükümlülükleri adı altında özel düzenlemeler yapılmıştır. Kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından, bünyelerinde faaliyetlerinin kapsam ve yapısıyla uyumlu, değişen koşullara cevap verebilecek nitelik, yeterlilik ve etkinlikte iç denetim, iç kontrol ve risk yönetim birimlerinin kurulması, kurulan birimlerce bunlara ilişkin faaliyetlerin idame ettirilmesi ve geliştirilmesi zorunlu tutulmuştur (m.42).

4.5.4.1. Bağımsız Denetim Kapsamındaki Şirketlerin Belirlenmesi

TTK m. 397/4 uyarınca, hangi anonim şirketlerin bağımsız denetime tabi olacağını belirleme yetkisi Cumhurbaşkanı'na aittir. Bu kapsamda çıkarılan 2018/11597 sayılı Karar ile bağımsız denetime tabi şirketler belirlenmiştir. Karara²⁸² göre bir şirketin aktif toplamının 500 milyon TL, yıllık net satış hasılatının 1 milyar TL, çalışan sayısının 150 kişi ölçütlerinden en az ikisini, art arda iki hesap döneminde aşması hâlinde, izleyen hesap döneminden itibaren bağımsız denetime tabi olması gerekir.²⁸³ Buna karşılık, bağımsız denetime tabi bir şirket iki dönem üst üste bu ölçütlerden en az ikisinin altında kalırsa veya bir hesap döneminde bu eşiklerin en az ikisinde %20 ve daha fazla düşüş yaşarsa, sonraki hesap döneminden itibaren bağımsız denetim kapsamından çıkar.²⁸⁴

III-35/B.1 sayılı Tebliğ düzenlemesine göre Kurul, kripto varlık hizmet sağlayıcıların kuruluşu, faaliyet izni alınması ya da ortaklık yapısında değişiklik yapılmasına ilişkin başvurular sırasında, bu şirketlerden ve onların tüzel kişi ortaklarından bağımsız denetim veya derecelendirme yaptırmalarını isteyebilir. Başka bir ifadeyle Kurul, söz konusu izin ve değişiklik süreçlerinde gerekli görmesi hâlinde, kripto varlık hizmet sağlayıcılar ile

²⁸²İnternet erişimi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/03/20260317-5.pdf> (Erişim tarihi: 17.03.2026)

²⁸³ Şener, s.436

²⁸⁴ Şener, s.437

bunların tüzel kişi ortaklarını bağımsız denetimden veya derecelendirme sürecinden geçirme yetkisine sahiptir. (m.8/2)

4.5.4.2. Bağımsız Denetçi

TTK m. 397/4 kapsamına giren anonim şirketler, TTK m. 400'e uygun bir bağımsız denetçi tarafından denetlenir.²⁸⁵ Denetçi kural olarak genel kurul tarafından seçilir ve her faaliyet dönemi için, o dönem bitmeden önce atanmalıdır. Denetçinin seçimi ve görevden alınması, genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır²⁸⁶ ve bu konuda özel bir toplantı veya karar nisabı aranmaz; genel nisaplar uygulanır.²⁸⁷ Bağımsız denetçi; 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa²⁸⁸ göre ruhsatlı serbest muhasebeci mali müşavir (SMMM) veya yeminli mali müşavir (YMM) olup ayrıca Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş kişiler arasından seçilir.²⁸⁹ Denetçi bir sermaye şirketi de olabilir; ancak bu durumda şirket ortaklarının tamamının SMMM veya YMM olması gerekir. Kanun, denetçinin tarafsızlığını sağlamak amacıyla bazı kişilerin denetçi olamayacağını da düzenlemiştir. Bu şartlara aykırı bir atama yapılırsa, genel kurul kararı geçersiz olur.²⁹⁰

Denetçinin genel kurulca seçilmesi asıl olmakla birlikte bazı istisnalar vardır. Genel kurul süresinde denetçi seçmezse, seçilen denetçi görevi kabul etmezse, görev sona ererse veya görevini yapamaz hâle gelirse, mahkeme tarafından denetçi atanabilir. Ayrıca denetçi sözleşmeyi feshederse, şirketin denetimsiz kalmaması için yönetim kurulu geçici bir denetçi seçer ve bu seçimi genel kurulun onayına sunar.²⁹¹

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, Kurulun bağımsız denetime ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde finansal raporlarını ve bilgi sistemlerini denetleyecek bağımsız denetim kuruluşlarını seçtiklerinde, bu kuruluşlara dair bilgileri Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu'na (SPL) bildirmek zorundadır. Ayrıca, denetim kuruluşuna

²⁸⁵Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu 2014, s. 456

²⁸⁶Pulaşlı, Şirketler Şerhi C.2, s. 1603

²⁸⁷Şener, s.438

²⁸⁸Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu: 3568, Kabul Tarihi: 01.06.1989, RG 13.06.1989/20194

²⁸⁹Tekinalp, s.457

²⁹⁰Şener, s.440

²⁹¹Pulaşlı, s.1606

ilişkin herhangi bir değişiklik olması hâlinde de bu durum, değişikliği izleyen on iş günü içinde SPL'ye iletilmelidir. (m.28/4)

4.5.4.3. Bağımsız Denetimin Kapsamı

TTK m. 398, bağımsız denetimin konu ve kapsamını ayrıntılı biçimde düzenlemektedir. Buna göre denetçi; şirketin ve varsa şirketler topluluğunun finansal tablolarını, envanterini, muhasebe kayıtlarını ve iç denetim sistemini Türkiye Denetim Standartları çerçevesinde inceler. Ayrıca finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na, kanuna ve esas sözleşmeye uygun olup olmadığını da denetler.²⁹² Denetçi, bunun yanında yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu da denetler; ancak bu denetim, rapordaki finansal bilgilerin denetlenen tablolarla uyumlu olup olmadığı ve gerçeği yansıtır yansıtmadığıyla sınırlıdır.²⁹³ Bu yönüyle şirketin mali durumunun dürüst resim ilkesine uygun şekilde yansıtılır yansıtılmadığının tespit edilmesi amacıyla bağımsız denetimden geçirilmektedir.²⁹⁴ Bu çerçevede, söz konusu ilkeye uyulup uyulmadığını değerlendirme görevi denetçiye verilmiş olup, bu durum denetçinin de kendi görevini yerine getirirken dürüstlük yükümlülüğü altında olduğunu göstermektedir.²⁹⁵

İç denetim, kendi niteliği gereği finansal tablo veya yıllık faaliyet raporunun denetiminden farklı bir süreçtir ve bağımsız bir anlam taşımaktadır. Bu nedenle, 398/1'in bağımsız denetimin kapsamını genişlettiği açıkça söylenebilir.²⁹⁶

Ayrıca, şirkette risklerin erken teşhisi komitesi kurulmuşsa, bu komitenin hazırladığı raporlar da denetim kapsamına girer. Ancak bu komitenin her anonim şirkette kurulması zorunlu değildir.²⁹⁷

4.5.4.3.1. Bilgi Sistemleri Denetimi

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların III-62.2 sayılı Bilgi Sistemleri Bağımsız Denetim Tebliği uyarınca, SPK'nın internet sitesinde bilgi sistemleri bağımsız denetimi yapmaya

²⁹²Şener, s.447

²⁹³Tekinalp, s.467

²⁹⁴Özkorkut, s.214

²⁹⁵Özkorkut, s.82

²⁹⁶Manavgat Çağlar, Bağımsız Denetimin Kapsamı, Batider C.XXX, S.3, s. 51

²⁹⁷Şener, s.447

yetkili olduğu ilan edilen denetim kuruluşlarından biriyle sözleşme yapmak suretiyle, bilgi sistemlerini yılda en az bir kez bağımsız denetimden geçirmesi ve bu denetim raporunu da Kurula sunması gerekmektedir. Bu yükümlölük bankalar için geçerli değildir. (m.48/1)

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar; iç kontrol sistemlerinin etkinliği, faaliyetlerinin ilgili maddede sayılan iş süreçlerine uygunluğu ve bilgi sistemlerinin TÜBİTAK Altyapı Kriterleri'ne uyumu bakımından, yetkili bağımsız denetçilere yılda en az bir defa bilgi sistemleri denetimi yaptırmak zorundadır. Denetim sonuçlarını da Kurula iletmelidir. Bankalar açısından bu hüküm yalnızca saklama hizmetleri yönünden uygulanmaktadır. (m.48/2)

III-35/B.2 sayılı Tebliğ'de cüzdan teknolojileri bakımından da düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre yetkisiz kopyalama riskini ortadan kaldırmak amacıyla, güvenli donanım modüllerinin devreye alınması sırasında yedek kurtarma anahtarlarının üretilmesi ve bu anahtarların ilgili yetkililere teslim edilmesi işlemleri, TÜBİTAK ya da bilgi sistemleri bağımsız denetim kuruluşlarının denetimi ve gözetimi altında gerçekleştirilir. Başka bir ifadeyle, güvenli donanım altyapısının kurulumu ile kurtarma anahtarlarının oluşturulup teslim edilmesi süreci, bağımsız denetim otoritelerinin kontrolü altında yürütölerek güvenlik ve şeffaflık sağlanır. (m.28/4)

4.5.4.3.2. Rezerv Kanıt Denetimi

Kurul tarafından bilgi sistemleri denetimi için yetkilendirilen bağımsız denetçilere; yılın üç, altı, dokuz ve on ikinci ay sonları itibarıyla, hizmet sağlayıcı nezdinde kaydi olarak izlenen kripto varlıklara ilişkin rezervlerin korunduğunu ve saklama faaliyetlerinin Kurul düzenlemelerine uygunluğunu ortaya koyan rezerv kanıt denetimi yaptırılır. Bu denetime ilişkin rapor da Kurula gönderilir. (m.48/3)

Bu denetim, müşteri varlıklarını kendi malvarlıklarından ayrı ve güvenli şekilde saklamakla yükümlü olan KVHS'nin kayıtlarında kayden izlenen kripto varlıkların gerçekten mevcut olup olmadığının ve saklama altındaki rezervlerle örtüşüp örtüşmediğinin bağımsız denetçi tarafından doğrulanmasını ifade eder. Böylece şirketin müşteri varlıklarını eksik tutması veya gerçekte bulunmayan varlıkları kayıtlarda

göstermesi engellenir. Bu yönüyle, söz konusu düzenleme şirketin saklama borcunun ve özen yükümlülüğünün de denetimini kapsamaktadır.

Bunun yanında rezerv kanıt denetimi, yatırımcıların varlıklarının karşılıksız kalmadığını göstererek sistemik riskleri azaltmaya hizmet etmekle, yalnızca teknik değil, aynı zamanda düzenleyici ve kamusal güvene yönelik bir mekanizma niteliğindedir.

Denetim sonucunda rezervlerin eksik olduğu veya düzenlemelere aykırılık bulunduğu tespit edilmesi halinde, yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu gündeme gelecektir.

Hukuki olarak rezerv kanıt denetimi, klasik finansal tablo denetiminden farklı olarak, özellikle saklama faaliyetinin ve müşteri varlıklarının varlığının doğrulanmasına yönelik özel bir bağımsız denetim türüdür. Bu denetim, KVHS'nin emanet benzeri konumunun ve güven ilişkisine dayalı faaliyetinin bağımsız denetim yoluyla teyit edilmesi anlamına gelir.

4.5.4.3.3. İç Denetim

6102 sayılı kanun düzeniyle klasik iç denetim sistemi kaldırılmış ve yerine bağımsız denetim yapısı getirilmiştir. Ancak bu durum, iç denetimin tamamen ortadan kalktığı anlamına gelmez. Çünkü şirket bünyesinde oluşturulan çeşitli komiteler aracılığıyla denetim faaliyetleri sürdürülmektedir. Eğer iç denetim bütünüyle kaldırılmış olsaydı ve kanun koyucu bu komitelere de yer vermeseydi, şirket içindekilerin bilgi edinme hakkının nasıl karşılanacağı ciddi bir sorun oluştururdu. Nitekim iç denetimin yok sayıldığı bir sistemde, pay sahipleri ile şirket faaliyetleri hakkında bilgi edinme menfaati bulunan diğer kişilerin, faaliyet dönemi boyunca şirket işleyişine dair hiçbir bilgiye ulaşamaması gibi bir sonuç ortaya çıkabilirdi.²⁹⁸

Benzer şekilde kripto varlık hizmet sağlayıcıların da bünyesinde bir iç denetim birimi kurulması ve yeterli sayıda iç denetçi çalıştırılması zorunlu olup, bu birim doğrudan yönetim kuruluna bağlı çalışmaktadır. Yönetim kurulu yetkisini, genel müdür hariç en az iki üyeye devredebilir. İç denetçiler yönetim kurulu kararıyla göreve başlamaktadır. Tüm

²⁹⁸Çorbacioğlu, s.9

bilgi ve belgelere erişim hakları olmakla birlikte, bu hakları yazılı politikalarda belirtilmelidir. Ayrıca, denetçilerin gizlilik kurallarına riayet etmeleri, edindikleri bilgileri kişisel çıkar için kullanmamaları esastır. Tarafsızlıklarını zedeleyecek görev ve ilişkiler içinde olmaları halinde bunu yönetime bildirmek ve raporlarında açıklamak zorundadırlar. (m.43)

Bu amaçla öncelikle, iç denetçiler tarafından gerçekleştirilen iç denetim faaliyeti, bilgi sistemleri dâhil tüm iç kontrol ve risk yönetimi süreçlerinin yeterliliğini, etkinliğini ve uyumluluğunu denetleyerek, üst yönetime ve yönetim kuruluna güvence sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Denetim, kripto varlık hizmet sağlayıcısının tüm varlıklarını, hesaplarını, belgelerini, personelini ve güvenliği etkileyebilecek diğer unsurları yerinde incelemeyi, gerektiğinde soruşturma yapmayı, ifade almayı, savunma istemeyi, belge ve bilgilere el koymayı içerir. Ayrıca, inceleme tamamlanana kadar sorumlu personelin işten uzaklaştırılması gibi önlemler de alınabilir ve bu önlemler yönetim kuruluna sunulabilir. Mevzuata ve iş süreçlerine uygunluk her yıl en az bir kez denetlenir ve denetim sonuçları yönetim kuruluna raporlanır.

4.5.4.3.4. İç Kontrol

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar iç kontrol sistemi için ayrı bir iç kontrol birimi oluşturur. Yönetim kurulu, icracı olmayan bir üyesini iç kontrolden sorumlu olarak atar ve iç kontrol birimi, bu sorumlu yönetim kurulu üyesine bağlı çalışır. İç kontrol biriminde yeterli sayıda ve sadece bu işle ilgilenecek personel istihdam edilir, söz konusu personel başka bir görev üstlenemez. (m.44)

İç kontrol faaliyeti ise, kripto varlık hizmet sağlayıcısının işleyişinin strateji ve politikalara uygun, düzenli, etkin ve mevzuata uyumlu şekilde yürütülmesini sağlar. Amaçları arasında:

- Hesap ve kayıt düzeninin güvenilirliği,
- Bilgilerin doğru ve zamanında erişilebilirliği,
- Bilgi sistemlerinin güvenliği (gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik),
- Hata, hile, yasa dışı bahis ve dolandırıcılık gibi suçların önlenmesi ve tespiti yer alır.

İç kontrol; iki bileşenden oluşur:

1. Genel iç kontrol yönetimi
2. Bilgi sistemleri iç kontrol yönetimi

İç kontrol faaliyetleri, risklerin de izlenmesine olanak verecek şekilde günlük işlerin ayrılmaz bir parçası olarak düzenlenir ve yürütülür. Strateji, politika ve prosedürler yazılı hale getirilir ve yönetim kurulu kararıyla yürürlüğe konur. İç kontrol sistemi, tüm personelin aktif katılımını sağlayacak şekilde kurulur. Personelin meslek ilkeleriyle bağdaşmayan uygulamaları ve kurum politikalarına aykırı veya yasal olmayan faaliyetler gibi hususları üst düzey yönetime aktarmaları için görev ve yetkileri yazılı olarak tanımlanır.

TTK'daki denetime ilişkin düzenlemeler finansal raporların bağımsız denetimi ile sınırlı iken, Tebliğ ile denetim kapsamına bilgi sistemleri, iç kontrol mekanizmaları ve dijital altyapıyı da kapsayan hükümler getirilmiş ve yılda en az bir kez zorunlu denetim öngörülmüştür. Bu düzenleme neticesinde yönetim kurulunun sorumluluğu sadece mali verilerle sınırlı tutulmamış, aynı zamanda teknolojik altyapının güvenliğini sağlamak da görevleri kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda yönetim kurulunun, iç kontrol ve bilgi sistemlerinin bağımsız denetimden geçirilmesini sağlamakla yükümlü olduğu, denetim yapılmazsa veya eksik yapılmasına göz yumulursa, doğan zararlardan sorumlu olacağı düzenlenerek yönetimin sorumluluğunun kapsamı genişletilmiştir.

4.5.4.3.5. Risk Yönetimi ve Kurtarma Planı Yükümlülüğü

Denetimin organsal bir yapıdan çıkarılmış olması, 6102 sayılı TTK'nın iç denetime ilişkin hiçbir düzenleme içermediği şeklinde yorumlanamaz. Nitekim Kanun, şirket içinde oluşturulan komiteler aracılığıyla denetim faaliyetlerinin şirket bünyesinde devam etmesini öngörmüştür.²⁹⁹

Kurulması öngörülen komiteler arasında finansal denetim komitesi, risklerin erken tespiti ve yönetimi komitesi (TTK m. 378) ile denetimden sorumlu komite (TTK m. 378; 398/4)

²⁹⁹Çorbacioğlu, s.9

yer almakta ve bunların oluşturulması TTK kapsamında zorunlu tutulmaktadır. Bununla birlikte, denetimden sorumlu komitenin kurulmuş olması, yönetim kurulunun TTK'dan kaynaklanan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. (Sermaye Piyasası Kanunu, X, 22 no.lu Teb.29 2.Kısım, m. 25/9)³⁰⁰

Riskin erken teşhisi ve denetimi kapsamında düzenlenen TTK'nın 398/4. maddesine göre, denetçi, yönetim kurulunun şirketi tehdit eden veya edebilecek riskleri zamanında tespit edebilmesi ve risk yönetimini etkin şekilde yürütebilmesi amacıyla, 378. maddede öngörülen sistemi ve ilgili komiteyi oluşturup oluşturmadığını incelemekle yükümlüdür. Eğer böyle bir sistem mevcutsa, denetçi komitenin yapısını ve uygulamalarını açıklayan ayrı bir rapor hazırlar ve bunu denetim raporuyla birlikte yönetim kuruluna sunar. 378. madde, söz konusu komitenin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla, bu komitenin varlığı veya yokluğunun denetlenmesi de bağımsız denetçinin görevleri arasında yer almaktadır.³⁰¹

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar bakımından ise risk yönetim faaliyetini yürütecek ayrı bir birim oluşturulması zorunludur. Bu birimde çalışmak üzere yeterli sayıda risk yönetim personelinin de atanması gerekmektedir. Risk yönetim faaliyeti kapsamında riskler gerçekleşir ya da kripto varlık hizmet sağlayıcısının mali durumunu zayıflatacak, müşteri varlıklarını tehlikeye atacak, olağandışı sonuçlar doğurabilecek bir durum tespit edilirse risk yönetim birimi, iç kontrol birimiyle birlikte çalışarak durumun tespiti ve muhtemel zararları ihtiva eden bir rapor hazırlayarak en kısa sürede yönetim kuruluna sunulmalıdır.

III-35/B.1 sayılı Tebliğde düzenlenen risk yönetim faaliyeti ile kripto varlık hizmet sağlayıcının karşılaşılabileceği risklerin tanımlanması, güncellenmesi, ölçülmesi, değerlendirilmesi ve kontrolü sağlanmakta, ayrıca anılan faaliyet fiyat gözetim sistemine ilişkin tüm süreçleri de kapsamaktadır. (m.45/1) Riskler tanımlanırken kripto varlık hizmet sağlayıcının tüm güvenlik unsurları değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmede en az bilişim sistemlerinin işletimi ve yetkisiz müdahaleler, yetkisiz kişilerin sisteme erişimi, saldırı sonucu kullanıcıların sisteme erişememesi, fiziksel güvenlik zaafiyetleri, siber

³⁰⁰Topçuoğlu Metin, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre İşlem Denetçisi ve Sorumluluğu, (Ankara 2012, Seçkin Yayıncılık), s. 12-13

³⁰¹Çorbacioğlu, s.61

saldırılar ve bilgi güvenliği ihlalleri, personelin dış baskılarla yasa dışı eylemlerde bulunması, personel davranışlarından kaynaklı riskler dikkate alınır.

Tebliğde kripto varlık hizmet sağlayıcıların kripto varlık kaybına yol açabilecek eylem ve riskleri belirlemekle yükümlü olduğu ve bu risklerin gerçekleşmesi durumunda alınacak önlemleri içeren bir “Kurtarma Planı” oluşturması gerektiği durumlar da düzenlenmektedir. Planın yeterliliği yılda en az bir kez veya yönetim kurulunun gerekli görmesi halinde daha sık gözden geçirilmelidir.

Plan, hizmet sağlayıcının büyüklüğüne ve ihtiyacına göre uyarlanmalıdır. Kurtarma Planının aşağıdaki hususları kapsamına alması gerekmektedir.

- a) Sıcak cüzdanlardaki varlıkların hızla soğuk cüzdanlara aktarılması
- b) Etkilenen sistem ve cüzdanların diğerlerinden izole edilmesi
- c) Olayın sistemsal etkilerinin analiz edilmesi
- ç) Etkilenen sistem, cüzdan ve zayıflıkların değerlendirilmesi
- d) Belge ve kayıt tutma yükümlülüğünün devam ettirilmesi
- e) Tehdidin ortadan kaldırılması ve sistem/cüzdan güvenliğinin yeniden sağlanması
- f) Tehdit veya zayıflığın kaynağını tespit etmeye yönelik araç ve yöntemlerin kullanımı
- g) Faaliyete devam edilemeyecekse, müşteri kripto varlıklarının transferine ilişkin süreç
- h) Kurulun bilgilendirilmesi

Kurtarma planı devreye alındığında, risk yönetim birimi uygulamanın iş akış prosedürlerine uygunluğunu ve karşılaşılan durumun müşteri varlıklarına ve kripto varlık hizmet sağlayıcıya olası mali etkilerini değerlendirir. Bu değerlendirme bir rapora dönüştürülür ve rapor, yönetim kuruluna sunulur ve aynı zamanda SPK’ya iletilir. Kurtarma planı ve buna ilişkin iş akış prosedürleri yönetim kurulu tarafından onaylanmalıdır. Ayrıca, söz konusu planın uygulanmasından en az biri genel müdür yardımcısı düzeyinde olan iki personel sorumlu olarak atanmalıdır. (m.47)

Genel olarak, TTK m.378/1 de “*Riskin erken saptanması ve yönetimi*” başlığı altında düzenlenen hükme göre borsada işlem gören şirketlerde yönetim kurulu, şirketin varlığını ve gelişmesini tehlikeye atabilecek durumları erken tespit etmek ve bu riskleri yönetmek için bir komite kurmakla yükümlüdür. Komite, bu süreçleri izlemek, gerekli önlemleri almak ve sistemi geliştirmekle sorumludur. Diğer şirketlerde ise, denetçinin yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi durumunda, komite hemen kurulmalı ve ilk raporunu kuruluştan sonraki bir ay içinde yönetim kuruluna sunmalıdır. Hükümde büyük ölçekli şirketlerde riskin erken saptanması komitesi kurulması öngörülmektedir, fakat buna ilişkin bir kriz planı oluşturulması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Tebliğ düzenlemesinde ise kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketin yönetim kurulu, mutlaka risk yönetim sistemi kurmalı ve bu doğrultuda bir kurtarma planı hazırlamalıdır. Bu düzenleme ile kripto piyasasına özgü dijital risklerin (siber saldırı, likidite krizi, varlık kaybı) dikkate alındığı ve bunları bertaraf etmenin amaçlandığı değerlendirilmektedir. Yönetim kurulu, olası zararları öngörememe veya önlem almama halinde doğrudan sorumluluk taşımaktadır. Zira planların uygulanmaması, yatırımcının zararına yol açarsa yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu doğacaktır. Örneğin, sistemsel bir siber saldırıya karşı tedbir alınmaması yönetim kurulunun doğrudan sorumluluğunu doğurur. Dolayısıyla bu düzenleme ile yönetim kuruluna proaktif bir kriz yönetimi sorumluluğu yüklendiğini söyleyebiliriz.

4.5.4.4. Denetim Raporu ve Denetçinin Görüş Yazısı

TTK m. 402/4 hükmü gereği raporun esas bölümünde; defter düzeninin ve finansal tabloların kanun ile esas sözleşmeye uygun olup olmadığı, yönetim kurulunun gerekli bilgi ve belgeleri sağlayıp sağlamadığı açıkça belirtilir. Ayrıca TTK m. 402/5 hükmüne göre finansal tabloların ve dayanağı olan defterlerin öngörülen hesap planına uygun tutulup tutulmadığı ve Türkiye Muhasebe Standartları’na göre şirketin mali durumunu gerçeğe ve dürüstlük ilkesine uygun biçimde yansıtır yansıtmadığı da raporda ifade edilir. KVHS’lerde denetim raporlarının ayrıca Kurul’a sunulması gerekmektedir.

Denetçi, denetim raporunda olumlu görüş, sınırlı olumlu görüş, olumsuz görüş verebilir veya görüş vermekten kaçınabilir.³⁰² Olumlu görüş, denetçinin denetim sonucunda herhangi bir önemli sorun tespit etmediğini ve yönetim kurulunun sorumluluğunu gerektiren bir durum bulunmadığını ifade eder. Bu durumda genel kurul, yönetim kurulunu yeniden seçebilir, ibra edebilir ve kâr-zarara ilişkin kararlar alabilir. Denetçinin bazı çekinceleri varsa, görüşünü “sınırlı olumlu” olarak açıklar. Bu durumda raporda bu husus açıkça belirtilir ve TTK m. 403/5 gereği genel kurul gerekli düzeltici önlemleri karara bağlar.³⁰³

Görüş vermekten kaçınma ise, muhasebe kayıtları veya finansal tabloların sağlıklı bir denetim yapılmasına imkân vermemesi ya da denetimin ciddi biçimde kısıtlanması hâlinde söz konusu olur. Kanuna göre, görüş vermekten kaçınma olumsuz görüşle aynı sonuçları doğurur.³⁰⁴

Olumsuz görüş, denetçinin şirketin yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun Türkiye Muhasebe Standartları’na, TTK hükümlerine veya esas sözleşmeye uygun olmadığını tespit ettiğini ifade eder. Bu tür bir rapor, yöneticilerin sorumluluğuna dayanak oluşturabilecek niteliktedir.³⁰⁵ Olumsuz görüş verilmesi hâlinde yönetim kurulu, raporu aldıktan sonra dört iş günü içinde genel kurulu toplantıya çağırır ve genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçer; esas sözleşmede engel yoksa eski üyeler yeniden seçilebilir. Yeni yönetim kurulu, altı ay içinde mevzuata ve standartlara uygun finansal tablolar hazırlatır ve bunları denetim raporuyla birlikte genel kurula sunar. Olumsuz görüş verilmesi veya görüşten kaçınılması durumunda yönetim kurulu mahkemeye başvurarak olumlu görüş verilmesi gerektiğinin tespitini isteyebilir. Ancak bu başvuru, kanunda öngörülen sonuçların uygulanmasını kendiliğinden durdurmaz; mahkeme gerekli görürse tedbir kararı vererek bu sonuçların uygulanmasını geçici olarak engelleyebilir.³⁰⁶

³⁰²Tekinalp, s.472

³⁰³Şener, s. 457

³⁰⁴Pulaşlı, s.1623

³⁰⁵Pulaşlı, s.1625

³⁰⁶Şener, s.459

4.5.5. Faaliyetlerin Durdurulması ve Faaliyet İzninin İptalinde Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin kendi istekleri ile geçici olarak durdurulmasını, faaliyet izninden feragat etmeyi isteyebilecekleri gibi, Kurul tarafından faaliyetlerinin durdurulması veya iptali kararı da verilebilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, faaliyetlerini geçici olarak durdurmak istediklerinde Kurula başvurabilir. Kurul uygun görürse, en fazla iki yıl süreyle faaliyetlerin durdurulmasına izin verir. Verilen sürenin sonunda Kurula yeniden faaliyete geçme başvurusu yapılmazsa, kripto varlık hizmet sağlayıcısının tüm faaliyet izinleri iptal edilir. (III-35/B.1 m.50)

Kripto varlık hizmet sağlayıcı faaliyet yetkisinden tamamen vazgeçerse, Kurul faaliyet izinlerini iptal eder. Faaliyet izninden tamamen feragat edebilmek için platformların: kamuya ve müşterilere faaliyetlerini sona erdireceklerini duyurması, alacaklılara ilan yoluyla çağrı yapması, tüm müşterilerle hesap mutabakatı sağlaması, müşteri kripto varlıklarını saklama kuruluşuna devretmesi, müşteri nakitlerini banka hesaplarına iade etmesi, ulaşılamayan müşterilere veya devam eden uyuşmazlıklara ilişkin varlıkları bloke ettirmesi, ortakların şirket borçlarından payları oranında sorumlu olacaklarına dair taahhüt vermesi gerekmektedir. Faaliyet izninden tamamen feragat edebilmek için saklama kuruluşlarının: kamuya ilan ile duyuruda bulunması, platformlarla mutabakat sağlanması, müşteri varlıklarının başka bir saklama kuruluşuna devredilmesi, uyuşmazlıklara konu varlıkların bloke edilmesi, ortakların sorumluluk taahhüdü vermesi gerekmektedir. (III-35/B.1 m.51)

Faaliyet izninin iptali kararının tebliğinden itibaren en geç üç ay içinde şirket ya tasfiye kararı almalı ya da esas sözleşmesini kripto varlık hizmeti sunmayacak şekilde değiştirmelidir. Bloke edilen varlıklar, dava veya icra takibi kesinleşince hak sahibine iade edilecektir. Kurul gerekli görürse saklama kuruluşunun değiştirilmesini isteyebilir. Bununla birlikte hizmet sağlayıcının faaliyet izni iptali sürecinde dahi belge ve kayıt tutma yükümlülükleri devam eder.

Kurul, gerekli gördüğü durumlarda kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerini sınırlandırabilir, geçici olarak durdurabilir veya faaliyet izinlerini iptal edebilir. Bu yaptırımlar özellikle şu hâllerde uygulanır:

- Faaliyet izni alındıktan sonra bir yıl boyunca hiç faaliyette bulunulmaması,
- Faaliyet izninin yanlış, yanıltıcı veya hukuka aykırı yollarla alınmış olması,
- Kuruluş, ortaklık, yönetim veya personel için öngörülen şartların kaybedilmesi ve Kurulca verilen süre içinde bu eksikliklerin giderilmemesi,
- Hukuka aykırı faaliyetlerin tespit edilmesi,
- Mali durumun bozulması.

Faaliyetleri geçici olarak durdurulan hizmet sağlayıcılara en fazla iki yıl süre tanınır. Bu süre Kurul tarafından veya talep üzerine uzatılabilir; ancak toplam süre iki yılı aşamaz. Süre sonunda faaliyete geçilemezse faaliyet izinleri iptal edilir. İki yıl içinde faaliyetleri iki kez tamamen geçici olarak durdurulan hizmet sağlayıcıların faaliyetleri üçüncü kez durdurulmaz, doğrudan faaliyet izinleri iptal edilir. Faaliyet izinleri tamamen iptal edilenler hakkında ilgili tasfiye ve sona erme hükümleri uygulanır. Faaliyetleri sınırlandırılan, durdurulan veya izinleri iptal edilen hizmet sağlayıcıların belge ve kayıt tutma yükümlülükleri devam eder. (III-35/B.1 m.52)

SPK kripto varlık hizmet sağlayıcıların mevzuata, belirlenen standartlara veya esas sözleşmeye aykırı faaliyetlerini tespit ederse;

- Aykırılıkların giderilmesini talep edebilir.
- Kanuna ve işletme ilkelerine uygunluğun sağlanmasını isteyebilir.
- Faaliyetleri kısıtlayabilir, geçici olarak durdurabilir, yetkilerini iptal edebilir.
- Uygun göreceği diğer her türlü tedbiri alabilir.

Kurul, hukuka aykırı işlem ve faaliyetlerde sorumluluğu tespit edilen yöneticiler ve çalışanlar hakkında şu yaptırımları uygulayabilir:

- a) Sahip oldukları lisansları geçici veya sürekli olarak iptal edebilir.**

b) Hakkında suç duyurusu yapılan kişiler için yargılama süresi boyunca imza yetkisini sınırlandırabilir veya kaldırabilir.

Ayrıca Kurul, hukuka aykırılıklarda cezai sorumluluğu mahkemece tespit edilen yönetim kurulu üyeleri hakkında görevden alma ve yerlerine ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere yeni üyeler atama yetkisine sahiptir. Mahkeme kararıyla cezai sorumluluğu tespit edilen yönetim kurulu üyeleri için 5411 sayılı Kanun hükümleri kapsamında işlem yapılması amacıyla durum BDDK'ya bildirilir. (m.53)

Kurul, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sermaye yeterliliği şartlarını yerine getiremediğini, sunmaya yetkili oldukları hizmetlerden kaynaklanan ödeme ve kripto varlık teslim yükümlülüklerini yerine getiremeyeceğini ya da bu yükümlülükleri kısa süre içinde yerine getiremeyeceğini tespit ederse, ayrıca mali yapıların ciddi şekilde zayıfladığını veya mali durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar kötüleştiğini görürse, yönetim kurulu üyelerini görevden alabilir ve ilk genel kurul toplantısına kadar yerine yeni üyeler atayabilir. (m.54/1-d)

TTK da sayılan şirketin sona erme sebepleri iradi sebepler, iflas, mahkeme kararı veya hut pay sahiplerinin talebiyle alınacak bir genel kurul kararına dayanmakta iken, Tebliğde SPK'nın sona ermeye ilişkin etkinliğinin ağırlık kazandığı, ihlal hallerinde faaliyetleri durdurabilir veya izni iptal edebilir bir konuma geldiği görülmektedir. Bu durumda yönetim kurulunun sorumluluğunun gözetim ihlali kapsamında idari sorumluluk doğuracağını ve kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerin yönetim kurullarının, faaliyet izninin korunmasından doğrudan sorumlu tutulacağını söyleyebiliriz.

4.5.6. Yatırımcı Koruması Bağlamında Reklam Sorumluluğu

SPK'nın 19.09.2024 tarihli ve 2024/48 sayılı İlke Kararı³⁰⁷ ve Tebliğde yer alan düzenlemeler çerçevesinde kripto varlık hizmet sağlayıcıların reklam yasağı hususları hükme alınmıştır. Tebliğ düzenlemesi ile kripto varlık hizmet sağlayıcıların yanıltıcı tanıtımlar ve garanti getiri vaatleri yasaklanmıştır. İhlal halinde hem idari yaptırım hem de hukuki sorumluluk doğacağı İlke Kararında yer almaktadır.

³⁰⁷İnternet erişimi: <https://spk.gov.tr/data/66ec7a468f95db223cb0e1a1/2024-48.pdf> (Erişim tarihi: 18.02.2026)

TTK düzenlemelerinde ise haksız rekabet kapsamında reklam yasağı hususu dürüstlük kuralına tabidir ve buna ilişkin özel bir düzenleme yoktur. Tebliğ düzenlemesi ile bu hususlarda yönetim kurulunun yatırımcıların yanlış bilgilendirilmesini önlemekle doğrudan sorumlu hale getirildiği ve yatırımcı korumasının yönetim kurulu sorumluluğunun merkezine yerleştirildiği görülmektedir.

4.5.7. Zimmet Suçuna Özel Soruşturma Usulü

7518 sayılı Kanun ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen 110/A maddesi, kripto varlık hizmet sağlayıcıları bakımından zimmet suçunu ayrı ve açık bir hükümle düzenleyerek önemli bir normatif eksikliği gidermiştir. Bu düzenleme sayesinde kripto varlık piyasasında hukuki belirliliğin ve güven ortamının güçlendirilmesi amaçlanmıştır; aynı zamanda yatırımcıların malvarlığı haklarının korunması yönünde önemli bir adım atılmıştır.

Kanunun 110/A maddesinde kripto varlık hizmet sağlayıcısının yöneticileri ve diğer yetkilileri, kendilerine emanet edilen para, evrak, senet, mal veya kripto varlıkları zimmetlerine geçirirlerse, sekiz ila on dört yıl arasında hapis cezası ve beş bin güne kadar adli para cezası alabilecekleri ve bu kişilerin, kripto varlık hizmet sağlayıcısına verdikleri zararı tazmin etmekle de yükümlü oldukları düzenlenmiştir. Bu suçun faili, kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer çalışanlarıdır. Suçun maddi konusu; para, kıymetli evrak, sair malvarlığı unsurları ve kripto varlıklardır. Failin, görev nedeniyle kendisine tevdi edilen ya da koruma ve gözetimi altında bulunan bu değerler üzerinde malik sıfatıyla tasarrufta bulunmasıyla suç tamamlanır. (m.110/A-1)

Anılan madde, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile diğer çalışanlarının, kendilerine emanet edilen para, evrak, senet, mal veya kripto varlıkları zimmetlerine geçirmeleri durumunda cezai sorumluluk taşıyacaklarını öngörmektedir. Bu düzenleme, 5411 sayılı Kanun'daki zimmet hükümleriyle paralel olup, müşteri varlıklarının kötüye kullanılmasının önlenmesini amaçlar. Kripto varlıkların hizmet sağlayıcılarda tutulması durumunda, kötü niyetli işlemler ve iz takibi zorluğu göz önünde bulundurularak, yatırımcıların korunması için daha ağır cezalar getirilmiştir. Dünya çapında, Japonya'da 2014'te MT.GOX platformunda yaşanan 450 milyon dolarlık

kripto varlık suistimali ve ABD'deki FTX skandalı gibi olumsuz örneklerden sonra, benzer vakaların önlenmesi için güçlü düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur.³⁰⁸

Suçun oluşması için ayrıca somut bir zararın meydana gelmesi aranmaz. Ancak üçüncü fıkra düzenlenirken hâlde, zarar unsurunun gerçekleşmesi gerekmektedir. (m.110/A-3) Maddede, faaliyet izni iptal edilen kripto varlık hizmet sağlayıcısında, şirket üzerinde hukuken ya da fiilen yönetim veya denetim gücünü elinde bulunduran gerçek kişi ortakların sorumluluğu özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, bu kişilerin; hizmet sağlayıcının veya müşterilerin malvarlığı unsurlarını, hangi yöntemle olursa olsun, şirketin güvenli ve sağlıklı biçimde faaliyet göstermesini tehlikeye sokacak şekilde, doğrudan ya da dolaylı olarak kendilerinin yahut üçüncü kişilerin yararına kullandırmaları ve bu suretle şirkete ya da müşterilere zarar vermeleri zimmet suçu kapsamında değerlendirilir.

Düzenlemede, zimmet fiilinin hileli davranışlarla gizlenmesi nitelikli hâl olarak kabul edilmiş ve bu durumda daha ağır yaptırımlar öngörülmüştür. (m.110/A-2) Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi ise zimmete geçirilen mal veya değer aynen iade edilmesi ya da oluşan zararın tamamen karşılanması şartına bağlanmıştır. (m.110/A-4-5)

Ayrıca soruşturma ve kovuşturma aşamalarında özel usul hükümleri getirilmiş; iletişimin tespiti, taşınmazlar ile hak ve alacaklara el konulması ve kayyım atanması gibi koruma tedbirlerinin uygulanabileceği belirtilmiştir. Suç konusu değer, fiilin işlendiği tarihteki miktarının az olması cezada indirim nedeni sayılmış; buna karşılık kullanma zimmeti bu düzenleme kapsamında yer almamıştır. (m.115/A)

Bu bağlamda, zimmet suçunu işleyen kişilerin şahsi sorumlulukları dikkate alınarak, SPK'nın talebiyle müşterilere verdikleri zararlar sınırlı olarak bunların doğrudan iflaslarına karar verilebileceği belirtilmiştir. Ayrıca, zimmet suçundan dolayı soruşturma ve kovuşturma işlemleri, Kurulun yazılı bildirimi üzerine ya da gecikme durumunda resen Cumhuriyet Savcıları tarafından yapılabilir. Kamu davası açılması halinde ise

³⁰⁸Kanun

Teklifi

Metni

<https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/f581b54c-5b4b-4bce-8e34-25944f1fdee3.pdf> (Erişim tarihi:29.01.2026)

iddianamenin bir örneği Kurul'a tebliğ edilecektir. Son olarak, TCK'nın 133. maddesi uyarınca, şirket yönetimi için kayyım tayini gibi tedbirlere de başvurulması mümkündür.

Bazı suç tipleri, ancak kanunda özel olarak belirtilen sıfat veya özelliklere sahip kişiler tarafından işlenebilir. Bu nitelikteki suçlar öğretide “özgü suç” ya da “mahsus suç” olarak adlandırılmaktadır.³⁰⁹ Kripto varlık hizmet sağlayıcılarında düzenlenen zimmet suçu da bu kapsamdadır. Zira ilgili hükmün birinci fıkrasında fail olarak açıkça “kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları” gösterilmiştir. Bu yönüyle söz konusu düzenleme, fail bakımından özgü suç niteliği taşımaktadır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcısında görev yapacak personelin unvan ve görevleri Tebliğ ile belirlenmiştir. Buna göre iç denetçi, iç kontrol personeli, risk yönetim personeli, operasyon personeli, bilgi güvenliği sorumlusu, bilgi teknolojileri operasyon personeli ve yatırım danışmanı bu kapsamda sayılmaktadır. (m.18) Bununla birlikte fail, kanaatimizce yalnızca hizmet sağlayıcı bünyesinde çalışan kişi olmakla kalmamalı; aynı zamanda suç konusu mal veya varlıkların görevleri nedeniyle kendisine tevdi edilmiş ya da bunların korunması, saklanması veya gözetimiyle yükümlü kişi de olmalıdır. Bu nedenle maddede yer alan “diğer mensuplar” ifadesinin görevleri gereği söz konusu eşya ve varlıklara erişim imkânı bulunan ya da bunların muhafaza ve denetiminden sorumlu olan kişileri ifade ettiği değerlendirilebilir. (35/B.1 Tebliğ m.31)

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarında düzenlenen zimmet suçunun hukuki değerinin, sermaye piyasasının güven ve istikrarının korunması ile kripto varlıklar üzerindeki mülkiyet hakkının teminat altına alınması olduğu kabul edildiğinde, mağdurun tespiti de bu korunan menfaatlerin kime ait olduğuna göre yapılmalıdır. Sermaye piyasasının güvenilirliği bakımından değerlendirildiğinde, korunmak istenen hukuki yarar kamusal nitelik taşır. Bu güven unsuru, piyasaya katılan tüm aktörleri ve dolayısıyla toplumu ilgilendirdiğinden, bu yönüyle suçun mağdurunun toplumu oluşturan bireylerin tamamı olduğu ifade edilebilir. Buna karşılık, kripto varlıklar üzerindeki mülkiyet hakkı açısından inceleme yapıldığında, mağdurun belirlenmesi suç konusu varlıkların malikine göre değişecektir. Eğer zimmete geçirilen varlıklar hizmet sağlayıcı şirkete ait ise mağdur tüzel

³⁰⁹Özgenç İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (20. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024), s. 214

kişi olarak şirketin kendisidir. Ancak söz konusu varlıklar yatırımcılara, yani hesap sahiplerine aitse, bu durumda mağdur doğrudan bu gerçek kişiler olacaktır.³¹⁰

Netice itibariyle, söz konusu düzenleme yatırım ortamının güvenilirliğini tesis etmek adına, yürütölen faaliyetlerin riskli doğası gereği ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş ve önemli bir düzenleme mahiyetindedir.

³¹⁰Özbek Veli Özer, Doğan Koray ve Bacaksız Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler (Seçkin Yayınevi 2024), s.1082

SONUÇ

Dünya genelinde kripto varlıkların yaygın kullanımı ve blockchain teknolojisinin her geçen gün değişen ve gelişen yapısında söz konusu varlıkların saklanması ve alım-satımına ilişkin güvenli bir ortamın tesis edilmesi dijital ekosistemde bir zorunluluk halini almıştır. Bu amaçla birçok ülkede ve Ülkemizde de kripto varlıklara ve hizmet sağlayıcılara yönelik sistemi regüle etmeyi amaçlayan yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu çalışmada, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulunun hukuki sorumluluğu, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ile kripto varlıklara özgü düzenleyici çerçeve birlikte değerlendirilerek incelenmiştir.

Kripto varlıkların teknik, finansal ve sınır ötesi niteliği; bu alanda faaliyet gösteren anonim şirketlerde yönetim kurulunun konumunu klasik anonim şirket modeline kıyasla daha karmaşık ve risk yoğun bir zemine taşımaktadır. Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu esas itibarıyla kusur sorumluluğuna dayanmakta; üyelerin görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle ve şirket menfaatini gözeterek yerine getirmeleri beklenmektedir. Ancak kripto varlık hizmet sağlayıcılar bakımından bu özen yükümlülüğünün kapsamı, faaliyet konusunun teknik boyutu, saklama ve güvenlik riskleri, müşteri varlıklarının korunması, siber saldırı ihtimali, piyasa volatilitesi ve düzenleyici belirsizlikler nedeniyle genişlemektedir. Bu bağlamda yönetim kurulunun gözetim ve denetim yükümlülüğü, yalnızca finansal yönetimle sınırlı olmayıp bilgi teknolojileri altyapısının güvenliği, iç kontrol ve risk yönetim sistemlerinin etkinliği ile uyum mekanizmalarının işlerliğini de kapsamaktadır.

Özellikle müşteri kripto varlıklarının korunması ve şirket malvarlığından ayrıştırılması ilkesi, yönetim kurulunun sadakat ve özen borcunun somutlaştığı temel alanlardan biridir. Müşteri varlıklarının hukuka aykırı kullanımı, zimmete geçirilmesi veya yetersiz güvenlik önlemleri nedeniyle kayba uğraması hâlinde, yönetim kurulu üyelerinin hem şirket hem de alacaklılar ve müşteriler nezdinde sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Bu noktada sorumluluk rejimi, yalnızca Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde değil, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve kripto varlıklara özgü ikincil mevzuatta da özel olarak düzenlenmiştir.

Diğer yandan, kripto varlık piyasalarının hızlı değişim gösteren yapısı, yönetim kurulunun statik bir uyum anlayışıyla hareket etmesini yetersiz kılmaktadır. Yönetim kurulunun proaktif risk yönetimi anlayışını benimsemesi, teknik uzmanlığa sahip üyeler veya danışmanlar aracılığıyla karar alma süreçlerini güçlendirmesi ve iç kontrol sistemlerini dinamik biçimde güncellemesi gerekmektedir. Aksi hâlde, yalnızca fiili zarara yol açan işlemler değil, gerekli organizasyonun kurulmaması ve gözetim yükümlülüğünün ihlali de sorumluluk doğurabilecektir.

Sonuç olarak, kripto varlık hizmet sağlayıcı anonim şirketlerde yönetim kurulunun sorumluluğu, klasik anonim şirket sorumluluk rejiminin dijital finans gerçekliği karşısında yeniden yorumlanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu şirketlerde yönetim kurulu, yalnızca şirketin ticari başarısından değil, aynı zamanda finansal sistem güvenliği ve yatırımcı korunması bakımından da kritik bir işlev üstlenmektedir. Dolayısıyla etkin kurumsal yönetim, güçlü iç kontrol mekanizmaları ve teknik yeterlilik, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk riskini azaltan temel unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Kripto varlık piyasalarının kurumsallaşma süreci ilerledikçe, yönetim kurulu sorumluluğunun sınırlarının yargı kararları ve ikincil düzenlemeler aracılığıyla daha da netleşeceği öngörülmektedir. Bununla birlikte kripto varlıklar ve hizmet sağlayıcıların hukuki niteliklerine yönelik belirsizlikleri bertaraf etmek, yönetimin sorumluluğunu somutlaştırmak ve yatırımcı güven ortamını tesis etmek adına kripto varlıklara ilişkin “müstakil bir kanun yapılması” gerekmektedir. Ayrıca, doktrinde Çoğalan’ın³¹¹ da önermiş olduğu gibi kripto para piyasasını gözetlemek ve denetim mekanizmasını oluşturmak amacıyla, BDDK ve SPK benzeri bir yapıya sahip özel bir “Kripto Borsaları Denetleme Kurumu” kurulması, Kurumun söz konusu düzenleyici otoritelerde olduğu gibi yapılandırılarak kripto para borsalarında yaşanan ani dalgalanmaları ve spekülasyon hareketleri izleme görevi ile aynı zamanda yatırımcıların korunmasına yönelik önlemleri denetleyip uygulaması gerektiği hususu kanaatimizce de son derece yerinde olacaktır. Böyle bir mekanizma, piyasanın daha güvenli ve şeffaf işlemesine katkı sağlayacaktır. Söz konusu gelişim, hem hukuki belirlilik sağlayacak hem de dijital varlık ekosisteminde güven temelli sürdürülebilir bir yapının inşasına katkıda bulunacaktır.

³¹¹Çoğalan, s.162

KAYNAKÇA

- AKBULAK Yavuz, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesi ve Denetçilerin Sorumluluğu ve Kurumsal Yönetim Anlayışının Katkıları*, Vergi Dünyası Dergisi, S. 282, (İstanbul 2005)
- AKDAĞ Güney Necla, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012)
- AKINCI Ziya, *Milletlerarası Özel Hukuk*, Vedat Kitapçılık (İstanbul 2020)
- ANSAY Tuğrul, *Anonim Şirketler Hukuku*, (6.baskı, Ankara 1982)
- ALDEMİR Mahmut, *Elektronik Para ve Blockchain'in Finansal Yönetim Üzerinde Etkileri*, (T.C. Maltepe Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi), (İstanbul 2018)
- ALPAGO Hasan, *Bitcoin'den Selfcoin'e Kripto Para*, Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, (2018)
- ARKAN Sabih, *Ticari İşletme Hukuku*, (Aralık 2013)
- ARSLANLI Halil, *Anonim Şirketler II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*, (İstanbul 1960)
- ARSLAN İbrahim, *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması (Yetkinin Sınırlandırılması)*, (Konya, Mimoza Yayınevi, 1994)
- ATEŞ Ateş, *Bitcoin: Sanal Para ve Vergileme*, Vergi Sorunları Dergisi, S.308, (Mayıs 2014)
- AYAN Özge, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları*, (Adalet Yayınevi, Ankara 2013)
- AYİTER Nuşin, *Mamelek Kavramı ve Üzerinde İncelemeler* (Sevinç Matbaası 1968)
- AYRANCI Hasan, *Ön Sözleşme*, (Ankara, Yetkin Yayınları, 2006)
- AYMAZ Ahmet, *Kripto Paraların Haczi*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2023)
- AYTAÇ Zühtü, *Anonim Ortaklıklarda İbra*, (Batider Yayınları, Ankara 1982)
- BAHTİYAR Mehmet, *Ortaklıklar Hukuku*, (Beta Yayınevi, İstanbul 2016)
- BARLAS Nami, *Çerçeve Sözleşme Kavramı ve Çerçeve Sözleşmelerin Özellikleri*, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, (1999)
- BALIKÇI Eylül, *Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakımından Kripto Paralar*, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2021)
- BAŞOĞLU Başak, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Tehlike Sorumluluğu*, Prof. Dr. Havva Güzin Üçışık'a Armağan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları (2025)
- BAYSAL Başak, *Haksız Fiil Hukuku m. BK 49-76* (On İki Levha Yayıncılık 2019)
- BİLGİLİ Fatih/ CENGİL M.Fatih, *Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXIII, S.3, (2019)

- BİLGİLİ Fatih/CENGİL M. Fatih, *Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Eşya Niteliği Sorunu*, (Ağustos 2019)
- BİLGİLİ Fatih/CENGİL M. Fatih, *Medeni Usul Hukukunda İspat Aracı Olarak Blockchain Teknolojisi*, (Ağustos 2019)
- BİLGİLİ Fatih/ CENGİL M.Fatih, *İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralara İlişkin Bazı Meseleler*, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, (2019)
- BİLGİLİ Fatih/ DEMİRKAPI Ertan, *Şirketler Hukuku Dersleri*, (Dora Basım Yayın, Bursa 2013)
- BOZDOĞANOĞLU Burçin, *Sanal Para Birimi Bitcoin'in Kayıtdışı Ekonomi ile Karapara Faaliyetlerine Etkisi ve Vergilendirilmesi*, Mali Hukuk Dergisi, C.10, S.111, (Mart 2014)
- BOZKURT Yaşar, *Anonim Şirketlerde İşadamı Kararı İlkesinin Uygulanması*, (Doktora Tezi İstanbul 2015)
- BOZKURT Tamer, *Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğu: Üyelerin Özellikle Doğrudan Doğruya Verdikleri Zararlardan Doğan Sorumlulukları ve Yargı Uygulaması*, TBB Dergisi (2009), S.83
- CAN Bilal Emre, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarda Zimmet Suçu*, TAAD, (Ocak 2026), S.65
- ÇAMOĞLU Ersin, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010)
- ÇEKİN Mesut Serdar, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu m.71 Çerçevesinde Tehlike Sorumluluğu* (On İki Levha Yayıncılık 2016)
- ÇOĞALAN Mehmet, *Milletlerarası Özel Hukuk Bağlamında Blockchain*, 1. Baskı, (2023)
- ÇORBACIOĞLU Ececan, *Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim*, Çankaya Üniversitesi SBE, (Y.Lisans Tezi 2015)
- DOĞAN Gül, *Ön Sözleşme (Sözleşme Yapma Vaadi)*, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi, (2004)
- DOĞAN Beşir Fatih, *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*, (Vedat Kitapçılık İstanbul 2011)
- DOĞANAY İsmail, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, C.1, (Ankara, Beta Yayınevi, 4. Baskı 2004)
- DOMANIÇ Hayri, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi (Anonim Şirketler Hukuku Ve Uygulaması)*, C.2, (İstanbul, Temel Yayınevi, 1988)
- DURMUSH Gulnara, *Kripto Para Ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri*, (Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi 2019)
- EREN Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Yetkin 2019)

- EREN Fikret/ YÜCER İpek, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara 2024)
- FALCIOĞLU Mete Özgür, *Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili*, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları içinde, (Bilge Yayınevi, Ankara 2014)
- GÖNEN Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, C.2, (Ankara 2004)
- GİTMEZ Emin, *Devletlerin Kripto Varlıklara İlişkin Hukuki Düzenlemeleri Üzerinden Bir Değerlendirme*, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi S.1, (2023)
- GUBAROĞLU Firdevs, *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, (Gazi Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2013)
- GÜÇLÜTÜRK Osman Gazi, *Türk Hukukunda Kripto Varlıkların Para ve Elektronik Para Niteliğinin İncelenmesi*, REGESTA Ticaret Hukuku Dergisi, (2019)
- GÜMÜŞSOY Güler, *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Tehlike Sorumluluğu*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2014)
- GÜRBÜZ Usluel Aslı, *Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticari Sırların Korunması*, (Vedat Kitapçılık İstanbul 2009)
- GÜVEN Vedat/ŞAHİNÖZ Erkin, *Blokszincir Kripto Paralar Bitcoin*, 3. Baskı, Kronik, (İstanbul Kasım 2018)
- HACIMAHMUTOĞLU Sibel, *AT Ve Türk Hukukunda Anonim Ortaklığın Karar Alma Sürecinde Yönetim Kurulunun Yapısı Ve Çalışanların Katılımı*, (Yetkin Basım Yayım, Ankara 2008)
- HAN IŞIK Aslı, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısının İflası Halinde Müşterinin Ayırma Hakkı*, Çevrimiçi Platformlar ve Hukuk Sempozyumu, (Nobel Yayınları, Ankara)
- HELVACI Mehmet, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu* (Hukuki Sorumluluk), (Beta Basım Yayım, İstanbul 2001)
- İNCİ Serkan/ALPEN İsmail: *Bitcoin Devrimi Değişen Dünya Ekonomisinde Kripto Para Sistemi, Blockchain, Altcoinler*, 1. Baskı, (Ankara 2018)
- İMREGÜN Oğuz, *Anonim Ortaklıklar*, (İstanbul 1989)
- İZMİRLİ Yadigar, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi Ve Hukuki Sonuçları*, (Ankara, Nobel Yayınevi, 2001)
- KALPSÜZ Turgut, *Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Şirketle Rekabet Teşkil Eden Davranışları*, Prof. Dr. Hüseyin Cahit Oğuzoğlu'na Armağan, (Ankara 1972)
- KARAKAŞ EKER Hilal, *Bitcoin ve Kripto Paraların Hukuki Yönden Değerlendirilmesi*, Bursa Barosu Dergisi C. 43, S. 107, (2019)
- KAYA Aslan/ HIZIR Serdar, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun İlk İki Kitabı ile Getirilen Değişiklikler ve Yenilikler*, (DMF Yayınları, Ankara 2012)

- KAYA Serkan, *İcra-İflâs Hukuku Kapsamında Kripto Varlıkların Kıymet Takdiri*, AKDHFD, (Aralık 2024), C.14, S.2
- KENDİGELEN Abuzer, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler*, (İstanbul, 12 Levha Yayınları, 2.Baskı, 2012)
- KILIÇ Metin, *Kripto Para Borsaları (Gelişimi Ve Karşılaştırılması)*, (2023) In: Buğan, M. F. & Tuna, İ. (eds.), *Finansal Piyasaların Evrimi IV*. Özgür Yayınları
- KILIÇOĞLU Ahmet, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (Turhan 2020)
- KOÇ Himmet, *7518 Sayılı Kanunla Getirilen Düzendeki Kripto Varlıklara Yönelik Bir Analiz*, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2025)
- KIRCA İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK Feyzan Hayal/ MANAVGAT Çağlar, *Anonim Şirketler Hukuku, C. I*, (Banka Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013)
- KOÇAKER Emre, *Kurumsal Yönetim İlkeleri Alanındaki Ulusal Ve Uluslararası Gelişmeler*, Sermaye Piyasası Dergisi, S.1
- KURT KONCA Nesibe/ SELÇUK Seyhan, *Kripto Varlık Alacaklarına İlişkin Davalarda Görevli Mahkeme*, (2023) 166 Türkiye Barolar Birliği Dergisi 61
- KURU Baki, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, (Ankara, Adalet, 2013)
- MANAVGAT Çağlar, *Bağımsız Denetimin Kapsamı*, Batider C.XXX, S.3
- NEBİL SARP Füsün, *Bitcoin ve Kripto Paralar*, Pusula Yayıncılık, (İstanbul 2018)
- OĞUZMAN Kemal/ ÖZ M Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.2* (Vedat Kitapçılık 2020)
- OKTAY KILIÇ Duygu, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, (Dicle Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2016)
- ORAL GEDİZ Burcu/ YEŞİLKAYA Yusuf, *Kripto Para İkilemi: Karapara Aklama ve Bitcoin*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2021)
- ÖNAY Işık, *Medeni Hukukta İkame ve Kaim Değer Kavramları* (On İki Levha Yayıncılık 2022)
- ÖZBEK Veli Özer/ DOĞAN Koray/ Bacaksız Pınar, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (Seçkin Yayınevi 2024)
- ÖZER Işık, *Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları*, (Doktora Tezi Ankara 2013)
- ÖZEN Turgay, *Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Borçlanma Yasağı*, E-Yaklaşım, S.233, (Mayıs 2012)
- ÖZDEMİR Genç, *Kripto Paraların Eşya Niteliği*, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (2021)
- ÖZGENÇ İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (20. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024)

- ÖZKORKUT Korkut, *Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim*, (Ankara 2013), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları
- ÖZTÜRK Atakan, *Sermaye Piyasalarında Kripto Varlıkların Hukuki Ve İdari Düzenlemeleri*, (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Doktora Tezi), (2025)
- PARASIZ M.İlker, *Para Banka ve Finansal Piyasalar* (Ezgi Kitabevi 2010)
- POLAT Mehmet Bahadır, *Blokzincir Teknolojisi Ve Kripto Varlıkların 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi 2023, Kırklareli Üniversitesi SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı)
- POROY Reha/ TEKİNALP Ünal/ ÇAMOĞLU Ersin, *Ortaklıklar Hukuku I*, (Güncelleştirilmiş 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014)
- POROY Reha/ YASAMAN Hamdi, *Ticari İşletme Hukuku*, (Ankara 2024)
- PULAŞLI Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi C.1*, Adalet Yayınevi, (3.baskı, Ankara 2018)
- SARAÇ Sanem, *Türk Borçlar Kanunu'nda Tehlike Sorumluluğu* (On İki Levha Yayıncılık 2013)
- SARIKAYA Samet, *Kripto Varlık Dolandırıcılığı*, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (2023) (AndHD), 9(2)
- SAYGIOĞLU Sıla, *Kripto Varlıkların Medeni Hukuk Bağlamında İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi 2024, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Hukuk Bölümü)
- ŞEN DOĞRAMACI Hayriye, *Çerçeve Sözleşme Kavramı, Çerçeve Sözleşmelerin Amacı Ve Ekonomik Fonksiyonu*, SÜHFD, C. 30, S. 3, (2022)
- ŞENER Oruç Hami, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, (Adalet Yayınevi, Ankara 2015)
- TEKİNALP Ünal, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, (İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013)
- TEKİNAY Selahattin Sulhi / AKMAN Sermet / BURCUOĞLU Hâluk / ALTOP Atilla, *Borçlar Hukuku* (Filiz Kitabevi 1993)
- TOMRUKÇU Tuğçe, *Blockchain Teknolojisi Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Ve Kolaylıklar*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. 152, (Nisan 2019)
- TOPALOĞLU Mustafa, *Elektronik Ticarete Ödeme Sistemleri: Kredi Kartları, Elektronik Para, Elektronik Çek*, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 130, (Haziran 2017)
- TOPÇU EKİNCİ Fadime, *İnançlı İşlemler*, Eskişehir Barosu Dergisi, S.26, (2025)
- TOPÇUOĞLU Metin, *Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre İşlem Denetçisi ve Sorumluluğu*, (Ankara 2012, Seçkin Yayıncılık)
- TURANBOY Asuman, *Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, (2019)

- UYSAL Tuğba/ALDEMİR Ceray, *Dijital Kamu Mali Yönetim Sistemi ve Blok Zinciri Teknolojisi*, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, C.11, S.3, (2018)
- ÜNSAL Ersin/ KOCAOĞLU Ömer, *Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri*, Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, C.13, S.13, (2018)
- ÜÇİŞİK Güzin/ ÇELİK Aydın, *Anonim Ortaklıklar Hukuku*, C.1, (Adalet Yayınevi, Ankara 2013)
- ÜSTÜNDAĞ Saim, *İcra Hukukunun Esasları*, (İstanbul: 8. Baskı, 2004)
- YANLI Veliye, *Kamuyu Aydınlatma Açısından Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkelerinin Değerlendirilmesi*, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen' e Armağan, C.2, (Vedat Kitapçılık 2007)
- YASAMAN Hamdi, *Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku*, C.II, (Vedat Kitapçılık İstanbul 2013)
- YATAĞAN ÖZKAN Çiğdem, *Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesine İlişkin Düşünceler*, Terazi Hukuk Dergisi, (Haziran 2023)
- YILMAZ Asuman, *Türk Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Kripto Para Birimi Bitcoin* (İkinci Baskı, Seçkin Yayınevi 2023)
- YILDIRIM İlkan, *Kripto Varlık Borsası İçin Sanal Ticaret Asistanının Tasarımı Ve Geliştirilmesi*, (Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi 2021)
- YILDIRIM Murat, *Blokszincir Teknolojisi, Kripto Paralar ve Ülkelerin Kripto Paralara Yaklaşımları*, Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (2019)
- YÜKSEL Filiz, *Kripto Varlıklar ve IFRS Kapsamında Kripto Paraların Muhasebeleştirilmesi*, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, (2020)

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

- Anadolu Ajansı Haber: <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/istinaf-thodexin-kurucusu-faruk-fatih-ozerin-dolandiricilik-davasinda-kararini-verdi/3467025> (Erişim tarihi: 05.02.2026)
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Basın Açıklaması: <https://www.bddk.org.tr/Duyuru/EkGetir/510?ekId=530> (Erişim tarihi: 27.01.2026)
- Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/publ/work811.pdf> (Erişim Tarihi:27.01.2026)
- Bitcoin hakkında <<https://bitcoin.org/tr/hakkimizda#own>> (Erişim Tarihi 27.01.2026)
- BTCTURK (17.12.2024) Fungibility Nedir? Fungible ve Non-Fungible Farkı Nedir? İnternet erişimi: <https://www.btcturk.com/bilgi-platformu/fungibility-nedir/> (Erişim Tarihi: 01.02.2026)
- CFTC Says Bitcoin, Ethereum and Tether Are Commodities in Fraud Complaint Against FTX Founder Sam Bankman-Fried <https://dailyhodl.com/2022/12/15/cftc-says-bitcoin-ethereum-and-tether-are-commodities-in-fraud-complaint-against-ftx-founder-sam-bankman-fried/> (Erişim Tarihi: 30.01.2026)
- Cyber, Crypto Assets and Emerging Technology: <https://www.sec.gov/securities-topics/crypto-assets> (Erişim Tarihi: 27.01.2026)
- Cryptocurrency Regulations Around the World, <http://www.mondaq.com/india/x/583670/fin+tech/Legal+Status+Of+Virtual+CurrenciesCryptocurrencies+In+India>, archived at <https://perma.cc/5H4T-Y3TT>, (Erişim tarihi: 23.02.2026)
- Digital assets: <https://www.irs.gov/filing/digital-assets> (İnternet Erişim Tarihi: 27.01.2026)
- European Central Bank The role of cash (Erişim Tarihi:27.01.2026), https://www.ecb.europa.eu/euro/cash_strategy/cash_role/html/index.en.html
- FCA Guidance on Cryptoassets <https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp19-03.pdf> (Erişim Tarihi 26.09.2025)
- George, B. ve Bochan T., (2022). “Centralized Exchange (Cex) vs Decentralized Exchange (Dex): Whats The Difference?” <https://www.coindesk.com/learn/centralized-exchange-cex-vs-decentralized-exchangedex-whats-the-difference>, (Erişim Tarihi 28.12.2025)
- İçözü, T. (2022) “Bitcoin 13 yaşında geçmişten günümüze bitcoinin dönüm noktaları”, <https://webrazzi.com/2022/01/04/bitcoin-gecmisten-gunumuze/> (Erişim Tarihi: 15.01.2026)
- Kripto Cüzdan nedir ve nasıl korunur? <https://www.kaspersky.com.tr/resource-center/definitions/what-is-a-crypto-wallet> (Erişim Tarihi: 27.01.2026)

- Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı KVHS Rehber: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/05/Kripto-Varlik-Hizmet-Saglayicilar-Rehberi.pdf>, (Erişim tarihi: 04.01.2026)
- Nakamoto Satoshi, Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, (2008) <http://www.bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- Okx.com, (2023) “What is a centralized exchange (CEX)?”, <https://www.okx.com/learn/what-is-centralized-exchange>, (Erişim Tarihi: 02.02.2026)
- Pilkington Marc, Blockchain Technology: Principles and Applications, Research Handbook on Digital Transformations, (2016) : https://www.researchgate.net/publication/372219558_Blockchain_technology_principles_and_applications (Erişim tarihi: 24.02.2026)
- Reiff, N. (2023), “What Are Centralized Cryptocurrency Exchanges?” <https://www.investopedia.com/tech/what-are-centralized-cryptocurrency-exchanges> (Erişim Tarihi:03.02.2026)
- Roy, G. (2023) “What is a Centralized Cryptocurrency Exchange (CEX)?”, <https://www.ledger.com/academy/topics/crypto/what-is-a-centralized-cryptocurrency-exchange-cex>. (Erişim Tarihi: 03.02.2026)
- Schwap, K. (2019), The Forth Industrial Revolution, İnternet erişimi: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Fourth_Industrial_Revolution.pdf, s.23, (Erişim Tarihi: 27.01.2026)
- Sermaye Piyasası Kurulu Bülteni: <https://spk.gov.tr/data/61e0b4db1b41c613a0d633dc/2018-42.pdf> (Erişim tarihi: 27.01.2026)
- TBMM Komisyon Tutanakları: <https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3176> (Erişim Tarihi 30.01.2026)
- TBMM Kanun Teklifi: <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/Kanun-Teklifleri-Sonuc> (Erişim tarihi: 07.02.2026)
- TBMM Kanun Teklifi Metni: <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/f581b54c-5b4b-4bce-8e34-25944f1fdee3.pdf> (Erişim tarihi: 29.01.2026)
- The Ripple Protocol Consensus Algorithm: https://ripple.com/files/ripple_consensus_whitepaper.pdf (Erişim Tarihi: 27.01.2026)
- Tokenizasyon Hukuku I, <https://www.tevetoglu.av.tr/tr/yayinlar/tokenizasyon-hukuku-i-2025-01-28-144642>, (Erişim tarihi: 02.03.2026)
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 27.01.2026)
- Tüba Açık Ders Notları: https://acikders.tuba.gov.tr/pluginfile.php/4392/mod_resource/content/2/hafta01para%28s1%2C1%29.pdf (Erişim Tarihi 30.12.2025)

ABD Kripto Düzenlemesi Açıklanıyor: Yeni Yasa Tasarısı ile CFTC, SEC'ten Kontrolü Alıyor: <https://yellow.com/tr/research/abd-kripto-d%C3%BCzenlemesi-a%C3%A7%C4%B1klan%C4%B1yor-yeni-yasa-tasar%C4%B1s%C4%B1-ile-cftc-secten-kontrol%C3%BC-al%C4%B1yor> (Erişim tarihi: 18.02.2026)

Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği (<https://yud.org.tr/2021/05/28/16215/>) (Erişim Tarihi: 03.02.2026)

EK 1. ORJİNALLİK RAPORU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA
Tarih: 07/04/2026
Tez Başlığı (Türkçe): Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*: Yukarıda başlığı verilen tezin a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 182 sayfalık kısmına ilişkin, 06/04/2026 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 27 'dir. Uygulanan filtrelemeler*: 1. ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç 2. ☒ Kaynakça hariç 3. ☐ Alıntılar hariç 4. ☒ Alıntılar dâhil 5. ☒ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tezin herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim. Senay YILMAZ

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	Senay YILMAZ
	Öğrenci No	N24120415
	Enstitü Anabilim Dalı	Özel Hukuk
	Programı	Bilişim ve Teknoloji Hukuku

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN

* Tez Almanca veya Fransızca yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları ikinci bölüm madde (4)/3'te de belirtildiği üzere: Kaynakça hariç, Alıntılar hariç/dâhil, 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words) filtreleme yapılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

TO HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIVATE LAW

Date: 07/04/2026

Thesis Title (In English): The Legal Liability of the Board of Directors and Board Members in Crypto Asset Service Provider Joint-Stock Companies

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 06/04/2026 for the total of 182 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled above, the similarity index of my thesis is 27 %.

Filtering options applied**:

- ☒ Approval and Declaration sections excluded
- ☒ References cited excluded
- ☐ Quotes excluded
- ☒ Quotes included
- ☒ Match size up to 5 words excluded

I hereby declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

Kindly submitted for the necessary actions.

Senay YILMAZ

Student Information	Name-Surname	Senay YILMAZ
	Student Number	N24120415
	Department	Private Law
	Programme	Department of Information and Technology Law

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN

**As mentioned in the second part [article (4)/3] of the Thesis Dissertation Originality Report's Codes of Practice of Hacettepe University Graduate School of Social Sciences, filtering should be done as following: excluding reference, quotation excluded/included, Match size up to 5 words excluded.

EK 2. ETİK KURUL / KOMİSYON İZNİ YA DA MUAFİYET FORMU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu Ethics Board Form for Master's Thesis	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA
Tarih: 07/04/2026
Tez Başlığı (Türkçe): Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*: Yukarıda başlığı verilen tez çalışmam: 1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır. 2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir. 3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir. 4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırma niteliğinde değildir. 5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir. Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim. Senay YILMAZ

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	Senay YILMAZ
	Öğrenci No	N24120415
	Enstitü Anabilim Dalı	Özel Hukuk
	Programı	Bilişim ve Teknoloji Hukuku

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN

* Tez Almanca veya Fransızca yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

HACETTEPE UNIVERSITY GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES DEPARTMENT OF PRIVATE LAW Date: 07/04/2026 ThesisTitle (In English): The Legal Liability of the Board of Directors and Board Members in Crypto Asset Service Provider Joint-Stock Companies My thesis work with the title given above: - Does not perform experimentation on people or animals. - Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.). - Does not involve any interference of the body's integrity. - Is not a research conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from the participants by using techniques such as survey, scale (test), interview, focus group work, observation, experiment, interview. - Requires the use of data (books, documents, etc.) obtained from other people and institutions. However, this use will be carried out in accordance with the Personal Information Protection Law to the extent permitted by other persons and institutions. I hereby declare that I reviewed the Directives of Ethics Boards of Hacettepe University and in regard to these directives it is not necessary to obtain permission from any Ethics Board in order to carry out my thesis study; I accept all legal responsibilities that may arise in any infringement of the directives and that the information I have given above is correct. I respectfully submit this for approval. Senay YILMAZ

Student Information	Name-Surname	Senay YILMAZ
	Student Number	N24120415
	Department	Private Law
	Programme	Department of Information and Tecnology Law

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇOĞALAN